

มาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ

สุภาพร ช่อตรง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

Legal Measure of Inspection and Safe Guarding of Inmate

Supaporn Suetrong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Pridi Bhanomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษ จำคุกในเรือนจำ
ชื่อผู้เขียน	ศุภาพร ชื่อดตรง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

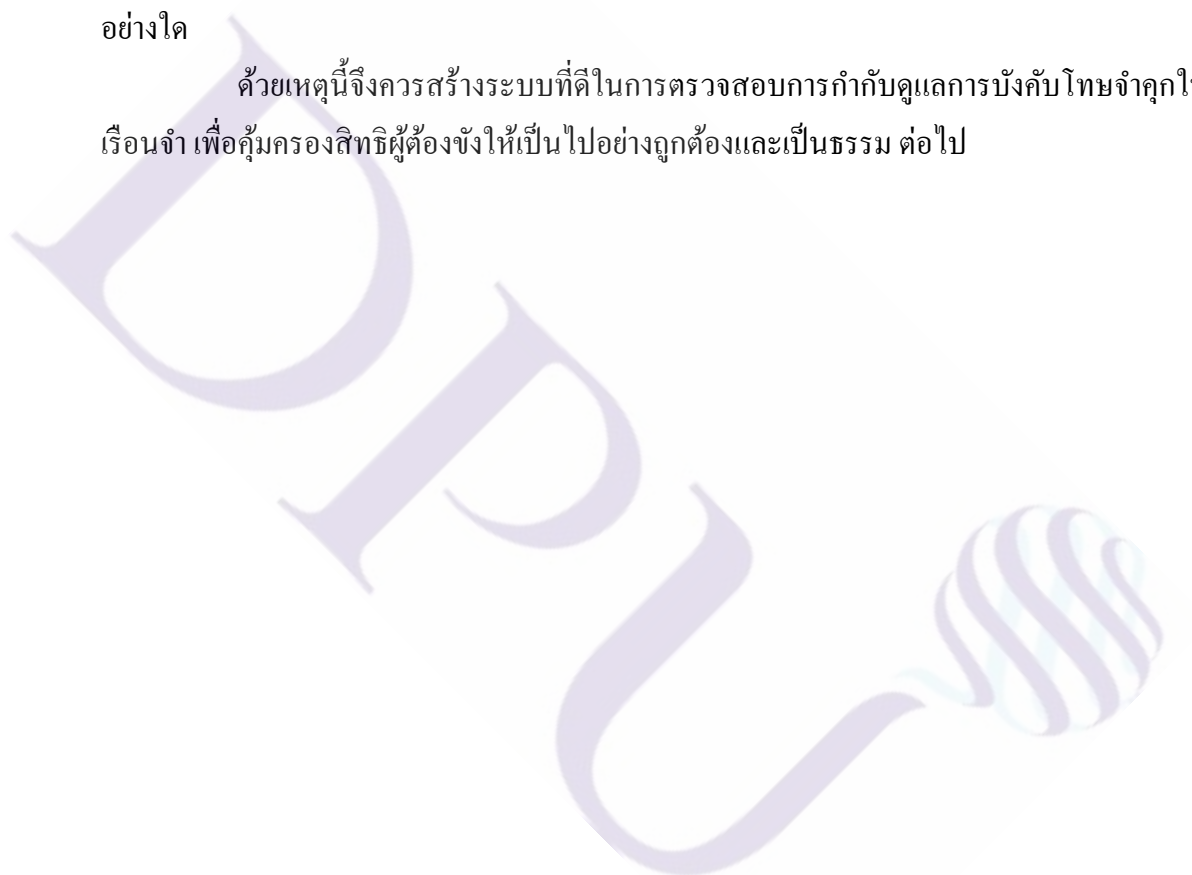
กระบวนการบังคับตามคำพิพากษาของศาลหรือชั้นบังคับโทษนั้นเป็นขั้นตอนการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ถูกพิพากษาจากชั้นศาล ซึ่งกระบวนการดังกล่าวก็มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยความรุนแรงของการลงโทษก็ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความคิดนั้นๆ ซึ่งปัจจุบันนี้การลงโทษทางอาญานั้นมีทั้งหมด 5 สถานด้วยกัน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน โดยทั้งหมดนี้ก็ขึ้นอยู่กับความหนักเบาของการกระทำความผิด

ปัจจุบันนี้สถานการณ์บ้านเมือง สภาพแวดล้อม และการดำเนินชีวิตของมนุษย์มีความเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา มีการกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก็ต้องมีการจับกุมเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย จึงส่งผลให้มีผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ภาครัฐมีอุปสรรคในการบริหารจัดการ กรณีนี้อาจส่งผลให้ผู้ต้องขังไม่ได้รับสิทธิที่ตนพึงได้รับอย่างทั่วถึง อีกทั้ง หากเจ้าพนักงานใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีความเป็นธรรมต่อผู้ต้องขัง ก็จะทำให้กระบวนการของการบังคับโทษจำคุกเป็นไปอย่างไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งผู้ต้องขังนั้นไม่ได้รับสิทธิคุ้มครองตามกฎหมายตามสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างเต็มที่ เนื่องจากการบังคับโทษนั้นเป็นมาตรการในการดำเนินการที่เป็นการกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ ร่างกาย และจิตใจของผู้ต้องขังโดยตรง ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งและอาจจะส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก ภาครัฐจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นบังคับโทษให้มาก เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต หรือการใช้อำนาจที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น เพื่อให้สังคมเกิดความเชื่อถือ มั่นใจและไว้วางใจในการดำเนินงานของภาครัฐมากยิ่งขึ้น

อย่างที่ได้อธิบายไว้ การบังคับโทษจำคุกนั้นเป็นขั้นตอนสำคัญมากอีกขั้นตอนหนึ่ง เนื่องจากการกระทำที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังโดยตรง ดังนั้นจึงมีความจำเป็น

อย่างยิ่งที่จะต้องสอดส่องดูแลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันนี้กระบวนการบังคับโทษของไทยเรานั้นส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการให้อำนาจการดำเนินกระบวนการโดยองค์กรเพียงองค์กรเดียว ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ก็จะทำให้ผู้ใช้อำนาจมีอำนาจมากเกินไป ทั้งยังไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำหรือถ้ามีการตรวจสอบก็เป็นการตรวจสอบของคนภายในองค์กรเดียวกัน ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีการใช้อำนาจอย่างไม่เหมาะสม ไม่เป็นธรรมขึ้นได้ อีกทั้ง กฎหมายของไทยเรานั้นไม่ได้ให้อำนาจแก่ศาล หรือพนักงานอัยการในการใช้อำนาจอย่างอิสระในการรักษาสิทธิและคุ้มครองผู้ต้องขังแต่อย่างใด

ด้วยเหตุนี้จึงควรสร้างระบบที่ดีในการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ เพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ต่อไป

Thesis Title	Legal Measure of Inspection and safe guarding of Inmate
Author	Supaporn Suetrong
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Thanee Vorapatr
Department	Law
Academic Year	2013

ABSTRACT

The enforcement of the judgment of the court or the penalty is a mandatory step to punish the offender was sentenced by the court. Such a process, which has existed since ancient times. The severity of the punishment depends on the severity of the offense itself. Currently, the criminal penalties are 5 places with the death sentenced to imprisonment and confiscation of property. All this depends on the gravity of the offense.

Current situation of the human environment and lifestyle have changed over time. Crime has increased When an offense occurs, it must. The arrest to bring the offender to justice under the law. As a result, an increasing number of other inmates. Which the government has difficulties in management. This may result in the inmate is not entitled to receive them thoroughly, and if the official use of power in a way that is not correct. No fairness to prisoners It makes the process of forced imprisonment is inappropriate, inaccurate, not consistent with the spirit of the law, according to human dignity. The inmates are not entitled to legal protection of basic human rights in the treatment of prisoners in full. Since the enforcement of the penalty is a necessary measure in order to do that the physical and psychological impact on prisoners' rights directly. This is another very important and may affect society greatly. Government need to focus on criminal justice in the mandatory penalty for a lot. To prevent fraud or using the incorrect place to provide a reliable social confidence and trust in the operation of government even more.

As mentioned, mandatory imprisonment is a very important step, as a step due to an act affecting the rights and liberties of inmates directly. So it is absolutely necessary. To monitor the use of the power of the authorities. Therefore, it is necessary to check and balance the power thereof. Currently, this process is mandatory imposition of Thailand we mostly have the power to look into the implementation process by the organization, only a single entity. This case will

make power users with too much power. No checks and balances both the work of prison staff or if a check is a check of people within the same organization. This may result in the improper use of power. It is unfair to the laws of Thailand that not give authority to the court or the prosecutor to exercise power independently to maintain and protect prisoners' rights in any way.

This is why it should make a good system to monitor overseeing the forced incarceration in prison to protect the rights of inmates to ensure accurate and fair to go.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณภักดิ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ท่านได้ให้ความรู้และช่วยแนะนำ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดี สม่ำเสมอ และติดตามความก้าวหน้าในการเขียนวิทยานิพนธ์ตลอดมาจนกระทั่งสำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์จนเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร ซึ่งได้กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านทั้งสามได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งของท่านให้คำแนะนำและเพิ่มเติมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนเป็นอย่างมาก จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาของผู้เขียนที่ให้โอกาสในการศึกษา ท่านทั้งสองเป็นกำลังให้ผู้เขียนเสมอมา ทำให้ผู้เขียนตั้งใจและมุ่งมั่นทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ทุกๆ ท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เขียนเป็นอย่างดีจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณเพื่อนๆ ของผู้เขียนที่คอยให้กำลังใจ ผู้เขียนเสมอมา และที่สำคัญขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานดีๆ ที่สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ที่เปรียบเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน คอยให้กำลังใจ คอยห่วงใย และคอยให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีเสมอมา จนผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดผลดีต่อการศึกษาวิชานิติศาสตร์บ้าง ผู้เขียนขอมอบคุณงามความดีให้แก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่ผู้เขียนมา แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุภาพร ช่อตรง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	8
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. ทฤษฎีและแนวความคิดการบังคับโทษจำคุกและการตรวจสอบการกำกับดูแลการ บังคับโทษจำคุกในเรือนจำ.....	9
2.1 ความหมายของการบังคับโทษจำคุก	9
2.2 วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุก	10
2.2.1 เพื่อให้ผู้ต้องขังมีการดำรงชีวิตในอนาคตโดยปราศจากการกระทำ ความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	10
2.2.2 เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม.....	13
2.2.3 ปรับปรุงแก้ไข บำบัด พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย	13
2.3 ทฤษฎีและแนวคิดของนักกฎหมายต่อการบังคับโทษจำคุก.....	15
2.3.1 ทฤษฎีเด็ดขาด.....	15
2.3.2 ทฤษฎีสัมพันธ์	17
2.4 มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ	20
2.5 อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้ มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.6 หลักการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	40
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการถ่วงดุล.....	42
2.7.1 ระบบการตรวจสอบถ่วงดุล.....	43
2.7.2 มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการตรวจสอบถ่วงดุลการบังคับโทษจำคุก.....	48
2.8 การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำที่มีอยู่ ในกฎหมายไทย.....	53
2.8.1 การจัดชั้นนักโทษ.....	53
2.8.2 การลงโทษทางวินัย.....	56
2.8.3 การพักการลงโทษ.....	59
2.8.4 การลดวันต้องโทษจำคุก.....	63
2.8.5 การตรวจเรือนจำ.....	64
2.8.6 การอภัยโทษ.....	65
3. การบังคับโทษจำคุกและการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุก ในต่างประเทศ.....	68
3.1 ญี่ปุ่น.....	68
3.1.1 การบังคับโทษจำคุก.....	68
3.1.2 การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุก.....	85
3.2 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	91
3.2.1 การบังคับโทษจำคุก.....	91
3.2.2 การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุก.....	129
3.3 อังกฤษ.....	135
3.3.1 การบังคับโทษจำคุก.....	136
3.3.2 การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุก.....	155
4. วิเคราะห์การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ ตามกฎหมายไทย.....	164
4.1 การจัดชั้นนักโทษ.....	164

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2 การลงโทษทางวินัย.....	166
4.3 การพักการลงโทษ.....	169
4.4 การลดวันต้องโทษจำคุก	172
4.5 การตรวจเรือนจำ.....	173
4.6 การอภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา และลดโทษ	174
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	177
5.1 บทสรุป	177
5.2 ข้อเสนอแนะ	180
บรรณานุกรม	184
ประวัติผู้เขียน	189

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ข้อมูลสถิติจำนวนผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา และนักโทษเด็ดขาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2553.....	3
3.1 ข้อมูลเปรียบเทียบสถิติผู้ต้องขังระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียช่วงปี 1996-2000	70
3.2 สถิติจำนวนนักโทษแยกตามเพศและอัตราการจองจำของประเทศเอเชียในปี 2002.....	70
3.3 ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเพื่อนคนคุกแยกตามอาชีพ ณ สิ้นปี ค.ศ. 1999.....	80
3.4 ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือของอาสาสมัครเพื่อนคนคุก ณ สิ้นปี ค.ศ. 1999	80
3.5 ข้อมูลสถิติจำนวนคดีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก และจำนวนผู้ต้องโทษจำคุกจริง และผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษจำคุกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970-2003	91
3.6 ข้อมูลสถิติของการคุมประพฤติในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในปี 2002.....	98

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 แสดงที่ศาลพิพากษาตามกฎหมายอาญา.....	94
3.2 แสดงระยะเวลาตามคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกปี 2003	95
3.3 แสดงปรากฏการณ์การบังคับโทษจำคุกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970-2003	95
3.4 แสดงคำพิพากษาลงโทษผู้เยาว์ในรูปแบบต่างๆ ใน ค.ศ. 2003	97
3.5 แสดงจำนวนประชากรในเรือนจำในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	97
3.6 แสดงโครงสร้างของอายุผู้ต้องขัง.....	98
3.7 แสดงความหนาแน่นของผู้ต้องขัง ตั้งแต่ปี 1991 ถึง 2001.....	137
3.8 แสดงสัดส่วนของสถานที่คุมขังผู้กระทำความผิด ปี 2001	138

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมของไทยเรานั้นมีมากมาย และยากที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ อาจเป็นเพราะโครงสร้างของกระบวนการยุติธรรมของไทยเรานั้นมีจุดบกพร่อง ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุของการใช้อำนาจที่มีอยู่ในทางที่ไม่ถูกไม่ควร หรืออาจจะใช้อำนาจที่มีอยู่ผิดประเด็น ไม่ได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริง และไม่ได้คำนึงผลที่ออกมาจะส่งผลกระทบต่อสังคมเช่นไร ซึ่งจากสภาพการณ์ปัจจุบันนั้นก็แสดงให้เห็นถึงการขาดความร่วมมือระหว่างองค์กร จึงส่งผลให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอที่จะนำมาเป็นหลักประกันของความถูกต้อง โปร่งใส ทำให้ประชาชนขาดความไว้วางใจ และขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของไทย

กระบวนการยุติธรรมของไทยเรานั้น แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนที่สำคัญๆ คือ

1. กระบวนการก่อนพิจารณาคดี (ชั้นเจ้าพนักงาน) เป็นขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา โดยรัฐจะเพิ่มอำนาจของตนเองเพื่อให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะช่วยอำนวยความสะดวกของรัฐให้ง่ายในการจับกุมและดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิด แต่ในขณะเดียวกันนั้นก็อาจจะเกิดการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจในการเอาเปรียบแก่ผู้บริสุทธิ์ เกิดอคติต่อการดำเนินคดี หรืออาจจะใช้อำนาจในทางที่มีขอบก็ได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการถ่วงดุลอำนาจดังกล่าวโดยการเข้าไปตรวจสอบโดยอัยการ โดยการใช้อุบายพินิจในการสั่งคดี ซึ่งการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีนั้นถือเป็นกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจด้วยเช่นกัน

2. กระบวนการพิจารณาคดี (ชั้นศาล) ในการนำคดีขึ้นสู่ศาลของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของกฎหมายไทยนั้น ให้อำนาจแก่ผู้เสียหายอย่างกว้างขวาง ซึ่งคำพิพากษาของศาลนั้นถือเป็นอุบายพินิจโดยเด็ดขาดของผู้พิพากษาโดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของใคร ซึ่งถือว่าเป็นอิสระในการตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการพิจารณาคดีนั้นจะต้องมีการเปิดเผยแนวทางการตัดสินใจ และมีให้มีการวิพากษ์วิจารณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเปิดเผยต่อสาธารณะนั้นก็ถือว่าเป็นช่วยส่งเสริมการตรวจสอบการใช้อุบายพินิจให้เป็นไปอย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น

3. กระบวนการบังคับตามคำพิพากษาและคำสั่ง (ชั้นบังคับโทษ) ขั้นตอนนี้เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดที่ถูกพิพากษาจากชั้นศาล ซึ่งเป็นแนวคิดที่มาจากแต่สมัยโบราณในเรื่องของการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด หรือสร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่น โดยการตัดใจออกจากสังคมเป็นการถาวรหรือชั่วคราวขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความคิดนั้นๆ หากมีการตัดสินใจให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตถือเป็นการตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคมอย่างถาวร แต่หากเป็นการจำคุกชั่วคราวเวลาหนึ่งนั้นเป็นเพียงการตัดผู้นั้นออกจากสังคมเป็นการชั่วคราว หลังจากที่พ้นโทษก็จะได้กลับเข้าสู่สังคมอีกครั้งหนึ่ง แต่ปัจจุบันนี้การกระทำความผิดเกิดขึ้นค่อนข้างมาก ทำให้มีผู้ต้องให้เป็นจำนวนมากจึงเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการของภาครัฐ อีกทั้งเป็นผลร้ายต่อสภาพจิตใจและร่างกายของผู้ต้องขังอีกด้วย

จากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นนั้น ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนของการพบการกระทำความผิด การจับกุม การสืบสวนสอบสวน การส่งคดี การนำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล ไปจนถึงการบังคับโทษตามคำพิพากษา ล้วนแล้วเป็นสิ่งสำคัญในขั้นตอนของการดำเนินคดีทางอาญาในกระบวนการยุติธรรม เป็นหลักประกันของประชาชนในการอยู่ในสังคม ทั้งความปลอดภัยของชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ดังนั้นเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาให้ระบบดังกล่าวมีความเข้มแข็งและโปร่งใส เป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างสนิทใจ จึงมีความจำเป็นยิ่งที่จะต้องมีการถ่วงดุลอำนาจของการดำเนินคดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้เข้าไปในแนวทางที่ถูกต้อง และโปร่งใส ดังนั้นจึงต้องมีการตรวจสอบโดยเฉพาะในปัจจุบันนี้การดำเนินคดีในชั้นบังคับโทษ มีปัญหาค่อนข้างมาก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำกับดูแลและตรวจสอบเรือนจำ กล่าวคือ ประเมินศักยภาพเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 44 ซึ่งเป็นบุคลากรของฝ่ายรัฐทั้งสิ้น บทบาทและหน้าที่ดังกล่าวก็ไม่ชัดเจน ซึ่งตามกฎหมายไทยนั้นยังไม่มีปรากฏว่าให้ภาคเอกชนเข้าตรวจสอบ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าเพื่อให้เกิดความโปร่งใสขึ้นควรจะมีภาคเอกชนเข้าตรวจสอบการทำงานในเรือนจำด้วย เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจของภาครัฐ แทนที่จะมีแต่ภาครัฐกันเองเท่านั้นที่เป็นทั้งผู้ใช้อำนาจและเป็นผู้ตรวจสอบ มันทำให้ประชาชนมีความเชื่อใจ และไว้วางใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งการดำเนินคดีในชั้นบังคับโทษนี้ก็มามีมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว หรือที่เราเรียกกันว่า “โทษจำคุก” นั่นเอง ซึ่งแต่ละยุคแต่ละสมัยต่างก็แก้ไขเพิ่มเติม หรือ คัดแปลงให้เหมาะกับยุคและสมัยนั้น ซึ่งในการบังคับโทษจำคุกนี้ถือว่าเป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นหน่วยที่ดูแลและพัฒนาพฤติกรรมของนักโทษที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้รับโทษจำคุก และควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี เพื่อควบคุมหรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังหลบหนีออกไปสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน หรือก่อความเสียหายให้สังคม อีกทั้งมุ่งที่จะสร้างและพัฒนานิสัยและพฤติกรรมของ

นักโทษเหล่านั้นเพื่อกลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยจะเห็นว่า ประเทศเรานั้นเกิดปัญหาต่างๆ มากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านั้นก็ส่งผลให้เกิดปัญหาการก่ออาชญากรรมมากขึ้น เมื่อมีการก่ออาชญากรรมมากขึ้น ก็มีผู้กระทำความผิดมากขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งเมื่อมีผู้กระทำความผิดมากขึ้นก็ต้องมีการถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่มากขึ้นตามมา โดยนำบุคคลเหล่านั้นเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และหน่วยงานสุดท้ายที่จะต้องรับผิดชอบก็คือ “กรมราชทัณฑ์” นั่นเอง ซึ่งในปัจจุบันนี้เรามีเรือนจำ/ทัณฑสถานเพียงแค่ประมาณ 144¹ แห่ง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการรองรับปริมาณของผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ โดยพิจารณาได้จากผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมประมาณ 227,532 คน² และเมื่อมาเทียบกับจำนวนเรือนจำที่มีอยู่นั้น ตามมาตรฐานแล้วสามารถบรรจุได้เพียงแค่ 109,430 คน³ ซึ่งพบว่ามีจำนวนผู้ต้องขังเกินความจำอยู่ 118,102 คน ซึ่งก็มีแนวโน้มที่จะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และต่อเนื่อง ปรากฏตามข้อมูลสถิติจำนวนผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา และนักโทษเด็ดขาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2553 ดังนี้

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลสถิติจำนวนผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา และนักโทษเด็ดขาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2553

ปี	ผู้ต้องขังระหว่างคดี	นักโทษเด็ดขาด	จำนวนผู้ต้องขังรวมทั้งประเทศ
2538	24,911	73,920	108,915
2539	35,562	65,336	100,966
2540	50,550	75,320	125,955
2541	67,296	97,027	164,451
2542	74,284	125,258	199,673
2543	85,056	132,337	217,687
2544	86,650	164,253	250,903
2545	87,110	169,960	257,070
2546	89,561	153,766	211,327

¹ กรมราชทัณฑ์. (2553, มิถุนายน). รายงานภารกิจประจำปี 2553, ฉบับที่ 6. หน้า 3.

² กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์.

³ ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง สำนักทัณฑวิทยา, ข้อมูล ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2552.

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ปี	ผู้ต้องขังระหว่างคดี	นักโทษเด็ดขาด	จำนวนผู้ต้องขังรวมทั้งประเทศ
2547	37,463	129,679	167,142
2548	40,559	121,734	162,293
2549	42,976	108,610	152,625
2550	44,796	123,680	168,656
2551	45,002	140,026	185,028
2552	46,324	150,448	196,772
2553	56,966	157,097	215,997

ที่มา: วิกฤตราชทัณฑ์ (ธานี วรรักษ์, 2554)

จากตารางดังกล่าวข้างต้น พิจารณาแล้วเห็นว่า แนวโน้มของผู้ต้องขังและนักโทษนั้นมีการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนา และแก้ปัญหาแก่นักโทษล้นคุกในบ้านเรา ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นบังคับโทษนั้นถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นการปรับพฤติกรรมนิสัยของนักโทษให้พร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคม หรือจะเป็นการควบคุมกักขังไม่ให้ออกมาก่อนความเสียหายแก่ประชาชนและสังคม แต่อย่างไรก็ตามในการบังคับโทษ เช่น การดำเนินการในเรือนจำที่กระทำต่อนักโทษนั้นก็มีความจำเป็นด้วยเช่นกัน ควรจะมีการตรวจสอบในการปฏิบัติงานดังกล่าว ให้เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม และถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งการตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นบังคับโทษนั้นมีรายละเอียดดังนี้

ก. การเลื่อนและลดชั้นนักโทษ

การเลื่อนชั้นนักโทษและลดชั้นนักโทษเด็ดขาดนั้น มีความสำคัญต่อการบริหารเรือนจำและบริหารงานราชทัณฑ์มาก และการเลื่อนหรือลดชั้นนักโทษนั้นเป็นการกระทบต่อสิทธิของนักโทษ และประโยชน์ที่นักโทษพึงได้รับ ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกและประโยชน์ที่นักโทษที่ได้เลื่อนชั้นจะได้รับเพิ่มขึ้น หรือประโยชน์หรือความสะดวกที่นักโทษที่ถูกลดชั้นจะได้รับลดน้อยลง ซึ่งเรื่องดังกล่าวถือว่าการกระทบต่อสิทธิของนักโทษทั้งสิ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบการบริหารงานในเรื่องดังกล่าวให้เกิดความยุติธรรมต่อนักโทษ และเกิดความโปร่งใสและมีเหตุผลอันสมควรในการเลื่อนหรือลดชั้นนักโทษ ซึ่งการพิจารณาดังกล่าวนั้นก็ขึ้นกับ

การพิจารณาของคนภายในองค์กร ดังนั้นมีความจำเป็นมากที่จะต้องเข้าไปตรวจสอบการใช้อำนาจของคนภายในองค์กรนั้นเพื่อความยุติธรรมและความถูกต้อง ชัดเจน จะได้เป็นที่ไว้วางใจแก่ประชาชน

ข. การลงโทษทางวินัย

ในการควบคุมผู้ต้องขังนั้นมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา ประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้ยากต่อการดูแลของเจ้าหน้าที่ การวางกฎระเบียบและข้อบังคับให้ผู้ต้องขังปฏิบัติย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากผู้ต้องขังปฏิบัติตามกฎระเบียบก็ถือว่าเป็นผลดีต่อการบริหารงานภายในเรือนจำ แต่หากผู้ต้องขังฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับผู้ต้องขังที่ฝ่าฝืนก็จะต้องได้รับโทษทางวินัย ซึ่งโทษทางวินัยตามกฎหมายนั้นก็มีการจัดระดับความร้ายแรงขึ้นอยู่กับระดับความผิดที่ผู้ต้องขังกระทำนั้นอยู่ในชั้นความร้ายแรงระดับไหน โดยการลงโทษดังกล่าวนั้นก็เป็นการจัดการภายในเรือนจำโดยพัศดีหรือสารวัตรเรือนจำเป็นผู้มีอำนาจลงโทษ เมื่อลงโทษแล้วก็รายงานต่อผู้บัญชาการเรือนจำเพื่อพิจารณาแก้ไขภายใน 3 วันนับแต่วันรายงาน ส่วนการลงโทษนั้นให้ดำเนินไป⁴ ซึ่งกรณีดังกล่าวนั้นแสดงให้เห็นว่าผู้บัญชาการเรือนจำไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดนั้น ซึ่งอาจจะส่งผลให้การลงโทษเนื่องจากถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดกฎระเบียบข้อบังคับนั้นอาจจะไม่เป็นธรรมได้

ค. การพักการลงโทษ

การพักการลงโทษนั้นเป็นสิ่งสำคัญสิ่งสำคัญกับฝ่ายบริหาร เนื่องจากการพักการลงโทษถือว่าเป็นประโยชน์และความสะดวกที่ผู้ต้องขังได้รับเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งล่อใจให้ผู้ต้องขังประพฤติดี ซึ่งจะส่งผลดีต่อการปกครองและการบริหารภายในเรือนจำ อีกทั้งยังประหยัดค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการเลี้ยงดูผู้ต้องขัง และผู้ต้องขังก็มีรายได้จากการทำงานภายนอก หรือศึกษาเล่าเรียนให้มีประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังและครอบครัวอีกด้วย ซึ่งการพิจารณาการพักการลงโทษนั้นเรือนจำหรือทัณฑสถานจะนำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณากลับกรองข้อเท็จจริงของนักโทษเด็ดขาด และจะลงความเห็น ว่า อนุมัติ หรือ ไม่ควรอนุมัติ ในการพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดผู้นั้น ซึ่งระบบการคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพักการลงโทษตามกฎหมายกระทรวงกำหนดไว้อย่างชัดเจน เห็นได้ว่าการพักการลงโทษกรณีปกติคณะกรรมการผู้พิจารณาประกอบด้วยบุคคลภายในองค์กรของกรมราชทัณฑ์เท่านั้น แต่ต่อมาในปี 2540 ได้แก้ไขให้คณะกรรมการกลับกรองประกอบด้วยบุคลากรจากองค์กรภายนอกที่เป็นหน่วยงานของรัฐ เข้า

⁴ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. (2551). การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (รายงานผลการวิจัย). หน้า 127.

มามีส่วนร่วมด้วย เห็นว่ากรมราชทัณฑ์ได้มีความพยายามที่จะเอาหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์มากขึ้น

ง. การลดวันต้องโทษจำคุก

การลดวันต้องโทษจำคุกเป็นการลดวันต้องโทษที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาล โดยเป็นขั้นตอนการก่อนการพ้นโทษตามกำหนดของนักโทษเด็ดขาด เมื่อนักโทษพ้นออกไปจากเรือนจำ นักโทษผู้นั้นก็ยังเป็นนักโทษอยู่ ไม่มีสิทธิเสรีภาพเช่นบุคคลทั่วไป ต้องไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามกรณีดังกล่าวถือว่าเป็นประโยชน์ที่นักโทษจะได้รับควมมีการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใสและยุติธรรมต่อนักโทษทุกราย อีกทั้งการลดวันต้องโทษนั้นยังกระทบต่อคำพิพากษาของศาลที่ได้พิพากษาโทษไว้ก่อนแล้ว ดังนั้นหากมีการลดวันต้องโทษกรมราชทัณฑ์ควรแจ้งให้ศาลรับทราบ เพื่อให้ศาลเข้ามาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกชั้นหนึ่งด้วย

จ. การตรวจเรือนจำ

การตรวจเรือนจำมีจุดประสงค์เพื่อตรวจการดำเนินงานและกิจการของเรือนจำให้เป็นไปตามหลักการและเหตุผลทางทัณฑวิทยา รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การใช้แรงงานหรือการฝึกอบรมผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย และจุดมุ่งหมายของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งในประเทศไทยของเรานั้นมีการกำหนดการตรวจเรือนจำไว้ใน พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 44 โดยกำหนดให้ตั้งคณะกรรมการเรือนจำ ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการต่างสังกัดไม่น้อยกว่า 5 นาย ซึ่งประเทศไทยของเราแต่เดิมกระทรวงมหาดไทยเคยวางระเบียบให้ผู้พิพากษามีอำนาจหน้าที่ตรวจการคุมขังนักโทษและผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาและได้สวนให้ได้รับการปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมาย⁵ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นการดีหากให้ศาลเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานของเรือนจำเพื่อความยุติธรรมและความเสมอภาคที่ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และควรมีการกำหนดเวลาการตรวจเรือนจำให้ชัดเจนเพื่อตรวจดูการบริหารงานของเรือนจำรวมถึงสภาพของเรือนจำ และเห็นควรให้มีองค์กรอิสระเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบเรือนจำ เช่นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน เป็นต้น อีกทั้งควรแก้ไขมาตรา 44 เนื่องจากข้าราชการตุลาการสังกัดกระทรวงยุติธรรมนั้นถือว่าไม่ตรงกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันนี้ข้าราชการตุลาการนั้นไม่ได้อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมแล้ว เพื่อความสอดคล้องและความถูกต้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 133.

⁶ ประธาน วัฒนวานิชย์ ก (2556). *สิทธิของผู้ต้องขังในประเทศไทย* (รายงานผลการวิจัย). หน้า 4.

จ. การอภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษ

การอภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษ หมายถึง การพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์แก่ผู้ต้องโทษที่ถึงที่สุดแล้ว ให้ได้รับการปล่อยตัวหรือลดโทษและแต่กรณี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพระมหากษัตริย์ตามพระราชอำนาจที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 187⁷ และมาตรา 191⁸ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 7 อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาและลดวันต้องโทษ มาตรา 259 ถึงมาตรา 267 ซึ่งการขออภัยโทษ มี 2 ประเภท คือ การอภัยโทษเด็ดขาดโดยไม่มีเงื่อนไข และการอภัยโทษที่เป็น การเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษ

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในชั้นบังคับโทษนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้ต้องขังพึงได้รับ ซึ่งควรจะมีองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ หรือมีส่วนร่วมในการเข้ามาพิจารณาความอย่างครอบคลุม ไม่ใช่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในเฉพาะบางเรื่อง ทั้งนี้ทุกขั้นตอนหรือกระบวนการที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของนักโทษกรมราชทัณฑ์ควรรายงานให้ศาลทราบเพื่อเป็นการตรวจสอบอีกชั้นหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตามการถ่วงดุลอำนาจ (change and balance) ก็เป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในองค์กรอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ โดยให้มีหน่วยงานภาคเอกชน หรือหน่วยงานอื่นเข้ามาตรวจสอบการทำงาน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจไปในทางทุจริต หรือลดปัญหาการได้รับสิทธิของผู้ต้องขังที่ไม่เท่าเทียมกัน เป็นต้น โดยผู้เขียนจะบรรยายในบทต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาและทฤษฎีของการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการกำกับดูแลการรับโทษจำคุกทั้งในกฎหมายไทยและต่างประเทศ ได้แก่ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
3. เพื่อนำเสนอกฎหมายที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

⁷ รัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 187 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย.”

⁸ รัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 191 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งอำนาจพระราชทานอภัยโทษ.”

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

มีการแก้ไขเพิ่มเติมการตรวจสอบการกำกับดูแลการรับโทษจำคุก ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 44 โดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการกำกับดูแลการรับโทษจำคุก เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจของภาครัฐ ป้องกันการใช้อำนาจในทางที่มีชอบ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษามุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ ซึ่งเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ และเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำที่ใช้อำนาจที่มีอยู่ร่วมกับผู้ต้องขัง เพื่อป้องกันการทุจริต การใช้อำนาจที่ไม่ควร และเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังที่พึงจะได้รับอย่างเท่าเทียมกัน โดยนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายไทยและต่างประเทศ

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าและรวมถึงข้อมูลเอกสาร โดยศึกษาจากหลักกฎหมายของไทย หลักกฎหมายต่างประเทศตำรากฎหมายไทย ตำรากฎหมายต่างประเทศ ความเห็นของนักกฎหมายและนักวิชาการ คำพิพากษาของศาล บทความ วารสารต่างๆ และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยนำมาศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับวิวัฒนาการและหลักกฎหมายของไทยในอดีตและต่างประเทศ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนากฎหมายต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพปัญหาและทฤษฎีของการตรวจสอบการกำกับดูแลการรับโทษจำคุก รวมถึงวิวัฒนาการของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการกำกับดูแลการรับโทษจำคุก
2. ทราบถึงกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการกำกับดูแลการรับโทษจำคุกทั้งในกฎหมายไทย และต่างประเทศ
3. ทราบถึงปัญหาของข้อกฎหมาย และแนวทางในการแก้ไขกฎหมาย

บทที่ 2

ทฤษฎีและแนวความคิดการบังคับโทษจำคุกและการตรวจสอบการกำกับดูแล การบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ

การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำนั้นเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ และเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำที่ใช้อำนาจที่มีอยู่นั้นกับผู้ต้องขัง เพื่อป้องกันการทุจริต การใช้อำนาจที่ไม่ควร และเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังที่พึงจะได้รับอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากการดำเนินงานที่เกิดจากการใช้อำนาจ คล้ายพินิจพิจารณาเรื่องต่างๆ นั้น มักจะเป็นของคนภายในองค์กรเท่านั้น ดังนั้นหากอำนาจดังกล่าวถูกใช้อย่างไม่เป็นธรรมก็ย่อมกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องขังทั้งสิ้น ในบทนี้ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ ความเป็นกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการบังคับโทษ ทฤษฎีของนักกฎหมายต่อการบังคับโทษจำคุก มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ และแนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการถ่วงดุลการบังคับโทษ ดังนี้

2.1 ความหมายของการบังคับโทษจำคุก

“การบังคับโทษ” ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Penalty” มีการให้นิยามความหมายตาม Black’s Law Dictionary. ไว้ว่า “การบังคับโทษ” เป็นการลงโทษที่มีการกำหนดโทษผู้กระทำความผิดโทษจำคุกในเรือนจำหรือการปรับและวิธีอื่นๆ รวมถึงการลงโทษเป็นจำนวนเงินที่พิจารณาตามความเสียหายของแต่ละความผิดที่ได้กระทำกับรัฐหรือพลเรือนเป็นเรื่องของการทดแทนและชดเชยให้กับคู่กรณีฝ่ายที่ได้รับความเสียหายได้และสูญเสียจากการกระทำอาชญากรรมที่เกิดขึ้น¹

“การบังคับโทษ” เป็นมาตรการในการดำเนินการที่เกี่ยวกับโทษจำคุกและโทษ หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคล² การบังคับโทษจะต้องดำเนินการตาม

¹ Bryan A Garner. (2004). *Black’s Law Dictionary*. p. 1168. (อ้างถึงใน ธาณี วรภัทร์ ก (2552). *กฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก*. หน้า 11.)

² Vgl. Etwa Claus Roxin. *Strafverfahrensrecht*, 24 Auflage, pp. 430-431. (อ้างถึงใน คณิต ฒ นคร ก (2549). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. หน้า 46.)

“กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ (Strafvollzugsrecht³ หรือ Penalty Law หรือ Prison law) กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษของประเทศไทยที่สำคัญคือ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

“บุคคลที่ต้องถูกบังคับโทษ” คือ ผู้ต้องขัง ที่มีสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาด ได้แก่ บุคคลที่ถูกขังตามกฎหมายจำคุก ตามคำพิพากษาถึงที่สุดและบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้ลงโทษ⁴

ในการบังคับโทษจำคุกต้องช่วยกันทำให้ผู้ต้องขังนั้นสามารถที่จะดำเนินชีวิตของตนเองในอนาคตได้โดยปราศจากการกระทำความผิดอาญาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งการบังคับโทษจะต้องตอบสนองการคุ้มครองสาธารณะต่อการกระทำความผิดใดๆ ต่อๆ ไปด้วย⁵

2.2 วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุก

วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการบังคับโทษ จะไม่เหมือนกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ที่มุ่งที่จะลงโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นหลัก หากแต่วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษเป็นการพัฒนาการจากแนวคิดในอดีตในการลงโทษเข้ามาสู่ยุคใหม่ ที่มีแนวคิดที่เป็นเสรีนิยมในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนทั้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มาก มุ่งที่จะปรับเปลี่ยนบำบัดฟื้นฟูหรือแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลที่บกพร่องในเรื่องต่างๆ เป็นเหตุให้กระทำผิดกฎหมายอาญาอันเป็นกติกาสังคม ถึงขนาดไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมปกติได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำคุณลักษณะดังกล่าวนี้ไปปรับปรุง ซ่อมแซมยกระดับความเจริญทางจิตใจ และพฤติกรรม ให้อยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐานคนปกติในสังคมนั้นๆ ได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษที่สำคัญมีดังต่อไปนี้⁶

2.2.1 เพื่อให้ผู้ต้องขังมีการดำรงชีวิตในอนาคต โดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม⁷

³ คณิต ฌ นคร ก (2549). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. หน้า 46.

⁴ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 แก้ไขตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522 มาตรา 3 ยกเลิกความใน (3) ของมาตรา 4.

⁵ มาตรา 2 กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ พ.ศ. 1976 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี. (อ้างถึงใน ธาณี วรภัทร์ ก เล่มเดิม. หน้า 12.)

⁶ แหล่งเดิม. หน้า 36.

⁷ Strafvollzugsgesetz. (1976). (อ้างถึงใน ธาณี วรภัทร์ ข (2553). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (ครั้งที่ 2). หน้า 40.

วัตถุประสงค์ข้อนี้มุ่งเน้นการดำรงชีวิตในอนาคต โดยปราศจากการกระทำความผิด และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญที่สุดและตรงกับความเป็นจริงในการบังคับโทษ ในทัศนสถานที่ว่า “เมื่อมีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดครบระยะเวลาแล้ว ผู้นั้นก็ออกมา ดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติอีกครั้ง” ดังนั้น ในหลายประเทศในโลก เช่น ประเทศญี่ปุ่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศอังกฤษ เป็นต้น ต่างก็มีกฎหมายและหรือแนวนโยบายในการ ลงโทษจำคุก ที่จะต้องหลีกเลี่ยงผลเสียหายในการบังคับโทษจำคุก กล่าวคือ ต้องไม่ทำลาย บุคลิกภาพของคนปกติและต้องสอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ อยู่บน พื้นฐานของการบังคับโทษ ตามหลักความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำ นักโทษทุกคนมีโอกาสดับเข้าสู่สังคม

การลงโทษอย่างมีเหตุผลย่อมไม่ลงโทษเพียงเนื่องจากว่าได้มีการกระทำความผิดขึ้นเท่านั้น เพราะสิ่งใดที่เกิดขึ้นแล้วไม่อาจแก้ไขให้กลับเป็นดังเดิมได้ แต่เขาย่อมลงโทษโดยคำนึงถึงอนาคต เพื่อให้ทั้งผู้ที่กระทำความผิดเองและผู้ที่อยู่เห็นว่าผู้กระทำความผิดถูกลงโทษไม่กระทำความผิดขึ้น อีก⁸ โดยสรุปมีหลักเกณฑ์พื้นฐานการบังคับโทษที่ต้องนำมาใช้ดังนี้

หลักความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำ กล่าวคือ รัฐต้องพยายาม บริหารจัดการต่างๆ ให้การใช้ชีวิตของผู้ต้องขังภายในเรือนจำมีความใกล้เคียงกับการใช้ชีวิตของ บุคคลทั่วไปภายนอกเรือนจำ นอกคุกในคุกต้องใกล้เคียงกัน มิฉะนั้นจะทำให้ผู้ได้รับโทษจำคุกเสีย บุคลิกภาพหรือวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของการอยู่ร่วมกันทางสังคมภายนอกไป ทำให้ไม่สามารถ กลับคืนสู่สังคมได้ เป็นการทำลายวัฒนธรรมการใช้ชีวิตปกติของมนุษย์¹⁰

§ 2 Aufgaben des Vollzuges. Im Vollzug der Freiheitsstrafe soll der Gefangene fähig werden, künftig in sozialer Verantwortung ein Leben ohne Straftaten zu führen (Vollzugsziel). Der Vollzug der Freiheitsstrafe dient auch dem Schutz der Allgemeinheit von weiteren Straftaten.

⁸ Clemens Bartollas. (2002). *Invitation to Corrections*. p. 335. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹ Strafvollzugsgesetz. (1976). (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

§ 3 Gestaltung des Vollzuges

(1) Das Leben im Vollzug soll den allgemeinen Lebensverhältnissen soweit als möglich angeglichen werden.

(2) Schädlichen Folgen des Freiheitsentzuges ist entgegenzuwirken.

(3) Der Vollzug darauf auszurichten, daß er dem Gefangenen hilft, sich in das Leben in Freiheit einzugliedern.

¹⁰ ธานี วรภัทร์ ข เล่มเดิม. หน้า 40.

หลักการหลีกเลี่ยงผลเสียจากการบังคับโทษ หมายความว่า มาตรการหรือกลไกต่างๆ ในการลงโทษและบังคับโทษต้องหลีกเลี่ยงผลเสียจากการบังคับโทษ อันเป็นการทำลายบุคลิกลักษณะของความเป็นมนุษย์ เช่น การไม่ให้เกิดวัฒนธรรมคุกโดยไม่จำเป็นที่จะเป็นผลมาลบลายพฤติกรรมของผู้ต้องขัง การตัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายนอกคุก การลงโทษด้วยวิธีทารุณโหดร้ายภายในเรือนจำ เป็นต้น เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกว่าคุณเองดีกว่าหรือตกต่ำกว่าคนอื่นทั่วไป เช่น การเรียกชื่อหรือการใช้สรรพนามต่างๆ ในการเรียกผู้ต้องขัง เป็นต้น¹¹

พยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำความผิดต้องประสบกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะ หรือบุคลิกภาพประจำตัวของคนๆ นั้น กล่าวคือเมื่อผู้กระทำความผิดถูกคุมขังในเรือนจำ ย่อมเสื่อมเสียฐานะและชื่อเสียงในสายตาของคนทั่วไปทำให้โอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีลดน้อยลง กอปรกับในกรณีผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุก ผู้กระทำความผิดจะต้องมาอยู่ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่เป็นอาชญากรอาชีพ ที่มีอิทธิพลที่สามารถครอบงำบุคคลอื่นได้ง่าย เพราะคนเราย่อมซึมซับความเลวได้ง่ายกว่าสิ่งที่ดีขึ้น ทำให้ผู้ที่พอจะกลับตัวได้หมด โอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นพฤติกรรมที่ดีและคนในสังคมส่วนใหญ่พึงประสงค์ไม่ได้ วิธีการป้องกันอาจได้แก่¹²

การปล่อยตัวผู้กระทำผิดโดยไม่ลงโทษจำคุก โดยพยายามใช้บทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ หรือพยายามใช้โทษปรับ เป็นหลักเพื่อเลี่ยงการใช้โทษจำคุกโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะโทษจำคุกกระยะสั้น¹³

การปล่อยตัวก่อนรับโทษจำคุกครบกำหนดเวลา เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานในส่วนราชทัณฑ์ที่จะพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องโทษก่อนครบกำหนด หากเห็นว่าความเหมาะสมในอันที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมของผู้นั้นจะเสื่อมทรามลงหากจำคุกอยู่ในเรือนจำต่อไปอีก และการปล่อยตัวผู้นั้นออกมาจะไม่เป็นอันตรายต่อสังคม

การแยกประเภทนักโทษ เช่น แยกนักโทษโดยพิจารณาจากอายุ แยกผู้ที่กระทำความผิดครั้งแรกออกจากพวกที่กระทำความผิดมาแล้วหลายครั้ง เป็นต้น¹⁴

หลักการคืนคนดีสู่สังคม การบังคับโทษมุ่งผลสำเร็จในการสร้างจิตสำนึก ความรู้ผิดชอบชั่วดี ให้เกิดขึ้นกับบุคคลที่ต้องโทษให้ได้¹⁵

¹¹ แหล่งเดิม.

¹² แหล่งเดิม.

¹³ แหล่ง. หน้า 41.

¹⁴ แหล่งเดิม.

¹⁵ แหล่งเดิม.

2.2.2 เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม¹⁶

การคุ้มครองสังคม เป็นภารกิจเดียวกันกับภารกิจของกฎหมายอาญา เมื่อเป็นที่แน่ชัดแล้วโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิด ส่วนของการบังคับโทษก็จะจำกัดเสรีภาพของนักโทษผู้นั้นเพื่อเข้าสู่มาตรการในการแก้ไขชนิดต่างๆ ตามระยะเวลาที่สมควร โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยต่างๆตามระยะเวลาที่สมควร โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับความบกพร่องของนักโทษคนนั้น ให้เป็นไปตามแผนการบังคับโทษ เมื่อบำบัดรักษาเป็นปกติดีแล้วจึงปล่อยบุคคลนั้นกลับเข้าสู่สังคม วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจึงเป็นการคุ้มครองสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ภารกิจของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือการเอาคนผิดกฎหมายเข้าคุก แต่ภารกิจของกฎหมายบังคับโทษแก้ไขพฤติกรรมชั่วของคนที่ทำให้ผิดกฎหมายอาญาให้เป็นคนดีของสังคม

2.2.3 ปรับปรุงแก้ไข บำบัด พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย¹⁷

การยกระดับสามัญสำนึกและพฤติกรรมที่ตกต่ำของผู้กระทำความผิด ให้ขึ้นมาสู่ระดับปกติ โดยมีหลักการที่ว่ามนุษย์เป็นประติศักรมที่ธรรมชาติสร้างขึ้นเป็นพิเศษให้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ และสามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยและพฤติกรรมได้จึงต้องมีการส่งเสริมคุณค่าในตัวบุคคล ส่งเสริมความสามารถของบุคคล ต้องแสดงผลลัพธ์ของความคิดและการกระทำรวมทั้งผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจสำหรับความเป็นไปได้ที่จะสามารถหาเลี้ยงชีพ เพื่อชดเชยจุดอ่อนหรือสิ่งบกพร่องของแต่ละคน ซึ่งการบำบัดปรับปรุงแก้ไขนี้นักโทษแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ต้องมีการวิเคราะห์หาสาเหตุและวางแผนการบังคับโทษเป็นรายๆ ไป อันจะยังผลสุดท้ายให้เกิดคือ เมื่อนักโทษพ้นโทษแล้วไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน แม้จะเป็นแนวทางที่ยอมรับกันในวงการราชทัณฑ์โดยทั่วไป แต่ก็ยังเป็นที่ยสงสัยว่าจะได้รับผลตามประสงค์เพียงไร เพราะการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดจะมีอุปสรรคหลายประการ กล่าวคือ¹⁸

1. ผู้กระทำความผิดได้สูญเสียบุคลิกภาพไปแล้ว เพราะได้ถูกรกหลอหลอมและขัดเกลาให้มีบุคลิกลักษณะเช่นนั้นมาเป็นเวลานาน แต่ใช้เวลาในเรือนจำไม่นาน ในการที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้ฟื้นคืนกลับมา และปรับตัวเข้ากับคนโดยทั่วไปในสังคมนั้นทำได้ยาก

2. การลงโทษเพื่อการแก้ไขขัดกับความรู้สึกของคนในสังคม ในส่วนที่ว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าคนทั่วไปตามหลักของเบนธัม (Bentham) ที่เรียกว่า “หลักการได้รับ

¹⁶ ธานี วรภัทร์ ก เล่มเดิม. หน้า 38.

¹⁷ แหล่งเดิม.

¹⁸ นัทธี จิตสว่าง. (ม.ป.ป.). *หลักทัณฑ์วิทยา* (ครั้งที่ 3). หน้า 30-31.

ประโยชน์ที่น้อยกว่า” (Principle of less eligibility) ทั้งนี้เพราะคนโดยทั่วไปจะเห็นว่าเป็นการไม่เป็นธรรมที่ผู้กระทำผิดจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนทั่วไป เช่น ผู้กระทำผิดจะได้รับการอบรมแก้ไขฝึกวิชาชีพ สวัสดิการ อาหาร ที่อยู่อาศัย ตลอดจนการจัดการศึกษา การหางาน ในขณะที่คนทั่วไปในสังคมอีกจำนวนมากไม่ได้รับบริการดังกล่าว ความรู้สึกของคนทั่วไปดังกล่าวเห็นได้ว่าขัดกับหลักของการแก้ไขฟื้นฟู

3. การแก้ไขฟื้นฟูเหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดบางประเภทเท่านั้น เช่น ผู้กระทำผิดครั้งแรก ซึ่งได้กระทำผิดไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบหรือโดยพลั้งพลาด หรือทำไปเพราะความจำเป็นการแก้ไขฟื้นฟูไม่ทำให้กระทำผิดซ้ำขึ้นอีกย่อมมีทางทำสำเร็จได้มาก แต่สำหรับผู้กระทำผิดที่เคยกระทำผิดและถูกลงโทษมาหลายครั้งแล้ว หรือพวกอาชญากรอาชีพหรือพวกทำผิดติดนิสัย โอกาสที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้กลับตัวจะยอมเป็นไปได้น้อย ดังนั้น การแก้ไขฟื้นฟูจึงไม่สามารถจะทำให้ผู้กระทำผิดกลับตัวได้ทุกกรณีไป

ในระหว่างการคุมขังนั้นก็ควรมีการปรับปรุงและอบรมให้ดีขึ้นเพื่อที่จะได้ไม่คิดกระทำผิดขึ้นอีก และสามารถที่จะจงดเว้นไม่กระทำผิดขึ้นอีกด้วยวิธีการปรับปรุงผู้ต้องโทษในระหว่างคุมขังต่างๆ ซึ่งอาจได้แก่¹⁹

- 1) การฝึกหัดอาชีพ เป็นการสร้างทักษะในการประกอบอาชีพด้านต่างๆ ให้ผู้ถูกคุมขังและยังเป็นการสร้างรายได้ และสร้างโอกาสในการดำรงชีวิตใหม่ต่อไป
- 2) การศึกษาโดยทั่วไป ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ และเมื่อพ้นจากการคุมขังจะสามารถนำวิชาความรู้ดังกล่าวไปประกอบอาชีพได้ เช่น เรียนจบปริญญาตรี เป็นต้น
- 3) การอบรมทางศาสนาและศีลธรรม เป็นการทำให้ผู้ถูกคุมขังรู้สึกชอบชั่วดี แยกผิดแยกถูกได้ด้วยตนเอง
- 4) การรักษาพยาบาลทางกายและหรือทางจิตที่เป็นสาเหตุให้เกิดการกระทำความผิดให้การรักษาเพื่อแก้ไขความผิดปกติ

การแก้ไขสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะภายในครอบครัวของผู้ถูกคุมขังเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจผู้กระทำความผิดดีขึ้น และมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปรับตัวของผู้กระทำความผิดให้เข้าสังคมได้อันจะยังให้เกิดความรักความเข้าใจ และความอบอุ่นในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้กระทำความผิดและไม่กระทำความผิดซ้ำอีก การให้ความช่วยเหลือหลังจากพ้นโทษ อาจได้แก่การให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิตและให้ความช่วยเหลือในด้านอาชีพ รวมตลอดทั้งการให้

¹⁹ ธาณี วรภัทร์ ก เล่มเดิม. หน้า 38.

การสนับสนุนทุนทรัพย์ซึ่งอาจมาจากการทำงานในระหว่างถูกคุมขังหรือจากภาครัฐหรือจากที่อื่นๆ ในการใช้จ่ายก่อนที่จะมีงานทำและมีรายได้²⁰

2.3 ทฤษฎีและแนวคิดของนักกฎหมายต่อการบังคับโทษจำคุก

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในสังคม ก็จะเกิดมาตรการตอบโต้ต่อการกระทำผิดนั้น ไม่ว่าจะเป็นการตอบโต้โดยเหยื่อของการกระทำความผิดหรือญาติหรือคนใกล้ชิดของเหยื่อนั้น หรือโดยหัวหน้าเผ่า หรือโดยรัฐ อันจะแตกต่างกันไปตามยุคสมัย ความคิดพื้นฐานของการลงโทษก็แตกต่างกันไปด้วย เนื่องจากสังคมมีความตระหนักถึงการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิดแตกต่างกันไป ความคิดพื้นฐานที่แตกต่างกันเหล่านี้ปรากฏออกมาในรูปของการลงโทษและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตามทฤษฎีในการลงโทษ ดังนี้ ทฤษฎีเด็ดขาด (absolute theory) และทฤษฎีสัมพัทธ์ (relative theory)²¹

2.3.1 ทฤษฎีเด็ดขาด

ทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า ความประสงค์ในการลงโทษบุคคลก็เพื่อเป็นการทดแทนความผิดที่บุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นการรักษาความยุติธรรมของสังคมไว้ การลงโทษจึงไม่ต้องคำนึงถึงกาลเทศะหรือพฤติการณ์แวดล้อมใดๆ ทั้งสิ้น กล่าวกันว่า ทฤษฎีเด็ดขาดนี้เป็นทฤษฎีที่จะสามารถใช้ได้เสมอไปและตลอดไปไม่ว่าในสถานที่ใด ทฤษฎีเด็ดขาดจึงเป็นทฤษฎีของการลงโทษเพื่อทดแทนความผิด (retributive theory) หรือกล่าวให้เข้าใจง่ายก็คือลงโทษให้สาสมกับความผิดที่บุคคลนั้นๆ ได้ก่อให้เกิดขึ้น ความประสงค์ของการลงโทษตามแนวความคิดนี้จึงเป็นเรื่องของการรักษาความยุติธรรมและตั้งอยู่บนพื้นฐานของศีลธรรม ที่สำคัญก็คือต้องมิใช่กระทำไปเพื่อการแก้แค้นทดแทนเพราะการแก้แค้นเป็นการตอบสนองต่อสัญชาตญาณที่รู้สึกโกรธซึ่งตั้งอยู่บนความรู้สึกทางอารมณ์ของบุคคล

เหตุผลที่ต้องมีการลงโทษเพื่อเป็นการทดแทนความผิดหรือให้สาสมกับความผิดนี้ ได้มีคำอธิบายในทางปรัชญาให้การสนับสนุนดังนี้²²

คานท์ (Kant) ได้ให้ความเห็นว่า เหตุที่ต้องลงโทษก็เนื่องจากผู้นั้นกระทำความผิดการลงโทษจึงเป็นการรักษาความยุติธรรมเอาไว้ โดยถือว่าความยุติธรรมที่ถูกละเมิดจะต้องได้รับการทดแทน เพราะหากความยุติธรรมและสิทธิของมนุษย์ถูกล้ำทลายลง ชีวิตของมนุษย์ก็จะมีคุณค่าอะไรเหลืออยู่ในโลกเลย การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงไม่ควรคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นประการอื่นๆ

²⁰ แหล่งเดิม.

²¹ แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2551). *หลักกฎหมายอาญา*. หน้า. 121.

²² แหล่งเดิม. หน้า. 122.

ไม่ว่าจะเป็นผลที่จะเกิดขึ้นกับตัวอาชญากรหรือต่อสังคม แต่คำนี้เพียงว่าเมื่อมีการกระทำผิดก็ต้องมีการลงโทษ เพราะกฎหมายอาญาเป็นคำสั่งเด็ดขาด (The penal law is a categorical imperative) ที่จะต้องทำเช่นนั้น

ในความเห็นของคานท์ โทษจึงเป็นสิ่งจำเป็นในทางความรู้สึกผิดชอบ โทษเป็นการตอบแทนความยุติธรรมที่ถูกประทุษร้าย คานท์ได้ยกตัวอย่างให้เห็นโดยสมมติว่าในเกาะๆ หนึ่งมีเหตุการณ์เกิดขึ้นซึ่งทำให้พลเมืองในเกาะนี้ทุกคนจำต้องทิ้งเกาะนั้นไป ปัญหาว่ามีถ้านักโทษซึ่งจะต้องถูกประหารชีวิตอยู่ในเกาะนั้นคนหนึ่ง จะต้องประหารชีวิตนักโทษคนนั้นก่อนที่ชาวเกาะจะละทิ้งเกาะนั้นไปหรือไม่ ความจริงถ้าชาวเกาะจะปล่อยให้นักโทษประหารอยู่ในเกาะนั้นต่อไป นักโทษนั้นก็จะเป็นอันตรายต่อชาวเกาะต่อไปแล้ว แต่การกระทำนั้นคานท์ก็ยังเห็นว่าชาวเกาะจะต้องดำเนินการประหารชีวิตนักโทษนั้นเสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อรักษาความยุติธรรม เอาไว้ เพราะถ้าหากไม่ประหารชีวิตนักโทษนั้นก็เท่ากับยังไม่ได้ตอบแทนความยุติธรรมที่ถูกประทุษร้ายไป

สำหรับเฮเกล (Hegel) เห็นว่า เหตุผลของการลงโทษให้สาสมกับความผิดก็เพื่อนำความถูกต้องกลับคืนมา เพราะเขาเห็นว่า การกระทำผิดเป็นการปฏิเสธสิ่งที่ถูกต้อง การลงโทษจึงเป็นปฏิกิริยาของสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิเสธสิ่งที่ถูกต้องนี้ ดังนั้นการลงโทษจึงเป็นสิ่งที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับเนื่องจากการกระทำของเขา

วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีนี้ จึงเป็นวัตถุประสงค์ในการแก้แค้นทดแทน การแก้แค้นทดแทนเป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่เก่าแก่ที่สุดอย่างหนึ่งและมีความรู้สึกที่จะแก้แค้นของผู้ถูกประทุษร้ายโดยการกระทำผิด ปฏิกิริยาการแก้แค้นเป็นสิ่งที่อยู่ในมนุษย์เช่นเดียวกับสัตว์อื่นมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ สังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับการลงโทษซึ่งเป็นการแก้แค้นเนื่องจากเห็นว่าสมาชิกต้องการให้มีการทดแทนและสังคมอาจบังคับความต้องการดังกล่าวของสมาชิกได้โดยการที่สังคมเข้าดำเนินการเสียเองซึ่งจะเป็นระเบียบเรียบร้อยกว่าการปล่อยให้สมาชิกจัดการเอง²³

อย่างไรก็ดี Beccaria เห็นว่า วัตถุประสงค์ของการลงโทษจะต้องไม่ใช่เพื่อการแก้แค้น การกำหนดโทษสำหรับความผิดแต่ละประเภทต้องเหมาะสมกับลักษณะความผิด ลักษณะหรือประเภทของโทษรวมทั้งความหนักเบาของโทษ ควรจะต้องกำหนดโทษไว้แน่นอนตายตัวหรือถือหลักเสมอภาคเท่าเทียมกัน และควรพิจารณาโทษและดำเนินการลงโทษอย่างเปิดเผย²⁴ ทั้งนี้ เนื่องจากว่า หากการลงโทษนั้นเป็นไปเพื่อการแก้แค้นแล้ว การลงโทษดังกล่าวก็จะเป็นเพียงเรื่องของคู่อริเพียงสองฝ่าย โดยสังคมภายนอกจะไม่ได้ตระหนักถึงเหตุผลในการลงโทษ และควรต้อง

²³ ธาณี วรภัทร์ ก เล่มเดิม. 42.

²⁴ ปกรณ์ มณีปกรณ์. (2549). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*. หน้า. 262.

พิจารณาการลงโทษอย่างเปิดเผย ก็เนื่องจากให้สังคมได้ตระหนักถึงและเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดนั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการยับยั้งเป็นการทั่วไปอันจะกล่าวถึงต่อไปด้วย

การลงโทษแบบแก้แค้นทดแทนนี้เป็นการมองย้อนไปในอดีต คือ ถือเอาการลงโทษเป็นการทดแทนการที่ได้กระทำผิดไป ไม่ได้มองถึงประโยชน์ในอนาคต คือ ไม่คำนึงว่าการลงโทษนั้นจะมีผลไปในทางป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ การลงโทษเกิดขึ้นโดยกฎหมายและกฎหมายก็เป็นเครื่องมือของรัฐ จุดมุ่งหมายสุดท้ายของรัฐได้แก่สวัสดิภาพของสมาชิกในรัฐนั้น ฉะนั้นกฎหมายก็ควรมีไว้และการลงโทษตามกฎหมายก็ควรกระทำไปเพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าว ทั้งกฎหมายและการลงโทษเป็นการทำให้เกิดความยากลำบาก ฉะนั้น การลงโทษจึงต้องเป็นสิ่งชั่วร้ายโดยไม่ต้องคำนึงถึงผล

การลงโทษภายใต้วัตถุประสงค์แก้แค้นทดแทนนี้ไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็นของสังคมแต่คำนึงว่าโทษที่จะใช้ลงนั้นเหมาะสมได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดหรือไม่เมื่อเขาได้รับโทษตามที่กำหนดแล้วก็ต้องปล่อยตัวออกมาโดยไม่คำนึงว่าผู้นั้นจะมีความอันตรายต่อสังคมอยู่หรือไม่ โทษที่มีระยะยาวเกินกว่าความเหมาะสมกับความผิดย่อมไม่ยุติธรรมเมื่อคำนึงตามทฤษฎีนี้

อย่างไรก็ดี มีการโต้แย้งว่าทฤษฎีทดแทนนี้ใช้ไม่ได้ในทางปฏิบัติ โดยอธิบายว่าวัตถุประสงค์ในการแก้แค้นทดแทนนี้เน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด แต่เราไม่สามารถวัดขนาดของความผิดแต่ละเรื่องและจัดวางโทษให้เหมาะสมกับความผิดนั้นๆ ได้อย่างแท้จริง²⁵

2.3.2 ทฤษฎีสัมพันธ์²⁶

ทฤษฎีนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและเหตุการณ์ของการลงโทษ ความประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีนี้ไม่ได้พิจารณาประโยชน์ในแง่การกระทำความผิดแบบทฤษฎีเด็ดขาด แต่ได้พิจารณาในแง่ที่ควรลงโทษอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ ด้วยเหตุนี้การลงโทษจึงจำต้องคำนึงถึงตัวผู้กระทำความผิดกับมนุษย์อื่นๆ กล่าวคือ การลงโทษนั้นควรที่จะเกิดประโยชน์ในแง่ที่ว่าจะมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นเกิดความหวาดกลัวไม่กล้ากระทำความผิดอีก ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้บุคคลทั่วไปเกิดความกลัวไม่กล้ากระทำความผิดเช่นกัน การลงโทษตามทฤษฎีสัมพันธ์นี้จึงเท่ากับเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นอีก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือจุดประสงค์ของการลงโทษตามแนวความคิดนี้เป็นการป้องกันบุคคลที่ทำความผิดนั้นเองไม่ให้กระทำความผิดซ้ำอีก เรียกว่าเป็นการ

²⁵ อุททิศ แสนโกสติก. (2525). *กฎหมายอาญาภาค 1*. หน้า. 19.

²⁶ แสง บุญเฉลิมวิภาส. เล่มเดิม. หน้า 123.

ป้องกันพิเศษ (special prevention) ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการป้องกันบุคคลทั่วไปไม่ให้กระทำความผิดด้วย เรียกว่าเป็นการป้องกันทั่วไป (general prevention)

เหตุผลของการลงโทษตามแนวความคิดนี้มีพื้นฐานมาจากแนวความคิดอรรถประโยชน์นิยม (utilitarian) ซึ่งถือว่าการจะตัดสินว่าการกระทำใดเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ ต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลดีแก่สังคมตามหลักอรรถประโยชน์หรือไม่ ดังนั้นเมื่อมีการกระทำความผิดขึ้น ผลดีหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการลงโทษก็คือเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดเช่นนั้นอีก ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันบุคคลทั่วไป ให้เกิดความเกรงกลัวต่อการลงโทษและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีกเช่นกัน โดยปกติการลงโทษตามแนวความคิดนี้จึงมักเป็นไปโดยรุนแรงทำให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษหนัก

(1) การลงโทษเพื่อการข่มขู่ยับยั้ง²⁷

การลงโทษอันมีวัตถุประสงค์เป็นการข่มขู่ เป็นไปเพื่อประโยชน์้องประการ คือ ประการแรก เพื่อเป็นตัวอย่างให้คนทั่วไปเห็นว่าเมื่อกระทำผิดแล้วจะต้องได้รับโทษเช่นนั้น เมื่อคนทั่วไปได้ทราบก็จะได้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดขึ้นบ้าง ซึ่งเป็นการข่มขู่ทั่วไป (general deterrence) ประการที่สอง เพื่อให้มีผลต่อตัวผู้กระทำผิดเอง คือ ทำให้ผู้กระทำผิดซึ่งถูกลงโทษมีความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิดขึ้นอีก อันเป็นการข่มขู่เฉพาะตัวผู้กระทำผิด และไม่ให้คนที่กระทำความผิดแล้วกระทำความผิดอีก

เจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham) เสนอความคิดในการลงโทษว่า การลงโทษควรให้สอดคล้องกับความผิด คือให้ผู้กระทำผิดควรได้รับการลงโทษที่ทำให้เขาทุกข์ทรมานมากกว่าผลแห่งความพอใจที่เขาจะได้รับในการกระทำผิด โดยต้องจัดวางระดับที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดให้ผลร้ายที่ผู้กระทำผิดจะได้รับการลงโทษสูงกว่าผลดีที่ผู้กระทำผิดจะได้รับการกระทำผิดของตน²⁸ เพราะไม่คุ้มกับที่จะต้องได้รับโทษและจะเลิกล้มความตั้งใจในการกระทำความผิดไปเสียเนื่องจากขณะที่คนเรารอคอยคิดว่าอาจจะกระทำความผิดหรือไม่นั้น จะคิดว่าหากกระทำความผิดลงไปแล้วจะเกิดผลดีผลเสียอย่างไร เมื่อเห็นว่าผลดีมากกว่าผลเสียก็จะตกลงใจกระทำความผิด โดยให้ถือหลักการลงโทษว่าให้มุ่งหมายที่จะทำให้ผู้กระทำผิดเข็ดหลาบจำและนอกจากวิธีการที่จะทำให้บุคคลอื่นกลัวการถูกลงโทษจะต้องลงโทษผู้กระทำผิดต่อหน้าสาธารณชนหรือประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน²⁹ เพื่อให้ผู้อื่นเกรงกลัวไม่กล้าเอาเยี่ยงอย่าง ซึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมไปในตัวด้วย

²⁷ อุททิศ แสนโกศิก. เล่มเดิม. หน้า 19.

²⁸ ปกรณ์ มณีปกรณ์. เล่มเดิม. หน้า 261.

²⁹ ณรงค์ ใจหาญ. (2553). *กฎหมายอาญา ว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย*. หน้า 18.

(2) การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข³⁰

การลงโทษโดยวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงแก้ไขนี้มีความมุ่งหมายแคบกว่า วัตถุประสงค์ในการข่มขู่ คือ มุ่งหมายเพียงจะป้องกันไม่ให้บุคคลที่ได้กระทำผิดมาแล้วกลับกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก ไม่ได้มุ่งหมายจะให้ผลถึงบุคคลอื่นโดยตรง การลงโทษในแนวทางนี้นอกจากจะพยายามหาทางให้ผู้ที่ได้กระทำผิดมาแล้วเกิดความประสงค์ที่จะยับยั้งไม่กระทำผิดซ้ำอีกแล้ว ยังจะต้องทำให้ผู้นั้นเกิดความสามารถที่จะยับยั้งเช่นนั้นด้วย โดยการใช้โทษเป็นเครื่องมือทำให้จิตใจของผู้นั้นยอมรับว่าการกระทำผิดเป็นสิ่งไม่ถูกต้องและตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามกฎหมายแทนการกระทำผิด³¹

นอกจากนี้วิธีการลงโทษที่ทำให้เกิดผลดีเป็นการแก้ไขหรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำผิดอาจกระทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับลักษณะและพื้นฐานและจิตใจของผู้กระทำผิดแต่ละคนจึงก่อให้เกิดหลักการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดรายบุคคล (individualization) ขึ้น³² ซึ่งเป็นการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล มุ่งเน้นไปที่การบำบัดรักษา (treatment) แทนการการลงโทษให้ได้รับความเจ็บปวด ดังนั้น โทษประหารชีวิตจึงไม่สามารถทำให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดีได้ ส่วนโทษจำคุกเป็นโทษที่ทำให้คุณลักษณะประจำตัวของความเป็นคนเสื่อมลงเนื่องจากถูกคุมขังในเรือนจำ ทำให้เสื่อมฐานะความน่าเชื่อถือ ชื่อเสียงเสื่อมเสียลง เสียโอกาสที่จะทำงาน ประพฤติและประกอบอาชีพโดยสุจริตต่อไป หลักการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลก่อให้เกิดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องโทษต่อไปนี้

การจำแนกประเภทโทษ

การเลี้ยงโทษจำคุกระยะสั้น

การปลดปล่อยผู้ต้องโทษซึ่งได้รับการแก้ไขก่อนกำหนด

กำหนดวิธีการแก้ไขปรับปรุงผู้ต้องโทษและอยู่ในเรือนจำ

(3) การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสไม่ให้กระทำผิดอีก³³

การลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้เน้นการลงโทษเพื่อมิให้บุคคลนั้นมีโอกาสกระทำ ความผิดซ้ำอีก จะเห็นว่าการลงโทษตามทฤษฎีนี้คล้ายกับทฤษฎีการข่มขู่และทฤษฎีปรับปรุงแก้ไข ในข้อที่ว่า มุ่งหมายจะไม่ให้ผู้กระทำผิดได้กระทำผิดซ้ำอีก แต่ต่างกันที่ว่า ตามทฤษฎีข่มขู่มุ่งให้ ผู้กระทำผิดเกรงกลัวไม่กล้ากระทำผิดซ้ำอีก ตามทฤษฎีปรับปรุงแก้ไขมุ่งอบรมให้ไม่คิดกระทำผิดขึ้น

³⁰ อุททิศ แสตน โกลิก. เล่มเดิม. หน้า 33.

³¹ ณรงค์ ใจหาญ. เล่มเดิม. หน้า 31.

³² แหล่งเดิม. หน้า 32.

³³ อุททิศ แสตน โกลิก. เล่มเดิม. หน้า 40.

อีกโดยสมัครใจและปรับปรุงแก้ไขให้ตัวเขาสามารถงดเว้นการกระทำผิดได้ แต่ตามวัตถุประสงค์นี้มุ่งป้องกันการกระทำผิดซ้ำโดยทำให้เขาหมดโอกาสไม่ให้มีโอกากระทำผิดได้อย่างชะงัดที่สุด เพราะเขาจะไม่มีโอกาสกลับมาระทำผิดได้อีก ในส่วนของการควบคุมตัวนั้น ในระหว่างควบคุมตัวผู้กระทำความผิดจะไม่มีโอกาสออกมากระทำผิดในสังคมภายนอกได้แต่เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์นี้อย่างแท้จริงควรจะมีการใช้อำนาจควบคุมตัวจนกว่าเขาจะไม่เป็นภัยต่อสังคมอีกต่อไปแล้วจึงจะปล่อยตัวเขาออกมา

2.4 มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners)³⁴

ความเป็นมา องค์การสหประชาชาติได้พยายามกำหนดขึ้น โดยนำหลักการและทางปฏิบัติที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเหมาะสมกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และสร้างประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการเรือนจำ เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2469 โดยองค์การสันนิบาตชาติได้มีข้อเสนอต่อคณะกรรมการราชทัณฑ์ระหว่างประเทศ (IPPC) ทำการประชุมกันที่กรุงเบิร์น (Berne) จนกระทั่งต่อมาในปี พ.ศ. 2498 องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด เป็นครั้งแรกที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิส ได้มีการวางหลักเกณฑ์เป็นข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง ต่อมาได้เป็นที่แพร่หลายเป็นแบบฉบับของนานาอารยประเทศ

ข้อกำหนดดังกล่าวมิใช่กฎหมายและไม่มีสภาพบังคับ ประเทศต่างๆ จะปฏิบัติหรือไม่ก็ได้ เพียงแต่มีการพยายามส่งเสริมให้ประเทศต่างๆ พยายามปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยในการประชุมขององค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในครั้งต่อๆ มา โดยเฉพาะในการประชุมครั้งที่ 4 ครั้งที่ 5 และครั้งที่ 7 องค์การสหประชาชาติได้พยายามในการทำให้ข้อกำหนดมาตรฐานนี้แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับ

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง มีอยู่ทั้งสิ้น 95 ข้อ โดยแยกออกเป็น

ข้อสังเกตเบื้องต้น ประกอบด้วยข้อกำหนดข้อ 1-5

ส่วนที่ 1 ข้อกำหนดทั่วไป ประกอบด้วยข้อกำหนดข้อ 6-55

ส่วนที่ 2 ข้อกำหนดที่ใช้กับผู้ต้องขังประเภทพิเศษ ประกอบด้วยข้อกำหนดข้อ 56-95

แยกนำเสนอเป็น 5 หัวข้อ

³⁴ “ข้อ” ที่จะกล่าวต่อไปนี้จะให้หัวข้อนี้นี้หมายถึง ข้อตามมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (อ้างถึงใน ธานี วรภัทร์ ข เล่มเดิม. หน้า 50.)

- ก. ผู้ต้องขังที่ถูกศาลพิพากษาให้จำคุก
- ข. ผู้ต้องขังที่วิกลจริตและจิตไม่ปกติ
- ค. ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนและรอการพิจารณา
- ง. ผู้ต้องขังคดีแพ่ง
- จ. บุคคลที่ถูกจับกุมหรือคุมขังโดยไม่ผ่านกระบวนการพิพากษาคดีของศาล สำหรับเนื้อหาสาระของมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ จะได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ภาคที่หนึ่ง กฎทั่วไป

หลักการเบื้องต้น

กฎหมายมาตรฐานทุกข้อต้องใช้ใช้อย่างเสมอภาคปราศจากการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือความคิดเห็นอื่น ๆ กำเนิดทางชาติหรือสังคม สถานะทางทรัพย์สิน กำเนิดหรืออื่นใด ห้ามทั้งสิ้น และต้องให้ความเคารพต่อความเชื่อทางศาสนาของนักโทษ³⁵

1. การลงทะเบียน

เรือนจำทุกแห่งควรจัดให้มีสมุดบันทึกทะเบียน บันทึกข้อมูลรายละเอียดของนักโทษแต่ละคนเกี่ยวกับ ลักษณะเฉพาะของนักโทษรายนั้นๆ เหตุที่ต้องโทษและศาลพิพากษา วัน เวลาที่รับเข้าเรือนจำและกำหนดการปล่อย เรือนจำจะรับตัวบุคคลใดเข้าจำคุกมิได้³⁶ หากยังไม่มีกรลงบันทึกข้อมูลรายละเอียดของคำสั่งจำคุกที่ถูกต้องเท่านั้น

2. การจำแนกประเภทนักโทษ

กำหนดให้ต้องจำแนกตาม เพศ ชาย หญิง โดยแยกเรือนจำหรือแยกแดน อายุ ประวัติ การกระทำความผิด เหตุผลในการต้องโทษ และความจำเป็นในการปรับปรุงแก้ไข ผู้คุมขังระหว่างคดีต้องแยกจากนักโทษเด็ดขาด นักโทษคดีแพ่งต้องแยกกับนักโทษคดีอาญา นักโทษเยาวชนต้องแยกจากนักโทษผู้ใหญ่³⁷

3. ที่พักอาศัยของนักโทษ

กำหนดให้³⁸ กรณีแรกควรเป็นห้องนอนเดี่ยว เว้นแต่มีเหตุพิเศษโดยทั่วไปไม่ควรให้นอนสองคนในห้องเดียวกัน กรณีที่สองห้องพักรวม ต้องคัดสรรนักโทษที่มีความเหมาะสมที่จะมา

³⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 6.

³⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 7.

³⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 8.

³⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 9-13.

พักร่วมกันต้องมีการดูแลตรวจตราตลอดเวลากลางคืน โดยคำนึงถึงสภาพของเรือนจำ ทุกสถานที่พักอาศัยและทำงานต้อง

มีหน้าต่างที่กว้างพอจะให้นักโทษได้รับแสงสว่างสำหรับอ่านหนังสือหรือทำงาน ควรออกแบบให้มีอากาศที่สดชื่นถ่ายเทเข้าไปได้

มีไฟฟ้าที่ให้แสงสว่างพอเพียงไม่เกิดปัญหากับสุขภาพตาในการอ่านหนังสือหรือทำงาน

ห้องนอนต้องคำนึงถึงสุขลักษณะ โดยเฉพาะปริมาณของอากาศ ขนาดขั้นต่ำของพื้นที่ห้องนอน แสงสว่าง ระดับความอบอุ่น และการถ่ายเทของอากาศ ควรจัดสุขภัณฑ์อย่างเพียงพอต่อความต้องการและความจำเป็นในสภาพที่สะอาดและถูกสุขลักษณะ จัดให้มีน้ำสะอาดและอุปกรณ์ในห้องน้ำที่จำเป็นต่อการชำระล้างร่างกายนักโทษเพื่อสุขอนามัย ในอุณหภูมิที่เหมาะสมแก่สภาพอากาศ ฤดูกาล และสภาพภูมิประเทศ อย่างน้อยที่สุดควรให้นักโทษมีโอกาสได้อบน้ำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในสภาพอากาศที่เหมาะสม ที่สำหรับอาบน้ำควรมีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพอากาศที่เหมาะสม

4. สุขอนามัยส่วนตัว

ควรให้การดูแลนักโทษในเรื่องของความสะอาดของ เนื้อตัวร่างกาย ผม หนวดเครา เพื่อให้ นักโทษสามารถปรากฏตัวในสภาพที่ดี ต้องมีน้ำและของใช้ในห้องน้ำอย่างเพียงพอแก่ความจำเป็น³⁹

5. เสื้อผ้าและที่นอน

เรือนจำต้องจัดเสื้อผ้าที่เหมาะสมแก่สภาพอากาศ โดยคำนึงถึงสุขอนามัยของนักโทษ มีสภาพดีและสะอาด ชุดชั้นในต้องมีการเปลี่ยนซักอยู่เสมอตามความจำเป็นในการรักษาสุขอนามัย ไม่มีลักษณะที่เป็นการเหยียดหยามหรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักโทษ เรือนจำจะทำการต้องตรวจสอบดูแลเสื้อผ้าที่อนุญาตให้นักโทษจัดหาเอง ให้มีสภาพที่เหมาะสมและสะอาด กรณีนักโทษได้รับอนุญาตให้ออกไปนอกเรือนจำพึงได้รับอนุญาตให้ใส่เสื้อผ้าที่จัดหาเองหรือเสื้อผ้าอื่นที่ไม่ใช่ชุดนักโทษได้⁴⁰

ต้องจัดให้นักโทษนอนในที่นอนที่เป็นสัดส่วนเฉพาะตนอย่างพอเพียง สะอาด มีการดูแลให้อยู่ในสภาพที่ดีและมีการทำความสะอาดอยู่เป็นประจำ⁴¹

³⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 15 และ ข้อ 16.

⁴⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 17 และ ข้อ 18.

⁴¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 19.

6. อาหาร

อาหารต้องมีสารอาหารที่เพียงพอและตามกำหนดเวลาปกติ เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ พลานามัย มีคุณภาพ มีการจัดเตรียมและเก็บรักษาที่ดี เรือนจำต้องจัดเตรียมน้ำดื่มที่เพียงพอต่อความต้องการของนักโทษทุกคน⁴²

7. การออกกำลังกายและกีฬา

นักโทษทุกคนต้องได้รับโอกาสในการออกกำลังกายกลางแจ้ง อย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง เมื่ออากาศเอื้ออำนวยกรณีนักโทษที่เป็นเยาวชนและนักโทษอื่นที่อยู่ในวัยและสภาพร่างกายที่เหมาะสมพึงมีสิทธิ์ได้รับโอกาสในการฝึกฝนการเล่นกีฬาและสันทนาการ ในช่วงเวลาของการออกกำลังกาย เรือนจำต้องจัดให้มีสถานที่และอุปกรณ์ตามสมควร⁴³

8. บริการด้านการแพทย์

เรือนจำต้องมีแพทย์อย่างน้อย 1 คน มีความรู้ด้านจิตบำบัด การให้บริการควรต้องประสานกับโรงพยาบาลหรือศูนย์สาธารณสุขของชุมชนหรือประเทศรวมถึงศูนย์จิตบำบัด⁴⁴ กรณีโรคต้องการบำบัดรักษาเฉพาะด้านควรส่งตัวไปยังสถานบำบัดรักษานั้น โดยเฉพาะหรือโรงพยาบาล นอกเรือนจำ กรณีที่ในเรือนจำมีสถานพยาบาลเอง จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบำบัดรักษาและยาที่พอแก่การเจ็บป่วย มีเจ้าหน้าที่การแพทย์ประจำ⁴⁵ เรือนจำต้องให้บริการทันตกรรมโดยเจ้าหน้าที่ทันตกรรมแก่นักโทษทุกคน⁴⁶

เรือนจำหญิงต้องจัดให้มีที่พักรักษาให้หญิงที่มีครรภ์ก่อนและหลังคลอดบุตร ต้องจัดให้หญิงได้คลอดบุตรนอกรั้วเรือนจำ กรณีการคลอดเกิดขึ้นในเรือนจำต้องไม่บันทึกสถานที่เกิดของเด็กในสูติบัตรว่าเด็กนั้นเกิดในเรือนจำ⁴⁷ ผู้ดูแลทารกในเรือนจำต้องผ่านการอบรมอย่างดีแล้วและต้องได้รับอนุญาตก่อน โดยเรือนจำต้องกำหนดระเบียบว่าด้วย⁴⁸

ต้องตรวจสุขภาพนักโทษทุกคนตั้งแต่แรกรับและหลังจากนั้นอีกตามความจำเป็น⁴⁹ ต้องดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักโทษ⁵⁰ และต้องรายงานต่อผู้บัญชาการเรือนจำเมื่อพบว่า

⁴² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 20.

⁴³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 21.

⁴⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 22 (1).

⁴⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 22 (2).

⁴⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 22 (3).

⁴⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 23 (1).

⁴⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 23 (2).

⁴⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 24.

⁵⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 25 (1).

นักโทษรายใดควรส่งตัวไปบำบัด รักษาภายนอกเรือนจำ⁵¹ นอกจากนี้ก็ต้องตรวจตราและเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการเรือนจำอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ⁵²

ก. ปริมาณและคุณภาพด้านอาหารในเรือนจำ

ข. สุขลักษณะและความสะอาดของเรือนจำและนักโทษ

ค. ความสะอาด ความร้อน แสงสว่าง และการระบายอากาศภายในเรือนจำ

ง. ความเหมาะสมและความสะอาดของที่นอนและเสื้อผ้าของนักโทษ

จ. ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาและการกีฬาในเรือนจำกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ

โดยเฉพาะ

ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับ รายงานและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่การแพทย์ในทันที และหากมีเรื่องที่อยู่นอกวิสัยที่จะจัดการได้ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชา ระดับระดับสูงกว่าเพื่อพิจารณาทันที⁵³

9. วินัยและการลงโทษ

การรักษาระเบียบวินัยเป็นเรื่องสำคัญโดยต้องเป็นไปเพื่อความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในเรือนจำ⁵⁴ ต้องไม่ใช้วิธีให้นักโทษด้วยกันเป็นผู้ทำหน้าที่ดำเนินการทางวินัยกับนักโทษคนอื่น หลักเกณฑ์นี้ไม่กระทบต่อระบบการให้นักโทษมีโอกาสฝึกฝนการดูแลตนเองภายใต้กิจกรรมสังคม การศึกษาหรือกีฬาที่จัดในเรือนจำ ซึ่งนักโทษนั้นอยู่ในกลุ่มกิจกรรมดังกล่าวอันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบำบัดฟื้นฟูนักโทษ⁵⁵ ในการที่จะกำหนดว่ากรณีใดเป็นความผิดทางวินัย ชนิดและระยะเวลาในการลงโทษทางวินัย หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดโทษทางวินัยนั้น ต้องพิจารณาไปตามบทบัญญัติกฎหมายหรือข้อบังคับของหน่วยงานราชทัณฑ์เสมอ⁵⁶

ห้ามมิให้ลงโทษทางวินัยแก่นักโทษ เว้นแต่มีกฎหมายหรือข้อบังคับกำหนด และจะลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกันไม่ได้ และก่อนที่จะมีการลงโทษต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาแก่นักโทษ และต้องให้โอกาสในการแก้ข้อกล่าวหา อีกทั้งหน่วยงานราชทัณฑ์ต้องสอบสวนข้อเท็จจริงว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ ในกรณีจำเป็น และหากเป็นไปได้นักโทษควรได้รับอนุญาตให้มีผู้ช่วยเรียบ

⁵¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 25 (2).

⁵² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 26 (1).

⁵³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 26 (2).

⁵⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 27.

⁵⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 28.

⁵⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 29.

เรียงในการทำให้การแก้ออกกล่าวหา⁵⁷ กอปรกับการลงโทษที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายอย่างรุนแรง การขังไว้ในห้องมืด ตลอดจนโทษที่เป็นการทารุณ โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือลดศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ของนักโทษถือเป็นเรื่องต้องห้ามเด็ดขาด⁵⁸

ห้ามมิให้ลงโทษโดยให้ขังไว้ในที่คับแคบหรือลดปริมาณอาหาร เว้นแต่เจ้าหน้าที่ทาง การแพทย์ได้ตรวจร่างกายนักโทษผู้นั้น และได้รับรองความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรว่านักโทษผู้นั้นแข็งแรงพอที่จะรับการลงโทษนั้นได้ หลักเกณฑ์เดียวกันนี้ให้ใช้กับโทษอื่นที่จะมีผลกระทบต่อ สุขภาพกายหรือสุขภาพจิตของนักโทษ และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์จะต้องไปตรวจเยี่ยมทุกวัน ตลอดระยะเวลาที่นักโทษได้รับโทษทางวินัยนั้น รวมทั้งให้คำแนะนำแก่ผู้บัญชาการเรือนจำ เพื่อ ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงโทษทางวินัยนั้นตามความจำเป็นเป็นกรณีไป⁵⁹

10. เครื่องพันธนาการ

รูปแบบและลักษณะของการใช้เครื่องพันธนาการ ต้องมีการกำหนดโดยหน่วยงาน ราชทัณฑ์ของประเทศและเครื่องพันธนาการนั้นจะใช้ได้เพียงใด ในระยะเวลาที่จำกัด และเท่าที่ จำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น⁶⁰

เครื่องพันธนาการ เช่น กุญแจมือ โซ่ ตรวน และเสื้อทรมาน ต้องไม่นำมาใช้เพื่อการ ลงโทษ หรือนำมาใช้เพื่อการจองจำนักโทษส่วนเครื่องพันธนาการอย่างอื่นจะนำมาใช้ได้ต่อเมื่อมี พกติดการณ์ดังต่อไปนี้⁶¹

(ก) เพื่อป้องกันการหลบหนีในระหว่างขนย้ายนักโทษ แต่ควรจะต้องถอดเครื่อง พันธนาการนั้นออกเมื่อนักโทษไปปรากฏตัวที่ศาลหรือหน่วยงานอื่นของฝ่ายบริหาร

(ข) ด้วยเหตุผลทางการแพทย์ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์

(ค) โดยคำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำ ในกรณีที่มีการควบคุมตัวนักโทษด้วยวิธีอื่นใช้ไม่ ได้ผล ทั้งนี้เพื่อที่จะป้องกันปัญหาเรื่องนักโทษทำร้ายตัวเองหรือผู้อื่นหรือทำลายทรัพย์สินในกรณี เช่นนี้ผู้บัญชาการเรือนจำต้องปรึกษาแพทย์และรายงานต่อผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

11. การให้ข้อมูลแก่นักโทษ

นักโทษทุกคนจะต้องได้รับข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับข้อบังคับของเรือนจำ ระเบียบวินัยของเรือนจำ วิธีการแสวงหาข้อมูลและวิธีการร้องทุกข์ ตลอดจนข้อมูลสำคัญอื่นๆ ที่

⁵⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 30.

⁵⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 31.

⁵⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 32.

⁶⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 34.

⁶¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 33.

จำเป็น ให้นักโทษเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตน รวมทั้งข้อแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปรับตัวในการใช้ชีวิตในเรือนจำ ในกรณีที่นักโทษอ่านหนังสือไม่ออก ทางเรือนจำจะต้องอธิบายข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวด้วยวาจาให้นักโทษได้เข้าใจ⁶²

12. การร้องทุกข์ของนักโทษ

นักโทษทุกคนพึงมีโอกาสในแต่ละวันทำการที่จะทำร้องขอหรือคำทุกข์ต่อ⁶³

ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทน

ผู้ตรวจการราชทัณฑ์ ในเวลาที่มาตรวจเรือนจำพึงมีโอกาสที่จะพูดคุยกับผู้ตรวจการราชทัณฑ์หรือเจ้าหน้าที่ตรวจการอื่นๆ เป็นการส่วนตัวโดยไม่มีผู้บัญชาการเรือนจำหรือเจ้าหน้าที่อื่นของเรือนจำอยู่ในที่นั้นด้วย

หน่วยงานราชทัณฑ์ของประเทศ ศาล หรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจโดยชอบ ทั้งนี้โดยปราศจากการคัดทอนในเนื้อหาแต่จะต้องอยู่ในรูปแบบและช่องทางที่กำหนด

คำร้องขอหรือคำร้องทุกข์ทุกฉบับจะต้องมีการพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ชักช้าเว้นแต่กรณีที่ร้องขอหรือคำร้องทุกข์นั้นเป็นเรื่องไร้สาระหรือไร้เหตุผล

13. การติดต่อกับโลกภายนอก

นักโทษพึงได้รับอนุญาตให้ติดต่อกับครอบครัวของตนและเพื่อนที่เชื่อถือได้ โดยจดหมายและการเยี่ยมชมเวลาที่เรือนจำกำหนดภายใต้การควบคุมที่จำเป็น กรณีนักโทษที่เป็นคนต่างด้าวพึงได้รับอนุญาตให้ติดต่อกับผู้แทนสถานทูตหรือกงสุลของประเทศของนักโทษผู้นั้น หากไม่มีสถานทูตหรือสถานกงสุล จะติดต่อกับผู้แทนสถานทูตหรือองค์กรระดับประเทศหรือระหว่างประเทศอื่นใดที่ทำงานด้านการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของบุคคลนั้นได้⁶⁴

นักโทษพึงได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร จุลสารพิเศษของทางเรือนจำ วิทยุ การบรรยายหรือสื่ออื่นๆ ในทำนองเดียวกัน ภายใต้การอนุญาตหรือการควบคุมของเรือนจำนั้นๆ⁶⁵

14. หนังสือ

เรือนจำทุกแห่งต้องจัดให้มีห้องสมุดสำหรับนักโทษประเภทอย่างเพียงพอ ทั้งประเภทมีสาระกับหนังสืออ่านเล่น นักโทษพึงได้รับการสนับสนุนให้ได้ประโยชน์จากห้องสมุดอย่างเต็มที่ด้วย⁶⁶

⁶² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 35.

⁶³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 36.

⁶⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 37-38.

⁶⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 39.

15. การนับถือศาสนา

นักโทษทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นในเรือนจำรวมทั้งมีสิทธิที่จะมีไว้ซึ่งหนังสือธรรมะหรือคู่มือพิธีกรรมของศาสนานั้นๆ ด้วย⁶⁷ และเรือนจำควรดำเนินการดังนี้⁶⁸

(1) ถ้ามีจำนวนนักโทษที่นับถือศาสนาเดียวกันมากพอสมควร ทางเรือนจำควรแต่งตั้งหรือเห็นชอบให้อนุศาสนาจารย์ของศาสนานั้นๆ มาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในเรือนจำ

(2) อนุศาสนาจารย์ดังกล่าวได้รับอนุญาตให้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในเรือนจำนั้นเป็นประจำรวมทั้งเยี่ยมเยียนนักโทษที่นับถือศาสนานั้นๆ ตามเวลาอันควร

(3) สิทธิของนักโทษที่จะติดต่อกับอนุศาสนาจารย์ของตนนั้น จะต้องไม่ถูกปฏิเสธจากทางเรือนจำ ในทางกลับกันหากนักโทษคนใดปฏิเสธที่จะพบอนุศาสนาจารย์ของตนก็เป็นสิทธิโดยชอบของนักโทษผู้นั้น

16. การเก็บรักษาทรัพย์สินของนักโทษ

เงินและของมีค่า เสื้อผ้าและทรัพย์สินต่างๆ ของนักโทษ ซึ่งตามระเบียบของเรือนจำไม่อนุญาตให้นักโทษเก็บรักษาไว้เอง อาจฝากให้ทางเรือนจำเก็บรักษาไว้ให้ในที่ซึ่งปลอดภัย โดยจัดให้นักโทษลงชื่อในบัญชีรายการสิ่งของไว้เป็นหลักฐาน ต่อมาเมื่อนักโทษได้รับการปล่อยตัวจะต้องจัดส่งคืนทรัพย์สินแก่นักโทษ เว้นแต่กรณีนักโทษที่ได้รับอนุญาตให้จ่ายเงินหรือจำหน่ายทรัพย์สินเหล่านั้นจนหมดสิ้นไปแล้ว หรือด้วยเหตุผลความจำเป็นทางด้านสุขภาพทำให้ต้องมีการทำลายทรัพย์สินเหล่านั้นจนหมดสิ้นไป หรือต้องทำลายสิ่งของเสื้อผ้าดังกล่าวไปก่อน ในกรณีมีการนำยารักษาโรคหรือยาใดๆ ติดตัวมาด้วย ให้เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของเรือนจำเป็นผู้พิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไร บรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่นักโทษได้รับจากภายนอกเรือนจำให้ทางเรือนจำปฏิบัติเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้ว⁶⁹

17. การแจ้งข่าวเกี่ยวกับการตาย ความเจ็บป่วย หรือการย้ายไปจำคุกที่เรือนจำอื่นเป็นต้น⁷⁰

กรณีที่นักโทษตาย หรือเจ็บป่วยหนัก หรือได้รับอันตรายสาหัส หรือถูกย้ายไปยังสถานที่อื่นเพื่อบำบัดรักษาทางจิต ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องแจ้งเรื่องดังกล่าวให้คู่สมรสของ

⁶⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 40.

⁶⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 42.

⁶⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 41.

⁶⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 43.

⁷⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 44.

นักโทษผู้นั้นหากมี หรือญาติสนิทของนักโทษผู้นั้น หรือบุคคลที่นักโทษผู้นั้นเคยระบุไว้ว่าเป็นคนที่ตนไว้วางใจได้ทราบ

นักโทษพึงได้รับแจ้งข่าวกรณีญาติสนิท ที่ตายหรือเจ็บป่วยหนักอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการเสียชีวิต นักโทษพึงได้รับอนุญาตตามควรแก่พฤติการณ์ ได้ไปเยี่ยมไข้ดูใจญาติสนิทของตนโดยลำพังหรือภายใต้การติดตามควบคุมของเจ้าหน้าที่

นักโทษทุกคนมีสิทธิ์ที่จะแจ้งข่าวให้แก่ครอบครัวของตน ได้ทราบถึงการที่ตนถูกจำคุก หรือการที่ตนถูกย้ายไปจำคุกที่เรือนจำอื่น

18. การขนย้ายนักโทษ

กรณีจะขนย้ายนักโทษคนใดมาจากหรือไปยังเรือนจำอื่น จะต้องทำโดยปกปิดข่าวต่อสาธารณชนเกี่ยวกับการขนย้ายนักโทษเท่าที่จะทำได้ ต้องมีมาตรการคุ้มครองป้องกันนักโทษให้ปลอดภัยจากการดูหมิ่นดูแคลน การสอดรู้ และการประจานไม่ว่าในรูปแบบใดจากบุคคลอื่นหรือสาธารณชน พาหนะที่ใช้ในการขนย้ายต้องไม่อับทึบจนทำให้ได้รับความทรมานทางร่างกายจนเกินควร⁷¹

19. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

การคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ หน่วยงานราชทัณฑ์ต้องใส่ใจในการคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นเจ้าหน้าที่ในทุกระดับโดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริตความเป็นผู้มีมนุษยธรรม ความสามารถเชิงวิชาชีพและความเหมาะสมกับงานราชทัณฑ์ ต้องมีการปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ตลอดทั้งทัศนคติของสาธารณชนว่า งานราชทัณฑ์เป็นบริการทางสังคมที่มีความสำคัญมาก โดยอาจใช้ทุกวิธีการที่เหมาะสมในการเผยแพร่ความรู้ต่อสาธารณชน⁷²

ผู้ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์แล้ว พึงได้รับการระงับเต็มเวลาอย่างเจ้าหน้าที่ประจำในงานราชทัณฑ์ และได้รับการส่งเสริมให้เป็นวิชาชีพโดยมีหลักประกันในเรื่องระยะเวลาการจ้างงาน ให้ความสำคัญการปฏิบัติงานที่ดีประสิทธิภาพการทำงานและความพร้อมด้านสุขภาพ เงินเดือน ต้องมากพอที่จะทำให้หน่วยงานสามารถมีและรักษาบุคลากรที่เหมาะสมทั้งชายและหญิงไว้ได้ ต้องจัดการให้ผลประโยชน์ตอบแทนการทำงานและเงื่อนไขของหน่วยงานอยู่ในระดับที่น่าพอใจเมื่อเทียบกับสภาพที่แท้จริงของงาน⁷³

ภารกิจผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต้องมีมาตรฐานสติปัญญาและการศึกษาอบรมที่เพียงพอ ก่อนที่จะเข้าปฏิบัติหน้าที่ต้องได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรทั้งในเรื่อง

⁷¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 45.

⁷² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 46 (1), (2).

⁷³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 46 (3).

หน้าที่ทั่วไปและหน้าที่ด้านและจะต้องผ่านการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ในระหว่างที่อยู่ในวิชาชีพของงานราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่พึงฝึกฝนและเพิ่มพูนความรู้และความสามารถในวิชาชีพโดยเข้ารับการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่องตามที่หน่วยงานราชทัณฑ์ได้จัดขึ้น⁷⁴ พึงดำรงตนและปฏิบัติหน้าที่ในทางที่จะเป็นการจูงใจให้นักโทษได้เห็นแบบอย่างความประพฤติที่ดีและเกิดความเชื่อถ้อยอยู่เสมอ⁷⁵

บุคลากรของงานราชทัณฑ์ควรมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเช่น นักจิตบำบัดนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ครูและนักฝึกอาชีพรวมอยู่ด้วยเป็นจำนวนมากพอเท่าที่จะเป็นไปได้ การปฏิบัติงานของสังคมสงเคราะห์ ครูและนักฝึกอาชีพดังกล่าวควรมีหลักประกันให้เป็นงานที่มั่นคงแต่ก็ไม่ห้ามกรณีที่จะมีการว่าจ้างผู้ทำงานเพียงบางเวลาอาสาสมัครช่วยงาน⁷⁶

20. ผู้บัญชาการเรือนจำ

ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ทักษะการบริหาร และเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมและประสบการณ์พอสมควรพึงเป็นผู้ที่อุทิศตนให้กับงานในหน้าที่อย่างเต็มเวลาและไม่ควรได้รับแต่งตั้งในลักษณะให้ปฏิบัติหน้าที่แบบไม่เต็มเวลา พึงพักอาศัยอยู่ในบ้านพักของเรือนจำนั้นหรือในสถานที่ที่ใกล้พอจะทำให้สามารถมายังเรือนจำได้ในทันที กรณีเรือนจำสองแห่งอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลของผู้บัญชาการคนเดียว พึงไปตรวจเยี่ยมแต่ละแห่งอย่างสม่ำเสมอ⁷⁷ ผู้บัญชาการเรือนจำ รองผู้บัญชาการเรือนจำและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ส่วนใหญ่ในเรือนจำ ควรเป็นผู้ที่สามารถพูดภาษาที่นักโทษส่วนใหญ่ของเรือนจำนั้นเข้าใจ หรือใช้เป็นภาษาพูด เมื่อมีความจำเป็นจะต้องจัดให้มีล่ามช่วยเหลือในการสื่อสาร⁷⁸

21. เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์

ในเรือนจำที่มีขนาดใหญ่จะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่ทำงานเต็มเวลามาประจำคนหนึ่งหรือหลายคน โดยอย่างน้อยที่สุดหนึ่งในจำนวนนั้นพึงพักอาศัยอยู่ในบ้านพักของเรือนจำนั้น หรือในสถานที่ที่สามารถมายังเรือนจำได้ในทันที ในเรือนจำอื่นๆ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์เข้าไปในเรือนจำทุกวัน ควรมีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์พักอาศัยอยู่ใกล้พอที่จะสามารถติดตามตัวให้เข้าไปตรวจรักษานักโทษได้ในทันทีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน⁷⁹

⁷⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 47.

⁷⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 48.

⁷⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 49.

⁷⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 50.

⁷⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 51.

⁷⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 52.

22. การใช้กำลังกับนักโทษ

เรือนจำที่มีแดนนักโทษหญิงและนักโทษชาย แดนนักโทษหญิงจะต้องแยกเฉพาะให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแล หรือความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เป็นหญิง เก็บรักษา คุ้มครองทั้งหมดของเรือนจำในแดนหญิงเท่านั้น เจ้าหน้าที่เพศชายจะเข้าไปยังเรือนจำนักโทษหญิงไม่ได้ เว้นแต่จะเข้าไปด้วยกันกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์หญิง นักโทษหญิงพึงอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เป็นหญิงเท่านั้น แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงกรณีแพทย์หรือครูที่เป็นชายที่จะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพพิเศษที่ดูแลนักโทษในเรือนจำของนักโทษหญิงนั้น⁸⁰

ในการปฏิบัติต่อนักโทษเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จะต้องไม่ใช้กำลังบังคับต่อนักโทษนั้นเป็นอันขาด เว้นแต่กรณีจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อการป้องกันตัว หรือกรณีที่นักโทษพยายามจะหลบหนีหรือใช้กำลังกายขัดขืนหรือต่อต้านคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือข้อบังคับ ซึ่งในกรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งจะใช้กำลังบังคับได้เพียงเท่าที่จำเป็นอย่างยิ่ง และต้องรายงานเหตุต่อผู้บังคับบัญชาการเรือนจำในทันที เจ้าหน้าที่พึงได้รับการฝึกอบรมการป้องกันตัวเป็นพิเศษเพื่อให้มีความสามารถพร้อมในการควบคุมตัวนักโทษเว้นแต่ในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมนักโทษโดยตรงนั้นจะใช้อาวุธปืนมิได้ ยิ่งไปกว่านั้นไม่ว่าในพฤติการณ์ใดเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ไม่ควรได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืน เว้นแต่จะผ่านการฝึกอบรมในการใช้อาวุธปืนนั้นแล้ว⁸¹

23. การตรวจสอบดูแล

เรือนจำและกิจการเรือนจำจะต้องมีการตรวจสอบเป็นประจำโดยผู้ตรวจการเรือนจำซึ่งหน่วยงานราชทัณฑ์ของประเทศได้แต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์ การตรวจสอบนั้นเป็นไปโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดหลักประกันว่าเรือนจำนั้นมีการจัดการที่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ อีกทั้งเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานราชทัณฑ์และกิจการเรือนจำ⁸²

ภาคที่สอง กฎที่ใช้เฉพาะกับกรณีพิเศษ

ก) นักโทษที่ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา

1. คำแนะนำเบื้องต้น

มีความประสงค์ เพื่อจะแสดงถึงเจตนารมณ์ของการบริหารจัดการเรือนจำและสิ่งที่จะควรจะเป็น⁸³

⁸⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 53.

⁸¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 54.

⁸² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 55.

⁸³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 56.

พึงเป็นที่ตระหนักว่าโทษจำคุกและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นโทษที่หนักอยู่แล้ว ในแง่ที่ว่าเป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดต้องถูกแยกออกจากสังคมภายนอก โดยเป็นการจำกัด อิสรภาพและเสรีภาพของผู้นั้น ดังนั้นระบบราชทัณฑ์จึงไม่ควรจะไปเพิ่มความทุกข์ให้แก่นักโทษ ในเรือนจำหนักขึ้นไปกว่าโดยสภาพของโทษจำคุกนั้นอีก เว้นแต่ในกรณีของการคัดแยกประเภท ของนักโทษโดยชอบธรรมหรือเพื่อรักษาระเบียบวินัย⁸⁴

วัตถุประสงค์และความชอบธรรมของโทษจำคุกหรือมาตรการลงโทษอื่น คือเพื่อคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยที่สุดจากอาชญากรรม ซึ่งวัตถุประสงค์นี้จะบรรลุผลได้ก็ต่อเมื่อโทษจำคุก นั้นสามารถจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูทัศนคติใหม่มาที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เพื่อให้ เป็นผู้ที่มีความตั้งใจและสามารถที่จะดำรงชีวิตในทางที่เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง และช่วยเหลือ ตนเองได้เมื่อกลับคืนสู่สังคมแล้ว⁸⁵

เรือนจำพึงนำเอาการดำเนินการและรูปแบบของการช่วยเหลือทุกอย่างที่เหมาะสม ทั้ง ในด้านการแก้ไขเยียวยา การศึกษา การอบรมทางคุณธรรมและทางจิตวิญญาณมาใช้ ตลอดจนจัดให้ มีการช่วยเหลือเชิงแก้ไขเยียวยานักโทษให้เหมาะสมกับความต้องการของนักโทษรายบุคคลด้วย⁸⁶

ระเบียบข้อบังคับของเรือนจำจะต้องเป็นไปเพื่อลดความแตกต่างระหว่างชีวิตใน เรือนจำกับชีวิตที่เป็นอิสระนั้น หากความแตกต่างนั้นเป็นผลลบต่อความรับผิดชอบของนักโทษ หรือลดทอนความเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักโทษ⁸⁷

ก่อนที่จะกำหนดเวลาพ้นโทษทางเรือนจำต้องจัดมาตรการที่จำเป็นรองรับ เพื่อให้ นักโทษนั้นได้กลับคืนสู่สังคม จะต้องมีการก่อนปล่อยตัวจัดในเรือนจำหรือสถานที่คุมขัง อื่นที่เหมาะสม หรือการปล่อยตัวไปภายใต้การควบคุมดูแล ซึ่งการควบคุมดูแลนี้ไม่ควรที่จะ มอบหมายให้ตำรวจเข้ามาจัดการ หากแต่พึงอาศัยความร่วมมือจากภาคสังคม⁸⁸

การบำบัดแก้ไขนักโทษจะต้องไม่เป็นการตัดขาดนักโทษออกจากชุมชน หากแต่ต้องให้ นักโทษได้มีความสัมพันธ์กับชุมชน ทางเรือนจำควรมีข้อมูลรายชื่อของหน่วยงานในชุมชนที่ เกี่ยวข้องกับงานบำบัดฟื้นฟูไว้เพื่อช่วยเหลือในการบำบัดฟื้นฟูทางสังคมแก่นักโทษต่อไป มีการ ประสานงานกับทุกองค์กรที่มีผู้ทำงานด้านสังคมเกี่ยวกับการดูแลและพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างนักโทษ ครอบครัวของนักโทษ หน่วยงานที่บำเพ็ญประโยชน์ทางสังคม ทุกชั้นตอนควรมี

⁸⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 57.

⁸⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 58.

⁸⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 59.

⁸⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 60 (1).

⁸⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 60 (2).

มาตรการดูแลเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย กำหนดโทษตามคำพิพากษา สิทธิประโยชน์สวัสดิภาพทางสังคม และประโยชน์ทางสังคมอื่นๆ ของนักโทษให้มากที่สุด⁸⁹

การจัดให้บริการด้านการแพทย์พึงเป็นไปในลักษณะของการตรวจและบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยของนักโทษทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ หรือความบกพร่องอื่นที่อาจกระทบต่อการบำบัดฟื้นฟูนักโทษ การเยียวยา การผ่าตัดและการบำบัดทางจิตที่จำเป็น⁹⁰

กรณีเพื่อผลของการรักษา จำเป็นที่จะต้องแยกรักษานักโทษเป็นรายบุคคล และในกรณีที่มีนักโทษที่เจ็บป่วยเป็นโรคอย่างเดียวกันหลายคน และจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาเฉพาะด้านก็ควรที่เรือนจำจะคัดแยกให้ไปอยู่ที่สถานบำบัดรักษาเฉพาะด้านนั้นต่อไป มาตรการในการรักษาความปลอดภัยของสถานบำบัดเฉพาะด้านแต่ละประเภท อาจมีระดับความเข้มงวดแตกต่างกันได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น เช่น กรณีเรือนจำเปิด ซึ่งจัดไว้ให้แก่ักโทษชั้นดีที่ไม่มีเหตุจะต้องหลบหนี อาจมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการฝึกฝนวินัยของตนเองมากกว่าการป้องกันการหลบหนี โดยอาจจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นหนักไปที่การบำบัดแก้ไขมากขึ้นสำหรับนักโทษประเภทนี้โดยเฉพาะ เป็นต้น⁹¹

จำนวนนักโทษในเรือนจำปิดแต่ละแห่งจะต้องมีไม่มากจนเกินไป เพราะอาจทำให้การบำบัดแก้ไขนักโทษในรายบุคคลไม่ได้ผล โดยทั่วไปแล้วเรือนจำปิดแต่ละแห่งควรมีนักโทษไม่เกิน 500 คน และสำหรับเรือนจำเปิดควรมีนักโทษน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้⁹² ในทางกลับกันการมีเรือนจำขนาดเล็กมากกลับไม่มาสาธาณูปการที่เพียงพออย่างไม่เป็นลักษณะที่พึงประสงค์⁹³

การบำบัดแก้ไขนักโทษนั้นไม่ได้สิ้นสุดเมื่อนักโทษได้รับการปล่อยตัวไป หากแต่หน่วยงานทั้งของทางราชการและเอกชนควรติดตามดูแลนักโทษอย่างมีประสิทธิภาพหลังการพ้นโทษนั้นด้วย เพื่อลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นแก่นักโทษและเพื่อประโยชน์ในการบำบัดฟื้นฟูทางสังคมแก่นักโทษนั้น⁹⁴

2. การบำบัดแก้ไขนักโทษ

การบำบัดแก้ไขนักโทษ การบำบัดแก้ไขนักโทษต้องดำเนินตลอดระยะเวลาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักโทษเคารพต่อกฎหมาย และสามารถช่วยเหลือตนเองได้เมื่อพ้นโทษ

⁸⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 61.

⁹⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 62.

⁹¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 60 (1), (2).

⁹² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 63 (3).

⁹³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 64 (4).

⁹⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 64.

ได้พัฒนาจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบและความนับถือในตนเองของนักโทษ⁹⁵ เรือนจำต้องใช้มาตรการทุกอย่างรวมทั้งการอบรมทางศาสนาตามที่จัดให้ได้ ให้การศึกษาแนะแนวและฝึกอบรมด้านอาชีพ กิจกรรมสังคม การฝึกฝนเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี การกีฬา เพื่อให้เหมาะสมกับนักโทษรายบุคคล โดยคำนึงถึงประวัติการกระทำผิด ความพร้อมทางอนาคตของนักโทษผู้นั้น ภายหลังจากปล่อยตัว⁹⁶

สำหรับนักโทษที่มีกำหนดโทษจำคุกมีระยะเวลาที่ยาวนายพอสสมควร ผู้บัญชาการเรือนจำนั้นจะต้องมีข้อมูลรายละเอียดของนักโทษแต่ละคน เกี่ยวกับประวัติทางสังคมและประวัติการกระทำผิดของนักโทษ ความพร้อมทางร่างกายและจิตใจ ทักษะและลักษณะทางอารมณ์ของนักโทษ ตลอดจนกำหนดระยะเวลาของโทษจำคุก และแนวโน้มเกี่ยวกับอนาคตของนักโทษผู้นั้น ภายหลังจากพ้นโทษ อีกทั้งจะต้องมีรายงานการตรวจของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์เกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจกับรายงานการบำบัดทางจิตของนักโทษผู้นั้นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย⁹⁷

รายงานและเอกสารที่ข้องเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียดดังกล่าว จะต้องเก็บอยู่ในแฟ้ม แยกเป็นรายบุคคลซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยเสมอ และจะต้องมีการจัดแยกประเภทของแฟ้ม เพื่อสะดวกแก่การปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดแก้ไขนักโทษนั้น⁹⁸

3. การจำแนกประเภทของนักโทษและการคัดแยกนักโทษรายบุคคล

วัตถุประสงค์ของการจำแนกประเภทนักโทษคือ⁹⁹

(ก) เพื่อคัดแยกนักโทษออกจากบรรดานักโทษอื่นที่มีประวัติอาชญากรรมและความประพฤติที่ไม่ดีซึ่งอาจชักนำไปในทางที่เลวร้ายนั้น

(ข) เพื่อประโยชน์ในการจัดมาตรการบำบัดฟื้นฟูทางสังคมแก่นักโทษ จึงต้องมีการคัดแยกประเภทของนักโทษหลายประเภท

การจัดให้มีเรือนจำหลายประเภทและการจัดให้มีแดนต่างๆ ของเรือนจำแยกเป็นหลานแดนตามประเภทของนักโทษเป็นเรื่องที่ควรดำเนินการ เพื่อประโยชน์แก่การบำบัดแก้ไขนักโทษให้เหมาะสมแก่ลักษณะของนักโทษนั้น¹⁰⁰ ในทันทีที่รับนักโทษผู้นั้นเข้าสู่เรือนจำและได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักโทษผู้นั้นแล้ว การจัดรายการฝึกอบรมและการบำบัดแก้ไขนักโทษผู้นั้น ให้อาศัย

⁹⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 65.

⁹⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 61 (1).

⁹⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 62 (2).

⁹⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 66 (3).

⁹⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 67.

¹⁰⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 68.

ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเฉพาะสำหรับนักโทษผู้นั้น ตลอดจนความสามารถและแนวโน้มของนักโทษผู้นั้นเป็นฐานในการพิจารณา¹⁰¹

4. การให้สิทธิพิเศษแก่นักโทษ

เรือนจำทุกแห่งอาจจัดให้มีการให้สิทธิพิเศษตามสมควรแก่นักโทษ แยกตามประเภทของนักโทษและประเภทของการบำบัดแก้ไขนั้นได้ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กำลังใจแก่นักโทษที่มีความประพฤติดีกับเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความรับผิดชอบ รักษาสิทธิประโยชน์ของนักโทษตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือของนักโทษในการบำบัดแก้ไขนั้น¹⁰²

5. การทำงานของนักโทษในเรือนจำ

การจัดการและลักษณะของงานที่จัดให้นักโทษทำในเรือนจำนั้นควรมีลักษณะเหมือนกับงานในสังคมนอกเรือนจำมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อว่าจะได้เป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่นักโทษให้สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติหลังจากพ้นโทษจำคุกไปแล้ว

ผลประโยชน์ที่นักโทษจะพึงได้รับจากการทำงานในเรือนจำนั้น จะต้องถือเป็นเรื่องที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าการที่เรือนจำจะแสวงหาผลกำไรจากโรงงานอุตสาหกรรมในเรือนจำนั้น ลักษณะงานควรเป็นดังนี้¹⁰³

- (1) งานที่ให้นักโทษทำต้องเป็นงานที่ไม่หนักจนเกินไป
- (2) นักโทษที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดมีหน้าที่จะต้องทำงานในเรือนจำนั้น งานที่ต้องจัดให้เหมาะสมกับความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจซึ่งขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์
- (3) งานที่จะให้นักโทษทำเป็นหลักนั้นควรอยู่ในระหว่างเวลาของวันทำงานปกติ
- (4) ส่งเสริมให้นักโทษได้เพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพโดยสุจริตเมื่อพ้นโทษ
- (5) จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพที่เป็นประโยชน์กับนักโทษ โดยเฉพาะนักโทษที่อยู่ในวันทำงาน
- (6) ภายใต้งบเงินที่จะสามารถจัดให้ได้ และภายใต้ข้อกำหนดการปกครองและระเบียบวินัยของเรือนจำ นักโทษพึงมีสิทธิเลือกชนิดของงานที่ทางเรือนจำจัดให้มีนั้นตามที่นักโทษผู้นั้นประสงค์จะทำ

อุตสาหกรรมและกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นภายในอาณาบริเวณของเรือนจำนั้นควรอยู่ภายใต้การจัดการโดยตรงของเรือนจำโดยมิใช่การให้บริษัทเอกชนมาจัดการแสวงหากำไร ในกรณี

¹⁰¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 69.

¹⁰² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 70.

¹⁰³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 71.

ของงานที่ให้นักโทษทำจัดโดยสถานที่อื่นที่ไม่อยู่ในความควบคุมของเรือนจำนั้น การทำงานของนักโทษในกรณีนี้จะต้องอยู่ในการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้วย ซึ่งหากงานดังกล่าวไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานราชการแล้วผู้ที่ได้ประโยชน์จากการทำงานของนักโทษดังกล่าวจะต้องจ่ายค่าจ้างเต็มจำนวนตามอัตราค่าจ้างปกติแก่หน่วยงานราชทัณฑ์ด้วย¹⁰⁴

ทางเรือนจำมีหน้าที่จะต้องจัดมาตรการเพื่อคุ้มครองรักษาความปลอดภัยและสุขภาพให้แก่ักโทษที่ทำงานในเรือนจำนั้นในระดับเดียวกันกับมาตรการเพื่อคุ้มครองรักษาความปลอดภัยและสุขภาพของแรงงานประเภทที่ทำงานโดยไม่รับค่าจ้าง มีกฎข้อบังคับว่าด้วยการจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ักโทษในฐานะงานในเรือนจำ กรณีที่เกิดการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยด้วยเหตุที่เกิดจากการทำงานในเรือนจำนั้นในอัตราไม่น้อยกว่าอัตราค่าสินไหมทดแทนที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับแรงงานประเภทที่ทำงานโดยไม่รับค่าจ้าง¹⁰⁵

จำนวนชั่วโมงสูงสุดของการทำงานรายวันและรายสัปดาห์ของนักโทษ จะต้องมีการกำหนดไว้ในกฎหมายหรือกฎข้อบังคับของหน่วยงานราชทัณฑ์ โดยจะต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และธรรมเนียมปฏิบัติในเรื่องเดียวกันนี้ที่มีสำหรับแรงงานประเภทที่ทำงานโดยไม่รับค่าจ้างนั้น จะต้องกำหนดให้มีวันหยุดอย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งวัน กับจะต้องมีการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่แน่นอนเพื่อให้เป็นเวลาที่เพียงพอต่อการศึกษาอบรมของนักโทษหรือกิจกรรมอื่นซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบำบัดแก้ไขนักโทษนั้น¹⁰⁶ และจะต้องมีระบบการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมให้แก่ักโทษ อย่างน้อยที่สุดนักโทษพึงได้รับอนุญาตให้ใช้จ่ายเงินบางส่วนของค่าจ้างที่ได้รับ เพื่อซื้อหาของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเงินรายได้นั้นบางส่วนไปให้แก่ครอบครัวของตนเอง เรือนจำพึงมีระบบการเก็บรักษาเงินรายได้ส่วนที่เหลือของนักโทษผู้นั้น เป็นเงินออมไว้ให้และส่งคืนแก่ักโทษผู้นั้นในเวลาที่พักโทษ¹⁰⁷

6. การศึกษาและสันตนาการ

เรือนจำจะต้องส่งเสริมการศึกษาต่อของนักโทษที่ยังสามารถศึกษาต่อได้ จัดการให้มีการศึกษาทางศาสนาให้นักโทษด้วย โดยเฉพาะักโทษที่เป็นเยาวชนและักโทษที่ไม่รู้หนังสือ ซึ่งการศึกษาต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับระบบการศึกษาของประเทศ เพื่อว่าเมื่อพ้นโทษแล้วจะ

¹⁰⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 73.

¹⁰⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 74.

¹⁰⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 75.

¹⁰⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 76.

สามารถศึกษาต่อในสถานศึกษาอื่นๆ ได้โดยต่อเนื่องไม่เป็นอุปสรรค ต้องมีการจัดให้มีกิจกรรมเชิง
สหสาขาและเชิงวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์แก่สุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักโทษ¹⁰⁸

7. ความสัมพันธ์ทางสังคมและการดูแลหลังการพ้นโทษ

เรือนจำจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการส่งเสริมให้นักโทษและครอบครัวให้มีการ
การรักษาและพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของนักโทษและครอบครัว¹⁰⁹

สิ่งที่จะต้องคิดเตรียมไว้ตั้งแต่แรกรับนักโทษเข้าสู่เรือนจำ คืออนาคตของนักโทษหลัง
การพ้นโทษ ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมและช่วยเหลือให้นักโทษยังคงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลและ
องค์กรภายนอกเรือนจำ ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างดีที่สุดสำหรับครอบครัวของนักโทษและต่อการ
บำบัดฟื้นฟูทางสังคมแก่นักโทษเองด้วย¹¹⁰

เรือนจำ หน่วยงานราชทัณฑ์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ
นักโทษที่พ้นโทษ ต้องจัดเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ให้แก่นักโทษที่กำลังจะได้รับการปล่อยตัว
เพื่อให้นักโทษผู้นั้นสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ใหม่โดยสิ่งที่จำเป็นและนักโทษควรได้รับ
การจัดเตรียมไว้ให้ ได้แก่ เอกสารสำคัญและเอกสารประจำตัว ที่พักอาศัยและงานที่รองรับนักโทษผู้
นั้น เสื้อผ้าในจำนวนที่พอเพียงและเหมาะสมตามสภาพอากาศและฤดูกาล ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ
เพื่อให้นักโทษสามารถดูแลตนเองและกลับถึงภูมิลำเนาของตนได้ทันทีภายหลังที่ได้รับการปล่อย
ตัว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือนักโทษที่พ้นโทษดังกล่าวพึงได้รับอนุญาตให้เข้าไปใน
เรือนจำและพบกับนักโทษตามความจำเป็น และควรมีโอกาสได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักโทษ
เกี่ยวกับอนาคตหลังการพ้นโทษของนักโทษผู้นั้น ตั้งแต่แรกที่นักโทษผู้นั้นถูกจำคุก¹¹¹

ข) นักโทษวิกลจริตหรือผิดปกติทางจิต

ผู้ต้องโทษจำคุกที่วิกลจริตจะต้องไม่ถูกคุมขังในเรือนจำ ต้องย้ายไปอยู่ในสถานบำบัด
ทางจิตในทันที พึ่งส่งไปอยู่ในความดูแลและบำบัดรักษาในสถานพยาบาลที่ดูแลรักษาโรคด้านนี้
โดยเฉพาะ ในช่วงเวลาที่รออยู่ในเรือนจำ นักโทษที่มีอาการวิกลจริตหรือผิดปกติทางจิตดังกล่าว
จะต้องอยู่ภายใต้การดูแลเป็นพิเศษของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ แผนกการแพทย์ของเรือนจำต้องให้
มีการบริการด้านจิตบำบัดให้แก่นักโทษอื่นๆ ที่มีความจำเป็นต้องได้รับบริการในด้านจิตบำบัดด้วย

¹⁰⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 77-78.

¹⁰⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 79.

¹¹⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 80.

¹¹¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 81.

การมีหน่วยงานที่เหมาะสม มาดูแลรักษานักโทษที่มีอาการวิกฤตจิต หรือผิดปกติทางจิตอย่างต่อเนื่องไม่ถึงเวลาที่นักโทษผู้นั้นพ้นโทษแล้ว รวมทั้งการให้มีการบำบัดฟื้นฟูทางสังคมด้วย¹¹²

ค) ผู้ถูกคุมขังที่อยู่ระหว่างถูกควบคุมหรือรอการพิจารณาคดี

ผู้ถูกจับกุมหรือคุมขังในคดีที่ศาลยังมีได้พิพากษาถึงที่สุด พึงได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่ายังเป็นผู้ที่บริสุทธิ์อยู่ และพึงได้รับการปฏิบัติแยกต่างหากจากผู้ที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิด และพึงได้รับการปฏิบัติที่เป็นพิเศษในส่วนสำคัญต่อไปนี้¹¹³

- (1) นักโทษเด็ดขาด¹¹⁴ เขาชนต้องแยกคุมขังกับผู้ใหญ่¹¹⁵
- (2) ควรให้นอนห้องเดี่ยวและคำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างกัน¹¹⁶
- (3) ภายใต้ระเบียบวินัยข้อบังคับของเรือนจำ นักโทษพึงมีสิทธิที่จะได้รับจัดอาหารจากภายนอกโดยค่าใช้จ่ายส่วนตัวตามความประสงค์ของตน ไม่ว่าจะจากครอบครัวหรือญาติมิตรของตน หรือโดยส่งอาหารจากที่อื่น¹¹⁷
- (4) มีสิทธิใส่เสื้อผ้าที่จัดหาเองได้หากเป็นเสื้อผ้าที่สะอาดและเหมาะสม กรณีที่ใส่เสื้อผ้าของสถานที่คุมขังจัดให้ เสื้อผ้าจะต้องมีลักษณะแตกต่างจากชุดของนักโทษเด็ดขาด¹¹⁸
- (5) อาจได้รับการเสนอให้ทำงานในสถานที่คุมขัง แต่จะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ และพึงมีสิทธิได้รับค่าจ้างในการทำงานด้วย¹¹⁹
- (6) มีสิทธิได้รับการจัดหาหนังสือ หนังสือพิมพ์ เครื่องเขียนและอุปกรณ์การยังชีพอื่นๆ ด้วยค่าใช้จ่ายส่วนตัวหรือโดยที่ผู้อื่นจ่ายให้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม ความปลอดภัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่คุมขังนั้นด้วย¹²⁰
- (7) มีสิทธิให้แพทย์หรือทันตแพทย์ของตนมาเยี่ยมและทำการบำบัดรักษาอาการหากมีความจำเป็นอันควรและผู้ถูกคุมขังสามารถออกค่าใช้จ่ายเองได้¹²¹

¹¹² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 82-83.

¹¹³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 84.

¹¹⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 85 (1).

¹¹⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 85 (2).

¹¹⁶ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 86.

¹¹⁷ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 87.

¹¹⁸ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 88.

¹¹⁹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 89.

¹²⁰ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 90.

¹²¹ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 91.

(8) มีสิทธิได้รับอนุญาตให้ติดต่อแจ้งข่าวกับครอบครัวของตนในทันทีเกี่ยวกับการที่ตนถูกคุมขัง พึงได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและญาติมิตรของผู้นั้น กับมีสิทธิได้รับการเยี่ยมจากบุคคลดังกล่าวด้วย ในการจำกัดสิทธิดังกล่าวและการควบคุมการใช้สิทธินั้นจะกระทำได้อีกเมื่อมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อความยุติธรรม ความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่คุมขัง¹²²

(9) ในการใช้สิทธิต่อสู้คดี พึงได้รับการจัดหาบริการความช่วยเหลือทางกฎหมายโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในกรณีที่มิบริการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในประเทศนั้นและพึงได้รับสิทธิการเยี่ยมจากที่ปรึกษากฎหมายนั้นเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวกับการต่อสู้คดีและการเตรียมคดีนั้นเป็นการส่วนตัว ผู้ที่ถูกคุมขังพึงมีสิทธิได้รับอุปกรณ์การเขียนหนังสือด้วย การพูดคุยกันระหว่างผู้ที่ถูกคุมขังดังกล่าวกับที่ปรึกษากฎหมายแม้จะอยู่ในห้องที่เจ้าหน้าที่มองเห็นได้ชัดแต่ต้องมีการกั้นระยะไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่น ได้ยินการพูดคุยกันนั้น¹²³

ง) นักโทษที่ต้องโทษอันสืบเนื่องมาจากการไม่ชำระหนี้ทางแพ่ง

สำหรับประเทศที่มีกฎหมายกำหนดโทษจำคุกกรณีที่ถูกหนี้ไม่ชำระหนี้ทางแพ่งหรือโดยคำสั่งศาลที่ไม่ใช่การพิจารณาความอาญา การจำคุกเช่นนี้ต้องไม่เป็นการจำกัดอิสรภาพจนเกินความจำเป็นแก่การป้องกันการหลบหนีและการรักษาความสงบเรียบร้อยของผู้ต้องโทษมีสิทธิและได้รับการปฏิบัติที่ดีไม่น้อยไปกว่ามาตรฐานที่ใช้กับผู้ถูกคุมขังระหว่างการดำเนินคดี นักโทษประเภทนี้อาจถูกกำหนดให้ทำงานในระหว่างต้องโทษจำคุกนั้นได้¹²⁴

จ) ผู้ที่ถูกจับกุมหรือคุมขังโดยยังไม่มี การดำเนินคดี

ภายใต้บังคับบทบัญญัติของข้อ 9 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง บุคคลที่ถูกจับกุมหรือคุมขังโดยยังไม่มี การดำเนินคดี พึงได้รับการคุ้มครองสิทธิในมาตรฐานเดียวกันกับหลักเกณฑ์ในกฎฉบับนี้ ที่กล่าวถึงในภาคที่หนึ่งและภาคที่สอง ข้อ ค) นอกจากนี้หลักเกณฑ์ในฉบับนี้ ที่ได้กล่าวถึงในภาคที่สอง ข้อ ก) ในส่วนที่เกี่ยวข้องก็ให้ใช้บังคับโดยอนุโลม เพื่อประโยชน์แก่บุคคลที่ถูกจับกุมหรือคุมขังโดยยังไม่มี การดำเนินคดีดังกล่าวนั้นหากว่าไม่มีมาตรการเกี่ยวกับการให้การศึกษาอบรม หรือบำบัดฟื้นฟูอื่นใดที่เหมาะสม¹²⁵

¹²² มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 92.

¹²³ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 93.

¹²⁴ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 94.

¹²⁵ มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ, ข้อ 95.

2.5 อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือ ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นี้ ได้รับการตกลงรับและเปิดให้ลงนามให้สัตยาบัน และภาคยานุวัติโดยข้อมติสมัชชาที่ 39/46 ตามข้อ 27 (1) โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1984 โดยรัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้พิจารณาว่า ตามหลักการที่ประกาศไว้ในกฎบัตร สหประชาชาติ หารยอมรับสิทธิที่เท่าเทียมกัน และโอนมิได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัว มนุษย์ เป็นรากฐานแห่งเสรีภาพความยุติธรรม และสันติภาพโลก ซึ่งได้คำนึงถึงการเคารพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ตามอนุสัญญาข้อ 5 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และข้อ 7 แห่งกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยต้องมิให้บุคคลใดตกอยู่ภายใต้การทรมาน หรือการปฏิบัติหรือการลงโทษที่ โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งสาระสำคัญเกี่ยวกับข้อห้ามในการ กระทำทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ มีสาระสำคัญดังนี้¹²⁶

1) เพื่อความมุ่งหมายของอนุสัญญานี้ คำว่า “ทรมาน” หมายถึงการกระทำใดก็ตามโดย เจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานอย่างสาหัส ไม่ว่าจะทางกายหรือทางจิตใจต่อบุคคล ใดบุคคลหนึ่ง เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะทำให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือ บุคคลที่สาม การลงโทษบุคคลนั้น สำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามกระทำหรือถูก สงสัยว่าได้กระทำ หรือเป็นการข่มขู่ให้กลัว หรือเป็นการบังคับขู่เข็ญบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม หรือเพราะเหตุใดใด บนพื้นฐานของการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะป็นรูปแบบใด เมื่อความเจ็บปวดหรือ ความทุกข์ทรมานนั้นกระทำโดย หรือด้วยการขู่ข่มขู่ หรือโดยความยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจของเจ้า พนักงานของรัฐ หรือของบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการทั้งนี้ ไม่รวมถึงการเจ็บปวด หรือความทุกข์ทรมานที่เกิดจาก หรืออันเป็นผลปกติจากหรือสืบอันเนื่องมาจากการลงโทษทั้งปวง ที่ชอบด้วยกฎหมาย

2) ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐดำเนินมาตรการต่างๆ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร ทางตุลาการ หรือมาตรการอื่นๆ ที่มีประสิทธิผล เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำทรมานในอาณาเขตใดซึ่งอยู่ ภายใต้อำนาจรัฐของตน

¹²⁶ อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยี ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.

3) ไม่มีพฤติการณ์พิเศษใด ไม่ว่าจะเป็นสงคราม หรือสภาพบุคคลที่จะเกิดสงคราม การขาดเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ หรือสภาวะฉุกเฉินสาธารณะอื่นใดที่ยกขึ้นมาเป็นข้ออ้างที่มีเหตุผลสำหรับการทรمانได้

4) คำสั่งจากผู้บัญชาการหรือจากทางการ ไม่สามารถยกขึ้นมาเป็นข้ออ้างที่มีเหตุผลสำหรับการทรมานได้

5) รัฐภาคีต้องไม่ขับไล่ ส่งกลับ (ผลักดันส่งกลับออกไป) หรือส่งบุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปยังอีกรัฐหนึ่ง เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะตกอยู่ภายใต้อันตรายที่ถูกรทรมาน

6) ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับประกันว่า การกระทำทรมานทั้งปวงเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาของตน ให้ใช้หลักการเดียวกันนี้สำหรับการพยายามกระทำการทรมาน และสำหรับการกระทำโดยบุคคลที่เป็นการสมรู้ร่วมคิด หรือการมีส่วนร่วมในการทรมานด้วย

7) ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐทำให้ความผิดเหล่านี้เป็นความผิดที่มีโทษ ซึ่งมีระวางที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำเหล่านี้

8) ดำเนินมาตรการต่างๆ ที่อาจจำเป็น เพื่อให้ตนมีเขตอำนาจเหนือความผิดที่อ้าง

9) รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องรับประกันว่า การศึกษาและข้อสนเทศเกี่ยวกับการห้ามการทรมานเข้าไปบรรจอย่างสมบูรณ์ให้หลักสูตรการฝึกอบรมรวมบุคลากรที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ทั้งที่เป็นพลเรือนหรือทหาร พนักงานทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลอื่นๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการคาดตัว การสอบสวน หรือการปฏิบัติต่อปัจเจกชน บุคคลที่อยู่ภายใต้ภาวะของการถูกจับกุม การกักขัง หรือการจำคุก ไม่ว่าจะในรูปแบบใด

10) ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับประกันว่า ปัจเจกบุคคลที่อ้างว่าตนถูกรทรมานในอาณาเขตใดก็ตามที่อยู่ภายใต้ของเขตอำนาจของรัฐนั้น มีสิทธิที่จะร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานผู้ที่มีอำนาจของรัฐนั้นและที่จะทำให้กรณีของตนได้รับการพิจารณาตรวจสอบโดยพลัน และปราศจากความลำเอียง โดยเจ้าพนักงานผู้คุ้มครองให้พ้นจากการประทุษร้ายหรือการข่มขู่ให้หวาดกลัวทั้งปวง อันเป็นผลมาจากกรรร้องทุกข์หรือการให้พยานหลักฐานของบุคคลนั้น

2.6 หลักการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของแนวคิดและบรรทัดฐานของกระบวนการยุติธรรมไทย โดยได้บัญญัติถึงสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมไว้ในมาตรา 40 เช่น สิทธิของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดี มีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้

ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง นอกจากนี้ยังได้กำหนดหลักการในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมของไทยไว้ในหลายๆ ด้าน อาทิ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐ ซึ่งต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ¹²⁷ การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาจำเลย ผู้ต้องโทษในคดีอาญา ห้ามการทรมาน ทารุณ การลงโทษด้วยวิธีโหดร้าย¹²⁸ การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษให้ได้รับการลงโทษทางอาญา ตามกฎหมายที่กำหนดในขณะกระทำความผิด¹²⁹ การคุ้มครองผู้ต้องหาจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิด¹³⁰ เป็นต้น

1) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ตามมาตรา 4 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่อยู่ในตัวบุคคลทุกคน ซึ่งบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองจากการกระทำใดๆ มาตรา 4 ได้เพิ่มเติมความคุ้มครองให้รวมไปถึงความเสมอภาคของบุคคลซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549 อันได้แก่ รัฐต้องไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

นอกจากนี้ รัฐยังต้องคุ้มครองช่วยเหลือบุคคลจากการถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมให้รัฐต้องคุ้มครองบุคคลจากการถูกละเมิดที่แต่เดิมในรัฐธรรมนูญฉบับอื่นๆ มีเฉพาะการห้ามการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่านั้น

2) การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 26 บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

เจตนารมณ์ก็เพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยจากการใช้อำนาจใดๆ โดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ส่งผลให้องค์กรของรัฐทุกประเภท เช่น หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น รวมตลอดถึงรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญนี้หรือ กฎหมายอื่นจะต้องปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจบังคับตามกฎหมายหรือตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับใดๆ หรือการตีความกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชน

¹²⁷ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2550, มาตรา 26.

¹²⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2550, มาตรา 32.

¹²⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2550, มาตรา 39 วรรคหนึ่ง.

¹³⁰ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2550, มาตรา 39 วรรคสอง และวรรคสาม.

จะต้องตระหนักและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ โดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย แม้บุคคลนั้นจะถึงแก่ความตายไปแล้วศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์พึงได้รับความเคารพเช่นกัน หลักการดังกล่าวยังคงเป็นหลักการเดิมที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และสอดคล้องกับหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ค.ศ. 1948¹³¹

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 27 บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพัน รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา 29 บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติให้วรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

เงื่อนไขให้นำการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยดังกล่าวไปใช้กับการออกกฎหรือระเบียบที่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งปวงด้วย ทั้งนี้ คำว่า “กฎและระเบียบ” หมายรวมถึง กฎหมายลำดับรองที่ฝ่ายบริหารบัญญัติขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายระดับราชบัญญัติทุกประเภท เช่นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และระเบียบข้อบังคับต่างๆ¹³²

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการถ่วงดุล

กระบวนการการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำนั้น ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งในการดำเนินงานนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่มีความยุติธรรม ถูกต้อง ชัดเจนและโปร่งใส เนื่องจากขบวนการภายในเรือนจำนั้นมักจะกระทบต่อสิทธิที่

¹³¹ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2551). *เจตนารมณ์ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550*. หน้า 18.

¹³² สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. เล่มเดิม. หน้า 21.

ผู้ต้องขังพึงจะได้รับของผู้ต้องขังทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการตรวจสอบต่อวงดูแลการดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้ใช้อำนาจที่ถูกที่ควร มีความโปร่งใส เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งแนวความคิดการตรวจสอบต่อวงดูแลอำนาจดังกล่าวนี้มีดังนี้

2.7.1 ระบบการตรวจสอบต่อวงดูแล

2.7.1.1 ที่มาและแนวคิดของการใช้อำนาจรัฐ

ในสังคมรัฐมีความต้องการสำคัญประการหนึ่งคือ ความต้องการความสงบและความเป็นระเบียบ แต่บางช่วงในสังคมหนึ่งย่อมเกิดความเปลี่ยนแปลงและความไม่มั่นคงในสถานภาพทางการเมืองของรัฐได้และก่อให้เกิดความกลัวเกิดขึ้นในรัฐนั้น ความกลัวดังกล่าวนี้จึงนำมาซึ่งการตระหนักถึงอำนาจที่ถูกจัดสร้างขึ้น (le pouvoir organize) ซึ่งมีอำนาจบังคับกับทุกคน อำนาจดังกล่าวจึงเรียกว่า อำนาจบังคับ¹³³ ความจำเป็นที่ต้องมีระเบียบในรัฐและต้องมีอำนาจบังคับ มาจากความเชื่อในเรื่องของการยินยอมและการปฏิบัติตาม เช่น ทุกคนเคารพกฎหมายด้วยความเชื่อในอำนาจที่จัดให้มีกฎหมายนั้นขึ้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการยินยอมปฏิบัติตามนั้น แสดงให้เห็นถึงบารมีที่สร้างลัทธิความเชื่อในคุณลักษณะเฉพาะตัวบุคคลขึ้นให้แก่อำนาจของประมุขรัฐ ผู้นำพระราช ผู้นำเผด็จการให้มีสถานะถูกต้องตามกฎหมายโดยอิงเข้ากับกฎหมายของพระเจ้า (le droit divin) อภิปรายดังกล่าวไม่สามารถได้รับพิจารณาในทางกฎหมายได้¹³⁴

ด้วยเหตุนี้อาจให้คำนิยามสั้นๆ แก่ “อำนาจ” ในรัฐว่า อำนาจ คือ พลังแห่งเจตนาธรรมซึ่งแสดงออกมาโดยฝ่ายบุคคลต่างๆ ที่ดำเนินการปกครองกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งและซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลต่างๆ เหล่านั้นอยู่เหนือกลุ่มชน โดยอาศัยกำลังและอำนาจอันถูกต้องตามกฎหมาย หากอำนาจได้รับการค้ำจุนโดยกำลังเพียงอย่างเดียว อำนาจนั้นก็เป็อำนาจทางพฤตินัย และจะสามารถเป็นอำนาจทางนิตินัยได้ ก็โดยความยินยอมของผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง

รัฐเป็นนิติบุคคลทั้งตามกฎหมายภายใน (le droit interne) และตามกฎหมายภายนอกหรือกฎหมายระหว่างประเทศ (le droit externe, le droit international) รัฐจึงต้องจัดให้มีองค์กรที่จะใช้อำนาจแทนรัฐได้โดยผ่านจากรัฐธรรมนูญของรัฐที่ทำหน้าที่จัดตั้งองค์กรเหล่านี้ขึ้นมา และองค์กรเหล่านี้จึงเป็นพลังการเมืองที่แสดงออกมา ซึ่งอำนาจบังคับของรัฐ และเป็นตัวแทนที่เป็นรูปธรรม (la representation concrete) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจของรัฐเป็นนามธรรม¹³⁵

¹³³ เกรียงไกร เจริญชนวัฒน์. (2550). *หลักการพื้นฐานกฎหมายมหาชนว่าด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย* (ครั้งที่ 3). หน้า 67.

¹³⁴ แหล่งเดิม. หน้า 68.

¹³⁵ แหล่งเดิม.

การปกครองประชาชนภายในประเทศ รัฐจำเป็นต้องมีอำนาจในการควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ในการปกครองประเทศในระบบประชาธิปไตยนั้น มีการแบ่งแยกอำนาจระหว่างองค์กรทั้งสามมิให้มืองค์กรใดองค์กรหนึ่งภายในรัฐนั้น เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดเพียงองค์กรเดียว อันอาจนำไปสู่การตัดสินใจกระทำการใดที่อาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ อีกทั้งเป็นการคุ้มครองและเป็นหลักประกันต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายในรัฐนั้นด้วย

การใช้อำนาจรัฐในระบอบการปกครองประชาธิปไตย เป็นการใช้อำนาจผ่านองค์กร 3 องค์กร ดังนี้

1. การใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรนิติบัญญัติ

อำนาจของรัฐที่ใช้ผ่านองค์กรนี้ เรียกว่า อำนาจนิติบัญญัติ ได้แก่ อำนาจตรากฎหมาย ยกเลิกกฎหมายและเพิ่มเติมกฎหมาย ตามความเห็นของ ฌอง โบแดง นอกจากนี้อำนาจนิติบัญญัตินี้ยังรวมไปถึงอำนาจในอันที่จะทำสงครามและสันติภาพ อำนาจในอันที่จะเก็บภาษีอากร อำนาจในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ต่างๆ อำนาจในอันที่จะให้ภัยโทษด้วย ในรัฐสมัยใหม่ที่ยอมรับอำนาจอธิปไตยโดยนัยถือว่า อำนาจนิติบัญญัติหรืออำนาจในการบัญญัติกฎหมายเป็นลักษณะแสดงออกอย่างหนึ่งว่า รัฐมีอิสระในการกำหนดตนเองได้ภายใต้เขตแดนของรัฐที่มีอำนาจอธิปไตย รัฐย่อมมีอำนาจที่จะบัญญัติกฎหมายสำหรับดำเนินกิจการต่างๆ ภายในรัฐได้อย่างมีระเบียบแบบแผน¹³⁶

2. การใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรบริหาร

องค์กรของรัฐฝ่ายบริหาร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครอง (Administrative Organs) และรัฐบาล (Government)¹³⁷ ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

ก. เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครอง

ได้แก่ บรรดา “องค์กร” หรือ “เจ้าหน้าที่” ที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับ หรือควบคุมดูแลโดยตรงหรือ โดยทางอ้อมของนายกรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่ง

ข. รัฐบาล

การกระทำที่จะถือว่าเป็นการกระทำในฐานะ “รัฐบาล” ได้แก่ เป็นการกระทำในทางการเมือง ใช้อำนาจดุลยพินิจในการกระทำการและใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ

การใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

¹³⁶ สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2548). *การขัดแย้งระหว่างเขตอำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ* (รายงานผลการวิจัย). หน้า 10.

¹³⁷ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2545). “การกระทำทางปกครอง.” ใน *อาจารย์บุชา ศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรสุมบุรณ์*. หน้า 137.

(1) อำนาจบริหารในทางนโยบาย เช่น การทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นๆ กับนานาประเทศ หรือกับองค์กรระหว่างประเทศ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 224) หรือการประกาศสงคราม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 223)

(2) อำนาจบริหารในทางปกครอง เช่น อำนาจในการตรากฎหมาย เรียกว่า กฎหมายบริหารบัญญัติ โดยถือว่าเป็น “กฎหมายยกเว้น” เนื่องจากโดยปกติฝ่ายบริหาร ไม่มีหน้าที่ออกกฎหมายโดยตรงเช่นเดียวกับอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น การที่ฝ่ายบริหารในการออกกฎหมายต้องนับว่า เป็นกรณียกเว้นกฎหมายบริหารบัญญัติ ซึ่งตามกฎหมายไทย แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ พระราชกำหนดและกฎหมายลำดับรอง¹³⁸

3. การใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรตุลาการ

องค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการคือ ศาล โดยศาลจะทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินคดีหรือข้อพิพาทต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคม ทั้งที่เป็นข้อพิพาทในทางแพ่งและอาญา การใช้อำนาจตุลาการเป็นการทำกฎหมายมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อระงับข้อพิพาทและก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม การใช้อำนาจดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญโดยชัดแจ้ง และเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอธิปไตย

2.7.1.2 การตรวจสอบและการจำกัดอำนาจรัฐ

หากพิจารณาถึงบรรดารัฐเสรีประชาธิปไตยทั้งหลายจะพบว่ามีหลักการที่สำคัญ 2 หลักการ กล่าวคือ หลักประชาธิปไตย (das demokratische Prinzip) และหลักนิติรัฐ (das Rechtsstaatsprinzip) หลักประชาธิปไตยและหลักนิติรัฐเป็นหลักที่มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน จนอาจกล่าวได้ว่าหลักประชาธิปไตยเป็นหลักที่เอื้อให้ผิหลักนิติรัฐ และขณะเดียวกันหลักนิติรัฐก็เป็นหลักที่ส่งเสริมสนับสนุนต่อหลักประชาธิปไตย แต่หากจะกล่าวถึงประเด็นเรื่องการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนั้น หลักการที่มีบทบาทสำคัญคือหลักนิติรัฐ โดยที่หลักนิติรัฐเป็นหลักใหญ่ที่เป็นหลักการพื้นฐานในที่นี้ จึงสามารถแบ่งหลักย่อยของหลักนิติรัฐที่เกี่ยวกับเรื่องการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้ 3 หลักย่อย ดังนี้¹³⁹

1. หลักการแบ่งแยกอำนาจ (das Prinzip der Gewaltentrennung)

¹³⁸ สมคิด เลิศไพฑูรย์. เล่มเดิม. หน้า 14.

¹³⁹ บรรเจิด สิงคะเนติ. (2544, กันยายน). การควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ. สืบค้นวันที่ 6 พฤษภาคม 2551, จาก <http://.pub-law.net/publaw/view.asp?PublawIDs=241>.

หลักการแบ่งแยกอำนาจอันเป็นหลักการทางเทคนิคทางรัฐธรรมนูญ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะหลีกเลี่ยงการผูกขาดอำนาจและเพื่อเป็นการรับประกันเสรีภาพของประชาชน การแบ่งแยกอำนาจนั้นมีพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ทางปรัชญาและทางตรรกศาสตร์ซึ่งเป็นหลักในการจัดสรรอำนาจในรัฐเสรีนิยม¹⁴⁰

หลักการแบ่งแยกอำนาจสืบเนื่องมาจากแนวความคิดที่ไม่ต้องการให้อำนาจรวมอยู่ที่บุคคลคนเดียว หรือองค์กรเดียวกับผู้ขาดอำนาจไว้โดยไม่มีองค์กรใดมาตรวจสอบ และถ่วงดุลอำนาจก็อาจเกิดการใช้อำนาจตามอำเภอใจได้ ซึ่งย่อมส่งผลเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนโดยปริยาย¹⁴¹

โดยหลักและทฤษฎีนั้น การแบ่งแยกอำนาจไม่จำเป็นเสมอไปที่จะต้องให้องค์กรผู้ใช้อำนาจทั้งสามมีความเท่าเทียมกัน อำนาจใดอำนาจหนึ่งอาจอยู่เหนืออีกอำนาจได้ แต่มิใช่อุณหภูมิเหนือกว่าในลักษณะเด็ดขาดสมบูรณ์ กล่าวคือ จะต้องมีการตรวจสอบที่เป็นหลักประกันในการดำเนินการตามอำนาจในแต่ละองค์กร คือมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ (check and balance) ระหว่างกัน และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของการแบ่งแยกอำนาจ ก็คือ การคานและดุลอำนาจนั่นเอง¹⁴²

2. หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายปกครองและฝ่ายตุลาการ (Gesetzmaessigkeit von Verwaltung und Justiz)

หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครองหรือเรียกว่า “หลักความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง” หลักในเรื่องนี้เป็นการเชื่อมโยงหลักความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครองเข้ากับหลักประชาธิปไตยโดยทางผู้แทน กล่าวคือ การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการที่ดี หรือฝ่ายปกครองที่ดีจะต้องผูกพันต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ออกโดยองค์กรนิติบัญญัติอันเป็นองค์กรที่มีพื้นฐานมาจากตัวแทนของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติของกฎหมาย ที่เป็นการกระทบต่อสิทธิหรือจำกัดสิทธิของประชาชนนั้นจะกระทำได้เฉพาะภายใต้เงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ โดยผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนก่อน ดังนั้น การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการหรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนจึงมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนแล้ว ซึ่งอาจแยกพิจารณาความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครองได้ดังนี้¹⁴³

¹⁴⁰ เกรียงไกร เจริญชนวัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 211.

¹⁴¹ บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2549). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ* (ครั้งที่ 1). หน้า 329.

¹⁴² เกรียงไกร เจริญชนวัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 219.

¹⁴³ บรรเจิด สิงคะเนติ. เล่มเดิม. หน้า 1.

(1) ความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือหลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ (Gesetzmaessigkeit von Justiz) ความผูกพันของฝ่ายตุลาการต่อการใช้กฎหมายเป็นไปตามหลักความเสมอภาคของการใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยถือว่าเป็นหลักความเสมอภาคในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพรูปแบบของการใช้กฎหมายตามหลักความเสมอภาคดังกล่าวมี 3 รูปแบบ ดังนี้

(1.1) ฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมายหรือเรียกว่า ความผูกพันของฝ่ายตุลาการในทางปฏิเสธ กล่าวคือ เป็นความผูกพันที่จะต้องไม่พิจารณาพิพากษาให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งหมายความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเรียกร้องมิให้มีการใช้กฎหมายให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นบทบัญญัติในลักษณะของการบังคับในเรื่องนั้นๆ กล่าวคือ ฝ่ายตุลาการจะต้องใช้กฎหมายให้เป็นไปตามองค์ประกอบและผลของกฎหมายในเรื่องนั้นๆ

(1.2) ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือ บุคคลย่อมมีสิทธิเรียกร้องอย่างเท่าเทียมกันในการที่จะให้ฝ่ายตุลาการใช้บทบัญญัติกฎหมายให้ตรงกับข้อเท็จจริงในกรณีของตน ในกรณีเช่นนี้เป็นการเรียกร้องให้ฝ่ายตุลาการยอมรับการผูกพันตนอย่างเคร่งครัดต่อกฎหมาย แม้ว่ากฎหมายจะอนุญาตให้คำนึงถึงข้อเท็จจริงอันเป็นลักษณะพิเศษในกรณีใดกรณีหนึ่งก็ตาม

(1.3) ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลยพินิจโดยปราศจากข้อบกพร่อง ในกรณีนี้หมายความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเรียกร้องอย่างเท่าเทียมกันต่อฝ่ายตุลาการ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการใช้ดุลยพินิจ โดยเรียกร้องให้ฝ่ายตุลาการใช้ดุลยพินิจโดยปราศจากข้อบกพร่องใดๆ ทั้งสิ้น

(2) ความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายปกครองหรือ “หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายปกครอง” (Gesetzmaessigkeit der Verwaltung) ซึ่งแบ่งเป็นหลักย่อยได้ 2 หลัก ดังนี้

(2.1) หลักความมาก่อนของกฎหมาย (der Grundsatz des Vorrangs des Gesetzes) ซึ่งหมายความว่า การกระทำของรัฐที่ออกมาในรูปบทบัญญัติของกฎหมาย ย่อมอยู่ในลำดับที่มาก่อนการกระทำต่างๆ ของรัฐทั้งหลาย รวมทั้งการกระทำของฝ่ายปกครองด้วย การกระทำของรัฐ (รวมทั้งการกระทำของฝ่ายปกครอง) ทั้งหมด จึงไม่อาจขัดแย้งกับบทบัญญัติของกฎหมายได้ หลักนี้เรียกร้องในทางปฏิเสธว่าการกระทำของฝ่ายปกครองหรือมาตรการอันใดของฝ่ายปกครองขัดหรือแย้งกับกฎหมาย การกระทำหรือมาตรการนั้นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(2.2) หลักเงื่อนไขของกฎหมาย (der Grundsatz des Vorbehalts des Gesetzes) ในขณะที่หลักความมาก่อนของกฎหมายเรียกร้องให้ทางปฏิเสธมิให้ฝ่ายปกครองจะมีอำนาจกระทำการอันใดอันหนึ่งได้ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำของฝ่ายปกครองที่

เป็นการกระทบสิทธิของปัจเจกบุคคล หากไม่มีกฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครองกระทำการดังกล่าว การกระทำของฝ่ายปกครองนั้นย่อมไม่ชอบด้วยหลักเงื่อนไขของกฎหมายดังกล่าว

3. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (die Gewährleistung persönlicher Grundrechte)¹⁴⁴

หลักนิติรัฐมีความเกี่ยวพันกันอย่างยิ่งกับสิทธิในเสรีภาพของบุคคล (Freiheitsrecht) และสิทธิในความเสมอภาค (Gleichheitsrecht) สิทธิทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ในรัฐเสรีประชาธิปไตยทั้งหลายยอมรับหลักความเป็นอิสระของปัจเจกบุคคลในการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไปตามความประสงค์ของบุคคลนั้น ดังนั้นเพื่อเห็นแก่ความเป็นอิสระของปัจเจกบุคคลในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไปตามความประสงค์ของบุคคลนั้น รัฐจึงต้องให้ความเคารพต่อขอบเขตของสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล การแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล โดยอำนาจรัฐจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายซึ่งผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนตามหลักความชอบธรรมในทางประชาธิปไตยได้ให้ความเห็นชอบแล้วเท่านั้นจึงจะกระทำได้ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลมีผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงได้มีการนำหลักการแบ่งแยกอำนาจแล้ว ได้มีการบัญญัติหลักการต่างๆ อีกหลายประการเพื่อเป็นการให้หลักประกันแก่สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลมิให้ถูกละเมิดจากรัฐ เช่น การจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีผลบังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง (Allgemeinheit and Einzelfallverbot) การกำหนดให้ระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ (Zitiergebot) หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพมิได้ (Wesengehaltgarantie) และหลักประกันที่สำคัญคือหลักประกันการใช้สิทธิในทางศาล (Rechtsschutzgarantie) ซึ่งถือว่าเป็นสาระสำคัญของ การให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ปัจเจกบุคคล เพราะการคุ้มครองหรือหลักประกันทั้งหลายจะปราศจากความหมาย หากไม่ให้สิทธิแก่ปัจเจกบุคคลในการโต้แย้งการกระทำของรัฐ เพื่อให้องค์กรศาลซึ่งเป็นองค์กรที่เป็นกลางเข้ามาควบคุมตรวจสอบการกระทำของรัฐที่ถูกละเมิดต่อสิทธิ และเสรีภาพของปัจเจกบุคคล

2.7.2 มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการตรวจสอบถ่วงดุลการบังคับโทษจำคุก

2.7.2.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

มีหลักสำคัญที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย แม้บุคคลนั้นจะถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญาก็ตาม การจับกุม กักขัง รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ข้างต้นซึ่งต้องอาศัย

¹⁴⁴ แหล่งเดิม.

อำนาจ โดยบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติไว้ และต้องปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งต้องมีหลักปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่า ได้กระทำความผิดอาญาอีกด้วยว่า ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ในอันที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรม ในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและการกระทำความผิดอาญาใดๆ ที่ตนถูกกล่าวหา¹⁴⁵ ซึ่งถือว่าเป็นการวางหลักให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาคดีจากศาล หรือผู้พิพากษาที่มีความเป็นอิสระและไม่ลำเอียง อีกทั้งบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่า ได้กระทำความผิดอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิด¹⁴⁶

2.7.2.2 กฎมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อนักโทษ¹⁴⁷

โดยเป็นการจัดวางหลักการและวิธีปฏิบัติที่ดีในการดูแลนักโทษ และการบริหารจัดการทั่วไปของหน่วยงานราชทัณฑ์ ในเรื่องต่างๆ อาทิ เช่น การจำแนกประเภทของนักโทษ (ข้อ 8) การจัดที่พักอาศัยของนักโทษ (ข้อ 9) เสื้อผ้าและที่นอน (ข้อ 17) และในเรื่องอาหาร (ข้อ 20) เป็นต้น

2.7.2.3 หลักการเพื่อการคุ้มครองบุคคลทุกคนที่ถูกคุมขังหรือจำคุก¹⁴⁸

หลักการฉบับนี้ใช้เพื่อคุ้มครองบุคคลทุกคนที่ถูกคุมขังหรือจำคุก ซึ่งพอสรุปหลักเกณฑ์ต่างๆ ได้ดังนี้

(1) บุคคลทุกคนที่ถูกคุมขังหรือจำคุกพึงได้รับการปฏิบัติในฐานะมนุษย์และอย่างเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้น (ข้อ 1)

(2) การจับกุม คุมขัง หรือจำคุกจะกระทำได้อย่างจำกัดเพียงเท่าที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายและโดยบุคคลที่กฎหมายระบุอำนาจหน้าที่ไว้สำหรับการดังกล่าว (ข้อ 2)

(3) รัฐพึงมีกฎหมายห้ามกระทำใดๆ ที่จะเป็นการละเมิดต่อสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในหลักการฉบับนี้ กับพึงออกกฎหมายเพื่อจัดวางมาตรฐานการตอบโต้ที่เหมาะสมสำหรับการ

¹⁴⁵ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, ข้อ 10.

¹⁴⁶ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, ข้อ 11 (1).

¹⁴⁷ กฎฉบับนี้รับรองโดยที่ประชุมองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ครั้งที่ 1 ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเจนีวา เมื่อปี ค.ศ. 18 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 1955 และสภาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การสหประชาชาติได้เห็นชอบแล้ว โดยมติที่ 663 ซี (24) เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ. 1957 และมติที่ (62) 2076 เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ. 1977. (อ้างถึงใน สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 23.)

¹⁴⁸ หลักการฉบับนี้รับรองโดยที่ประชุมสมัชชาทั่วไป โดยมติ 173/43 ลงวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1988. (อ้างถึงใน สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. แหล่งเดิม. หน้า 23.)

กระทำที่มีขอบดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการสอบสวนอย่างเที่ยงธรรมสำหรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำที่มีขอบดังกล่าว นั้น (ข้อ 7 (1))

(4) เจ้าหน้าที่ ที่มีเหตุผลอันควรเชื่อว่าเกิดการกระทำละเมิดหลักการฉบับนี้ มีหน้าที่ จะต้องรายงานแห่งการละเมิดนั้นต่อผู้บังคับบัญชาของตน และในกรณีที่จำเป็นอาจต้องรายงานต่อองค์กรอื่นที่มีหน้าที่ตรวจสอบหรือแก้ไขเยียวยาการละเมิดนั้น (ข้อ 7 (2))

(5) บุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าหน้าที่แต่มีเหตุผลอันควรเชื่อว่าเกิดการละเมิดหลักการฉบับนี้ก็มี สิทธิที่จะแจ้งเหตุดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตลอดจนองค์กรอื่นดังกล่าวแล้ว เช่นเดียวกัน (ข้อ 7 (3))

2.7.2.4 อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการกระทำทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษ อื่นที่เป็นการทรมานโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์¹⁴⁹

โดยวางหลักในประเทศภาคีแต่ละประเทศจะต้องจัดมาตรการที่มีประสิทธิภาพทั้งด้าน นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ และมาตรการอื่นๆ เพื่อป้องกันการกระทำทรมานภายในของอำนาจของ ประเทศนั้นๆ (ข้อ 2 (1))

ซึ่งการทรมานหมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด หรือทุกข์ ทรมานอย่างยิ่งไม่ว่าทางด้านร่างกายหรือจิตใจ โดยเป็นการกระทำโดยเจตนาที่จะล่วงละเมิดซึ่ง กระทำต่อบุคคลใดเพื่อที่จะบีบบังคับให้ผู้นั้นหรือบุคคลที่สามยอมบอกข้อเท็จจริง หรือให้การรับ สารภาพ หรือเพื่อลงโทษผู้นั้นสำหรับการกระทำของผู้นั้น หรือที่ผู้นั้นต้องสงสัยว่าได้กระทำการ นั้น หรือเพื่อเป็นการข่มขู่หรือบังคับผู้นั้นหรือบุคคลที่สามหรือด้วยเหตุเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ ไม่ ว่าชนิดใดๆ ซึ่งได้ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมาน โดยการกระทำ การขู่ข่มขู่ส่งเสริม การยินยอมหรือการเพิกเฉยของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นที่กระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้นเองประจำตัว หรือโดยปกติธรรมดา สำหรับการลงโทษตามกฎหมาย (ข้อ 1 (1))

2.7.2.5 ประมวลระเบียบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย¹⁵⁰ ได้ วางหลักเกณฑ์ไว้ อาทิ

¹⁴⁹ อนุสัญญาฉบับนี้รับรองและเปิดให้ลงนาม ให้สัตยาบันและให้ความเห็นชอบนั้นโดยที่ประชุม สมัชชาทั่วไปขององค์การสหประชาชาติ โดยมติที่ 39/46 เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1984 และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1987.

¹⁵⁰ ประมวลฉบับนี้รับรองโดยที่ประชุมสมัชชาทั่วไป โดยมติที่ 34/169 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม ค.ศ. 1879.

(1) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายพึงปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมายตลอดเวลาเพื่อบริการชุมชนและเพื่อปกป้องคุ้มครองบุคคลทุกคนให้ปลอดภัยจากการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยจะต้องทุ่มเทการทำงานด้วยความรับผิดชอบตามมาตรฐานของวิชาชีพนั้น (ข้อ 1)

(2) ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายนั้นจะต้องกระทำโดยเคารพและมุ่งคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตลอดจนพิทักษ์รักษาสิทธิมนุษยชนของบุคคลทุกคน (ข้อ 2)

(3) เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายจะใช้กำลังบังคับได้ต่อเมื่อมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งและการเฉพะกรณีที่เป็นกรปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมายนั้น (ข้อ 3)

(4) เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายพึงเคารพต่อกฎหมายและประมวลฉบับนี้ อีกทั้งมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและต่อต้านอย่างจริงจังต่อการล่วงละเมิดต่อกฎหมายหรือต่อประมวลฉบับนี้ด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายผู้ใดมีเหตุอันควรเชื่อว่าได้มีการล่วงละเมิดต่อกฎหมายหรือต่อประมวลกฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มว่าจะเกิดเหตุเช่นนั้น พึงรายงานเหตุดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชา และในกรณีที่เป็นเพียงรายงานต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบหรือแก้ไขเหี่ยวยานนั้นด้วย (ข้อ 8) เป็นต้น

2.7.2.6 หลักการเพื่อการคุ้มครองบุคคลทุกคนที่ถูกคุมขังหรือจำคุก¹⁵¹

หลักการฉบับนี้ใช้เพื่อคุ้มครองบุคคลทุกคนที่ถูกคุมขังหรือจำคุก อาทิ

(1) บุคคลทุกคนที่ถูกคุมขังหรือจำคุกพึงได้รับการปฏิบัติในฐานะมนุษย์และอย่างเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้น (ข้อ 1)

(2) การจับกุม คุมขัง หรือจำคุกจะกระทำได้อย่างจำกัดเพียงเท่าที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายและโดยบุคคลผู้ที่กฎหมายระบุอำนาจหน้าที่นั้นไว้สำหรับการดังกล่าว (ข้อ 2)

(3) การคุมขังไม่ว่าในรูปแบบใด หรือการจำคุก ตลอดจนมาตรการอื่นที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ถูกคุมขังหรือจำคุกนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อเป็นคำสั่งหรือการควบคุมขององค์กรอื่น (ข้อ 4)

(4) ผู้มีอำนาจหน้าที่จับกุม หรือ สอบสวนคดีอาญาจะใช้อำนาจหน้าที่นั้นได้เพียงภายใต้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดและการใช้อำนาจหน้าที่นั้นพึงถูกตรวจสอบให้โดยองค์กรศาลหรือองค์กรอื่น (ข้อ 9)

¹⁵¹ หลักการฉบับนี้รับรองโดยที่ประชุมสมัชชาทั่วไป โดยมติที่ 43/173 ลงวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1988.

(5) บุคคลจะถูกคุมขังโดยปราศจากการไต่สวนขององค์กรศาลหรือองค์กรอื่นนั้นไม่ได้ ผู้ที่ถูกคุมขังพึงมีสิทธิให้การแก้ข้อกล่าวหาหรือได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ 11)

(6) ผู้ที่ถูกคุมขังหรือที่ปรึกษาของผู้นั้นพึงมีสิทธิที่จะร้องขอต่อองค์กรศาลหรือองค์กรอื่นไม่ว่าเวลาใดก็ตาม หลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ไต่สวนว่าการคุมขังนั้นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเพื่อขอให้มีการปล่อยตัวโดยไม่ชักช้าหากว่าการคุมขังนั้นเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ข้อ 32 (1))

(7) ผู้ที่ถูกคุมขังระหว่างการดำเนินคดีอาญานั้นจะต้องถูกนำตัวไปยังองค์กรศาลหรือองค์กรอื่นตามที่กฎหมายกำหนดในทันทีที่จะกระทำได้นับแต่เวลาที่ผู้นั้นถูกจับกุม ทั้งนี้เพื่อจะได้มีการตรวจสอบและวินิจฉัยว่าการควบคุมตัวผู้นั้นเป็นการชอบหรือจำเป็นหรือไม่ การคุมขังบุคคลใดในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีนั้นจะกระทำไม่ได้เว้นแต่มีหมายคุมขังที่ออกโดยชอบขององค์กรที่ออกคำสั่งคุมขังนั้น ผู้ที่ถูกคุมขังดังกล่าวมีสิทธิที่จะทำหนังสือระบุถึงสิ่งที่เขาได้รับการปฏิบัติในระหว่างที่ถูกคุมขังให้องค์กรที่ตรวจสอบความถูกต้องของการคุมขังดังกล่าวนั้นได้ทราบถึงข้อเท็จจริงด้วย (ข้อ 37) เป็นต้น

2.7.2.7 กฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยมาตรการไม่ควบคุมตัว (กฎโตเลีย) ¹⁵²

กฎมาตรฐานฉบับนี้ได้กำหนดหลักการพื้นฐานที่ส่งเสริมการใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวควบคู่ไปกับการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการคุ้มครองบุคคลที่ต้องถูกให้มาตรการทางเลือกอื่นที่ใช้แทนโทษจำคุกนั้น

ซึ่งได้กำหนดแนวทางของกฎหมายในการคุ้มครอง ข้อ 3 กำหนดไว้ว่า ศาลหรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่นั้นพึงใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสมในทุกขั้นตอนของการพิจารณา และคำพิพากษาที่ให้ใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวนั้นพึงถูกตรวจสอบหรือให้ผู้กระทำความผิดมีสิทธิอุทธรณ์ได้ อีกทั้งให้ผู้กระทำความผิดมีสิทธิที่จะร้องขอต่อศาลหรือร้องเรียนต่อองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เพื่อตรวจสอบกรณีและผู้กระทำความผิดนั้นเห็นว่าตนถูกกระทบสิทธิจากการที่ถูกบังคับใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวนั้นได้

¹⁵² กฎมาตรฐานฉบับนี้รับรองโดยที่ประชุมสมัชชาทั่วไป โดยมติที่ 45/110 เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ.

2.8 การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำที่มีอยู่ในกฎหมายไทย

2.8.1 การจัดชั้นนักโทษ

การจัดชั้นนักโทษ คือ การจำแนกนักโทษตามความประพฤติของนักโทษนั่นเอง โดยกำหนดชั้นของนักโทษในกฎหมายไทยมีการจำแนกนักโทษเพื่อให้เกิดความสะดวกในการบริหารจัดการไว้ 6 ชั้น ดังนี้

1. นักโทษชั้นเยี่ยม
2. นักโทษชั้นดีมาก
3. นักโทษชั้นดี
4. นักโทษชั้นกลาง
5. นักโทษชั้นเลว
6. นักโทษชั้นเลวมาก

กลไกการตรวจสอบที่มีอยู่ในกฎหมายไทย¹⁵³

ก. การเลื่อนชั้นนักโทษ

การเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดนอกจากจะได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้ว กรมราชทัณฑ์ได้ออกแนวทางปฏิบัติไว้ในระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วย การเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาด พ.ศ. 2536 ได้บัญญัติการเลื่อนชั้นไว้ 2 กรณี ดังนี้

- 1) การเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดกรณีปกติ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ข้อ 5 นักโทษเด็ดขาดแต่ละชั้น จะได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้น เมื่อถึงกำหนดเวลาเลื่อนชั้นตามปกติ คือ สิ้นเดือนมิถุนายนครั้งหนึ่ง และสิ้นเดือนธันวาคมครั้งหนึ่ง

(1) ถ้าเดิมเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นกลางจะเลื่อนชั้นได้ต้องเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นเดิมมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน เฉพาะกรณีมิได้ถูกลดชั้นถ้าเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นกลางมาแล้วน้อยกว่าสามเดือน แต่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน ก็ให้ได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นตามข้อนี้ได้

ถ้าเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นดีขึ้นไป จะเลื่อนชั้นได้ต้องเป็นนักโทษเด็ดขาดในชั้นเดิมมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน

(2) ถ้าเดิมเป็นนักโทษเด็ดขาดต่ำกว่าชั้นกลาง จะเลื่อนชั้นได้ต้องเป็นนักโทษเด็ดขาดในชั้นเดิมมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี เฉพาะกรณีมิได้ถูกลดชั้น ถ้าเป็นนักโทษเด็ดขาดต่ำกว่าชั้นกลางมาแล้วน้อยกว่าหนึ่งปี แต่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีหกเดือน ก็ให้ได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นตามข้อนี้ได้

¹⁵³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 121-124.

(3) นอกจากที่กล่าวไว้ใน (1) และ (2) แล้ว ถ้านักโทษเด็ดขาดผู้นั้นมีกรณีที่จะต้องเพิ่มหรือลดกำหนดเวลา ก็จะมีการกำหนดไว้ให้ปฏิบัติตามตารางท้ายระเบียบ

ขั้นตอนการพิจารณา

1) ภายในเวลาสองเดือน ก่อนถึงกำหนดวันเลื่อนชั้น ให้เจ้าพนักงานเรือนจำสำรวมนักโทษเด็ดขาดที่เข้าเกณฑ์จะได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้น และจัดทำบัญชีพร้อมทั้งรวบรวมเอกสารหลักฐานต่างๆ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนชั้น¹⁵⁴ ที่แต่งตั้งโดยผู้บัญชาการเรือนจำ

2) คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อ รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่างๆ ว่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรเลื่อนชั้นหรือไม่เพราะเหตุใด โดยคำนึงถึงผลดีแก่การปกครองบังคับบัญชาและการรักษาวินัยของเรือนจำตลอดทั้งประโยชน์แก่การขัดเกลานิสสัยความประพฤติพฤติกรรมของนักโทษผู้นั้น ให้กลับตัวเป็นคนดี โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังนี้¹⁵⁵

(1) มีความประพฤติเรียบร้อย ตั้งตนอยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำ

(2) ตั้งใจรับการศึกษาอบรมทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพ ศีลธรรม และวัฒนธรรมมาด้วยดี เป็นต้นว่า หากเป็นนักโทษเด็ดขาดที่นับถือศาสนาพุทธ ต้องจำเบญจศีล เบญจธรรมได้ เว้นแต่ผู้ที่นับถือลัทธิขงจื้อ และถ้าเป็นผู้มีสัญชาติไทยต้องมีความเข้าใจในหน้าที่พลเมืองดี

(3) มีความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร มานะอดทน ทำการงานบังเกิดผลดีแก่ทางราชการ และส่วนรวม

3) ทำความเห็นเสนอต่อผู้บัญชาการเรือนจำ เพื่อพิจารณาสั่งเลื่อนชั้นหรือไม่เลื่อนชั้นโดยเร็ว

2) การเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดกรณีมีเหตุพิเศษ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

การพิจารณาเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดกรณีมีเหตุพิเศษ นอกจากนักโทษเด็ดขาดจะเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีความอุตสาหะ มีความก้าวหน้าในการศึกษาอบรมและทำงานบังเกิดผลดีแล้ว จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่านักโทษเด็ดขาดผู้นั้นได้ประกอบคุณงามความดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการดีเด่นเป็นพิเศษอีกด้วย อาทิเช่น เข้าต่อสู้ขัดขวางป้องกันการแหกหักเรือนจำ หรือช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำหรือผู้อื่นขณะตกอยู่ในภาวะอันตราย หรือเสี่ยงอันตรายเข้าทำการป้องกันจับกุมผู้ต้องขังที่ก่อการจลาจล หรือก่อเหตุร้ายขึ้นภายในเรือนจำ หรือทำการดับเพลิงในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้อาคารสถานที่ของเรือนจำ หรือเหตุอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

¹⁵⁴ ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาดฯ, ข้อ 6.

¹⁵⁵ ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาดฯ, ข้อ 9.

ในการพิจารณากรณีมีเหตุพิเศษ¹⁵⁶ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำตั้งคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติทำนองเดียวกับที่พิจารณาเลื่อนชั้นกรณีปกติ ทำการสอบสวนพิจารณาเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการเรือนจำ และเมื่อผู้บัญชาการเรือนจำได้รับรายงานดังกล่าวแล้วพิจารณาเห็นว่าสมควรเลื่อนชั้นเป็นกรณีพิเศษ ให้ส่งเอกสารการสอบสวน พร้อมความเห็นไปให้กรมราชทัณฑ์พิจารณา เมื่อได้รับอนุมัติจากกรมราชทัณฑ์แล้ว ให้ผู้บัญชาการเรือนจำสั่งให้เลื่อนชั้นได้

เมื่อได้สั่งเลื่อนชั้นแล้วผู้บัญชาการเรือนจำต้องประชุมชี้แจงผู้ต้องโทษทั้งหมดให้ทราบเกี่ยวกับผลการเลื่อนชั้น และปิดประกาศรายชื่อนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการเลื่อนชั้นไว้โดยเปิดเผย

ข. การลดชั้นนักโทษเด็ดขาด

การลดชั้นนักโทษเด็ดขาดถือเป็นมาตรการในการบริหารจัดการเรือนจำอย่างหนึ่ง ซึ่งพิจารณาความประพฤติของนักโทษ ส่งผลให้นักโทษเด็ดขาดที่ได้ลดชั้นสูญเสียประโยชน์และความสะดวกที่ควรได้รับจากเรือนจำ การดำเนินการลดชั้นนักโทษเด็ดขาดที่กระทำตามผิดดังต่อไปนี้¹⁵⁷

(1) กรณีการหลบหนีไปจากการควบคุมประพฤติ ไม่ว่านักโทษเด็ดขาดนั้นก่อนหลบหนีจะเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นใด ให้ลดชั้นเป็นชั้นเลวทุกราย

(2) กรณีประพฤติผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติ ไม่ว่านักโทษเด็ดขาดนั้นขณะได้รับการปล่อยตัวเพื่อคุมประพฤติ จะเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นใด เมื่อได้ตัวคืนมา ให้ลดชั้นเป็นชั้นเลวทุกราย

(3) กรณีนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ระหว่างต้องโทษได้กระทำความผิดในเรื่องดังกล่าวอีก ให้ลดชั้นไม่น้อยกว่า 2 ชั้น เว้นแต่นักโทษเด็ดขาดคนนั้นเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นเลว

(4) กรณีฆ่าผู้อื่น ก่อการทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น ให้ลดชั้นนักโทษเด็ดขาดดังนี้

ก. ฆ่าผู้อื่น หรือก่อการทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายให้ลดเป็นชั้นเลวมาก

ข. ก่อการทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ให้ลดชั้น 2 ชั้น เว้นแต่นักโทษเด็ดขาดคนนั้นเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นเลว ให้ลดเป็นชั้นเลวมาก

ค. ก่อการทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย ให้ลดชั้น 1 ชั้น

เมื่อได้มีคำสั่งลดชั้นนักโทษเด็ดขาดคนใดแล้ว ให้ปิดประกาศรายชื่อนักโทษเด็ดขาดที่ถูกลดโทษลดชั้นไว้โดยเปิดเผย ตามที่ผู้บัญชาการเรือนจำเห็นสมควร¹⁵⁸

¹⁵⁶ ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาดฯ, ข้อ 11 วรรคสอง.

¹⁵⁷ ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.

2.8.2 การลงโทษทางวินัย

โทษทางวินัย คือ โทษที่มีไว้ลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย ซึ่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 35 กำหนดไว้ว่า เมื่อผู้ต้องขังคนใดกระทำผิดวินัย ให้เจ้าพนักงานเรือนจำผู้มีหน้าที่พิจารณาโดยต้องแท้ แล้วลงโทษสถานหนึ่งสถานใดหรือหลายสถาน ซึ่งกรณีข้างต้นนั้นเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานเรือนจำเป็นผู้พิจารณานั้นเอง ทั้งนี้เมื่อลงโทษแล้วก็ให้รายงานแก่ผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณาแก้ไขภายในสามวันนับแต่ได้รับรายงาน ส่วนการลงโทษนั้นก็ให้ดำเนินการไป ซึ่งกรณีดังกล่าวถือว่าผู้บัญชาการเรือนจำไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดของนักโทษนั้น ซึ่งนักโทษอาจจะไม่ได้รับความเป็นธรรมก็ย่อมได้ ทั้งนี้กฎกระทรวงฯ ข้อที่ 99 ก็ได้กำหนดให้ผู้ต้องขังมีโอกาสดูแลตัวเองว่าตนมีข้อแก้ตัวอย่างไรหรือไม่

กลไกการตรวจสอบที่มีอยู่ในกฎหมายไทย¹⁵⁹

ก. การกำหนดโทษทางวินัย

ตาม พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ฯ มาตรา 31 ได้วางหลักให้ผู้ต้องขังต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ

โทษทางวินัยของผู้ต้องขัง พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ฯ มาตรา 35 เมื่อผู้ต้องขังคนใดกระทำผิดวินัย ให้เจ้าพนักงานเรือนจำผู้มีหน้าที่พิจารณาโดยต้องแท้ แล้วลงโทษสถานหนึ่งสถานใดหรือหลายสถาน ดังต่อไปนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) งดการเลื่อนชั้น โดยมีกำหนด
- (3) ลดชั้น
- (4) ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียน หรือติดต่อไม่เกิน 3 เดือน เว้นไว้แต่กรณีที่ระบุไว้ในมาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (คือการเยี่ยมของทนาย)
- (5) ลดหรืองดประโยชน์และรางวัลทั้งหมด หรือแต่บางส่วนบางอย่าง
- (6) ขังเดี่ยวไม่เกิน 3 เดือน
- (7) ขังห้องมืดไม่มีเครื่องหลับนอนไม่เกิน 2 วันในสัปดาห์หนึ่ง โดยความเห็นชอบของแพทย์
- (8) เชี่ยนคราวหนึ่งไม่เกิน 20 ที ในความควบคุมของแพทย์แต่ห้ามเชี่ยนคราวต่อไป เว้นแต่จะล่วงพ้นเวลา 30 วัน จากวันที่เชี่ยนคราวที่แล้ว ถ้าผู้ต้องขังเป็นหญิงห้ามเชี่ยน
- (9) ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา 32 (6)

¹⁵⁸ ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาดฯ, ข้อ 15.

¹⁵⁹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 124-128.

ในกรณีและเงื่อนไขอย่างใดจะลงโทษดังระบุไว้ข้างต้นให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนการลงโทษอย่างใด ๆ เสียได้เมื่อมีเหตุสมควร แต่ต้อง
ได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ

ข. การพิจารณาการกระทำผิดทางวินัย

พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ฯ มาตรา 35 กำหนดไว้ในกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ต้องขังทำผิดระเบียบ
วินัยของเรือนจำ เจ้าพนักงานเรือนจำต้องพิจารณาอย่างถ่องแท้และให้โอกาสต่อสู้ข้อกล่าวหาได้
และก่อนที่จะลงโทษแก่ผู้ต้องขังฐานผิดวินัย จักต้องให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังได้ชี้แจงว่าตนมีข้อแก้
ตัวอย่างไรหรือไม่¹⁶⁰

ผู้มีอำนาจลงโทษผู้ต้องขัง ได้แก่

กฎกระทรวงฯ ข้อ 100 พัสติเรือนจำที่มีผู้บัญชาการเรือนจำโดยตำแหน่งมีอำนาจ
ลงโทษฐานผิดวินัยดังต่อไปนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียน หรือติดต่อไม่เกิน 2 เดือน
- (3) งดการเลื่อนชั้นไว้ไม่เกิน 6 เดือน

พัสติเรือนจำที่มีผู้บัญชาการเรือนจำโดยเฉพาะมีอำนาจลงโทษดังนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียน หรือติดต่อไม่เกิน 1 เดือน
- (3) งดการเลื่อนชั้นไว้ไม่เกิน 6 เดือน

กฎกระทรวงฯ ข้อ 101 สารวัตรเรือนจำมีอำนาจลงโทษเช่นเดียวกับพัสติเรือนจำที่มีผู้
บัญชาการเรือนจำโดยตำแหน่ง

กฎกระทรวงฯ ข้อ 102 เมื่อพัสติหรือสารวัตรเรือนจำได้ลงโทษตามอำนาจแล้ว ให้รับ
รายงานผู้บัญชาการเรือนจำ ส่วนการลงโทษนั้นให้ดำเนินไปได้

ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งให้ยกเลิกการลงโทษ หรือลด หรือเพิ่มโทษได้ หากจะมี
การสั่งแก้ไขลงโทษไปก่อนแล้ว คำสั่งแก้ไขมีผลเพียงในส่วนที่จะดำเนินการต่อไป

กฎกระทรวงฯ ข้อ 103 ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจลงโทษทุกสถานตามที่บัญญัติไว้ใน
พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479

¹⁶⁰ กฎกระทรวงฯ, ข้อ 99.

ตัวอย่าง การกระทำซึ่งเป็นการผิดและต้องได้รับโทษทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับ
ของกลางบางขวาง ได้แก่¹⁶¹

ทำให้ทรัพย์สินของหลวงหรือของผู้อื่นเสียหาย
กระทำการให้เกิดเหตุขัดขวางในงานของผู้อื่น
ละทิ้ง, หลีกเลียงหรือเพิกเฉยต่องานอันเป็นหน้าที่
นำเข้ามาหรือเป็นสิ่งของต้องห้ามไว้ในครอบครอง
นำสิ่งของซึ่งไม่ใช่ของตนเองออกนอกเรือนจำฯ โดยไม่ได้รับอนุญาต
ประพฤติผิดระเบียบหรือข้อบังคับอันมีไว้สำหรับการเยี่ยมชม หรือติดต่อ

บุคคลภายนอก

เล่นการพนัน
ดื่มสุรา หรือเสพของมึนเมาอย่างอื่น
ลักทรัพย์
คำสั่งของต้องห้าม
ก่อการวิวาทกับผู้อื่น
ก่อการรบกวนวาย
กระด้างกระเดื่องต่อเจ้าพนักงาน
ขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน
พยายามหรือทำร้ายเจ้าพนักงาน
หลบหนีหรือพยายามหลบหนี

เมื่อมีการประพฤติผิดระเบียบ กฎ ข้อบังคับของเรือนจำฯ หรือฝ่าฝืนระเบียบวินัยและ
ได้รับการพิจารณาความผิดอย่างถ่องแท้แล้ว ผู้ต้องขังอาจถูกลงโทษทางวินัย สถานหนึ่งสถานใด
หรือหลายสถานตามความหนักเบาแห่งความผิดดังนี้

1. ภาคทัณฑ์
2. งดการเลื่อนชั้น โดยไม่มีกำหนดเวลา
3. ลดชั้น
4. ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมชม หรือติดต่อไม่เกิน 3 เดือน
5. งดหรือลดประโยชน์ และรางวัลทั้งหมดหรือบางอย่าง
6. ขังเดี่ยวไม่เกิน 3 เดือน

¹⁶¹ กรมราชทัณฑ์. (ม.ป.ป.). *คู่มือการดำรงชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง*. สืบค้น
วันที่ 1 มีนาคม 2557, จาก http://www.correct.go.th/copbank/page_12.htm.

7. ช่างห้องมืด โดยไม่มีเครื่องหลับนอนไม่เกิน 2 วัน ในหนึ่งสัปดาห์ โดยความเห็นชอบของแพทย์

8. ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกไม่เกิน 60 วัน

ความผิดอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ได้แก่การไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของเรือนจำฯ บางลักษณะความผิดนอกจากจะถูกลงโทษทางวิชัยตาม พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 แล้ว อาจถูกดำเนินคดีอาญาอีกทางหนึ่งด้วย

2.8.3 การพักการลงโทษ

การพักการลงโทษ เป็นวิธีการทางราชทัณฑ์ที่ให้โอกาสแก่นักโทษที่ประพฤติดีอยู่ในเกณฑ์ที่วางไว้ ได้ออกสู่โลกภายนอกเร็วกว่ากำหนดการลงโทษโดยคำพิพากษาของศาล เป็นการหยุดการลงโทษทัณฑ์ต่างๆ ต่อนักโทษผู้นั้นโดยสิ้นเชิง แต่นักโทษผู้นั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระยะเวลาไม่เกินกำหนดโทษที่เหลือ¹⁶²

กลไกการตรวจสอบที่มีอยู่ในกฎหมายไทย¹⁶³

การพักการลงโทษ นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญของฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะฝ่ายราชทัณฑ์ ในการที่จะใช้เป็นเครื่องล่อใจให้ผู้ต้องขังประพฤติตัวดี ซึ่งก็จะเป็นผลดีในการปกครองและการบริหารงานเรือนจำตลอดจนการแก้ไขอบรมผู้ต้องขังให้กลับเข้าสู่สังคมได้ นอกจากนี้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการเลี้ยงดูผู้ต้องขัง และผู้ต้องขังเองก็มีรายได้จากการทำงานภายนอก หรือศึกษาเล่าเรียนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องขังและครอบครัวต่อไป

ก. หลักเกณฑ์การพักการลงโทษ (มาตรา 32 (5) พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479)

- 1) ได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาลขณะนั้น
- 2) ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต จะต้องได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี
- 3) ระยะเวลาที่จะได้รับการพักการลงโทษมีดังนี้ (กฎกระทรวงฯ ข้อ 46 ฉบับที่ 6 พ.ศ.

2505)

(1) ชั้นเยี่ยม ไม่นเกิน 1 ใน 3 ของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด ในกรณีที่มีการพระราชกฤษฎีกาโทษ ให้ถือกำหนดโทษตามหมายแจ้งโทษเด็ดขาดฉบับหลังสุด

(2) ชั้นดีมาก ไม่นเกิน 1 ใน 4 ของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด ในกรณีที่มีการพระราชทานอภัยโทษ ให้ถือกำหนดโทษตามหมายแจ้งโทษเด็ดขาดฉบับหลังสุด

(3) ชั้นดี ไม่นเกิน 1 ใน 5 ของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด ในกรณีที่มีการพระราชทานอภัยโทษ ให้ถือกำหนดโทษตามหมายแจ้งโทษเด็ดขาดฉบับหลังสุด

¹⁶² วิสัย พุกกะวัน. (2544). *คำอธิบายพระราชบัญญัติราชทัณฑ์* (ครั้งที่ 2). 199.

¹⁶³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์ วัฒนกุล และคณะ. เล่มเดิม. 128-131.

ข. การคัดเลือกผู้ได้รับการพักการลงโทษ

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. คณะกรรมการของเรือนจำต่อไปนี้ได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากอธิบดีกรมราชทัณฑ์¹⁶⁴

(1) คณะกรรมการสำหรับเรือนจำภาค ประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธาน และ ข้าราชการชั้นประจำแผนกขึ้นไป 2 นายที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นและหรือพนักงานอัยการร่วมด้วย

(2) คณะกรรมการเรือนจำกลาง ประกอบด้วยข้าราชการชั้นหัวหน้าแผนกที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์แต่งตั้ง ไม่น้อยกว่า 3 นาย เป็นกรรมการ กรณีมีเหตุพิเศษ จะพักการลงโทษมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 46 ก็ได้ แต่คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยข้าราชการต่อไปนี้ได้อนุมัติอีกชั้นหนึ่งแล้ว

(1) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	เป็นประธาน
(2) ผู้แทนกรมราชทัณฑ์	เป็นกรรมการ
(3) ผู้แทนกรมตำรวจ	เป็นกรรมการ
(4) ผู้แทนกรมมหาดไทย (ปกครอง)	เป็นกรรมการ
(5) ผู้แทนกรมอัยการ	เป็นกรรมการ

2. คณะกรรมการฯ มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้¹⁶⁵

(1) พฤติการณ์ในระหว่างที่คุมขังอยู่ในเรือนจำ คือ

ความอดสาหัส

ความก้าวหน้าในการศึกษา

การทำงานหรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ

ความประพฤติขณะต้องโทษ

(2) พฤติกรรมก่อนมาต้องโทษ

ประวัติครอบครัว

อาชีพ

ข้อเท็จจริงในการกระทำผิด (สาเหตุและผลกระทบการกระทำผิด)

¹⁶⁴ แหล่งเดิม. หน้า 172.

¹⁶⁵ แหล่งเดิม.

(3) ผู้อุปการะและที่อยู่อาศัย โดยจะพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสมฐานะอาชีพ ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

เมื่อเรือนจำรวบรวมเอกสารครบถ้วนแล้วจะนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการเรือนจำเพื่อให้ความเห็นเสนอกรมราชทัณฑ์พิจารณาว่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรได้รับการพิจารณาพักการลงโทษ ก่อนที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์จะพิจารณาต้องตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ก่อน ซึ่งแต่เดิมอธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษ” กรรมการประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกองกรมราชทัณฑ์ ต่อมาปี พ.ศ. 2540 อธิบดีกรมราชทัณฑ์ขอความร่วมมือจากหน่วยราชการอื่นให้ส่งผู้แทนเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษและพักการกักกัน” คณะกรรมการประกอบด้วย¹⁶⁶

- (1) ผู้แทนกรมราชทัณฑ์
- (2) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (3) ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์
- (4) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
- (5) ผู้แทนกรมการแพทย์ และ
- (6) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด

โดยคณะกรรมการจะทำหน้าที่กลับกรองข้อเท็จจริงต่างๆ ของนักโทษเด็ดขาดที่เรือนจำและทัณฑสถานเสนอมา แล้วเสนอความเห็นพร้อมเหตุผลว่า “ควรอนุญาติ หรือ ไม่ควรอนุญาติ” นักโทษเด็ดขาดรายใดพักการลงโทษ พร้อมทั้งเสนอแนะเงื่อนไขคุมประพฤตินักโทษเด็ดขาดรายใดโดยวิธีการใดเป็นกรณีพิเศษหากเห็นว่าถ้าไม่มีเงื่อนไขคุมประพฤติเป็นกรณีพิเศษอาจเป็นการเสี่ยงที่จะทำให้นักโทษเด็ดขาดกระทำความผิดอีกหรืออาจทำให้สังคมเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในการปล่อยพักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดผู้นั้น เช่น ห้ามนักโทษเด็ดขาดประกอบอาชีพ ขับรถยนต์โดยสารประจำทาง เนื่องจากนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นกระทำความผิดเนื่องจากการประกอบอาชีพ ขับรถยนต์โดยสารประจำทาง หากปล่อยให้นักโทษเด็ดขาดกลับไปประกอบอาชีพ ขับรถยนต์โดยสารประจำทางระหว่างพักการลงโทษอีกย่อมอาจเกิดอันตรายต่อสังคมและยังเป็นการเสี่ยงภัยที่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นอาจกระทำผิดในกรณีนี้ซ้ำอีก¹⁶⁷

¹⁶⁶ แหล่งเดิม.

¹⁶⁷ ศิริโรตม์ สวัสดิพิงษ์. (2548). นโยบายการพักการลงโทษ: กรณีศึกษาทัศนคติของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร (รายงานผลการวิจัย). หน้า 35-36.

นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กรมราชทัณฑ์ได้ออกหนังสือเวียนเรื่องแนวทางปฏิบัติการพักการลงโทษ¹⁶⁸ ให้กับผู้ปฏิบัติงานได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้เรือนจำ/ทัณฑสถานดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรงนักโทษที่เสนอขอพักการลงโทษ โดยคณะกรรมการกลับกรงประกอบด้วยบุคลากรของเรือนจำและทัณฑสถาน และคณะกรรมการจากภายนอก มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ควรประกอบด้วยบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น หัวหน้าส่วนราชการอื่นที่มีลักษณะการปฏิบัติงานที่สัมผัสโดยตรงกับประชาชนในท้องถิ่น บุคคลที่เป็นผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ปกครองท้องถิ่นประชาชนอันเป็นบุคคลที่สังคมให้การยอมรับนับถือ เป็นต้น

3. ขั้นตอนกรมราชทัณฑ์พิจารณาตัดสิน

3.1 คณะกรรมการกลับกรง ตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนักโทษเด็ดขาดที่เรือนจำหรือทัณฑสถานทั่วยุทธศาสตร์ขออุมัติพักการลงโทษ โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นฐาน ดังนี้

(1) ตรวจสอบชีวประวัติ สภาพแวดล้อม ความประพฤติก่อนต้องโทษ และประวัติในการกระทำผิด

(2) พิจารณาถึงพฤติการณ์ และมูลเหตุที่ผลักดันให้นักโทษผู้นั้นกระทำผิด

(3) ความผิด กำหนดโทษ ชั้น การได้รับพระราชทานอภัยโทษ ระยะเวลาที่ต้องจำมาแล้วในเรือนจำโทษเหลือจำต่อไป

(4) พฤติกรรมระหว่างต้องโทษ ผลการฝึกอบรม ผลงานความดีความชอบระหว่างต้องโทษอยู่ในเรือนจำ

(5) ผลกระทบจากการกระทำผิด โดยอาศัยหลักฐานจากสำเนาคำพิพากษาหรือสำนวนคดี หรือประวัติการกระทำผิดซ้ำ

(6) ความเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่น ตำรวจท้องถิ่นที่ตรวจสอบถึงความรู้สึกของฝ่ายผู้เสียหาย ประชาชนในท้องถิ่นที่จะพึงมีต่อนักโทษ ซึ่งจะได้รับการพักการลงโทษออกไป

(7) พิจารณาถึงความประพฤติ อุปนิสัยใจคอ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยตลอดจนความน่าเชื่อถือของผู้รับอุปการะว่าเหมาะสมเพียงใดหรือไม่

3.2 ประมวลเรื่องราวของผู้ต้องขังเสนอคณะกรรมการกลับกรงพักการลงโทษของกรมฯ ซึ่งจะประชุมเดือนละครั้ง แล้วสรุปผลการพิจารณาเสนออธิบดีกรมราชทัณฑ์เพื่อวินิจฉัย

3.3 แจ้งผลการพิจารณาของกรมราชทัณฑ์ให้เรือนจำหรือทัณฑสถานที่ขออุมัติพักการลงโทษทราบและถือปฏิบัติ พร้อมระบุเงื่อนไขที่ผู้ได้รับพักการลงโทษต้องถือปฏิบัติ

¹⁶⁸ หนังสือเวียน ที่ มท. 0906/ว.45 เรื่อง “แนวทางปฏิบัติการพักการลงโทษ” ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2545.

2.8.4 การลดวันต้องโทษจำคุก¹⁶⁹

กลไกการตรวจสอบที่มีอยู่ในกฎหมายไทย

การลดวันต้องโทษจำคุกเป็นการลดวันต้องโทษที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาลซึ่งพิจารณาพิพากษาคดี โดยเป็นวิธีการหรือขั้นตอนก่อนการพ้นโทษตามกำหนดของนักโทษเด็ดขาด เมื่อนักโทษเด็ดขาดพ้นออกไปจากเรือนจำนักโทษผู้นั้นก็ยังคงสภาพเป็นนักโทษเด็ดขาดอยู่ ไม่มีสิทธิเสรีภาพเช่นบุคคลทั่วไป ต้องไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่นเดียวกับการพักการลงโทษ

ก. การลดวันต้องโทษจำคุกในเรือนจำ มีได้ 2 กรณี คือ

(1) กรณีปกติ กระทำต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 6 เดือน

(2) กรณีที่นักโทษเด็ดขาดนั้นได้รับการคัดเลือก ออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ ก็ จะได้รับการลดวันต้องโทษในเรือนจำเพิ่มขึ้นอีก ไม่เกินจำนวนวันที่ออกทำงานสาธารณะนอก เรือนจำนั้นเป็นการได้ลดสองต่อ

หลักเกณฑ์การลดวันต้องโทษจำคุก ได้แก่ ให้ลดวันต้องโทษจำคุกให้นักโทษเด็ดขาด เดือนละไม่เกิน 5 วัน แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษ จำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือ ไม่น้อยกว่า 10 ปี ในกรณีต้องโทษ จำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา ทั้งนี้โดยนักโทษ เด็ดขาดจะได้รับลดวันต้องโทษตามชั้นกล่าวคือ

ชั้นเยี่ยม จะได้รับวันลดโทษเดือนละ 5 วัน

ชั้นดีมากจะได้รับวันลดโทษเดือนละ 4 วัน

ชั้นดี จะได้รับวันลดโทษเดือนละ 3 วัน

ข. การพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุก

เรือนจำจะสำรวจนักโทษเด็ดขาดที่เข้าหลักเกณฑ์ลดวันต้องโทษจำคุกก่อนปล่อยตัวคุม ประพฤติล่วงหน้า 6 เดือนหรือมากกว่าก็ได้ แต่ไม่ควรเกิน 1 ปี เพื่อรวบรวมเอกสารและผลการ สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่อยู่และผู้รับอุปการะหลังปล่อยเพื่อนำเสนอคณะกรรมการกรม ราชทัณฑ์พิจารณาอนุมัติให้ปล่อยตัวเมื่อมีวันลดโทษสะสมเท่ากับโทษที่เหลือ การพิจารณาจะทำ ทุกเดือนหากไม่ไปกระทำผิดวินัยเสียก่อน

การพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุกต้องให้คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจาก หน่วยงาน ดังนี้¹⁷⁰

¹⁶⁹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. เล่มเดิม. 132-133.

- (1) กรมราชทัณฑ์
- (2) กรมตำรวจ
- (3) กรมอัยการ
- (4) กรมประชาสงเคราะห์
- (5) จิตแพทย์จากกรมการแพทย์

ในกรณีที่นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการปล่อยตัวไป เนื่องจากได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมประพฤติข้อหนึ่งข้อใด นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นอาจถูกจับมาอีก โดยไม่ต้องมีหมายจับหรือหมายจำคุก และนำกลับมาจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่เหลืออยู่

คณะกรรมการลดวันต้องโทษจำคุกมีอำนาจในการดำเนินการสั่งถอนวันลดวันต้องโทษจำคุกที่ยังเหลืออยู่และจะลงโทษทางวินัยอีกด้วยก็ได้

2.8.5 การตรวจเรือนจำ¹⁷¹

การตรวจเรือนจำมีจุดประสงค์เพื่อตรวจตราการดำเนินกิจการของเรือนจำให้เป็นไปตามหลักการและเหตุผลทางทัณฑวิทยา รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การใช้แรงงานหรือการฝึกอบรมผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย และจุดมุ่งหมายของการราชทัณฑ์

กลไกการตรวจสอบที่มีอยู่ในกฎหมายไทย

ก. การแต่งตั้งคณะกรรมการเรือนจำ

ตาม พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 44 ได้กำหนด รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเรือนจำ และกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการตรวจพิจารณากิจการของเรือนจำและให้คำแนะนำแก่เจ้าพนักงานเรือนจำ โดยคณะกรรมการนี้มีจำนวนไม่เกิน 5 นาย ซึ่งจะได้แต่งตั้งจาก

- (1) ข้าราชการตุลาการสังกัดกระทรวงยุติธรรม
- (2) ข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (3) ข้าราชการสังกัดกระทรวงเกษตรธิการ
- (4) ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง
- (5) ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ
- (6) เจ้าพนักงานแพทย์
- (7) เจ้าพนักงานอัยการ และ
- (8) ข้าราชการ หรือบุคคลอื่นตามแต่รัฐมนตรีเห็นสมควร

¹⁷⁰ นที จิตสว่าง. เล่มเดิม. หน้า หน้า 133.

¹⁷¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 133-134.

สำหรับประเทศไทยแต่เดิมกระทรวงมหาดไทยเคยวางระเบียบให้ผู้พิพากษามีอำนาจหน้าที่ตรวจการคุมขังนักโทษและผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาและไต่สวนให้ได้รับการปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมาย¹⁷²

ข. อำนาจหน้าที่คณะกรรมการเรือนจำ

ตาม พ.ร.บ. มาตรา 44 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจพิจารณากิจการของเรือนจำ และให้คำแนะนำแก่เจ้าพนักงานเรือนจำ

2.8.6 การอภัยโทษ¹⁷³

กลไกการตรวจสอบที่มีอยู่ตามกฎหมายไทย

การอภัยโทษหมายถึง การพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์แก่ผู้ต้องโทษที่คดีถึงที่สุดแล้ว ให้ได้รับการปล่อยตัวหรือลดโทษแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพระบรมราชวินิจฉัยของพระมหากษัตริย์ตามพระราชอำนาจที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 187¹⁷⁴ และมาตรา 191¹⁷⁵ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 7 อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาและลดโทษ มาตรา 259 ถึงมาตรา 267 ซึ่งการขออภัยโทษ มี 2 ประเภท คือ การอภัยโทษเด็ดขาดโดยไม่มีเงื่อนไข และการอภัยโทษที่เป็นการเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษ

ก. สิทธิในการอภัยโทษ

บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้แก่ มาตรา 261¹⁷⁶ มาตรา 262 เมื่อคดีถึงที่สุด มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดให้ลงโทษประหารชีวิต

¹⁷² ประธาน วัฒนวานิชย์ ก (2526). *สิทธิของผู้ต้องขัง* (รายงานผลการวิจัย). หน้า 4.

¹⁷³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 135-137.

¹⁷⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, มาตรา 187 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย.”

¹⁷⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, มาตรา 191 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ.”

¹⁷⁶ มาตรา 261 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งถวายความเห็นว่าการพระราชทานอภัยโทษหรือไม่

ในกรณีไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราว ถ้ารัฐในตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษานั้นก็ได้

มาตรา 262 ภายในบังคับมาตรา 247 และ 248 เมื่อคดีถึงที่สุด ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต เจ้าหน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันฟังคำพิพากษาเว้นแต่ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษ ตามมาตรา 261 ก็ให้ทุเลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้น

การพระราชทานอภัยโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มี 2 ประเภท คือ¹⁷⁷

1) การพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไปคือ การพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์หรือผู้ต้องโทษ โดยการตราพระราชกฤษฎีกาตามการถวายคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีต่อพระมหากษัตริย์ ตามมาตรา 261 ทวิแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีนี้ ทางราชการจะดำเนินการให้แก่ผู้ต้องราชทัณฑ์ในทุกชั้นตอน โดยที่นักโทษเด็ดขาดไม่ต้องดำเนินการใดๆ

การพระราชทานอภัยโทษทั่วไป มักจะมีขึ้นในวโรกาสมหามงคลต่างๆ เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2550¹⁷⁸ ซึ่งได้กำหนดเงื่อนไขของผู้ต้องโทษที่จะได้รับพระราชทานอภัยโทษ และกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบผู้ซึ่งจะได้รับพระราชทานอภัยโทษ คณะกรรมการสามคนประกอบด้วย¹⁷⁹

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่
- (2) ผู้พิพากษาศาลแห่งท้องที่หรือตุลาการศาลทหารแห่งท้องที่หนึ่งคน และ
- (3) พนักงานอัยการแห่งท้องที่หรืออัยการทหารแห่งท้องที่หนึ่งคน

โดยส่งรายชื่อต่อศาลเพื่อพิจารณาในกรณีออกหมายสั่งปล่อยหรือลดโทษ หรือออกคำสั่งยกเลิกการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ แล้วแต่กรณี

ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด

2) การพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย คือ การพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์หรือผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคล โดยการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ ตาม

กำหนดหกสิบวัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมถวายเรื่องราวหรือให้คำแนะนำขึ้นไปนั้น แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวขึ้นเสียดังกล่าวให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนี้ได้

เรื่องราว หรือคำแนะนำขอพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตให้ถวายได้แค่ครั้งเดียวเท่านั้น.

¹⁷⁷ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2548). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับอ้างอิง* (ครั้งที่ 5). หน้า 339.

¹⁷⁸ ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124 ตอนที่ 89 ก, หน้า 71.

¹⁷⁹ พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2550, มาตรา 14.

การถวายคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ส่วนจะได้รับพระราชทานอภัยโทษหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับพระบรมราชวินิจฉัยขององค์พระมหากษัตริย์¹⁸⁰

ระยะเวลาการยื่นฎีกาทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย

1. นักโทษเด็ดขาดกรณีทั่วไป ยื่นได้ทันทีที่คดีถึงที่สุด
2. นักโทษเด็ดขาดประหารชีวิต ต้องยื่นภายใน 60 วัน นับแต่คดีถึงที่สุด

ขั้นตอนการขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย

นักโทษเด็ดขาด (โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน) หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง¹⁸¹ เป็นผู้ยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษต่อองค์พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้จะดำเนินการได้ต่อเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว สามารถยื่นเรื่องราวทูลเกล้าถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษผ่านเรือนจำ/ทัณฑสถาน หรือกระทรวงยุติธรรม หรือสำนักราชเลขาธิการ หรือกระทรวงการต่างประเทศ หรือสถานทูตหลังจากรับเรื่องแล้วกรมราชทัณฑ์จะส่งไปสอบสวนเรื่องราวยังเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ควบคุมผู้ต้องโทษจากนั้นจะเสนอความเห็นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมลงนามพร้อมทั้งถวายความเห็นว่าการพระราชทานอภัยโทษหรือไม่ เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลฯ ผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักราชเลขาธิการ เมื่อทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเช่นไร ก็จะส่งผลฎีกาดังกล่าวให้กรมราชทัณฑ์ทราบและดำเนินการพร้อมทั้งแจ้งผลให้ผู้ยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราวถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ของให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษก็ได้¹⁸²

สำหรับการขอพระราชทานอภัยโทษอย่างอื่นซึ่งมิใช่โทษประหารชีวิต ถ้าถูกยกหนหนึ่งแล้วจะยื่นขอใหม่อีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นสองปีนับแต่วันถูกยกครั้งก่อน¹⁸³

¹⁸⁰ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 135-137.

¹⁸¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 259.

¹⁸² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 261 วรรคสอง.

¹⁸³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 264.

บทที่ 3

การบังคับโทษจำคุกและการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุก ในต่างประเทศ

ในบทนี้ ผู้เขียนขอเสนอระบบของการบังคับโทษจำคุกของประเทศญี่ปุ่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศอังกฤษ พร้อมทั้งได้กล่าวถึงมาตรการตรวจสอบการบังคับโทษจำคุกที่มีอยู่ในประเทศนั้นๆด้วย ดังนี้

3.1 ญี่ปุ่น

3.1.1 การบังคับโทษจำคุก

จากประวัติการพัฒนากฎหมายราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่นมีความเข้มแข็ง มีการนำแนวคิดในเรื่องนี้มาจากกฎหมายและระบบราชทัณฑ์ของยุโรปและอเมริกาเหนือหาสาระต่างๆ จะมีความใกล้เคียงกันจนแทบจะไม่พบความแตกต่างกัน ในการราชทัณฑ์ของญี่ปุ่นจะดำเนินการอยู่บนหลักการพื้นฐานของกฎหมายราชทัณฑ์ ซึ่งเกิดขึ้นและนำมาใช้พร้อมๆ กับกฎหมายอาญาของญี่ปุ่นที่ได้รับอิทธิพลแนวคิดมาจากประมวลกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมัน ซึ่งรวมตลอดถึงประกาศและกฎข้อบังคับต่างๆ ที่ออกเพิ่มเติมภายหลังจากกระทรวงยุติธรรม¹ กฎหมายที่ใช้ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาการในการปรับปรุงแก้ไขมากกว่า 100 ปี โดยมีบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในทางทฤษฎีของการลงโทษและการสอนเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องกันมาโดยตลอด ทำให้มีการสร้างองค์ความรู้และทรัพยากรบุคคลในด้านนี้ได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้กฎหมายราชทัณฑ์ของญี่ปุ่นมีความทันสมัย²

Akira Masaki ผู้เริ่มการทัณฑ์วิทยาในประเทศญี่ปุ่น และให้ความสำคัญกฎหมายบังคับโทษอาญาราชทัณฑ์ จนกระทั่งมีการประกาศใช้เป็นกฎหมาย และมีการปรับปรุง ต่อเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบันเพื่อให้ทันสมัย มีกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดอาญา การช่วยเหลือในการเข้าและออกจากคุก มีสถาบันที่จัดไว้โดยเฉพาะสำหรับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน

¹ Gunther Kaiser. (1998). *Prison Systems & Correctional Laws: Europe, The United States, and Japan. A Comparative Analysis.* pp. 136-137. (อ้างถึงใน ธานี วรภัทร์ ข เล่มเดิม. หน้า 168.)

² Bindzus. D., Ishii A. *Strafvollzug in Japan.* p. 2. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้หญิง³ กฎหมายเรือนจำ (Prison Law of 1908) อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการ ในการปฏิบัติต่อนักโทษมีความเจริญก้าวหน้ามากใน ค.ศ. 1933 ต่อมามีการจำแนกนักโทษอย่างเป็นระบบในปี ค.ศ. 1972

ในปี ค.ศ. 1948 ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน (The Juvenile Law of 1948) และมีโรงเรียนฝึกหัดสำหรับเด็กและเยาวชน (The Juvenile Training school Law of 1948) อันเป็นการจำแนกเด็กและเยาวชนออกจากผู้ใหญ่ จัดระบบการเรียนการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ ในปี ค.ศ. 1958 ได้มีการออกกฎหมายสำหรับผู้ต้องขังเพศหญิง อันเป็นการจำแนกผู้ต้องขังหญิงออกจากผู้ต้องขังชาย จัดระบบการควบคุมผู้ต้องขังและการให้คำแนะนำการใช้ชีวิตตลอดทั้งการแก้ไขพฤติกรรมให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังหญิงโดยเฉพาะ

ภารกิจและเป้าหมายของงานราชทัณฑ์⁴ ในกว่า 10 ปีที่ผ่านมาประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับเรื่องของการป้องกันยับยั้งการกระทำผิดในทางอาญา ส่วนการแก้แค้นทดแทนตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษยังคงมีอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด และนับตั้งแต่ มีการจัดระบบราชทัณฑ์ในปี 1933 เป้าหมายและทิศทางของงานราชทัณฑ์มีการพัฒนาที่ดีขึ้น และให้ความสำคัญกับการคืนสู่สังคมของผู้กระทำความผิดเป็นหลัก โดยมีส่วนที่เป็นสาระสำคัญสองส่วนอยู่ร่วมกันคือ วัตถุประสงค์ของการลงโทษ และเป้าหมายของการบังคับโทษทางอาญา

สถานการณ์เรือนจำในญี่ปุ่น เรือนจำในญี่ปุ่นได้จัดให้มีพื้นที่เพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขัง ในปี ค.ศ. 1998 อัตราเฉลี่ยของนักโทษเด็ดขาดทั้งหมดประมาณ 42,611 คน เป็น 89.1 เปอร์เซ็นต์ ของความจุที่เรือนจำที่สามารถรองรับนักโทษได้ ในขณะที่มีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาอัตราเฉลี่ย 9,060 คน คิดเป็น 57.2 เปอร์เซ็นต์ ของความจุเรือนจำที่สามารถรองรับผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาได้⁵

ถ้าเปรียบเทียบสถิติผู้ต้องขังระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย ช่วงปี 1996-2000 ปรากฏตามสถิติจำนวนนักโทษดังนี้

³ Gunther Kaiser. Ibid. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁴ Ibid. p. 137. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁵ Annual Report of Statistics on Correction for 1998. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลเปรียบเทียบสถิติผู้ต้องขังระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียช่วงปี 1996-2000

Country	Year				
	1996	1997	1998	1999	2000
Cambodia	2,826	2,909	3,233	3,832	5,502
China	1,280,000	1,410,000	1,444,000	1,408,860	1,427,407
India	226,158	231,325	246,716	-	-
Indonesia	41,853	41,699	48,898	55,026	-
Japan	47,398	49,414	50,897	52,715	56,133
Korea	62,916	55,865	70,303	69,120	64,038
Malaysia	21,100	23,526	26,501	27,148	25,994
Philippines	18,353	19,541	18,474	21,218	-
Singapore	9,172	-	10,829	118,858	13,791
Sri Lanka	11,986	14,090	14,198	18,619	16,850
Thailand	102,950	121,204	164,232	197,214	206,011

ตารางที่ 3.2 สถิติจำนวนนักโทษแยกตามเพศและอัตราการจองจำของประเทศเอเชียในปี 2002⁶

Territory	Male	Female	Total	General Population (000)	Imprisonment Rate Per1000 Populatin
Cambodia	5,806	233	6,128	12,500,000	49.0
China	1,448,012	64,182	1,512,194	1,295,330,000	116.7
Hong Kong	9,857	2,463	12,320	6,800,000	181.2
India	262,990	9,089	272,079	1,027,000,000	26.5
Indonesia	57,377	2,111	59,488	206,265,000	28.8
Japan	63,730	3,525	67,255	127,450,000	52.8

⁶ Asian and Pacific Conference of Correctional Administrators. (อ้างอิงใน แหล่งเดิม.)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

Territory	Male	Female	Total	General Population (000)	Imprisonment Rate Per1000 Populatin
Korea	25,151	3,319	61,470	47,700,000	128.9
Malaysia	27,476	1,328	28,840	23,000,000	125.2
Philippins	23,467	933	24,400	76,530,000	31.9
Thailand	202,606	48,258	250,864	62,309,000	403
Sri Lanka	16,817	614	17,485	18,732,000	93.3
Singapore	14,621	1,689	16,310	4,131,000	394.8

หมายเหตุ. Imprisonment Rate อัตราการจองจำ หมายถึง จำนวนผู้ต้องขังต่อประชากร 100,000 คน

จากตารางแสดงให้เห็นในทางเปรียบเทียบระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนผู้ต้องขังของแต่ละประเทศข้างต้น พิจารณาประเทศญี่ปุ่น พบว่ามีจำนวนประชากรในประเทศ 127,450,000 คน ในขณะที่มีผู้ต้องขังจำนวน 67,255 คน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย มีจำนวนประชากรในประเทศ 62,309,000 คน มีผู้ต้องขังสูงถึงจำนวน 250,864 คน ซึ่งเป็นความแตกต่างที่ต่างกันมากในสัดส่วนของประชากรต่อจำนวนผู้ต้องขัง เมื่อเทียบจำนวนผู้ต้องขังกับประชากรของประเทศในแถบเอเชียตามตาราง พบว่าประเทศไทยมีสัดส่วนผู้ต้องขังที่ค่อนข้างสูง อัตราดังกล่าวจึงมีผลสะท้อนต่อประสิทธิภาพของงานกระบวนการยุติธรรมตลอดทั้งปัจจัยทางสังคมอื่นๆ ของบริบททางสังคมของแต่ละประเทศ

จากสถิติในตารางทั้ง 2 ข้างต้น จะพบว่าในประเทศญี่ปุ่นมีปริมาณผู้ต้องขังเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียจะอยู่ในระดับที่น้อยกว่าประเทศต่างๆ เนื่องจากจะมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ กล่าวคือ⁷

1. ความที่มีประสิทธิภาพและความที่มีประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศญี่ปุ่น ทำให้ปริมาณอาชญากรรมมีจำนวนน้อย

⁷ UNAFEI. Ibid. p. 34. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

2. โทษจำคุกนั้นมีผลเสียกับบุคคลมากจึงเป็นนโยบายของรัฐที่พยายามที่จะให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา พยายามที่จะใช้มาตรการเล็งโทษจำคุกมาปรับใช้ เช่น ในชั้นตำรวจใช้การเปรียบเทียบปรับ ชั้นอัยการใช้วิธีการชะลอการฟ้อง ในชั้นศาลใช้วิธีบังคับโทษปรับเพิ่มขึ้น การรอกการลงโทษ ในส่วนของงานราชทัณฑ์ ใช้มาตรการพักการลงโทษ การคุมประพฤติ เป็นต้น จึงส่งผลโดยตรงในการจำกัดจำนวนผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ได้ผู้กระทำความผิดที่สมควรรับโทษจำคุกจริงๆเท่านั้น เข้าสู่เรือนจำ

3. คนในสังคมได้ตระหนักและเห็นความสำคัญร่วมกัน โดยการให้ความร่วมมือและการช่วยกันดูแลผู้กระทำความผิดทั้งในและนอกเรือนจำ ยังเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างที่ทำให้แทนที่ผู้กระทำความผิดจะไหลเข้าสู่เรือนจำมาก เปลี่ยนมาเป็นลดปริมาณให้สามารถควบคุมได้ อันเป็นวิธีการที่สังคมให้ความช่วยเหลือ และช่วยกันรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขและความปลอดภัย

ปรัชญาของญี่ปุ่นในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การบังคับโทษจำคุกจะทำโดยหน่วยงานทางอาญาของรัฐเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักโทษเด็ดขาดที่มีความประสงค์จะแยกผู้กระทำความผิดออกจากสังคม เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมส่วนใหญ่อันเป็นการชดเชยและตอบแทนผลจากการกระทำผิด นอกจากนั้นยังมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการปรับปรุงฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมปรกติได้ มีจิตสำนึกที่จะไม่ไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยความร่วมมือกันของภาครัฐและภาคสังคมอย่างจริง

แนวคิดในการฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัย มีการริเริ่มในยุคแรกๆ ก่อน 100 ปี ที่ผ่านมามีหน่วยงานทางอาญาได้ริเริ่มนำการปรับปรุงพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง โดยมีการจัดทำแผนปรับพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังต่อมาในช่วงก่อน ค.ศ. 1930 ได้มีการริเริ่มและส่งเสริมระบบการฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมนิสัยอย่างเป็นระบบ ในปัจจุบันได้พัฒนาจนเป็นที่ยอมรับได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างมากในวิธีการรวมทั้งหลักการพื้นฐานในวิธีการจำแนกหรือการจัดชั้นผู้ต้องขัง ในปี ค.ศ. 1949 ประเทศญี่ปุ่นได้สร้างกลไกทางกฎหมายเป็นพิเศษขึ้นมาเพื่อใช้ในเรื่องนี้ กล่าวคือ มีการออกกฎหมายการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษโดยเฉพาะ (The Offenders Rehabilitation Law 1949) ซึ่งต่อมาก็ได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมถูกต้องและมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น⁸

การจัดแบ่งประเภทเรือนจำ จะแยกเพศชายและเพศหญิง⁹ ตามกฎหมายแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ¹⁰

1. เรือนจำสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษามีเงื่อนไขให้ต้องทำงาน

⁸ Ibid. p. 34. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹ The Prison Law, Article 3. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰ The Prison Law, Article 1. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

2. เรือนจำสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาไม่มีเงื่อนไขให้ต้องทำงาน
3. สถานที่กักขังสำหรับผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษกักขัง
4. สถานที่กักกันสำหรับผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ได้รับอนุญาตให้กักกัน กักตัวไว้ตามอำนาจการจับกุม และผู้ที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต

กรณีเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกอาจบังคับให้ต้องทำงาน 2 เดือนหรือกว่านั้น ให้ระหว่างกักขังอยู่ในทัณฑสถานวัยหนุ่ม หรือที่ตั้งขึ้นเป็นพิเศษเฉพาะส่วนในเรือนจำ บุคคลที่อายุกว่า 18 ปี อาจคุมไว้ในสถานที่กักขังจนกระทั่งอายุครบ 20 ปี¹¹

การเอาตัวบุคคลเข้าเรือนจำและการใช้ชีวิตในเรือนจำ กรณีการที่จะนำบุคคลใดเข้ารับโทษจำคุกในเรือนจำ ต้องมีการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องในการส่งบุคคลนั้นสู่เรือนจำและเมื่อมีการตรวจสอบและยืนยันเอกสารนั้นจากศาล ตลอดทั้งข้อกำหนดต่างๆที่ให้ดำเนินการ รวมทั้งเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จึงจะนำบุคคลนั้นสู่เรือนจำ¹² ผู้ต้องขังต้องผ่านการตรวจร่างกายและต้องไม่มีโรคติดต่อ ถ้าพบว่ามีโรคติดต่อจะถูกส่งไปสถานที่อื่นเพื่อทำการรักษา¹³ เรือนจำจะจัดการปฐมนิเทศผู้ต้องขังใหม่เพื่อแนะนำการใช้ชีวิตในเรือนจำ ระเบียบข้อบังคับและระบบของเรือนจำ

ผู้ต้องขังเป็นหญิงอาจได้รับอนุญาตให้เลี้ยงลูกภายในเรือนจำได้ ในกรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามีคามจำเป็น จนกระทั่งเด็กมีอายุครบ 1 ปี ซึ่งหมายถึงเด็กที่เกิดในเรือนจำด้วย¹⁴

ผู้ต้องขังอาจจะถูกขังเดี่ยวได้ เว้นแต่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพราะสภาพจิตใจหรือสภาพร่างกาย

การอยู่ร่วมกันในเรือนจำของผู้ต้องโทษนั้น จะพิจารณาจากลักษณะของการกระทำผิด ตลอดถึงบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล ประวัติการกระทำความผิด อายุของผู้ต้องขังที่อยู่ร่วมกัน เป็นสิ่งที่นำมาพิจารณาเพื่อจัดให้ผู้ต้องขังอยู่ในแดนต่างๆ ที่เหมาะสมภายในเรือนจำ¹⁵ ผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับการดูแลในเรื่องสุขอนามัย การรักษาพยาบาล การปฏิบัติกิจทางศาสนา¹⁶

การควบคุมและการรักษาความปลอดภัย กฎหมายได้กำหนดวิธีการยับยั้งและการระวังป้องกันผู้ต้องขังหลบหนี ซึ่งต้องเป็นไปตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดให้เท่านั้น¹⁷

¹¹ The Prison Law, Article 2. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹² The Prison Law, Article 11. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹³ The Prison Law, Article 13 and 14. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁴ The Prison Law, Article 11. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁵ The Prison Law, Article 16. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁶ The Prison Law, Article 18. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁷ The Prison Law, Article 20. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

สิ่งจำเป็นได้แก่เครื่องนุ่งห่มที่นอนหมอนมุ้ง รัฐจะจัดสรรให้ในบางกรณีอาจอนุญาตให้จัดหาเองได้โดยใช้เงินส่วนตัวของผู้ต้องขัง ซึ่งจะมีคำสั่งประกาศโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม¹⁸

มีการจัดหาอาหารและน้ำดื่มให้ผู้ต้องขัง ตามความต้องการของสุขภาพ อายุ ชนิดของงานที่ผู้ต้องขังจะทำเป็นปัจจัยที่ใช้พิจารณาจัดหาให้ อาจมีการอนุญาตให้ผู้ต้องขังหาอาหารกินเอง โดยค่าใช้จ่ายของผู้ต้องขังเอง นอกจากนั้นกฎหมายยังบัญญัติดูแลไปถึงการตัดผม หนวด เครา ความสะอาดของสถานที่ทำงาน ห้องขัง การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีการกำหนดมาตรการในการป้องกันโรคติดต่อของผู้ต้องขัง เช่น เรื่องของการฉีดวัคซีน เรื่องการแยกผู้ต้องขังที่ป่วยเป็นโรคติดต่อออกต่างหาก เรื่องการรักษาพยาบาลจากแพทย์ผู้ต้องขังที่ป่วยอาจอนุญาตให้มีแพทย์มารักษาโดยเฉพาะได้โดยค่าใช้จ่ายของผู้ต้องขัง การอนุญาตขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ ผู้ต้องขังตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังเป็นเด็ก ผู้ต้องขังที่อายุมาก ตลอดทั้งการดูแลรักษาในโรงพยาบาลเมื่อจำเป็น¹⁹ ในแต่ละเรือนจำจะต้องมีแผนกแพทย์ดูแล ในกรณีป่วยหนักจะถูกส่งตัวไปรักษาในเรือนจำพยาบาล

เรือนจำทุกแห่งต้องมีแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ประจำอยู่ทุกเรือนจำและยังมีเรือนจำสำหรับผู้ต้องขังที่ป่วยซึ่งจะได้รับการดูแลรักษาพยาบาลเป็นพิเศษ นอกจากนั้นยังจัดให้มีศูนย์การแพทย์ในเรือนจำขนาดใหญ่ให้บริการผู้ต้องขัง ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินจำเป็นก็สามารถส่งตัวไปรักษาในโรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ

ประเทศญี่ปุ่นมีการให้ทุนศึกษาทางการแพทย์เพื่อกิจการราชทัณฑ์ เพื่อสร้างบุคลากรทางการแพทย์ให้เพียงพอ โดยมีเงื่อนไขเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องทำงานในเรือนจำ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์

การใช้เครื่องพันธนาการ ในกรณีเป็นที่เกรงว่าผู้ต้องขังจะหลบหนีหรือใช้ความรุนแรงหรือฆ่าตัวตาย หรือในกรณีที่ผู้ต้องขังจำเป็นต้องออกนอกเรือนจำอาจใช้เครื่องพันธนาการได้²⁰ เครื่องพันธนาการที่จะใช้กับผู้ต้องขังมี 4 ชนิด ได้แก่ เสื้อรัดลำตัวหรือเสื้อเกราะ ผ้าปิดปากหรือที่ครอบปาก กุญแจมือ เชือกผูกข้อมือ การจะใช้ชนิดอื่นนอกจากนี้ต้องกำหนดโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปกติผู้บัญชาการเรือนจำเป็นผู้มีอำนาจสั่งในการใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ต้องขัง เว้นแต่กรณีฉุกเฉินซึ่งต้องรายงานการใช้เครื่องพันธนาการต่อผู้บัญชาการโดยเร็วที่สุด

¹⁸ The Prison Law, Article 32 and 33. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁹ The Prison Law, Article 34 and 44. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰ The Prison Law, Article 19. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ความก้าวหน้าในภาคปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและระบบการจำแนก²¹ ใน ค.ศ. 1934 มีการเริ่มใช้แผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างเป็นรูปธรรม เป้าหมายต้องการกระตุ้นให้ผู้ต้องขังมีความพยายามในการฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมด้วยตนเองได้ เป็นการปรับปรุงพัฒนาตนด้วยตัวเองเพื่อใช้ชีวิตปกติในสังคมเมื่อพ้นโทษต่อไปได้ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจากการจำแนกตั้งแต่ระยะเวลาเริ่มแรกที่จำคุกไปจนถึงระยะเวลาดำเนินการจำคุก ผู้ต้องขังจะมีจุดคิดที่ค่อยๆ เกิดขึ้นจากการปรับตัว โดยปราศจากการบังคับตั้งอยู่บนหลักอิสระ ทำให้ผู้ต้องขังปรับเปลี่ยนชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปได้ด้วยตนเอง

การกระทำดังกล่าวมันเป็นสิ่งที่ยาก แต่อย่างไรก็ตามแต่ละหน่วยงานจะไม่ได้ดำเนินการโดยลำพัง โคนระบบของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและต้องเลือกแผนการบังคับโทษที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังแต่ละคนในคุณสมบัติของเพศชาย เพศหญิง อุปนิสัย ปัญหา ตลอดจนทั้งการที่ผู้ต้องขังต้องมีส่วนร่วมหรือต้องให้ความร่วมมือในแผนการบังคับโทษนั้นด้วย พื้นฐานการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยระบบการจำแนกเป็นหนึ่งในวิธีการที่ทำให้เจ้าหน้าที่เรือนจำสามารถออกแบบในการวางแผนบังคับโทษ เพื่อปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม แผนการจำแนกผู้ต้องขังจะออกแบบโดยการหาเอกลักษณ์ของผู้กระทำความผิดจัดสรรไว้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ของหลายๆแผนในการนำมาใช้กับผู้ต้องขังนั้นๆ โดยจะมีการเลือกใช้แผนที่เหมาะสมและดีที่สุดในการนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละคน ต้องอยู่บนพื้นฐานที่มีการตรวจสอบประวัติผู้ต้องขังกับเป้าหมายที่จะกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อการกลับเข้าสู่สังคม

ในระหว่างปี ค.ศ. 1948, 1949 ได้มีแผนการจำแนกผู้ต้องขังที่นับว่ามีประสิทธิภาพฉบับแรกของญี่ปุ่นและนำมาใช้ทั่วประเทศ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาปรับใช้ได้จนถึงปัจจุบัน ในปี ค.ศ. 1972 มีการออกข้อบังคับว่าด้วยการจำแนกผู้ต้องขัง (Prisoners' Classification Rules in 1972) เพื่อให้เกิดมาตรฐานการใช้แผนเหมือนกัน

ระบบการจำแนกผู้ต้องขัง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความพยายามในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังรายบุคคลที่เป็นระบบของญี่ปุ่น ที่จะช่วยให้สร้างจิตสำนึกที่ดีที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองที่จะพัฒนาและเป็นความสำเร็จของผู้ต้องขังแต่ละรายและของประเทศ

ได้มีการจัดตั้งศูนย์จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ประจำภาคต่างๆรวม 8 แห่ง และดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังใน 2 ขั้นตอน คือ

1. การจัดกลุ่มแยกประเภทผู้ต้องขังออกเป็นชั้นๆ พิจารณาจากลักษณะทางร่างกาย จิตใจ และสังคม เช่น เพศ อายุ กำหนดโทษ ประเภทคดี เป็นต้น

²¹ UNAFEI. Op.cit. p. 35. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

2. การให้ปฏิบัติแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามความเหมาะสม มีระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเข้าใหม่ทุกคนและมีการจำแนกซ้ำๆเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้ต้องขัง นอกจากนี้ในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังได้มีการทดสอบทางจิตวิทยาด้วย เช่น การทดสอบความพร้อม การทดสอบบุคลิกภาพ การทดสอบทัศนคติและสติปัญญา ซึ่งจะทำได้ทำให้สามารถเข้าใจบุคลิกภาพของผู้ต้องขังแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น

ระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขัง (Progressive Grade System) มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังได้รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง จะกำหนดจากพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละคน เช่น การทำงาน ความประพฤติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าทางการศึกษา โดยระดับชั้นต่ำสุด คือ เกรด 4 เกรด 3 เกรด 2 และสูงสุดคือ เกรด 1 ตามลำดับ หากผู้ต้องขังมีความประพฤติดีก็จะได้รับการเลื่อนชั้นในระดับที่สูงขึ้น แต่ถ้าหากผู้ต้องขังคนใดที่ได้รับการเลื่อนชั้นไปแล้ว กระทำผิดกฎระเบียบ ก็จะถูกพิจารณาลงโทษให้ลดชั้นได้โดยมีการตั้งคณะกรรมการและมีการดูแลให้คะแนนที่เข้มงวด สำหรับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากการเลื่อนชั้น คือ การให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังได้ดำเนินชีวิตอย่างอิสระ การได้รับสิทธิในด้านการติดต่อกับสังคมภายนอก และการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวมากขึ้น จัดการอำนวยความสะดวกในเรื่องของใช้ส่วนตัวให้ เป็นต้น

อุตสาหกรรมเรือนจำ การฝึกวิชาชีพและการทำงาน²² จุดเด่นอีกประการหนึ่งของงานราชทัณฑ์ญี่ปุ่นคือการจัดอุตสาหกรรมในเรือนจำและการอบรมและการฝึกอาชีพให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นแนวทางไว้ โดยแสดงในคำพิพากษาของศาลให้ต้องทำงานด้วยหรือไม่ ซึ่งมักจะเป็นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ การทำงานหนักจะช่วยทำให้ผู้ต้องขังมีจิตใจที่รักษาระเบียบ ได้รับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งผู้ต้องขังจะได้รับประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตในการประกอบอาชีพต่อไปด้วย ผู้ต้องขังทำงานสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 8 ชั่วโมง หรือ 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีวันหยุด 2 วัน ถ้าไรที่ได้จากการทำงานเป็นของรัฐ ผู้ต้องขังจะได้เป็นเงินรางวัลตอบแทน ไม่มีค่าจ้าง

อุตสาหกรรมในเรือนจำแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การผลิต (Production) การฝึกวิชาชีพ (Vocational training) และงานบำรุงรักษา (maintenance work) การผลิตและการฝึกวิชาชีพมี 2 รูปแบบ คือรัฐเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบและสิ่งจำเป็นต่างๆทั้งหมดหรือบางส่วน และจัดการเรื่องการตลาดให้ ส่วนอีกรูปแบบคือ รัฐให้เอกชนเข้าทำสัญญาเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบและสิ่งจำเป็นในการผลิตการจ่ายค่าแรงงานต้องจ่ายให้รัฐ

²² The Prison Law, Article 24-28. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

องค์กรภายใต้การกำกับดูแลของรัฐคือ Japanese Correctional Association (JCA) จะทำหน้าที่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้ต้องขัง มีการทำเครื่องหมายการค้ารายทัศน์ “CAPIC” จดทะเบียนอย่างเป็นทางการ

ในการฝึกอาชีพ Vocational training ดำเนินการภายในเรือนจำ 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การฝึกพื้นฐานทางวิชาชีพแบบเร่งรัด โดยศูนย์วิชาชีพทั่วไป General Vocational Training Center ทำการฝึกพื้นฐานทางวิชาชีพแบบเร่งรัดให้กับนักโทษที่เข้าเรือนจำใหม่
2. การฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะด้าน โดยมีสถาบันฝึกวิชาชีพ Concentrated Vocational Training Institute โดยคัดเลือกผู้ต้องขังของแต่ละเรือนจำในส่วนภูมิภาคเข้ามาฝึกอาชีพเฉพาะด้าน
3. การฝึกอบรมตามงบประมาณของรัฐ จะมีการกระทำเป็นครั้งคราวตามนโยบายและงบประมาณ โดยการคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการอบรม

การศึกษาของผู้ต้องขัง²³ จัดให้มีการศึกษาทั้งในและนอกเรือนจำ ผู้ต้องขังที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะถูกบังคับให้เรียน และได้รับการรับรองผลการศึกษาไม่ว่าในระดับขั้นพื้นฐานหรือระดับสูงในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนจะเป็นเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครจากภายนอกเรือนจำมาสอนให้ กรณีในการศึกษาภายนอกเรือนจำ มีหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อบริการและสร้างสรรค์สังคม การศึกษาดูงานในโรงงานต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีการจัดอบรมพิเศษ การอบรมเข้มในด้านต่างๆ ได้จัดการเรียนรู้จาก audio-visual education การจัดกลุ่มถกเถียงกันหรือแลกเปลี่ยนปรึกษาหารือ การแสดง จิตบำบัด การทำบันทึกประจำวัน การให้คำปรึกษาในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีการจัดกันอย่างกว้างขวาง²⁴

ผู้ต้องขังที่เป็นเด็กและเยาวชนนั้น จะถูกจำแนกโดยใช้การศึกษาและเพศเป็นเกณฑ์พื้นฐาน ซึ่งตอบสนองต่อการฟื้นฟูสำหรับเด็กและเยาวชนที่ทำผิดกฎหมายจนกระทั่งอายุครบ 20 ปี เด็กและเยาวชนจะถูกส่งไปอยู่โรงเรียนฝึกอบรมสำหรับเด็กและเยาวชน เว้นแต่ถ้ามีเหตุพิเศษอื่นๆ ที่ต้องควบคุมจนมีอายุถึง 23 ปี หรือที่ต้องดูแลทางกายภาพ อาจมีอายุถึง 26 ปีก็ได้ในสถานพยาบาลของโรงเรียนฝึกอบรมสำหรับเด็กและเยาวชน

การติดต่อกับภายนอกเรือนจำ สามารถทำได้โดย

1. จดหมายและการเยี่ยม การได้โอกาสมาน้อยพิจารณาจากชั้นของผู้ต้องขัง
2. ติดต่อกับชุมชน ผู้ที่มาเยี่ยมจากภายนอกเรือนจำเมื่อต้องการความช่วยเหลือ ปรึกษาให้คำแนะนำทางศาสนา โดยมีอาสาสมัครสังฆกรรมและอาสาสมัครคุมประพฤติมาช่วยในเรื่องนี้

²³ The Prison Law, Article 29-31. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁴ UNAFEI. Op.cit. p. 36. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ระบบการร้องทุกข์ ผู้ต้องขังจะได้รับสิทธิตามกฎหมายที่จะโต้แย้งและเรียกร้องขอความช่วยเหลือที่ถูกต้องยุติธรรมโดยการเขียนข้อโต้แย้ง เช่น การร้องขอค่าชดเชยจากรัฐ เป็นต้น

การร้องทุกข์สามารถทำได้ 2 วิธี²⁵

1. ต่อผู้บัญชาการเรือนจำ
2. ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือต่อผู้ตรวจเรือนจำที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี

เมื่อมีข้อร้องทุกข์ก็จะมีการตรวจสอบและมีการแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องทราบ ถ้าเป็นเรื่องสำคัญก็อาจนำมาใช้ประโยชน์เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการเรือนจำต่อไปไม่ว่าจะเป็นมาตรการต่างๆ ในทางปฏิบัติที่อาจต้องปรับปรุงแก้ไข²⁶

การรักษาระเบียบวินัยภายในเรือนจำ นักโทษเด็ดขาดจะได้รับการปฏิบัติอย่างดีและมีรางวัลให้ถ้าประพฤติดี²⁷ กรณีปฏิบัติผิดวินัย กฎหมายได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ต้องขังที่กระทำผิดระเบียบวินัยในเรือนจำไว้ 12 ประการ²⁸ ดังนี้

1. ภาคทัณฑ์
2. งดสวัสดิการนาน 3 เดือนหรือน้อยกว่า
3. งดเว้นการให้สวัสดิการ
4. ห้ามการอ่านหนังสือทุกประเภทและการดูทีวี ภาพยนตร์เป็นเวลา 3 เดือนหรือน้อยกว่า
5. งดทำงานนาน 10 วัน หรือน้อยกว่าในกรณีที่ผู้ต้องขังได้รับอนุญาตให้ทำงานได้
6. งดการใช้เครื่องแต่งกายหรือที่หลับนอนของตน 15 วัน หรือน้อยกว่า
7. งดการให้ประกอบอาหารรับประทานเองนาน 15 วัน หรือน้อยกว่า
8. งดการให้ออกกำลังกายนาน 5 วัน หรือน้อยกว่า
9. งดการได้รับการปันผลตอบแทนจากการทำงานในเรือนจำ
10. ลดอาหารนาน 7 วัน หรือน้อยกว่า
11. โทษขังเดี่ยวสำหรับฐานผิดวินัยนาน 2 เดือน หรือน้อยกว่า
12. โทษขังเดี่ยวสำหรับฐานผิดวินัยนาน 7 วัน หรือน้อยกว่า

²⁵ The Prison Law, Article 7. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁶ UNAFEL. Op.cit. p. 36. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁷ The Prison Law, Article 58. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁸ The Prison Law, Article 60. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

แนวคิดในการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อกลับสู่สังคมของผู้ต้องขัง ซึ่งจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ต้องอาศัยความมีระเบียบวินัยในหน้าที่ที่เคร่งครัดและการปกครองภายในเรือนจำ การอบรมเรื่อง ระเบียบวินัย พยายามที่จะสร้างทัศนคติให้ผู้ต้องขัง แนะนำและกระทำให้ผู้ต้องขังได้ปรับตัวเข้าใจ และยึดถือปฏิบัติระเบียบข้อบังคับ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย ของชีวิตในเรือนจำ ในปี ค.ศ. 1998 มีความบกพร่องในการรักษาความสงบเรียบร้อยจึงเกิด เหตุการณ์ที่ผู้ต้องขัง 19 คน โดย 10 คนฆ่าตัวตาย และ 9 คน ชกต่อยทำร้ายร่างกายกันจนเกิด อันตราย ในการป้องกันและขัดขวางเหตุดังกล่าวนั้นจะต้องทำให้ผู้ต้องขังมีการรักษาคำสั่ง กฎ ระเบียบ วินัย ต่อมาได้มีการนำอุปกรณ์สมัยใหม่มาใช้ ได้แก่ กล้องโทรทัศน์วงจรปิด วิทยุ เครื่องมือสื่อสารต่างๆ และการตรวจตราตรวจสอบในเวลากลางคืนในจุดหรือสถานที่สำคัญใน พื้นที่ต่างๆ²⁹

บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมของงานเรือนจำ งานบังคับโทษจำคุกจะได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างมากซึ่งมีการพัฒนาและวิวัฒนาการที่ยาวนานและต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขฟื้นฟูปรับพฤติกรรมนิสัยหรือการคุมประพฤติ ในระหว่างผู้ต้องขังได้รับโทษและภายหลัง การปล่อยตัวแล้วเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ปริมาณผู้ต้องขังไม่ล้นเรือนจำ ผลจากการปรับพฤติกรรมนิสัยที่ ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพกับทั้งยังเป็น การตรวจสอบการทำงานของเรือนจำไปโดยระบบของตัว มันเองด้วย หน่วยงานของรัฐบาลของญี่ปุ่นตระหนักถึงข้อดีของการมีส่วนร่วมของชุมชนอันเป็น ภาคประชาสังคม ในปี ค.ศ. 1992 สำนักงานคุมประพฤติมีการออกนโยบายชื่อว่า Community Participation Program ระบบการปรับพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำความผิดจะมีลักษณะเป็นกระบวนการ ยุติธรรมในรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วม (Participatory justice) โดยมีลักษณะ 4 ประการ³⁰ คือ

1. มีประเภทของกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อจะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามที่แต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มสนใจอาสาสมัครเข้ามาช่วยเหลือและมีความถนัด
2. การสร้างระบบการติดต่อประสานงานที่ดีในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีระหว่างองค์กรอาสาสมัครต่างๆกับเรือนจำ
3. ให้ภาคประชาสังคมคิดริเริ่มสร้างสรรค์เอง โดยภาครัฐจะเป็นฝ่ายให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดทั้งการพัฒนา
4. มุ่งเน้นนโยบายในระดับรากหญ้า และต้องสามารถควบคุมป้องกันอาชญากรรมไม่ให้มีอิทธิพลเหนือชุมชน

²⁹ ธาณี วรภัทร์ ข เล่มเดิม. หน้า 171-172.

³⁰ Kenji Teramura. (2002). *Community Involvement in the Rehabilitation and Treatment of Criminal Offenders.* (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ในประเทศญี่ปุ่นมีอาสาสมัครในกิจการราชทัณฑ์ ซึ่งมีบทบาทค่อนข้างมากทั้งในการคุมประพฤติและกิจการราชทัณฑ์ โดยจะเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในการให้การศึกษา ด้านวิชาการและศาสนาแก่ผู้ถูกคุมขัง รวมทั้งแก้ไขปัญหส่วนตัว ปัญหาทางบ้านและการเตรียมตัว วางแผนชีวิตภายหลังการถูกปล่อยตัว นอกจากนี้ยังมีระบบอาสาสมัครเป็นเพื่อนคนคุก (Volunteer prison visitor system) ซึ่งอาสาสมัครจะเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังและให้ความช่วยเหลือด้าน กำลังใจ ให้คำแนะนำ ให้ความบันเทิง รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ถูกคุมขัง จำนวนอาสาสมัคร เพื่อนคนคุกแยกตามอาชีพ ณ สิ้นปี ค.ศ. 1999³¹ ดังนี้

ตารางที่ 3.3 ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเพื่อนคนคุกแยกตามอาชีพ ณ สิ้นปี ค.ศ. 1999

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา	334	17.0
การศึกษา	357	18.2
วรรณคดี	284	14.5
ปรับพฤติกรรม	234	11.9
พาณิชย์และอุตสาหกรรม	124	6.3
สวัสดิการสังคม	65	3.3
กฎหมาย	98	5.0
อื่นๆ	468	23.8
รวม	1,964	100.0

ตารางที่ 3.4 ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือของอาสาสมัครเพื่อนคนคุก ณ สิ้นปี ค.ศ. 1999³² ดังนี้

เรื่องที่ช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
วัฒนธรรม	8,853	29.1
ให้คำปรึกษาปัญหาส่วนตัว	6,621	21.8
งานอดิเรก	5,000	16.4

³¹ Ibid.

³² Ibid.

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

เรื่องที่ช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
แนะแนวด้านครอบครัว	2,133	7.0
แนะแนวด้านอาชีพ	1,481	4.9
แนะแนวภายหลังถูกปล่อย	1,683	5.5
แนะแนวด้านศาสนา	1,008	3.3
แนะแนวด้านกฎหมาย	457	1.5
อื่นๆ	3,211	10.5
รวม	30,447	100.0

มาตรการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation of offenders)

1. การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ (Probation and parole)
2. การอภัยโทษ (Pardons)
3. การดูแลภายหลังการปล่อยผู้ต้องขัง (Aftercare of discharged offenders)
4. การป้องกันการกระทำความผิด (Crime prevention activities)

1. การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ

1.1 การคุมประพฤติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) การคุมประพฤติเด็กและเยาวชน (Juvenile probation) กรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดหรือถูกดำเนินกระบวนการพิจารณาลงโทษตามกฎหมาย อาจถูกส่งไปคุมประพฤติโดยศาลครอบครัว เป็นมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะที่ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำอีกของเยาวชน

2) การคุมประพฤติผู้ใหญ่ (Adult probation) ผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญาศาลอาจจะใช้ดุลพินิจในการส่งตัวไปคุมประพฤติแทนการลงโทษจำคุกหรือเป็นการใช้หลักในการลดโทษตามกฎหมายอาญาโดยคำพิพากษาของศาลจะกำหนดมาตรการเสริมเหล่านี้ ตลอดทั้งเงื่อนไขต่างๆ อย่างละเอียดชัดเจน

ในการคุมประพฤติจะอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าพนักงานคุมประพฤติ สำนักงานคุมประพฤติ (Probation office) ตั้งกักกระทรวงยุติธรรม โดยได้รับความช่วยเหลือจากอาสาสมัครคุม

ประพฤติ (Volunteer probation office) มีภารกิจหลักในการดูแลผู้ถูกคุมประพฤติและผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษ ไม่ว่าจะเป็นเด็กเยาวชนหรือผู้ใหญ่ เงื่อนไขของผู้ที่ได้รับการคุมประพฤติได้แก่³³

1. ต้องพักอาศัยตามภูมิลำเนาที่แจ้งไว้กับเจ้าพนักงานและประกอบอาชีพสุจริต
2. ต้องปฏิบัติตนเป็นคนดีในระหว่างคุมประพฤติ
3. ต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดกฎหมายใดๆ ทั้งสิ้น
4. กรณีย้ายภูมิลำเนาหรือเดินทางออกนอกพื้นที่จะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติทราบก่อนเสมอ

ประพฤติทราบก่อนเสมอ

1.2 การพักการลงโทษ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ³⁴

1) การพักการลงโทษให้กับเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาจได้รับการพักการลงโทษได้พิจารณาจากระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนฝึกอบรมเด็กและเยาวชน (Juvenile training school) โดยการพิจารณาของคณะกรรมการพักการลงโทษเขต (Regional parole board (RPB)) เป็นไปตามหลักการพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (The offender rehabilitation law)

2) การพักการลงโทษผู้ใหญ่ อำนาจในการพิจารณาจะอยู่ที่คณะกรรมการพักการลงโทษประจำภาค (Regional parole board (RPB)) ตั้งกติกกรมบำบัดฟื้นฟู กระทรวงยุติธรรม (rehabilitation bureau) พิจารณาให้ความเห็นชอบผู้กระทำความผิดว่าจะได้รับสิทธิการพักการลงโทษและรวมตลอดทั้งมีอำนาจในการเพิกถอนการพักการลงโทษได้ด้วย คุณสมบัติของผู้ได้รับการพิจารณาพักการลงโทษมีดังต่อไปนี้

1. ผู้ต้องขังต้องได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกำหนดโทษที่ปรากฏตามคำพิพากษา หรือไม่น้อยกว่า 10 ปี สำหรับโทษจำคุกตลอดชีวิต
2. ผู้ต้องขังจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีความสำนึกในความผิดที่ได้กระทำลงไปและมีการแก้ไขปรับปรุงแล้ว
3. ผู้ต้องขังต้องไม่มีแนวโน้มที่จะไปกระทำความผิดอีกในระหว่างการพักการลงโทษ
4. ผู้ได้รับการพักโทษจะต้องได้รับการยอมรับจากสังคม

ในประเทศญี่ปุ่นมีการพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยวิธีการพักการลงโทษกว่าร้อยละ 50 ของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวทั้งหมด

³³ ธานี วรภัทร์ ข เล่มเดิม. หน้า 174.

³⁴ แหล่งเดิม. หน้า 175.

2. การอภัยโทษ (Pardons) เป็นการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดให้ได้รับอิสรภาพวิธีหนึ่ง ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ การอภัยโทษทั่วไป เนื่องในโอกาสวันสำคัญของชาติ และการอภัยโทษเป็นรายบุคคลตามที่มีการร้องขอ ซึ่งก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติและวิธีตามกฎหมาย³⁵

3. การดูแลภายหลังการปล่อยตัวผู้ต้องขัง (Aftercare of discharged offenders) ในระบบการดูแลภายหลังการปล่อยผู้ต้องขังนั้น มีการออกกฎหมายให้บริการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิด The offender rehabilitation law ในปี ค.ศ. 195³⁶ เพื่อช่วยเหลือผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วโดยเฉพาะในระยะ 6 เดือนแรก เพื่อช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ งานส่วนนี้อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักคุมประพฤติ เช่น ในเรื่องของการจัดหาที่พักชั่วคราว การเดินทางกลับสู่ภูมิลำเนา การจัดหาสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพต่างๆ อาหาร ยา รักษาโรค เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลือจากภาคเอกชนและอาสาสมัครต่างๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือ ซึ่งถือเป็น โอกาสสำคัญแก่ผู้กระทำความผิดสามารถกลับเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ เช่น

1) บ้านพักช่วยเหลือฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation aid hostels) มีจำนวนประมาณ 105 แห่ง ทั่วประเทศ ภาคใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้บริการในการจัดหาที่พักชั่วคราวและจัดหาอาหารให้รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การจัดงานและปัญหาต่างๆ แก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ ผู้ถูกคุมประพฤติ นอกจากนี้ บ้านกึ่งวิถีบางแห่งจะมีลักษณะพิเศษออกไป เช่น อาจจะมีสถาบันที่บำบัดทางจิตหรือบ้านพักคนชรา คอยเป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือแก่คนป่วยทางจิตหรือคนชรา ซึ่งไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อันเนื่องมาจากความเจ็บปวดหรืออายุมากแล้ว

2) สมาคมช่วยเหลือและฟื้นฟู (Rehabilitation aid association) สมาคมมีถึง 67 แห่งทั่วประเทศ เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว เช่น อาหาร เสื้อผ้า เงิน การรักษาพยาบาล ตลอดจนการให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมต่างๆ และสิ่งอื่นๆ ที่จำเป็น

3) สมาคมสตรีช่วยเหลือแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation aid women's group) มีวัตถุประสงค์ที่จะเข้ามาช่วยเหลือแก้ไขผู้กระทำความผิด และมีส่วนร่วมในการช่วยป้องกันอาชญากรรม โดยเป็นตัวแทนของมารดาและภรรยาในสังคมซึ่งเกี่ยวกับอาชญากรรม ปัญหาการกระทำผิดของเด็ก สวัสดิการของผู้กระทำความผิดและครอบครัว กิจกรรมขององค์กร ให้ความสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งจำเป็นต่างๆ แก่อาสาสมัครคุมประพฤติ

³⁵ แหล่งเดิม.

³⁶ ประกาศใช้แทนกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้กระทำความผิดหลังปล่อย ซึ่งบัญญัติไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 (The Law for after Care of Discharged Offenders 1950).

4) สมาคมพี่สาวและพี่ชายคนโต (Big brother and sisters) BBS เป็นองค์กรที่สมาชิกอาสาสมัครเป็นคนหนุ่มสาว อายุระหว่าง 17-30 ปี ที่ต้องการให้ความช่วยเหลือและการป้องกันปัญหาเยาวชนกระทำผิด สมาชิกจะทำหน้าที่เป็นเพื่อนที่เข้าใจปัญหาและได้ตอบสนองความต้องการของเยาวชน ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติและอาสาสมัครคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

5) ความร่วมมือกับนายจ้าง ผู้ที่พ้นโทษและผู้ถูกคุมประพฤตินักจะประสบปัญหาในการไม่ยอมรับเข้าทำงานเพราะสาเหตุที่เคยต้องโทษมาก่อน ดังนั้น ด้วยความร่วมมือของนายจ้าง บริษัท ห้างร้านต่างๆ ร่วมกับสำนักงานคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม จะร่วมมือกันทำการช่วยเหลือแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้เป็นคนดีและมีอาชีพทำ³⁷

4. การป้องกันการกระทำผิด (Crime prevention activities) ประเทศญี่ปุ่นมีการรณรงค์การป้องกันอาชญากรรมประจำปี ซึ่งเรียกว่า “การปฏิบัติการเพื่อสังคมที่ดี” ภายใต้การนำของกระทรวงยุติธรรม พยายามส่งเสริมความเข้าใจต่อสาธารณชนในการฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้สังคมมีอาชญากรรมลดน้อยลง ตามคำขวัญที่ว่า “ร่วมด้วยช่วยกันต่อต้านการกระทำผิดและช่วยเหลือฟื้นฟูผู้กระทำผิด” ภาคประชาชนจะมีส่วนร่วมในการช่วยสอดส่องและทำกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยป้องกันอาชญากรรมร่วมกัน

ระบบการจัดการเกี่ยวกับบุคลากรในงานราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่ที่บรรจุใหม่จะต้องผ่านการคัดเลือกจากหน่วยบริหารงานบุคคลของรัฐ (NPA) และจะต้องผ่านการคัดเลือกจากหน่วยงานของราชทัณฑ์ด้วย และในระหว่างปฏิบัติหน้าที่จะมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่บรรจุเข้าทำงานใหม่ทุกคนจะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรแรกรับ (Primary course) จำนวน 220 วัน และมีการจัดฝึกอบรมให้หลักสูตรเฉพาะด้านอีกมากกว่า 100 หลักสูตร เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ การเลื่อนตำแหน่งต่างๆ ได้กำหนดให้เกี่ยวข้องสอดคล้องกับหลักสูตรการฝึกอบรมด้วย โดยจะจัดให้มีการสอบแข่งขันเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรขั้นที่สูงขึ้น การฝึกอบรมดังกล่าวจะมี 2 ประเภท คือ การฝึกอบรมที่จัดโดยกรมราชทัณฑ์ และการฝึกอบรมโดยสถาบันยูนาเฟ (UNAFEI) อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่ารัฐบาลญี่ปุ่นได้ให้ความสำคัญแก่ข้าราชการราชทัณฑ์เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากอัตราเงินเดือนขอข้าราชการยังได้รับความยกย่องมาก เนื่องจากสังคมญี่ปุ่นมีค่านิยมว่าข้าราชการเป็นบุคคลที่มีความสามารถและฉลาด เพราะสามารถสอบผ่านการคัดเลือกของรัฐบาลที่ยากมากได้³⁸

³⁷ ธาณี วรภัทร์ ข เล่มเดิม. หน้า 175-176.

³⁸ กรมราชทัณฑ์. (2541). *สารานุกรมงานราชทัณฑ์นานาชาติ*. หน้า 27.

มาตรการและกลไกทางกฎหมายในการบังคับโทษจำคุก จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับโทษจำคุกในประเทศญี่ปุ่นพบว่า มีมาตรการและกลไกทางกฎหมายในการบังคับโทษจำคุกที่ใช้กฎหมายเป็นกลไกหรือแกนสำคัญในการกำหนดบาบาทหน้าที่และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นมาตรฐานไปในทิศทางเดียวกัน³⁹ ดังนี้

1. The Prison Law
2. The Prison Law Enforcement Regulations
3. The Offenders Rehabilitation Law
4. The Juvenile Training School Law
5. Ordinance for Prisoner's Progressive Treatment
6. The Law for Aftercare of Discharged Offenders
7. The Law for Probationary Supervision of Persons under Suspension of Execution of Sentence
8. Amnesty Law
9. Amnesty Law Enforcement Regulations

3.1.2 การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุก

การตรวจสอบและการกำกับดูแลเรือนจำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตรวจสอบเรือนจำ อย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 2 ปี นอกจากนี้ศาลและอัยการอาจเข้าตรวจสอบเรือนจำได้⁴⁰ นอกเหนือจากมาตรการทางกฎหมายที่กล่าวมาแล้วเรือนจำจะถูกตรวจสอบและการกำกับดูแลจากภาคสังคม โดยกลไกในทางปฏิบัติตามแนวนโยบายของรัฐ กล่าวคือ เรือนจำอาศัยความร่วมมือจากภาคสังคม กำแพงเรือนจำมิได้กีดกันโลกของผู้ต้องขังกับสังคมภายนอก เมื่อหน่วยงาน องค์กร บุคคลทั่วไปในสังคมสามารถเข้าไปช่วยเหลือในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้ จึงเท่ากับว่ากลไกทางสังคมจะตรวจสอบเรือนจำ การทำงานของเจ้าพนักงาน มาตรการต่างๆด้วย งานเรือนจำและทัณฑ์สถานจึงถูกตรวจสอบและดูแลโดยสายตาของคนในสังคมญี่ปุ่นตลอดเวลา

การพักการลงโทษ

ในประเทศญี่ปุ่นนั้นมีคณะกรรมการพักการลงโทษเขต ตั้งอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ รวม 8 คณะ ซึ่งคณะกรรมการนั้นประกอบด้วยกรรมการมากกว่า 2 คน แต่ไม่น้อยไปกว่า

³⁹ UNAFEI. *Criminal Justice Legislation of Japan*. (อ้างถึงใน ธาณี วรภัทร์ ข เล่มเดิม.)

⁴⁰ The Prison Law, Article 4. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

13 คน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการจากกรรมการดังกล่าว คณะกรรมการมีวาระดำรงตำแหน่ง 3 ปี⁴¹

ตัวอย่างการจัดองค์กรของคณะกรรมการพักการลงโทษเขตคันทันโต

คณะกรรมการคณะที่ 1 (กรรมการมี 3 คน)

คณะกรรมการคณะที่ 2 (กรรมการมี 3 คน)

คณะกรรมการคณะที่ 3 (กรรมการมี 3 คน)

คณะกรรมการคณะที่ 4 (กรรมการมี 3 คน)

เลขานุการ

รองเลขานุการ

ฝ่ายกิจการทั่วไป

สำนักงานวิจัยและประสานงาน

ฝ่ายสืบเสาะ (สืบเสาะการพักการลงโทษ: คดีเรือนจำเยาวชนและโรงเรียนฝึกอบรมเยาวชน)

ฝ่ายสืบเสาะที่ 2 (สืบเสาะในการพักการลงโทษ: คดีเรือนจำ)

ฝ่ายสืบเสาะที่ 3 (การเปิดถอนการพักการลงโทษ การเลิกการคุมประพฤติ)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพักการลงโทษมีดังนี้

วินิจฉัยเกี่ยวกับการพักการลงโทษผู้ต้องขังในเรือนจำหรือโรงเรียนฝึกอบรมเยาวชน

เปิดถอนการพักการลงโทษเมื่อผู้ได้รับการพักการลงโทษฝ่าฝืนเงื่อนไขการพักการลงโทษ

การดำเนินงานการพักการลงโทษ

ผู้ต้องขังที่จะได้รับการพักการลงโทษได้ต้องได้รับโทษมาเป็นเวลา 1 ใน 3 ของโทษตามคำพิพากษา

ผู้ต้องขังที่เป็นเยาวชนในเรือนจำเยาวชนได้รับโทษจำคุกมาเป็นเวลา 7 ปีในกรณีโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือเป็นเวลา 1 ใน 3 ของโทษจำคุกที่มีกำหนดเวลา

เยาวชนในโรงเรียนฝึกอบรมเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วเป็นเวลา 6 เดือน

พักคดีเรือนจำหรือพักคดีเรือนจำเยาวชน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกอบรมจะยื่นคำขอไปยังคณะกรรมการพักการลงโทษเขต หลังจากนั้นกรรมการคนหนึ่งจะไปยังเรือนจำหรือเรือนจำเยาวชนหรือโรงเรียนฝึกอบรมเพื่อซักถามผู้ต้องขังหรือเยาวชน และกรรมการสามคนจะเป็นผู้

⁴¹ ศิระ บุญกนิษฐ์. (ม.ป.ป.). “หน่วยที่ 7 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศญี่ปุ่น.” *ประมวลสาระชุกวิชาการบริหารงานยุติธรรมเปรียบเทียบชั้นสูง*. หน้า 55.

พิจารณาข้อมูลจากการซักถามนั้น บันทึกของเรือนจำหรือเรือนจำเยาวชนหรือโรงเรียนฝึกรอบม และรายงานสภาพบ้านของสำนักงานคุมประพฤติ แล้วส่งเรื่องเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการ พักการลงโทษเขต หากคณะกรรมการเห็นว่าควรพักการลงโทษแล้วจะอนุญาตให้พักการลงโทษ และเข้าสู่กระบวนการคุมประพฤติ⁴²

ในประเทศประเทศญี่ปุ่นการพักการลงโทษตามกฎหมายราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น นั้น ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการพักโทษจำคุกไว้ 4 ประการ คือ

1. ผู้ต้องขังต้องได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามคำพิพากษา หรือไม่น้อยกว่า 10 ปี สำหรับโทษจำคุกตลอดชีวิต
2. ผู้ต้องขังต้องแสดงให้เห็นว่า มีความสำนึกในความผิดที่ได้กระทำความผิดไปและมีการแก้ไขปรับปรุงตนเองแล้ว
3. ผู้ต้องขังต้องไม่มีแนวโน้มที่จะไปกระทำผิดขึ้นอีกในระหว่างการพักการลงโทษ
4. ผู้ได้รับพักการลงโทษจะต้องได้รับการยอมรับจากสังคม

คณะกรรมการพักการลงโทษประจำภาค (Regional Parole Boards) หรือ RPB มีส่วนราชการกระจายอยู่ตามภาคต่างๆ รวม 8 แห่ง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมบำบัดฟื้นฟู (Rehabilitation Bureau) กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบให้ผู้ต้องขังได้รับพักการลงโทษโดยพิจารณาจากรายงานผลการสืบเสาะข้อเท็จจริง (Investigation Report) ของพนักงานคุมประพฤติ และพิจารณาร่วมกับกรรมการในคณะกรรมการทั้งหมด นอกจากนี้ คณะกรรมการพักการลงโทษดังกล่าว ยังมีอำนาจในการพิจารณาร่วมกับกรรมการในคณะกรรมการทั้งหมด นอกจากนี้ คณะกรรมการพักการลงโทษดังกล่าว ยังมีอำนาจในการพิจารณาเพิกถอนการพักการลงโทษ หากผู้ได้รับการพักการลงโทษไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข

สำหรับเงื่อนไข ต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ได้รับการพักการลงโทษถือปฏิบัติ มีดังนี้⁴³

1. มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอน และประกอบอาชีพโดยสุจริต
 2. ไม่ประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย
 3. ไม่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือไปกระทำผิดอาญาขึ้นอีก
 4. การเปลี่ยนแปลงที่อยู่หรือการเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ ต้องได้รับการอนุญาต
- อย่างไรก็ตาม นอกจากเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการพักการลงโทษ (RPB) อาจกำหนดเงื่อนไขพิเศษให้ผู้ได้รับการพักการลงโทษถือปฏิบัติ เช่น การให้ไปรายงานตัว การ

⁴² แหล่งเดิม.

⁴³ แหล่งเดิม.

ห้ามดื่มสุรา การต้องอยู่ภายใต้การดูแลของอาสาสมัครคุมประพฤติ และครอบครัว ถ้าผู้ได้รับการพักการลงโทษกระทำผิดเงื่อนไขก็จะถูกเพิกถอนการพักการลงโทษ และอาจจะถูกจับกุมเข้าคุกขังในเรือนจำตามระยะเวลาที่ได้รับการพักการลงโทษทั้งหมด อย่างไรก็ตาม หากผู้ได้รับการพักการลงโทษคนใดไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาของคณะกรรมการพักการลงโทษ ก็มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแห่งชาติ (National Offenders Rehabilitation Commission) ให้ตรวจสอบผลการพิจารณาได้⁴⁴

การจัดชั้นนักโทษ

ในประเทศญี่ปุ่นได้นำระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขังมาใช้ในเรือนจำเมื่อปี พ.ศ. 2477 โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังได้รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลภายนอก การแบ่งชั้นของผู้ต้องขังออกเป็นชั้นจะกำหนดตามพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละคน เช่น ความตั้งใจในการทำงาน ความประพฤติ ความรับผิดชอบ และถ้าเป็นผู้ต้องขังที่เป็นเยาวชน จะพิจารณาจากความก้าวหน้าทางการศึกษาด้วย โดยระดับชั้นจะเริ่มตั้งแต่ต่ำสุด คือ เกรด 4 เกรด 3 เกรด 2 และเกรดสูงสุดคือ เกรด 1 ตามลำดับ หากผู้ต้องขังมีความประพฤติดีก็จะได้รับการเลื่อนชั้นในระดับที่สูงขึ้น และในทางตรงกันข้าม หากผู้ต้องขังคนใดได้รับการเลื่อนชั้นไปแล้ว กระทำผิดระเบียบ ก็จะถูกพิจารณาลงโทษให้ลดชั้นเช่นเดียวกัน ซึ่งการคัดเลือกผู้ต้องขังจากชั้นหนึ่งไปอีกชั้นหนึ่ง จะดำเนินการโดยคณะกรรมการและมีการให้คะแนนที่เข้มงวด จะเห็นได้จากเรือนจำแต่ละแห่งจะมีผู้ต้องขังเกรด 1 ในจำนวนที่น้อยมาก

สำหรับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากการเลื่อนชั้น คือ การให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังได้ดำเนินชีวิตอย่างอิสระ การได้รับสิทธิในด้านการติดต่อกับสังคมภายนอกและการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวมากขึ้น ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในเรื่องของใช้ส่วนตัวให้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ระบบ Progressive Grade System นี้ ยังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในหมู่เจ้าหน้าที่เรือนจำว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร⁴⁵

ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแต่ละเรือนจำ จะเป็นผู้พิจารณาเพื่อขอพักการลงโทษให้แก่ผู้ต้องขัง ซึ่งจะพิจารณากันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยพิจารณาว่าผู้ต้องขังที่จะได้รับการพักการลงโทษแต่ละรายนั้น มีความเป็นไปได้ที่จะกระทำผิดซ้ำอีกหรือไม่ ทั้งนี้ จะพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ เช่น พฤติกรรมและประวัติส่วนตัว สภาพแวดล้อมทางสังคม ลักษณะของการทำความผิด การวางแผนการดำเนินชีวิตหลังการปลดปล่อย และปัจจัย

⁴⁴ กรมราชทัณฑ์. เล่มเดิม. หน้า 18-20.

⁴⁵ แหล่งเดิม. หน้า 12-13.

ในชุมชนที่ผู้ต้องขังจะเข้าไปอยู่ เป็นต้น หลังจากนั้น ผู้บัญชาการเรือนจำจะเป็นผู้ยื่นขอพักการลงโทษให้แก่ผู้ต้องขัง โดยส่งเรื่องให้คณะกรรมการพักการลงโทษประจำภาคพิจารณาต่อไป

การลงโทษทางวินัย⁴⁶

ในประเทศญี่ปุ่นมีระบบการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในเรือนจำ ภารกิจของงานราชทัณฑ์จะไม่ประสบผลสำเร็จ ถ้าหากระบบการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในเรือนจำและรักษาถูกระเบียบภายในเรือนจำไม่ดีพอ งานราชทัณฑ์ของญี่ปุ่นถึงแม้ว่าจะเน้นด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้โดยปกติสุข แต่การรักษาความมั่นคงปลอดภัยและการฝึกระเบียบภายในเรือนจำก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ต้องขังเพื่อให้เข้าใจว่า การอยู่ภายใต้ระเบียบวินัยจะก่อให้เกิดความสงบสุขและปลอดภัยในเรือนจำ สิ่งเหล่านี้ทำให้เรือนจำในประเทศญี่ปุ่นมีเหตุร้ายเกิดขึ้นน้อยมาก เช่น พ.ศ. 2539 มีเหตุร้ายเกิดขึ้นในเรือนจำทั้งหมดเพียง 13 ครั้ง

สำหรับมาตรการที่ใช้ในการป้องกันเหตุร้ายและรักษาระเบียบวินัยในเรือนจำนั้น มีทั้งมาตรการต่อสภาพแวดล้อมของเรือนจำและต่อผู้ต้องขัง โดยเรือนจำทุกแห่งมีการควบคุมผู้ต้องขังด้วยการติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย เช่น ระบบโทรศัพท์ทวงจรปิด วิทยุสื่อสาร เครื่องตรวจจับในเวลากลางคืน และมาตรการต่อผู้ต้องขังที่เป็นการอบรมและฝึกระเบียบวินัยให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งผู้เยี่ยมชมเรือนจำของญี่ปุ่นส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า มีลักษณะค่อนข้างเข้มงวดคล้ายการฝึกของทหาร อย่างไรก็ตาม ระดับความเข้มงวดในการฝึกจะต่างกันไปตามประเภทของเรือนจำและผู้ต้องขัง

นอกจากนั้น กฎหมายยังได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ต้องขังที่กระทำผิดถูกระเบียบวินัยในเรือนจำไว้ 12 ประการ ดังนี้

1. ภาคทัณฑ์
2. งดสวัสดิการนาน 3 เดือน หรือน้อยกว่า
3. งดเว้นการให้สวัสดิการ
4. ห้ามการอ่านหนังสือทุกประเภทและการดูทีวี ภาพยนตร์ เป็นเวลา 3 เดือน หรือน้อยกว่า
5. งดทำงานนาน 10 วัน หรือน้อยกว่าในกรณีที่ผู้ต้องขังได้รับอนุญาตให้ทำงานได้
6. งดการใช้เครื่องแต่งกายหรือที่หลับนอนของตน 15 วัน หรือน้อยกว่า
7. งดการให้ประกอบอาหารรับประทานเองนาน 15 วัน หรือน้อยกว่า
8. งดการให้ออกกำลังกายนาน 5 วัน หรือน้อยกว่า
9. งดการได้รับการปันผลตอบแทนจากการทำงานในเรือนจำ

⁴⁶ แหล่งเดิม.

10. ลดอาหารนาน 7 วัน หรือน้อยกว่า
11. โทษขังเดี่ยวสำหรับฐานผิดวินัยนาน 2 เดือน หรือน้อยกว่า
12. โทษขังเดี่ยวสำหรับฐานผิดวินัยนาน 7 วัน หรือน้อยกว่า

การอภัยโทษ

การอภัยโทษ (Pardons) ในประเทศญี่ปุ่นนั้น ถือเป็นการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดให้ได้รับอิสรภาพวิธีหนึ่ง ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ การอภัยโทษทั่วไปเนื่องจากในโอกาสวันสำคัญของชาติ และการอภัยโทษเป็นรายบุคคลตามที่มีการร้องขอ ซึ่งก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติและวิธีตามกฎหมาย อำนาจของการอภัยโทษเป็นอำนาจของสมเด็จพระจักรพรรดิ⁴⁷ โดยคำแนะนำจากคณะรัฐมนตรี⁴⁸ การอภัยโทษมี 2 ลักษณะคือ การอภัยโทษเป็นรายบุคคล และการอภัยโทษโดยเปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา

สำหรับหลักการและขั้นตอนการอภัยโทษของญี่ปุ่น ตามปกติจะเป็นของการกระทำของรัฐฝ่ายเดียว แต่กรณีการอภัยโทษเป็นรายบุคคล การเปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา การพักการลงโทษ ตลอดจนการกลับคืนสิทธิจะต้องมีการร้องขอเสมอ โดยผู้ร้องขออาจเป็นผู้ต้องโทษหรือผู้แทน ผู้บัญชาการเรือนจำ หัวหน้าสำนักงาน อัยการ เป็นต้น การดำเนินการอาจเริ่มโดยการยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรระบุเหตุผลสมควรต่อพัสดิเรือนจำ หรือผู้บัญชาการเรือนจำ หรืออัยการ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

การอภัยโทษมีผลเป็นการลบล้างโทษตามคำพิพากษาให้หมดสิ้นไป หรือกรณีการอภัยโทษที่เป็นการเปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา มีผลต่อการลดระยะเวลาของกำหนดโทษตามคำพิพากษาลง⁴⁹

ทั้งนี้ประเทศญี่ปุ่นยังมีระบบการร้องทุกข์ โดยผู้ต้องขังจะได้รับสิทธิตามกฎหมายที่จะโต้แย้งและเรียกร้องขอความช่วยเหลือที่ถูกต้องยุติธรรมโดยการเขียนข้อโต้แย้ง โดยสามารถร้องทุกข์ต่อผู้บัญชาการเรือนจำ และ ร้องทุกข์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือต่อผู้ตรวจเรือนจำที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี โดยเมื่อมีการร้องทุกข์ก็จะมี การตรวจสอบและมีการแจ้งผล

⁴⁷ รัฐธรรมนูญญี่ปุ่น ฉบับลงวันที่ 1 มกราคม 1947 หมวดที่ 1 ว่าด้วยจักรพรรดิ มาตรา 7. (อ้างถึงในธานี วรภัทร์ ค (2555). *ลคปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำศึกษามาตรการทางกฎหมายในชั้นบังคับโทษ* (รายงานผลการวิจัย). หน้า 107.)

⁴⁸ รัฐธรรมนูญญี่ปุ่น ฉบับลงวันที่ 1 มกราคม 1947 หมวดที่ 5 ว่าด้วยคณะรัฐมนตรี มาตรา 73. (อ้างถึงใน แห่งเดิม.)

⁴⁹ ธานี วรภัทร์ ค เล่มเดิม. หน้า 106-107.

การตรวจสอบให้ผู้ร้องทราบ ถ้าเป็นเรื่องสำคัญก็อาจนำมาใช้ประโยชน์เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการเรื่องต่อไปไม่ว่าจะเป็นมาตรการต่างๆ ในทางปฏิบัติที่อาจต้องปรับปรุงแก้ไข

3.2 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3.2.1 การบังคับโทษจำคุก

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีใช้กฎหมายในระบบ Civil Law ที่เป็นต้นแบบที่หลายๆ ประเทศลอกเลียนแบบมาใช้ มีแนวคิดทฤษฎีและหลักการต่างๆ เป็นแนวทางในการดำเนินการทางกฎหมายที่น่าสนใจหลายประการรวมถึงเรื่องของการบังคับโทษด้วย ดังนี้

ในการลงโทษตามนโยบายการบริหารจัดการคดีอาญา มีหลักการของการบังคับโทษภายใต้หลักทั่วไปของกฎหมายอาญา จะมุ่งเน้นที่การใช้โทษปรับและโทษจำคุก (ใช้หรือไม่ใช้วิธีการรอกการลงโทษหรือการคุมประพฤติ) กฎหมายอนุญาตให้กำหนดโทษเพิ่มในการห้ามกระทำบางอย่าง เช่น การห้ามขับรถ ห้ามเข้าเขตกำหนด การให้ต้องรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานมีกำหนดระยะเวลา เป็นต้น ถ้าผู้ที่ถูกกล่าวหาถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกกำหนดโทษไม่เกิน 2 ปี การดำเนินการตามคำพิพากษาสามารถรอกการลงโทษและหรือให้ผู้ต้องโทษจำคุกเข้าสู่ระบบการคุมประพฤติได้ ระยะเวลาการคุมประพฤติและเงื่อนไขการคุมประพฤติต่างๆ จะกำหนดโดยศาล ระบุในคำพิพากษาของผู้ต้องโทษแต่ละคน บุคคลที่ต้องคำพิพากษาต้องพิสูจน์จนเป็นที่พอใจต่อศาลว่าจะไม่กระทำความผิดอีกในอนาคต มาตรการการลงโทษจำคุก ทำให้บุคคลคนนั้นมีชีวิตที่ไม่ต้องรับโทษจำคุก มีงานทำ ยังมีชีวิตอยู่กับครอบครัว และมีสังคมอยู่ต่อไป แต่ถ้าผู้ต้องโทษจำคุกนั้นกระทำความผิดซ้ำอีก หรือกระผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดระหว่างการคุมประพฤติ จะถูกเพิกถอนการพักการลงโทษจำคุกและบุคคลนั้นจะถูกนำตัวไปจำคุกต่อไป⁵⁰ สถิติจำนวนคดีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก และจำนวนผู้ต้องโทษจำคุกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970-2003⁵¹ ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3.5 ข้อมูลสถิติจำนวนคดีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก และจำนวนผู้ต้องโทษจำคุกจริง และผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษจำคุกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970-2003

ปี	จำนวนคดีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก	รอกการลงอาญา	ลงโทษจำคุก
1970	88,248	46,972	41,276

⁵⁰ ชานี วรภัทร์ ก เล่มเดิม. หน้า 29.

⁵¹ Source: Conviction statistics for the relevant years, published by the Federal Statistical Office, Wiesbaden, table 3.1. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ปี	จำนวนคดีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก	รอกการลงอาญา	ลงโทษจำคุก
1971	94,135	51,385	42,750
1972	96,651	55,148	41,503
1973	96,489	57,842	38,747
1974	104,726	63,863	40,863
1975	94,019	57,924	36,095
1976	98,233	61,801	36,432
1977	101,540	65,631	35,909
1978	105,506	67,889	37,617
1979	103,325	67,278	36,047
1980	104,850	68,878	35,972
1981	108,390	71,223	37,167
1982	115,726	75,182	40,544
1983	118,638	77,391	41,247
1984	116,595	77,031	39,564
1985	111,876	74,147	37,729
1986	108,472	74,075	34,397
1987	108,528	74,239	34,289
1988	108,214	74,305	33,909
1989	104,890	70,783	34,107
1990	102,454	69,705	32,749
1991	100,766	68,407	32,359
1992	103,187	70,936	32,251
1993	110,429	76,496	33,933
1994	114,749	79,172	35,577
1995	115,767	80,516	35,251
1996	121,326	84,452	36,874
1997	126,775	87,440	39,335

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ปี	จำนวนคดีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก	รอกการลงอาญา	ลงโทษจำคุก
1998	130,022	88,271	41,751
1999	130,693	89,052	41,641
2000	125,305	84,552	40,753
2001	123,533	83,015	40,518
2002	125,019	85,749	39,273
2003	127,511	88,043	39,468

การจำคุกที่มีกำหนดโทษสูงความผิดร้ายแรงระยะเวลานาน การจะพักการลงโทษจำคุกได้จะต้องมีการพิจารณามาก ถ้าศาลพิพากษาลงโทษจำคุกต่ำกว่า 6 เดือน ปกติศาลสั่งพักการลงโทษจำคุกไว้ได้ทันที (สั่งรอกการลงโทษ) เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นที่ต้องเอาตัวผู้กระทำความผิดไว้เพื่อป้องกันเหตุอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 1 ปี ศาลจะใช้วิธีการเดียวกัน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความปลอดภัย ศาลอาจสั่งควบคุมบุคคลนั้นไว้ก็ได้ การจำคุก 1-2 ปี การพักการลงโทษก็อาจทำได้ โดยต้องพิจารณาจากสภาพข้อหาและฐานความผิดตลอดทั้งพฤติการณ์ ความหนักเบา รวมทั้งเหตุผลอื่นๆ ด้วย⁵²

การคุมประพฤติ เป็นมาตรการที่นำมาใช้กับผู้ที่ได้รับการลงโทษจำคุกโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะไม่ให้ผู้ที่ได้รับพักการลงโทษจำคุกไปกระทำความผิดซ้ำอีก⁵³

การลงโทษจำคุกนั้น ถ้ากำหนดโทษตามคำพิพากษาไม่สามารถใช้วิธีการพักการลงโทษและคุมประพฤติได้ หรือถูกเพิกถอน เช่นไปกระทำความผิดซ้ำอีก ผู้นั้นต้องถูกนำไปสู่การจองจำในเรือนจำหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งกลับมารับโทษจำคุก⁵⁴

หลักการทั่วไปในการรับโทษจำคุก ผู้ต้องขังคนใดต้องโทษจำคุกมาแล้ว 2 ใน 3 ส่วนเวลาที่เหลืออาจได้รับการพักการลงโทษจำคุก และมีการคุมประพฤติแทนได้เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ต้องขังผู้นั้นมีพัฒนาการปรับพฤติกรรมดีขึ้นแล้ว อยู่ในระดับที่สามารถกลับเข้ามาใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ การปล่อยตัวผู้นั้นจะเป็นประโยชน์ในเรื่องความปลอดภัยของสังคมด้วย ใน

⁵² ชานี วรภัทร์ ข เล่มเดิม. หน้า 156.

⁵³ แหล่งเดิม.

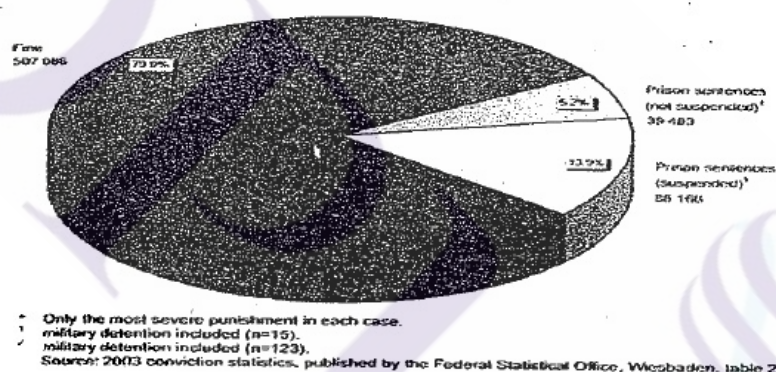
⁵⁴ แหล่งเดิม.

บางกรณีที่มีเหตุอันควรอภัย ผู้ต้องโทษจำคุกจำคุกมาแล้ว 50 เปอร์เซ็นต์ของกำหนดโทษ ก็สามารถพักการลงโทษได้⁵⁵

สำหรับโทษจำคุกตลอดชีวิต จะพักการลงโทษได้ก็ต่อเมื่อได้จำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี ซึ่งพิจารณาจากพฤติกรรมแล้วไม่จำเป็นต้องเก็บผู้นั้นไว้ในเรือนจำอีก มีเหตุอันสมควรและเหมาะสมที่ควรปล่อยให้ได้รับอิสรภาพ⁵⁶

นอกจากนั้นยังมีมาตรการอื่นที่สามารถนำมาใช้เพื่อฟื้นฟูและป้องกันสังคมนำมาใช้กับผู้ต้องโทษจำคุก เช่น การเอาตัวผู้ต้องขังที่มีอาการโรคจิตไปไว้ในโรงพยาบาลโรคจิตหรือสถานที่พักฟื้น สถานกักขังพิเศษ เป็นต้น⁵⁷

ในปี ค.ศ. 2003 จำนวนคดีทั้งหมด 634,735 คดี คดีที่ศาลพิพากษาตามกฎหมายอาญาโทษที่ใช้มากเป็นโทษปรับ 80 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 507,086 คน ที่เหลือเป็นโทษที่ศาลพิพากษาจำคุกปรากฏตามกราฟวงกลมต่อไปนี้⁵⁸

ภาพที่ 3.1 แสดงที่ศาลพิพากษาตามกฎหมายอาญา⁵⁹

พิจารณาดากราฟข้างต้น 2 ใน 3 ส่วน จำนวน 127,649 ที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกได้รับการพักการลงโทษและคุมประพฤติ โดยในส่วนนี้ 13.9 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 88,166 คน ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ให้พักการลงโทษ (รอการลงโทษ) โดยมีการคุมประพฤติ อีก 6.2

⁵⁵ แหล่งเดิม.

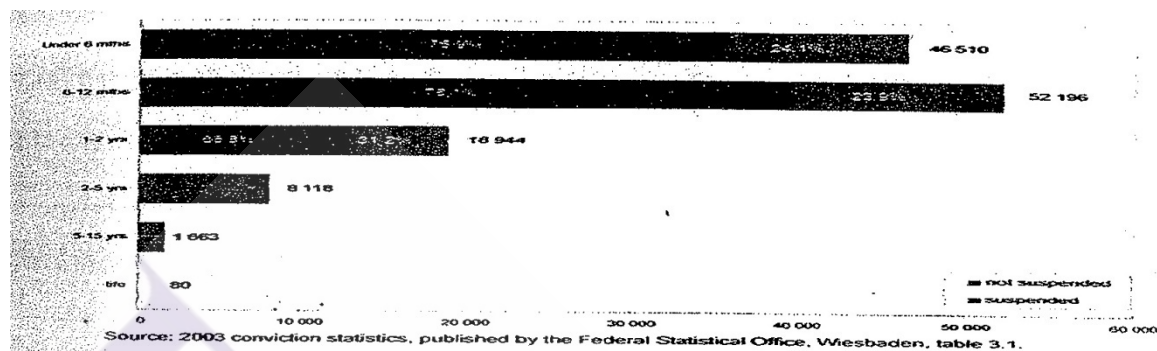
⁵⁶ แหล่งเดิม.

⁵⁷ แหล่งเดิม.

⁵⁸ แหล่งเดิม.

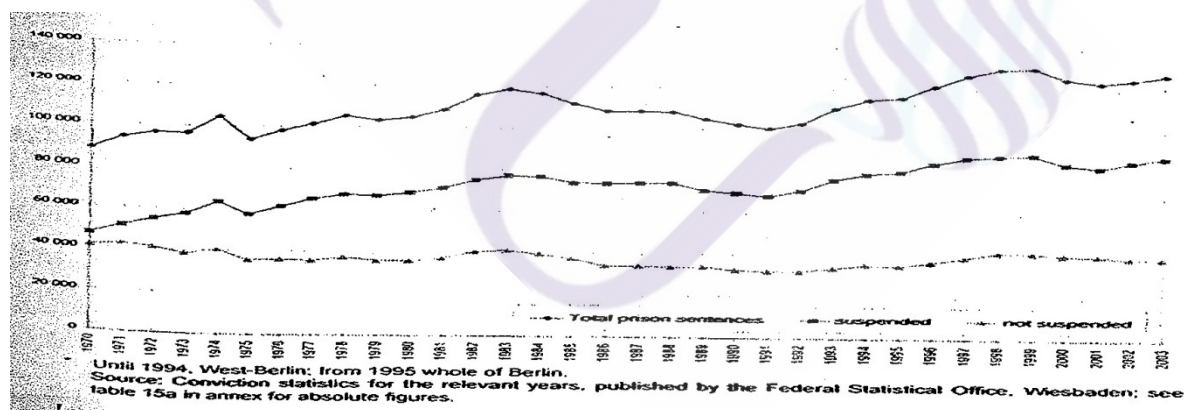
⁵⁹ ธานี วรภัทร์ ข เล่มเดิม. หน้า 157.

เปอร์เซ็นต์ จำนวน 39,483 คน ถูกพิพากษาลงโทษจำคุกโดยไม่มีการพักการลงโทษ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาตามคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในปี 2003 ปรากฏตามกราฟแสดงข้อมูลดังนี้

ภาพที่ 3.2 แสดงระยะเวลาตามคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกปี 2003⁶⁰

จากกราฟข้างต้นแสดงว่า คำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกระยะสั้น คือ ต่ำกว่า 6 เดือน 6-12 เดือน 1-2 ปี ศาลจะมีคำพิพากษาให้พักการลงโทษแทนการลงโทษจำคุกเป็นจำนวนมาก แต่ในโทษที่มีกำหนดเวลามาก คำพิพากษาจะไม่ให้พักการลงโทษ ได้แก่ 1970-2003 มีปรากฏการณ์การบังคับโทษจำคุก แสดงตามกราฟเส้นดังนี้

ภาพที่ 3.3 แสดงปรากฏการณ์การบังคับโทษจำคุกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970-2003⁶¹

⁶⁰ แหล่งเดิม. หน้า 158.

⁶¹ แหล่งเดิม.

จากกราฟเส้นข้างต้นค้นพบว่า ในช่วงปี 1970-1983 มีอัตราการเพิ่มของผู้ต้องโทษจำคุกทั้งหมด 90,000 คน เพิ่มขึ้นถึง 120,000 คน ในระหว่างปี 1984-1991 จำนวนผู้ต้องคำพิพากษาจำคุกมีจำนวนลดลงอย่างชัดเจน และเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 1992-1999 สูงขึ้นถึงระดับ 130,000 คน และลดลงอีกครั้งที่ 128,000 คน ในปี 2003⁶²

จำนวนผู้ต้องขังที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกโดยไม่มี การพักการลงโทษ (รอการลงโทษ) มีปริมาณที่ลดลงเล็กน้อยและเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราของปี 1970 เป็นต้นมา ในปี 2003 มีจำนวน 39,500 คน⁶³

จำนวนผู้ต้องขังที่ได้พักการลงโทษมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 1970-2003 แสดงให้เห็นว่า สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีใช้นโยบายการเลี้ยงโทษจำคุกอย่างต่อเนื่องและมีผลมาก ทำให้สามารถควบคุมปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำได้เป็นอย่างดี⁶⁴

กรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้เยาว์ตามกฎหมายจะแบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่ เด็กอายุ 14-17 ปี (juvenile offender) และเยาวชนอายุ 18-20 ปี (young adult) กฎหมายอาญากำหนดมาตรการลงโทษผู้เยาว์ไว้ ประการแรกได้แก่ การให้การศึกษา และการกระทำเชิงคุณธรรม ประการที่สองได้แก่ การจำคุกผู้เยาว์แต่มีเงื่อนไขของการพักการลงโทษและคุมประพฤติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการปรับปรุงพฤติกรรมนิสัยของผู้เยาว์เสียมากกว่าที่จะพิจารณาในเชิงลงโทษ และการดำเนินคดีอาญาที่ผู้เยาว์ทำผิดจะต้องใช้กระบวนการพิจารณาคดีอาญาสำหรับเยาวชน⁶⁵

การให้การศึกษาแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้เยาว์ เช่น การสั่งให้ผู้เยาว์ต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตร หรือเข้าร่วมกิจกรรมบริการสังคมในชุมชนที่อาศัยอยู่ ส่วนการกระทำเชิงคุณธรรมนั้น ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขความประพฤติ การขอขมาผู้เสียหาย การปรับ การทำงานชดใช้ เป็นต้น

ส่วนมาตรการในการจำคุกผู้เยาว์นั้น จะกระทำได้อต่อเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การกระทำของผู้เยาว์เป็นความผิดร้ายแรงจริง ตามปกติศาลมักไม่พิพากษาลงโทษจำคุกผู้เยาว์แต่ให้ใช้มาตรการอย่างอื่นแทน เว้นแต่การกระทำของผู้เยาว์เป็นความผิดรุนแรงจริงๆ ใน ค.ศ. 2003 ได้มีคำพิพากษาลงโทษผู้เยาว์ในรูปแบบต่างๆ ปรากฏตามกราฟวงกลมต่อไปนี้⁶⁶

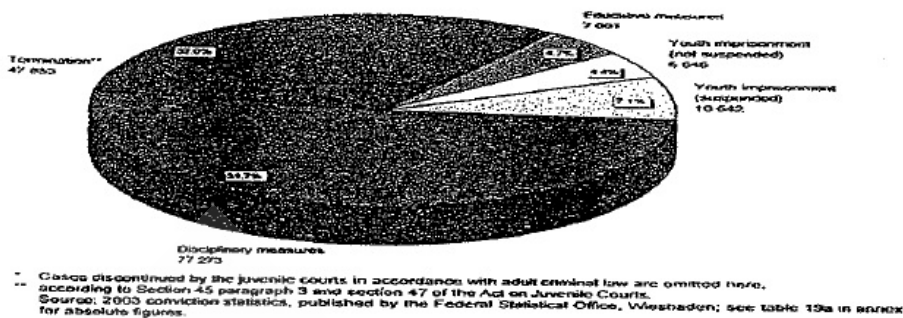
⁶² แหล่งเดิม. หน้า 109.

⁶³ แหล่งเดิม.

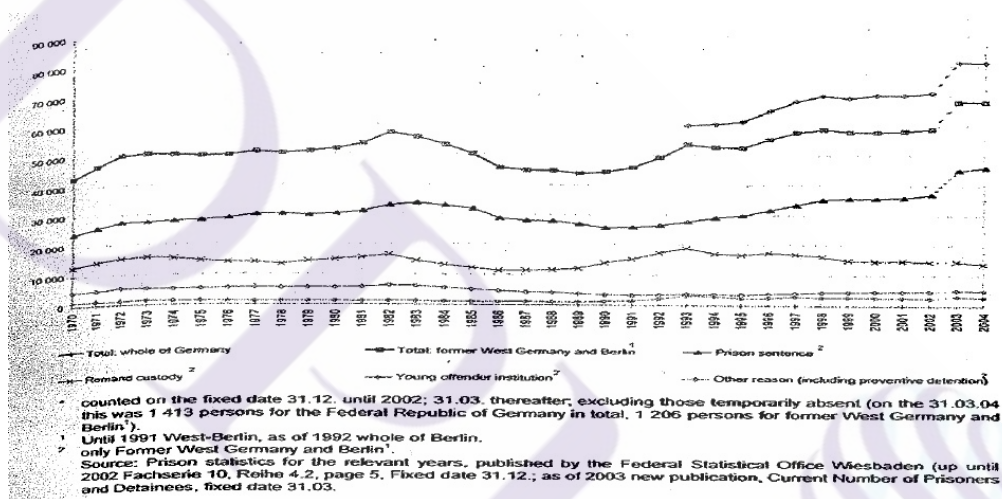
⁶⁴ แหล่งเดิม.

⁶⁵ แหล่งเดิม.

⁶⁶ แหล่งเดิม.

ภาพที่ 3.4 แสดงคำพิพากษาลงโทษผู้เยาว์ในรูปแบบต่างๆ ใน ค.ศ. 2003⁶⁷

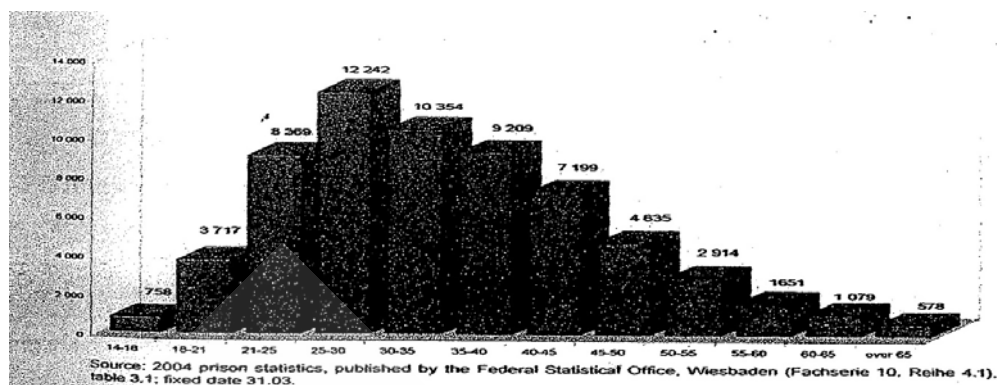

ภาพที่ 3.5 แสดงจำนวนประชากรในเรือนจำในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี⁶⁸

จากกราฟเป็นภาพของจำนวนประชากรในเรือนจำ แสดงถึงสภาพการณ์ตั้งแต่ก่อนประเทศเยอรมนีและตะวันตกรวมกับเยอรมันตะวันออก จากปี 1992 ภาพชัดเจนที่ปรากฏขึ้นระหว่างปี 1977 และ 1982 โดยเฉพาะการพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ใหญ่ (รวมทั้งการจำคุกแทนค่าปรับ) และการจองจำ ในทางตรงกันข้ามจำนวนผู้ต้องขังที่เป็นเยาวชนมีเพียงเล็กน้อย จำนวนไม่เปลี่ยนแปลง

⁶⁷ แหล่งเดิม. หน้า 159.

⁶⁸ แหล่งเดิม. หน้า 160.

ภาพที่ 3.6 แสดงโครงสร้างของอายุผู้ต้องขัง⁶⁹

จากกราฟแสดงข้อมูลในปี ค.ศ. 2004 ของโครงสร้างของอายุของผู้ต้องขัง จำนวนทั้งสิ้น 63,373 คน ผู้ต้องขังส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-40 ปี อัตราร้อยละ 7.1 เป็นผู้ต้องขังที่เป็นเด็กและเยาวชน อัตราร้อยละ 9.8 เป็นผู้ต้องขังอายุกว่า 50 ปี อัตราร้อยละ 2.6 เป็นนักโทษที่มีอายุกว่า 60 ปี

การคุมประพฤติ⁷⁰ (Probation) การคุมประพฤติจะนำมาใช้เมื่อมีกระบวนการรอลงโทษ หรือพักการลงโทษหลังจากที่ได้จำคุกไปแล้ว หรือเมื่อมีการเปลี่ยนรูปแบบการลงโทษ (Detention) สามารถควบคุมตัวผู้กระทำความผิดนอกเขตเรือนจำได้ อาจควบคุมที่สถานพยาบาล สถาบันต่างๆ หรืออาจเป็นที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเอง ภายใต้เงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติ (Supervision of Conduct) และผู้กระทำความผิดจะถูกควบคุมความประพฤติโดยเจ้าพนักงานคุมประพฤติ (Probation Officers) การคุมประพฤติใช้ได้กับผู้ใหญ่รวมทั้งเด็กและเยาวชนด้วย กระบวนการคุมประพฤติจะสิ้นสุดต่อเมื่อ ผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการคุมประพฤติถูกต้องครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด หรืออาจสิ้นสุดเมื่อผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนเงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติและต้องถูกนำมาลงโทษจำคุกอีกครั้ง สถิติของการคุมประพฤติในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในปี 2002 ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3.6 ข้อมูลสถิติของการคุมประพฤติในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในปี 2002

	Periods of Probation		Probation Under			
	Total	Percentage	Adult law		Juvenile law	
Total	161,211	100	125,278	78	35,933	22

⁶⁹ แหล่งเดิม. หน้า 160.

⁷⁰ Jorg-Martin Jehle. Op.cit. pp. 41-42.

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีคำนึงถึงผลเสียของการลงโทษจำคุกที่มีระยะเวลาสั้นอย่างมาก ประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน มาตรา 38 จึงบัญญัติว่าโทษนั้นต้องจำคุกอย่างน้อยหนึ่งเดือน และในวรรคสองกำหนดโทษจำคุกไว้สูงสุดไว้เพียง 15 ปี⁷¹

กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ปรากฏในกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับโทษเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1976 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุด ค.ศ. 2001 ใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน ปรากฏสาระสำคัญดังนี้

1. หลักเกณฑ์พื้นฐานการบังคับโทษจำคุก⁷²

1.1 ภารกิจของการบังคับโทษจำคุก มี 5 ประการดังนี้

1. ผู้ต้องขังต้องสามารถที่จะดำเนินชีวิตในอนาคตต่อไปโดยปราศจากความผิดอาญาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม
2. การบังคับโทษจำคุกต้องตอบสนองการคุ้มครองสาธารณะต่อการกระทำ ความผิดในต่อไป ด้วย
3. การดำเนินชีวิตของบุคคลในการบังคับโทษ ต้องให้เป็นไปตามปกติธรรมดาให้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้
4. ผลร้ายทั้งหลายจากการสูญเสียเสรีภาพจะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น
5. การบังคับโทษจักต้องกระทำเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ต้องขังสามารถกลับมาใช้ชีวิตที่มีเสรีภาพต่อไปได้

1.2 ฐานะตามกฎหมายของผู้ต้องขัง⁷³

1. ผู้ต้องขังต้องร่วมมือในการกำหนดการบำบัดของตน และในการบรรลุซึ่งจุดมุ่งหมายของการบังคับโทษ ความพร้อมของผู้ต้องขังสำหรับการบำบัดจักต้องได้รับการปลูกเร้า และส่งเสริมให้เกิดขึ้น
2. ผู้ต้องขังต้องอยู่ภายใต้การจำกัดเสรีภาพตามกฎหมายนี้ ถ้ากฎหมายนี้มีได้ระบุหลักเกณฑ์พิเศษอย่างใดไว้ ข้อจำกัดต่างๆ ที่จะกำหนดใช้กับผู้ต้องขังจะต้องเป็นข้อจำกัดสำหรับการรักษาความมั่นคงปลอดภัย หรือใช้สำหรับการจัดการก่อกวนที่ร้ายแรงต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือนจำที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น

⁷¹ คณิต ฌ นคร ข (2547). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. หน้า 375.

⁷² กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 2 และมาตรา 3. (อ้างถึงใน ธานี วรรภัทร์ ก เล่มเดิม.)

⁷³ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 4. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

2. การวางแผนการบังคับโทษ

ในการรับตัวผู้ต้องขังจะกระทำโดยมีผู้ต้องขังอื่นร่วมอยู่ด้วยไม่ได้ ผู้ต้องขังต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของเขา หลังจากการรับตัว ผู้ต้องขังจะได้รับการตรวจร่างกายทันทีและต้องนำตัวผู้ต้องขังไปพบผู้ที่เป็นผู้บัญชาการเรือนจำหรือหัวหน้าแผนกรับตัว⁷⁴

2.1 การสำรวจเมื่อตรวจเพื่อบำบัดหลังจากที่ได้มีการรับตัวผู้ต้องขังแล้วจะต้องเริ่มด้วยการค้นหาบุคลิกภาพและความเป็นไปของชีวิตของผู้ต้องขัง การค้นหาดังกล่าวอาจละเว้นได้เมื่อคำนึงถึงระยะเวลาของการบังคับโทษและกรณีไม่เปิดช่องให้กระทำเช่นนั้นได้⁷⁵

การตรวจสอบต้องครอบคลุมพฤติกรรมทั้งหลาย ซึ่งการได้รู้ถึงข้อนี้จำเป็นสำหรับการบำบัดผู้ต้องขังอย่างมีแผนในการบังคับโทษและสำหรับการกลับเข้าสู่สังคมหลังการพ้นโทษของผู้ต้องขัง⁷⁶

2.2 แผนการบังคับโทษ⁷⁷ จะต้องกำหนดจากผลของการสำรวจเพื่อบำบัด ต้องจัดให้สอดคล้องกับการพัฒนาของผู้ต้องขัง กำหนดระยะเวลาที่คาดหมายได้ และอย่างน้อยต้องระบุเกี่ยวกับมาตรการดังต่อไปนี้

- 1) การให้เขาอยู่ในการบังคับโทษปิดหรือการบังคับโทษเปิด
- 2) การย้ายไปอยู่ในสถานที่บำบัดทางสังคม
- 3) การให้อยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือบำบัดเป็นกลุ่ม
- 4) งานที่ให้ทำ การฝึกอาชีพ การศึกษา
- 5) กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง
- 6) มาตรการการช่วยเหลือและมาตรการบำบัดพิเศษ
- 7) การผ่อนปรนการบังคับโทษ
- 8) มาตรการที่จำเป็นสำหรับการเตรียมการปล่อย

⁷⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 5. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁷⁵ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 6 (1). (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁷⁶ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 6 (2). (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁷⁷ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 7. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

2.3 การย้ายและการเปลี่ยนที่คุมขัง⁷⁸ ผู้ต้องขังอาจถูกย้ายที่คุมขังไปบังคับโทษในเรือนจำอื่นเพื่อการบำบัดหรือเตรียมการกลับเข้าสู่สังคม หรือจำเป็นต้องกระทำเนื่องจากเหตุผลของการจัดองค์การบังคับโทษ หรือเหตุผลอื่นๆ ที่สำคัญ

ผู้ต้องขังจะต้องถูกย้ายไปอยู่ในสถานบำบัดทางสังคม เมื่อถูกศาลพิพากษาว่ากระทำ ความผิดตามมาตรา 174 ถึงมาตรา 180 หรือ 182 ให้ลงโทษจำคุกกว่าสองปี และการบำบัดในสถาน บำบัดทางสังคมและเป็นผลดีกับเขา ผู้ต้องขังอาจต้องย้ายกลับมาที่เดิม ถ้าจุดมุ่งหมายของการบำบัด ไม่บรรลุผลเนื่องมาจากสาเหตุของตัวผู้ต้องขังเอง

ผู้ต้องขังอาจถูกย้ายไปอยู่สถานบำบัดทางสังคม และใช้เครื่องมือบำบัดพิเศษและการ ช่วยเหลือ ซึ่งจะให้ผลดีในการกลับเข้าสู่สังคม โดยด้วยความยินยอมของผู้ต้องขังและความยินยอม จากหัวหน้าสถานบำบัดทางสังคม

2.4 การบังคับโทษที่เปิดและปิด⁷⁹ ด้วยความยินยอมของผู้ต้องขังอาจถูกส่งตัวไปบังคับ โทษในสถานที่เปิดเป็นการเหมาะสม และไม่เป็นที่เกรงว่าจะหลบหนี หรือใช้โอกาสไปกระทำ ความผิดอาญาอีก ในกรณีอื่นผู้ต้องขังต้องอยู่ในการบังคับโทษปิด

2.5 การผ่อนปรนการบังคับโทษ⁸⁰ อาจกำหนดให้ผู้ต้องขังออกไปนอกเรือนจำเพื่อ ทำงานภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ หรือปราศจากการควบคุม การผ่อนปรนต้องกระทำด้วย ความยินยอมของผู้ต้องขังเมื่อไม่เป็นที่เกรงว่าจะหลบหนีหรือไปกระทำความผิดอาญา

2.6 การลาการคุมขัง⁸¹ ผู้ต้องขังอาจได้รับการลาการคุมขังได้ไม่เกิน 21 วัน ต่อหนึ่งปี เมื่อถูกจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน กรณีถูกจำคุกตลอดชีวิตจะลาจำคุกได้ก็ต่อเมื่อรับโทษ มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี นับวันลาเป็นวันที่ถูกบังคับโทษด้วย

2.7 การเตรียมการปล่อย⁸² ผู้ต้องขังจะได้รับการผ่อนปรน และอาจถูกย้ายไปอยู่เรือนจำ เปิด ระหว่างระยะเวลา 3 เดือนก่อนการปล่อยตัวอาญาอนุญาตให้ลาเป็นพิเศษไม่เกิน 1 สัปดาห์ เพื่อ

⁷⁸ หมายความว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 8-9. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁷⁹ หมายความว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 10. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁸⁰ หมายความว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 11. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁸¹ หมายความว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 13. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁸² หมายความว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 15. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

เตรียมการปล่อยได้ ผู้ที่ออกจากเรือนจำโดยไม่ต้องควบคุมในระหว่างเวลา 9 เดือนก่อนการปล่อยตัว อาจได้รับอนุญาตให้ลาเป็นพิเศษได้ไม่เกิน 6 วันต่อเดือน

2.8 วันเวลาปล่อย⁸³ ผู้ต้องขังต้องได้รับการปล่อยตัวในวันสุดท้ายของเวลาการจำคุก ต้องกระทำตอนเช้าตรู่ กรณีจะอย่างไรก็ตามต้องกระทำก่อนเที่ยงวัน กรณีติดวันหยุด ผู้ต้องขังอาจได้รับการปล่อยในวันนั้นหรือวันทำงานก่อนวันสุดท้าย วันเวลาปล่อยอาจเลื่อนขึ้นมาได้ไม่เกิน 2 วัน เมื่อมีเหตุผลสำหรับการปล่อยนั้น

3. ที่พักและสุขภาพผู้ต้องขัง⁸⁴

3.1 ที่พักระหว่างทำงานและการใช้เวลาว่าง ผู้ต้องขังต้องทำงาน ศึกษาอบรมฝึกอาชีพ อาชีวบำบัดและทำกิจกรรมงานอื่นในระหว่างเวลาทำงาน อยู่ในอำนาจผู้บังคับบัญชาเรือนจำเป็นผู้มีอำนาจตลอดทั้งออกกฎเกณฑ์พิเศษต่างๆ

ระหว่างการทำงานและระหว่างเวลาว่างอาจถูกจำกัด เมื่อเกรงว่าจะเกิดอิทธิพลที่มีผลเสียหายกับผู้ต้องขังอื่น เพื่อความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ โดยความยินยอมของผู้ต้องขัง

3.2 ที่พักระหว่างการพักผ่อน หลักการคือ ผู้ต้องขังต้องอยู่ในห้องของตนโดยลำพัง เว้นแต่ การอยู่ด้วยกันจะทำได้เมื่อผู้ต้องขังคนใดคนหนึ่งต้องได้รับความช่วยเหลือ หรือเมื่ออาจมีอันตรายต่อชีวิตหรืออนามัยของผู้ต้องขังคนใดคนหนึ่งใด ให้กระทำการชั่วคราวเท่านั้น และต้องกระทำเนื่องจากมีเหตุที่บังคับให้จำเป็นต้องทำ

ในระหว่างบังคับโทษที่เปิด โดยความยินยอมของผู้ต้องขังอาจจัดให้อยู่รวมกันได้ เมื่อไม่มีอิทธิพลใดๆ ที่อาจก่อความเสียหาย

3.3 การจัดห้องขังและการครอบครองทรัพย์สินผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังอาจได้รับอนุญาตให้จัดห้องขังได้ตามความเหมาะสม ให้มีรูปของบุคคลผู้ใกล้ชิดและของที่ระลึกที่มีค่าในทางส่วนตัวได้ ห้ามใช้สิ่งบังตาหรือวัตถุใดๆ ที่บังการมองเห็นได้ของห้องขัง หรือสิ่งอื่นที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย

เสื้อผ้า จะต้องสวมเสื้อผ้าของเรือนจำ ในการออกไปนอกเรือนจำ ผู้บัญชาการเรือนจำอาจอนุญาตให้สวมเสื้อผ้าของตนเองได้

3.4 อาหาร การประกอบอาหารและคุณภาพของอาหาร ต้องอยู่ในความควบคุมดูแลทางการแพทย์ สอดคล้องกับข้อปฏิบัติทางศาสนา

⁸³ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 16. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁸⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 17-22. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

3.5 การซื้อสิ่งของ ผู้ต้องขังอาจซื้อสิ่งของต่างๆ ด้วยเงินประจำตัวหรือเงินติดกระเป๋าผ่านทางเรือนจำ ภายใต้การกำกับดูแลของเรือนจำ

4. การติดต่อสื่อสาร และการออกนอกเรือนจำ⁸⁵

หลักเกณฑ์พื้นฐานในเรื่องนี้ ต้องได้รับการส่งเสริม ภายใต้กฎหมายนี้

4.1 การเยี่ยมและห้ามเยี่ยม ผู้ต้องขังต้องได้รับอนุญาตให้เยี่ยมอย่างน้อย 1 ชั่วโมงต่อเดือน โดยการเยี่ยมนั้นเป็นการส่งเสริมการบำบัดหรือการกลับสู่สังคมของผู้ต้องขัง หรืออาจเป็นเรื่องส่วนตัวผู้ต้องขังในทางกฎหมายหรือธุรกิจ⁸⁶ รวมตลอดทั้งการเยี่ยมของทนายความด้วย⁸⁷ การเยี่ยมต้องอยู่ในการควบคุมดูแลด้วยเหตุผลของการบำบัด ความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ การสนทนาจะอยู่ในความควบคุมดูแลได้เฉพาะเมื่อจำเป็นเป็นการเฉพาะเท่านั้น การเยี่ยมของทนายในคดีอาญาจะไม่มี การควบคุมดูแล สิ่งของต่างๆ จะมอบให้ผู้ต้องขังในการเยี่ยมได้เมื่อได้รับอนุญาตเท่านั้น⁸⁸

การห้ามเยี่ยม เป็นอำนาจของผู้บัญชาการเรือนจำที่อาจสั่งห้ามได้ กรณีเพื่อความปลอดภัยหรือความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ หรือในกรณีผู้เยี่ยมมิใช่บุคคลในครอบครัวของผู้ต้องขังและเป็นที่เกรงว่าผู้เยี่ยมจะมีอิทธิพลต่อผู้ต้องขังหรือขัดขวางการกลับสู่สังคมของผู้ต้องขัง⁸⁹

4.2 การสื่อสารทางจดหมาย⁹⁰ ผู้ต้องขังมีสิทธิส่งหรือรับจดหมายโดยไม่จำกัด ส่งหรือรับโดยผ่านทางเรือนจำ ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งห้ามการติดต่อทางจดหมาย เมื่อปรากฏว่าจะมีผลเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ กรณีไม่ใช่บุคคลในครอบครัวผู้ต้องขัง หรือเกรงว่าการติดต่อทางจดหมายจะมีอิทธิพลเป็นที่เสียหายต่อผู้ต้องขังหรือเป็นการ

⁸⁵ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 23-36. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁸⁶ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 24. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁸⁷ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 26. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁸⁸ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 27. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁸⁹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 25. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹⁰ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 28-30. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ขัดขวางต่อการกลับเข้าสู่สังคม โดยทั่วไปจดหมายระหว่างผู้ต้องขังกับนายห้ามตรวจจดหมายของผู้ต้องขังที่มีถึงสภาแห่งความสัมพันธ์สาธารณรัฐและสภาแห่งมลรัฐตลอดจนสมาชิกแห่งสภาดังกล่าว สภายุโรป ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป คณะกรรมการจัดป้องกันการกระทำทารุณกรรมและการปฏิบัติอันไร้มนุษยธรรม หรือการกระทำอันเป็นการกดขี่ข่มเหง และถึงผู้แทนเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลแห่งสหพันธรัฐ และมลรัฐจะไม่มี การตรวจถ้าได้เจ้าหน้าที่ของเช่นนั้นและระบุผู้ส่งไว้

ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจกักจดหมายได้ ถ้าปรากฏว่าเกี่ยวกับการบังคับโทษหรือ ความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย ภาวะอันตรายหรือข้อความในจดหมายจะก่อให้เกิดความผิด อาญาหรือความผิดในทางปกครอง จดหมายมีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพของเรือนจำอันอาจก่อให้เกิด ความเสียหาย หรือหาเป็นหาคูหมิ่นที่ร้ายแรง หรือมีข้อความที่เป็นอันตรายต่อการกลับเข้าสู่สังคม ของผู้ต้องขังอื่น หรือมีรูปแบบของจดหมายลับ อ่านไม่ออก อ่านไม่เข้าใจ ใช้ภาษาต่างประเทศโดย ปราศจากความจำเป็นและสมควร

4.3 โทรศัพทท์และโทรเลข⁹¹ ผู้ต้องขังอาจได้รับอนุญาตให้ใช้โทรศัพทท์หรือส่งโทรเลข ได้ การควบคุมดูแลการพูดโทรศัพทท์ที่มีความจำเป็นต้องกระทำ คู่สนทนาของผู้ต้องขังจะต้องทราบ ก่อนการสนทนา

4.4 พัสดุไปรษณีย์⁹² อาจรับพัสดุไปรษณีย์ที่มีอาหารและเครื่องบริโภคได้จำนวน 3 ครั้ง ต่อปี มีระยะเวลาห่างกันตามสมควร การรับมากกว่านี้ต้องได้รับอนุญาต พัสดุต้องเปิดต่อหน้า ผู้ต้องขัง สิ่งของต้องห้ามที่ส่งมอบให้ผู้ต้องขังต้องส่งคืนผู้ส่ง ของที่อาจเป็นอันตรายในการส่งหรือ ในการเก็บรักษาอาจถูกทำลายเสียหายได้ การรับพัสดุไปรษณีย์อาจถูกสั่งห้ามชั่วคราวได้ เมื่อสิ่ง ดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของเรือนจำอันไม่อาจหลีกเลี่ยง ได้

4.5 การลา การออกนอกเรือนจำและการนำตัวออกนอกเรือนจำ⁹³ ผู้บัญชาการเรือนจำมี อำนาจอนุญาตให้ผู้ต้องขังออกนอกเรือนจำ โดยการลาได้ไม่เกิน 7 วัน เว้นแต่เป็นการลาที่มีเหตุ สำคัญเป็นการเจ็บป่วยที่เป็นอันตรายแก่ชีวิต หรือเนื่องจากการตายของบุคคลในครอบครัว ข้อ

⁹¹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 32. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹² กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 33. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹³ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 35-36. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

เรียกร้องในการลาจะต้องไม่ขัดขวางการบำบัดหรือการกลับเข้าสู่สังคม ผู้ต้องขังคนใดต้องไปปรากฏตัวในศาลตามหมายศาล มีสิทธิลาได้เมื่อไม่เกรงว่าจะมีการหลบหนีหรือกระทำการอันมิชอบ กรณีที่เป็นผู้ต้องขังที่ไม่อาจลาได้ ทางเรือนจำต้องนำไปศาลแม้ว่าจะมีการหลบหนีหรือการอันมิชอบ

5. การทำงาน การศึกษาและการศึกษาเพิ่มเติม

5.1 การมอบหมาย เป็นการให้การทำงานเพื่อบำบัด การอบรมและการศึกษาอบรมเพิ่มเติม ต้องตอบสนองจุดมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังสามารถยึดเป็นอาชีพหลังการปล่อยตัวได้ ผู้ต้องขังที่มีความสามารถต้องได้รับโอกาสในการฝึกอาชีพเพิ่มเติมในกรณีที่ไม่สามารถให้ฝึกอาชีพได้จะต้องมอบหมายงานอื่นให้ ถ้าผู้ต้องขังไม่สามารถทำงานที่รายได้ต้องให้เขาทำงานที่เป็นการบำบัดแทน

5.2 การศึกษา⁹⁴ ผู้ต้องขังที่ยังไม่จบชั้นมัธยม ต้องมีการจัดให้มีการศึกษาในวิชาที่จะนำไปสู่การจบการศึกษา การศึกษาต้องกระทำระหว่างการทำงาน

5.3 การทำงาน⁹⁵ ผู้ต้องขังมีสิทธิเลือกทำงาน ฝึกวิชาชีพ หรืออบรมอาชีพเพิ่มเติม นอกเรือนจำได้อย่างอิสระ ถ้าสิ่งดังกล่าวอยู่ในแผนการบังคับโทษที่ตอบสนองจุดมุ่งหมาย เพื่อให้มีความสามารถทำ หรือยึดเป็นอาชีพหลังการปล่อยตัวและไม่ขัดต่อเหตุผลพิเศษของการบังคับโทษ ในใบรับรองการจบการศึกษา หรือการศึกษาเพิ่มเติมจะต้องไม่ปรากฏข้อความว่าเป็นความสำเร็จระหว่างการคุมขังของผู้ได้รับ⁹⁶

5.4 หน้าที่ในการทำงาน⁹⁷ ผู้ต้องขังมีหน้าที่ทำงาน ทำกิจกรรมบำบัดด้วยการทำงาน หรือทำกิจกรรมอื่นที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่ต้องช่วยเหลืองานในเรือนจำมีกำหนดไม่เกิน 3 เดือนต่อปี ด้วยความยินยอม การทำงานหรือการฝึกฝนการทำงานในธุรกิจของเอกชนจะต้องได้รับความยินยอมของผู้ต้องขัง

⁹⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 38. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹⁵ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 36. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹⁶ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 40. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹⁷ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 41. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

5.5 การว่างเว้นจากการทำงาน⁹⁸ การที่ผู้ต้องขังได้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายหรือการช่วยงานเป็นเวลา 1 ปี ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะร้องขอให้ว่างเว้นจากการทำงานได้มีกำหนด 18 วันทำงาน เวลาที่ผู้ต้องขังไม่อาจทำงานได้เพราะเจ็บป่วยให้นับรวมเข้าด้วยได้ไม่เกิน 6 วันต่อปี

การลาออกจากเรือนจำ ต้องถูกหักออกจากเวลาว่างงาน เมื่อผู้ต้องขังหยุดงานและการหยุดงานนั้นมิได้เกิดจากการเจ็บป่วยที่เป็นอันตรายต่อชีวิต หรือเนื่องจากความตายของบุคคลใกล้ชิด ผู้ต้องขังต้องได้รับค่าแรงสำหรับเวลาว่างด้วย

5.6 ค่าตอบแทนการทำงาน⁹⁹ ผู้ต้องขังทำงานมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการทำงานนั้นตามกฎหมาย ค่าตอบแทนในการทำงานให้คิดตามผลงานและลักษณะของงาน กรณีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานอาจถูกตัดร้อยละ 75 กรณีที่ผู้ต้องขังได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมในการบำบัดด้วยการทำงาน ให้ผู้ต้องขังได้รับค่าตอบแทนการทำงานเมื่อผลงานได้มาตรฐาน ให้แจ้งค่าตอบแทนการทำงานเป็นหนังสือให้ผู้ต้องขังทราบ

5.7 เงินสนับสนุนการศึกษา ถ้าผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกอาชีพ หรือเข้ารับการฝึกอาชีพเพิ่มเติม หรือเข้ารับการศึกษ อาจได้เงินสนับสนุนช่วยเหลือ หากปรากฏว่าไม่มีปัจจัยในการดำรงชีวิต ไม่มีการสนับสนุนจากบุคคลภายนอก ตลอดทั้งสิทธิเกี่ยวกับการประกันสังคม

ในระหว่างการทำงาน ผู้ต้องขังต้องเข้าศึกษาเป็นชั่วโมงหรือวัน หรือตามที่ได้รับมอบหมาย มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือในจำนวนที่สูงเท่ากับค่าตอบแทนในการทำงาน

5.8 ค่าชดเชยการตงงาน ผู้ต้องขังคนใดไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากเหตุอื่นที่มีไขความผิดของตนเป็นเวลานานกว่า 1 สัปดาห์ ให้ผู้ต้องขังได้รับค่าชดเชยการตงงาน¹⁰⁰ ถ้าหลังจากเริ่มงานแล้วเกิดอาการเจ็บป่วยไม่อาจทำงานได้เป็นเวลานานกว่า 1 สัปดาห์ โดยมีไขความผิดของตน ต้องได้รับค่าชดเชยการตงงานเช่นเดียวกัน

หญิงมีครรภ์ที่ไม่อาจให้งานหรือกิจกรรมให้ทำได้ ต้องได้รับค่าชดเชยการตงงาน 6 สัปดาห์ก่อนการคลอดบุตร และได้รับต่อไปอีก 8 สัปดาห์ กรณีคลอดก่อนกำหนดและการคลอดบุตรแฝดให้ได้รับต่อไปอีก 12 สัปดาห์หลังการคลอดบุตร นอกเหนือจากกรณีหญิงมีครรภ์ค่าชดเชยการตงงานต้องได้รับเป็นระยะเวลาสูงสุด 6 เดือนต่อปี มากกว่านั้นจะได้รับเมื่อไม่ได้รับ

⁹⁸ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 42. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

⁹⁹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 43. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰⁰ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 45 (1). (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ค่าตอบแทนการทำงานใหม่ หรือค่าชดเชยการตงงานใหม่อย่างน้อย 1 ปี ในกรณีผู้ต้องขังได้รับเงินอุดหนุนตามกฎหมายประกันสังคมแห่งอาณาจักรไรซ์ไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าชดเชยตงงาน

5.9 เงินติดกระเป๋า เงินประจำเดือน¹⁰¹ ผู้ต้องขังที่ชราหรือพิการ ไม่สามารถทำงานได้ หรือไม่เคยได้รับค่าชดเชยตอบแทนการตงงานเลย หรือไม่ได้รับค่าชดเชยการตงงาน ให้มีสิทธิได้รับเงินติดกระเป๋าตามสมควรถ้าเค้ายังต้องการ ในเรื่องนี้ให้ปรับใช้กับผู้ต้องขังที่ไม่ได้รับค่าแรงงานสำหรับการทำงาน

ผู้ต้องขังมีสิทธิใช้เงินที่กำหนดตามกฎหมายอย่างน้อย 30 มาร์คต่อเดือน และใช้เงินติดกระเป๋าในการซื้อสิ่งของและอื่นๆ ผู้ต้องขังที่ทำงานภายนอกหรือได้รับอนุญาตให้ทำงานที่ต้องการทำด้วยตนเอง เงินประจำเดือนจะถูกกำหนดจากเงินรายได้

เรื่องขึ้นของค่าแรง กระทรวงยุติธรรมโดยความเห็นชอบของกระทรวงแรงงานและระเบียบสังคมและด้วยความยินยอมของสภาที่ปรึกษาแห่งสหพันธรัฐมีอำนาจออกกฎกระทรวง¹⁰²

5.10 ค่าอุปการะเลี้ยงดู ผู้ต้องขังมีสิทธิยื่นคำร้องให้จ่ายเงินรายได้ของตนให้แก่ผู้มีสิทธิหรือบุคคลที่สามเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูได้¹⁰³

5.11 ค่าใช้จ่ายในการขัง จากจำนวนเงินที่กำหนดตามกฎหมายนี้และจากจำนวนเงินที่ได้จากการทำงาน ให้หักเป็นค่าใช้จ่ายในการขัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้กำหนดค่าเฉลี่ยทุกปี ตามอัตราค่าครองชีพในวันที่ 1 ตุลาคมในปีก่อนหน้านั้น และประกาศในหนังสือแจ้งประกาศสหพันธรัฐ ค่าใช้จ่ายในการขังอาจถูกกำหนดจากส่วนที่ไม่มีการค้าประกันได้ อย่างไรก็ตามจะกำหนดให้กระทบเงินเดือนหรือค่าอุปการะเลี้ยงดูไม่ได้ ในการทำงานอาจตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าผู้ต้องขังต้องถูกหักเป็นค่าใช้จ่ายในการขังรายเดือนเป็นการล่วงหน้า¹⁰⁴

5.12 เงินออม เงินรายได้ให้แยกฝากไว้เป็นเงินออมสำหรับช่วยเหลือผู้ต้องขังในการดำรงชีพที่จำเป็นและเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูให้เพียงพอสำหรับ 4 สัปดาห์หลังการปล่อย เงินออมให้จ่ายเมื่อปล่อยตัว เจ้าหน้าที่บังคับโทษอาจโอนเงินทั้งหมดหรือบางส่วนให้ผู้คุมประพฤติหรือองค์กร

¹⁰¹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 47. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰² กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 48. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰³ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 49. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 50. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ช่วยเหลือผู้ต้องขัง เพื่อพิจารณาว่าเงินดังกล่าวจะใช้อย่างไรใน 4 สัปดาห์แรกหลังการปล่อยตัว โดยต้องแยกเงินดังกล่าวออกจากทรัพย์สินของผู้ต้องขัง ด้วยความยินยอมของผู้ต้องขังอาจมีการโอนเงินให้ผู้อุปการะเลี้ยงดูได้โดยตรง ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งให้ใช้เงินออมนั้นเพื่อประโยชน์ในการกลับเข้าสู่สังคมของผู้ต้องขัง¹⁰⁵

5.13 เงินส่วนตัว รายได้ของผู้ต้องขังที่มีใช้เงินประจำเดือน ค่าใช้จ่ายในการกักขัง ค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือเงินออม ให้จัดไว้เป็นเงินส่วนตัวของผู้ต้องขัง¹⁰⁶

6. การปฏิบัติกิจทางศาสนา¹⁰⁷

6.1 การฝึกจิต การปฏิบัติกิจทางศาสนาจะถูกปิดกั้นมิได้ ต้องได้รับการช่วยเหลือในการติดต่อกับนักบวชในทางศาสนา ผู้ต้องขังมีสิทธิครอบครองหนังสือเกี่ยวกับศาสนา กรณีอาจถูกยึดหากใช้โดยมิชอบ ละอาจมีวัตถุทางศาสนาได้ตามสมควร

6.2 พิธีกรรมในทางศาสนา ผู้ต้องขังมีสิทธิเข้าร่วมในพิธีกรรมทางศาสนาตามความเชื่อของตนได้รับอนุญาตให้ฟังสวดหรือร่วมกิจกรรมของศาสนาอื่นเอนักบวชศาสนานั้นเห็นชอบ บางกรณีอาจต้องห้ามไม่ให้ร่วมสวด หรือมีกิจกรรมทางศาสนาอื่น เมื่อเป็นภัยร้ายแรงต่อความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย อย่างไรก็ตามจะต้องฟังความเห็นของนักบวชแห่งศาสนา ก่อนการปฏิบัติเช่นนั้น

7. การดูแลสุขภาพอนามัย

7.1 หลักการทั่วไป¹⁰⁸ สุขภาพอนามัยทางกายและจิตใจของผู้ต้องขัง จะต้องได้รับการดูแลไม่ถูกกระทบกระเทือน ได้รับการดูแลด้วยมาตรการที่จำเป็นในการคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความสะอาด

7.2 การตรวจสุขภาพและการรักษาพยาบาล¹⁰⁹ ผู้ต้องขังที่มีอายุ 35 ปีบริบูรณ์ต้องได้รับการตรวจป้องกันโรคทุก 2 ปี โดยเฉพาะโรคเกี่ยวกับหัวใจและความดันโลหิต โรคไต

¹⁰⁵ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 51. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰⁶ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 52. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰⁷ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 53-55. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰⁸ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 56. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁰⁹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 57. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

โรคเบาหวาน ผู้ต้องขังมีสิทธิร้องขอให้ตรวจป้องกันโรคมะเร็งปีละ 1 ครั้ง สำหรับผู้ต้องขังหญิง อายุครบ 40 ปี ชายอายุครบ 45 ปี

ผู้ต้องขังหญิงมีบุตรพักอาศัยอยู่ด้วยในเรือนจำมีสิทธิขอให้ตรวจป้องกันโรคजनบุตรมี อายุครบ 6 ปี ผู้ต้องขังที่มีอายุ 14 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี มีสิทธิร้องขอให้ตรวจเพื่อป้องกันโรคเกี่ยวกับ ฟัน 1 ครั้ง ในระยะเวลา 6 เดือน ตรวจอนามัยของช่องปาก สภาพของเหงือก โรคฟันผุ

ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับการรักษาด้วยยาและเวชภัณฑ์อื่นๆ เพื่อบำบัดความอ่อนแอของ สุขภาพอนามัยที่จะนำไปสู่ความเจ็บปวดที่คาดหมายได้ ป้องกันอันตรายของพัฒนาการทางอนามัย ของเด็ก หรือเพื่อหลีกเลี่ยงความจำเป็นในการรักษาพยาบาล

7.3 การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย¹¹⁰ เมื่อเจ็บป่วยป้องกันไม่ให้อาการเลวร้ายยิ่งขึ้น บรรเทาอาการเจ็บป่วย ต้องให้มีการรักษาพยาบาลทางแพทย์ ทันตแพทย์ การดูแลด้วยอุปกรณ์ต่างๆ ยา บริการทางแพทย์และบริการสำหรับคุมประพฤติ ตลอดจนความเครียดและการบำบัดด้วยการ ทำงาน เมื่อไม่ขัดแย้งกับการบังคับโทษ

ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับการดูแลด้วยอุปกรณ์ช่วยเกี่ยวกับสายตาและการได้ยิน เครื่องเสริม ร่างกาย อุปกรณ์ช่วยในทางกระดูกและอื่นๆที่จำเป็นเฉพาะกรณี เมื่อคำนึงถึงระยะเวลาการจำคุก แล้วมีความชอบธรรม ไม่ขัดแย้งกับการบังคับโทษ

ในระหว่างขณะการพักผ่อนหรือการออกนอกเรือนจำ ผู้ต้องขังมีสิทธิเรียกร้องต่อ เจ้าหน้าที่บังคับโทษให้มีการรักษาในเรือนจำที่มีอำนาจเหนือตนเท่านั้น

ในด้านทัศนกรรม เงินช่วยค่าฟันปลอมและการครอบฟัน หน่วยงานยุติธรรมแห่งมลรัฐ จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

สิทธิเรียกร้องในการรับบริการย้อมสระผมลดลงเมื่อผู้ต้องขังได้รับประกันสุขภาพ เนื่องมาจากการทำงาน

ด้วยความเห็นชอบของผู้ต้องขัง พนักงานบังคับโทษอาจจัดให้ผู้ต้องขัง ได้รับการ บริการทางการแพทย์ เป็นต้นว่าการผ่าตัด หรือมาตรการเสริมที่ส่งเสริมการกลับสู่สังคม ค่าใช้จ่าย เพื่อการดังกล่าวให้ตกเป็นของผู้ต้องขังถ้าฐานะของผู้ต้องขังยังสามารถรับได้ และวัตถุประสงค์ของ การบำบัดไม่เป็นการขัดขวางกับการบังคับโทษ

7.4 การย้ายที่เมื่อป่วย เมื่อป่วยอาจถูกย้ายไปโรงพยาบาลของเรือนจำหรือเรือนจำอื่นที่ เหมาะสมกับการรักษาพยาบาล กรณีที่ไม่สามารถรักษาภายในเรือนจำได้ให้ทำการย้ายให้ทันกับ อาการ

¹¹⁰ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 58-65. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

7.5 การอยู่กลางแจ้ง จะต้องจัดให้ผู้ต้องขังอยู่กลางแจ้งอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมงถ้าอากาศเป็นใจสำหรับเวลาที่กำหนดไว้นั้น

7.6 การบอกกล่าวเมื่อป่วย เสียชีวิต¹¹¹ กรณีผู้ต้องขังป่วยหนัก จะต้องแจ้งให้ญาติบุคคลที่ผู้ต้องขังให้ความเชื่อถือ หรือผู้แทนตามกฎหมายทราบโดยไม่ชักช้า วิธีเดียวกันนี้ให้ใช้กับกรณีเสียชีวิตด้วย

8. การใช้เวลาว่าง¹¹²

ผู้ต้องขังต้องได้รับ โอกาสทำกิจกรรมในเวลาว่าง ได้รับโอกาสในการหาความรู้ตลอดถึงการศึกษา การศึกษาทางไกล การสมาคมเป็นกลุ่มในเวลาว่าง

8.1 หนังสือพิมพ์และวารสาร ต้องจัดให้มีหนังสือพิมพ์และวารสารให้ผู้ต้องขังในจำนวนที่เหมาะสม หนังสือบางเล่มหรือส่วนหนึ่งของหนังสือพิมพ์หรือวารสารอาจตกอยู่ในข้อห้ามได้ ถ้าสิ่งนั้นจะเป็นภัยอย่างมากต่ออุดมมุ่งหมายของการบังคับโทษ หรือต่อความมั่นคงหรือความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ

8.2 วิทยุและโทรทัศน์ ผู้ต้องขังสามารถฟังวิทยุของเรือนจำ ชมโทรทัศน์ รายการต้องเลือกโดยคำนึงถึงความประสงค์และความต้องการในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนการศึกษาและบันเทิง การรับฟังวิทยุและการดูโทรทัศน์อาจมีการสั่งห้ามชั่วคราวหรือห้ามเฉพาะตัวผู้ต้องขังคนหนึ่งคนใดก็ได้ ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในการรักษาความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ วิทยุและโทรทัศน์ส่วนตัวอาจอนุญาตให้มีได้

8.3 การครอบครองสิ่งของสำหรับกิจส่วนตัว ผู้ต้องขังอาจได้รับอนุญาตให้มีหนังสือในจำนวนที่เหมาะสมและสิ่งของอื่นที่ใช้สำหรับการเรียนหรือทำกิจส่วนตัวไว้ในครอบครอง เว้นแต่ เป็นการผิดกฎหมาย หรือทำให้อุดมมุ่งหมายของการบังคับโทษหรือความปลอดภัยหรือความสงบของเรือนจำตกอยู่ในอันตราย คำสั่งอนุญาตดังกล่าวอาจถูกเพิกถอนได้

9. การส่งคนสงเคราะห์¹¹³

ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับการสงเคราะห์จากเรือนจำ เพื่อแก้ปัญหาส่วนตัวของตน

¹¹¹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 66. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹¹² กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 67-70. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹¹³ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 71-75. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

9.1 ความช่วยเหลือในการรับตัว การรับตัวผู้ต้องขังต้องได้รับความช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้ใกล้ชิดได้รับการดูแลและให้ทรัพย์สินทั้งหลายที่อยู่นอกเรือนจำมีความปลอดภัย

9.2 ความช่วยเหลือระหว่างการบังคับโทษ ผู้ต้องขังต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการรักษาสิทธิและหน้าที่ของเขาโดยเฉพาะสิทธิในการเลือกตั้ง รวมถึงการดูแลผู้ที่อยู่ในความอุปการะของเขา และความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความคิด

9.3 ความช่วยเหลือในการปล่อยตัว ผู้ต้องขังต้องได้รับคำแนะนำในการจัดการเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว เศรษฐกิจ สังคม สถานที่ที่สามารถทำประโยชน์ต่อสังคม ต้องได้รับความช่วยเหลือในการหางาน ที่พักอาศัย บุคคลที่พึ่งพาหลังการปล่อยตัว

กรณีผู้ต้องขังไม่มีปัจจัยของคนเพียงพอ จะได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ตลอดถึงค่าดำรงชีพและเสื้อผ้าตามความจำเป็น

10. การบังคับโทษผู้ต้องขังหญิง¹¹⁴

10.1 การทำงานของผู้ที่ตั้งครรภ์และที่เป็นแม่ ผู้ต้องขังที่กำลังตั้งครรภ์และที่เพิ่งคลอดบุตร ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแม่ที่ทำงานอันเกี่ยวกับการจัดการสถานที่ทำงาน มาใช้บังคับโดยอนุโลม ระหว่างการตั้งครรภ์ มีสิทธิที่จะได้รับการดูแลทางการแพทย์และการผดุงครรภ์ในเรือนจำ

ในการทำคลอดต้องกระทำในโรงพยาบาลนอกเรือนจำ ถ้าไม่อาจทำได้เนื่องจากเหตุผลพิเศษ ให้ทำคลอดในเรือนจำที่มีแผนกทำคลอด

10.2 ยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือในการรักษา ต้องจัดให้มีไว้บริการกรณีมีปัญหาการตั้งครรภ์และเกี่ยวพันกับการคลอด

10.3 การแจ้งเกิด ให้แจ้งเกิดต่อเจ้าพนักงานทะเบียนราษฎรจะหมายเหตุสถานที่เกิดของเด็กเป็นเรือนจำ หรือความเกี่ยวข้องกับเรือนจำหรือการถูกจำคุกของแม่ไม่ได้

10.4 มารดาที่มีบุตรติดมา ในกรณีที่มีบุตรของผู้ต้องขังยังไม่ถึงเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ เด็กอาจได้รับอนุญาตให้อยู่ในเรือนจำด้วย โดยความเห็นชอบของผู้มีสิทธิในการกำหนดที่อยู่ของเด็ก ในสถานที่ที่มารดาอยู่ หากว่าการกระทำนั้นจะเป็นผลดีกับเด็ก ก่อนนำเด็กเข้ามาในเรือนจำ ให้ฟังความเห็นของสถานเยาวชนประกอบ

ผู้ที่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายของการเข้าพักดังกล่าว สิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายอาจยกเว้นได้ถ้าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการเสียหายแก่การอยู่ร่วมกันของมารดาและบุตร

¹¹⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ พ.ศ. 1796, มาตรา 76-80. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

11. ความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย¹¹⁵

ผู้ต้องขังต้องได้รับการกระตุ้นให้อยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบ หน้าที่และข้อจำกัดทั้งหลายที่ได้วางไว้เพื่อการรักษาความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อยของผู้ต้องขัง จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและให้กระทบต่อผู้ต้องขังไม่มากไม่น้อยกว่าความจำเป็น

11.1 ข้อปฏิบัติ ผู้ต้องขังต้องปฏิบัติตามตารางประจำวันของเรือนจำ ไม่ปฏิบัติตนอันเป็นที่รบกวนการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบต่อผู้ดูแลการบังคับโทษ ผู้ต้องขังด้วยกัน และบุคคลอื่น ผู้ต้องขังต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ดูแลการบังคับโทษแม้ว่าตนจะรู้สึกว่าการสั่งนั้นไม่ถูกต้อง งานที่มอบหมายให้กระทำจะหลีกเลี่ยงโดยไม่ได้รับอนุญาตไม่ได้ ห้องขังและสิ่งของที่เรือนจำมอบให้ตนต้องรักษาให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและแลดูสวยงาม และต้องแจ้งให้ทราบทันทีเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่จะมีผลอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกาย

11.2 สิ่งของในครอบครองและเงินส่วนตัว ในการครอบครองหรือรับสิ่งของ ที่เจ้าหน้าที่บังคับโทษมอบให้ หรือที่ได้รับความเห็นชอบแล้วเท่านั้น สิ่งที่มีค่าน้อยอาจรับไว้โดยปราศจากความเห็นชอบได้

เจ้าหน้าที่บังคับโทษอาจกำหนดเงื่อนไขในการรับไว้หรือการครอบครองสิ่งของได้ สิ่งของที่ติดมาที่ผู้ต้องขังไม่อาจครอบครองได้ให้เก็บไว้ที่เขา ถ้าตามวิธีการและขอบเขตสามารถทำได้ เงินสดให้ทำบัญชีเป็นเงินส่วนตัวของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังต้องได้รับโอกาสได้รับมอทรัพย์ของเขาที่มีความจำเป็นในระหว่างถูกบังคับโทษหรือเมื่อปล่อยตัว ถ้าผู้ต้องขังปฏิเสธที่จะนำสิ่งของที่ติดตัวมาเนื่องจากจากสิ่งของเหล่านั้น ไม่อาจนำเข้ามาได้ออกไปจากเรือนจำ เจ้าหน้าที่บังคับโทษมีอำนาจที่นำสิ่งนั้นออกจากเรือนจำโดยค่าใช้จ่ายของผู้ที่นำภาพและสิ่งของอื่นที่เกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยของเรือนจำที่เจ้าหน้าที่บังคับโทษทราบ อาจถูกทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ได้

11.3 การค้น การค้นตัวผู้ต้องขัง ทรัพย์สิน ห้องขัง สามารถทำได้ ค้นตัวผู้ต้องขังชายให้กระทำโดยผู้ชาย ถ้าตัวผู้ต้องขังหญิงให้กระทำโดยหญิง ความอับอายทางเพศต้องได้รับการดูแลกรณีเร่งด่วนหรือตามคำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำ การเปลื้องเสื้อผ้าที่เกี่ยวข้องกับการค้นตัวให้กระทำได้ ผู้ต้องขังชายให้กระทำโดยผู้ชาย ผู้ต้องขังหญิงให้กระทำโดยหญิง ต้องกระทำในห้องที่ไม่เปิดเผย

ผู้บัญชาการเรือนจำอาจวางหลักทั่วไปเกี่ยวกับการค้นในการรับตัวผู้ต้องขัง การพบกับผู้มาเยี่ยม และกรณีการไม่อยู่ในเรือนจำ

¹¹⁵ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความพลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ก.ศ. 1796, มาตรา 81-93. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

11.4 การอยู่ในที่ที่ปลอดภัย ผู้ต้องขังคนหนึ่งอาจถูกย้ายไปอยู่ในเรือนจำที่มีความปลอดภัยดีกว่า เมื่อเหตุที่จะหลบหนีมีอยู่ หรือมีฉะนั้นความปลอดภัยของเขาหรือสภาพของเขาตกอยู่ในอันตรายต่อความปลอดภัยหรือความสงบของเรือนจำ

11.5 มาตรการระบุดัวบุคคล มาตรการระบุดัวบุคคลกระทำโดย การพิมพ์นิ้วมือ การถ่ายภาพ การระบุคำนิรूपพรรณรายกายภายนอก การชั่งน้ำหนักและการวัดส่วนสูง เอกสารระบุตัวดังกล่าวนี้ให้นำรวมไว้ในแฟ้มบุคคลของผู้ต้องขัง บุคคลที่ถูกระบุดัวหลังจากปล่อยตัวอาจเรียกร้องให้ทำลายแฟ้มระบุตัวได้ทันที ยกเว้นภาพถ่ายและคำนิรूपพรรณ เมื่อการบังคับโทษหมดสิ้นต้องแจ้งให้ผู้พ้นโทษทราบสิทธินี้ด้วย

11.6 อำนาจจับ ผู้ต้องขังที่หลบหนีหรือออกไปนอกเรือนจำโดยไม่ได้รับอนุญาตอาจถูกจับและนำกลับเข้าเรือนจำโดยเจ้าหน้าที่บังคับโทษหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ข้อมูลการระบุดัวหรือการจับอาจถูกส่งไปยังเจ้าหน้าที่บังคับโทษหรือนพนักงานสอบสวนได้ เท่าที่จำเป็นในการติดตามจับ

11.7 มาตรการมั่นคงพิเศษ ตามความปลอดภัยหรือสภาพจิตใจที่เกรงว่าจะหลบหนีหรือเป็นอันตรายต่อการใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่น หรือทรัพย์สินหรือเป็นอันตรายต่อการฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตนเอง มาตรการพิเศษที่ทำได้คือ การยึดหรือการเก็บวัตถุต่างๆ การเฝ้าสังเกตในตอนกลางคืน การแยกจากผู้ต้องขังอื่น การเพิกถอนหรือจำกัดการอยู่ในที่แจ้ง การนำไปไว้ในห้องมั่นคงพิเศษที่ปราศจากวัตถุที่เป็นอันตราย และการใช้เครื่องพันธนาการ

การนำตัวออกไปหรือในการขนส่ง การใส่เครื่องพันธนาการย่อมกระทำได้ ถ้าเนื่องจากเหตุผลพิเศษอื่น เป็นที่เกรงว่าหลบหนี มาตรการพิเศษอื่นให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นต้องกระทำ

11.8 การขังเดี่ยว กระทำได้เฉพาะเมื่อมีเหตุผลพิเศษเฉพาะบุคคล ถ้ากระทำเกิน 3 ครั้งในปีหนึ่งจะทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ตรวจการระยะเวลาดังกล่าวนี้จะต้องไม่หยุดลงของการที่ผู้ต้องขังสวดมนต์หรือเข้าร่วมชั่วโมงว่าง

11.9 การพันธนาการ ตามปรกติการพันธนาการให้กระทำที่มือและเท้าเพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องขัง ผู้บัญชาการเรือนจำอาจใช้พันธนาการโดยวิธีอื่นได้ แต่จะต้องผ่อนปรนตามระยะเวลาถ้าเป็นความจำเป็น

11.10 การสั่งการมาตรการพิเศษอื่น ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งมาตรการพิเศษได้ กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนเจ้าหน้าที่อื่นอาจออกมาตรการความมั่นคงพิเศษเป็นการชั่วคราวได้ แล้วต้องรายงานผู้บัญชาการเรือนจำ การออกมาตรการเพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับการบำบัดทางแพทย์หรือการสังเกตการณ์ทางแพทย์หรือสภาพทางจิต จะต้องฟังความเห็นของแพทย์ก่อน กรณีที่ไม่อาจทำได้ต้องฟังความเห็นของผู้ต้องขังด้วย

11.11 การดูแลทางแพทย์ ผู้ต้องขังถูกขังในห้องขังที่มีความมั่นคงพิเศษหรือถูกใช้เครื่องพันธนาการ นายแพทย์ประจำเรือนจำต้องเข้าตรวจเยี่ยมและเท่าที่ทำได้ต้องกระทำทุกวัน กรณีนี้ไม่ใช่กับการพันธนาการระหว่างนำตัวนักโทษออกจากห้องขัง การนำตัวไปที่อื่นหรือการขนส่ง ตลอดเวลาที่ผู้ต้องขังถูกเพิกถอนการอยู่ในที่แจ้งรายวันนั้น จะต้องฟังความเห็นของแพทย์อย่างสม่ำเสมอ

11.12 การชดเชยค่าใช้จ่าย ผู้ต้องขังมีหน้าที่ต้องชดเชยค่าใช้จ่ายแก่เจ้าพนักงานบังคับโทษที่เขาจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการที่ตนได้รับบาดเจ็บหรือในการทำให้ผู้ต้องขังอื่นบาดเจ็บ สิทธิเรียกร้องตามกฎหมายอื่นไม่ถูกระทบกระเทือน

12. การใช้กำลังบังคับ¹¹⁶

12.1 ความทั่วไป การที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรการบังคับโทษและมาตรการความมั่นคงปลอดภัย ภารกิจดังกล่าวนี้ไม่อาจจะใช้วิธีอื่นใดได้แล้ว จึงจะมีอำนาจใช้กำลังบังคับได้ การใช้กำลังบังคับอาจใช้กับบุคคลอื่นที่มีผู้ต้องขังได้ด้วย ถ้าบุคคลนั้นๆ ได้กระทำการใดๆ เพื่อที่จะให้ผู้ต้องขังหลบหนี หรือมีการบุกรุกเข้ามาในเรือนจำ หรือเข้ามาอยู่ในเรือนจำโดยไม่มีอำนาจโดยชอบ การใช้กำลังบังคับ การใช้อุปกรณ์ช่วยและการใช้อาวุธ โดยการใช้กำลัง หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มีผลต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน อุปกรณ์ในการใช้กำลัง เช่น เครื่องพันธนาการ อาวุธ ซึ่งอาจได้แก่ ตะบอง อาวุธปืน สารที่มีผลต่อร่างกาย

12.2 หลักความพอสมควรแก่เหตุ การเลือกใช้มาตรการที่สามารถใช้ได้ ต้องเป็นมาตรการที่มีผลกระทบต่อบุคคลหรือสาธารณชนน้อยที่สุด ความเสียหายที่คาดหมายได้จากการใช้บังคับที่จะเป็นการเกินสมควรแก่เหตุ จะต้องยกเลิกทันที

12.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง การใช้กำลังเกิดจากคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นที่มีอำนาจ เจ้าพนักงานบังคับโทษมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น เว้นแต่คำสั่งนั้นจะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือเป็นกรณีที่ไม่อาจสั่งการอย่างเป็นทางการเช่นนั้นได้

ห้ามมิให้เป็นการปฏิบัติคำสั่งให้กระทำผิดกฎหมาย ผู้ปฏิบัติตามคำสั่งจะพ้นความรับผิดชอบเมื่อตนไม่รู้ว่าเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเจ้าพนักงานบังคับโทษเห็นว่าคำสั่งใดเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมาย ต้องทักทวนคำสั่งนั้นต่อผู้ออกคำสั่ง

12.4 การเตือนก่อนการใช้กำลังบังคับ ปกติถ้าจะมีการใช้กำลังบังคับจะต้องมีการเตือนให้ทราบก่อน เว้นแต่ พฤติการณ์ไม่เปิดช่องให้กระทำได้หรือต้องกระทำในทันทีทันใด เพื่อ

¹¹⁶ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ก.ศ. 1796, มาตรา 94-101. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

หลีกเลี่ยงมิให้มีการกระทำที่จะเป็นความผิดอาญาเกิดขึ้น หรือเพื่อป้องกันอันตรายปัจจุบันอย่างหนึ่งอย่างใด

12.5 หลักทั่วไปเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืน¹¹⁷ อาวุธปืนใช้เมื่อมาตรการอื่นไม่เป็นผลล้มเหลว การใช้อาวุธปืนแก่บุคคลจะกระทำได้อีกต่อเมื่อการใช้อาวุธแก่ทรัพย์ไม่มีผลเป็นการระงับยับยั้งได้ การใช้อาวุธปืนให้กระทำโดยผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่บังคับโทษที่ได้รับการฝึกฝนมาโดยเฉพาะเท่านั้น การใช้อาวุธปืนต้องระงับเมื่อปรากฏชัดว่าการใช้นั้นมีความเป็นไปได้สูงที่จะเป็นอันตรายแก่บุคคลผู้ไม่เกี่ยวข้อง

ก่อนการใช้อาวุธปืนต้องมีการเตือนล่วงหน้า อาจกระทำโดยการยิงเตือน การใช้อาวุธโดยไม่มีการเตือนให้กระทำได้อีกเมื่อเป็นการสมควรเพื่อป้องกันอันตรายปัจจุบันที่มีต่อร่างกายและชีวิต

การใช้อาวุธปืนกับผู้ต้องขังจะกระทำการได้ ในกรณีที่ผู้ต้องขังไม่ยอมวางอาวุธหรือเครื่องมือที่มีอันตรายอื่นแม้ทั้งที่จะได้เรียกร้องซ้ำแล้วซ้ำอีกให้ยอมวางอาวุธ หรือเมื่อผู้ต้องขังร่วมกันแหกคุกหรือเพื่อระงับยับยั้งการหลบหนีของผู้ต้องขัง หรือเพื่อที่จะจับกุมผู้ต้องขังที่หลบหนีไป แต่การระงับยับยั้งการหลบหนีออกจากเรือนจำเปิดจะใช้อาวุธปืนไม่ได้

การใช้อาวุธปืนกับบุคคลอื่นให้กระทำได้เมื่อบุคคลนั้นใช้กำลังเพื่อปล่อยตัวผู้ต้องขัง หรือใช้กำลังเพื่อบุกรุกเข้าไปในเรือนจำ

12.6 การใช้กำลังบังคับในขอบเขตของการอนามัย¹¹⁸ การตรวจการแพทย์และการบำบัด การให้อาหาร การใช้กำลังบังคับได้เฉพาะกรณีมีอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายที่ร้ายแรงแก่ผู้ต้องขัง อันตรายแก่กายต่อผู้อื่น เป็นการป้องกันสุขภาพอนามัยและเพื่อความสะอาดถูกสุขลักษณะ การตรวจร่างกายโดยไม่ยินยอมให้กระทำได้ เป็นการตรวจที่เป็นการใช้กำลังบังคับมาตรการดังกล่าวจะกระทำได้อีกแต่โดยคำสั่งแพทย์และภายใต้การกำกับดูแลของแพทย์เท่านั้น ความดังกล่าวไม่ตัดการปฐมพยาบาลในกรณีที่ไม้อาจเรียกหาแพทย์ได้ทันและหากเน้นเข้าไปจะเกิดอันตรายแก่ชีวิตได้

13. มาตรการทางวินัย¹¹⁹

¹¹⁷ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 99-100. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹¹⁸ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 101. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹¹⁹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 102-107. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ผู้ต้องขังคนใดจงใจกระทำผิดหน้าที่ ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งการให้ดำเนินการทางวินัย การใช้มาตรการทางวินัยอาจละเอียดได้ เมื่อเห็นว่าการตักเตือนจะเป็นการเพียงพอแล้ว มาตรการทางวินัยสามารถใช้ได้ไปพร้อมๆกัน กับการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิด

13.1 ชนิดของมาตรการทางวินัย ที่สามารถกระทำ ได้คือ

1. ทัณฑ์บน
2. จำกัดหรือตัดเงินประจำหรือเงินใช้จ่ายไม่เกินสามเดือน
3. จำกัดหรือริบหนังสือไม่เกิน 2 สัปดาห์ รวมตลอดทั้งวิทยุหรือโทรทัศน์ไม่เกิน 3 เดือน

4. จำกัดหรือริบวัตถุที่ใช้ประกอบการงานในเวลาว่างหรือการร่วมกิจกรรมไม่เกิน 3 เดือน

5. แยกขังระหว่างการพักผ่อนไม่เกิน 4 สัปดาห์

6. งดงานที่มอบหมายหรือการทำงานไม่เกิน 4 สัปดาห์โดยไม่ได้รับเงิน

7. ห้ามพบกับบุคคลภายนอกเรือนจำในกรณีร้ายแรงไม่เกิน 3 เดือน

8. คุมขังเป็นระยะเวลาไม่เกิน 4 สัปดาห์

การคุมขังจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำผิดร้ายแรง หรือกระทำผิดซ้ำหลายครั้งเท่านั้น มาตรการทางวินัยหลายอย่างอาจใช้ร่วมกันได้ในขณะเดียวกัน

13.2 การบังคับตามมาตรการทางวินัยและการรอกการลงโทษ ปกติมาตรการทางวินัยต้องถูกบังคับใช้ทันที มาตรการทางวินัยหนึ่งมาตรการใดอาจรอกการบังคับทั้งหมดหรือบางส่วนได้ไม่เกิน 6 เดือน กรณีที่มีการจำกัดหรือริบเงิน ให้นำเงินในระหว่างนั้นรวมเข้าไว้เป็นรายได้ของผู้ต้องขัง

กรณีที่มีการจำกัดผู้ต้องขังพบบุคคลภายนอกเรือนจำ จะต้องให้โอกาสแก่เขาได้แจ้งให้ผู้ติดต่อทางจดหมายหรือผู้ที่มาเยี่ยมได้ทราบ กรณีติดต่อกับศาลและเจ้าหน้าที่ยุติธรรมตลอดจนกับทนายความหรือโนตารีในการดูแลคดีจะจำกัดไม่ได้

การขังเดี่ยว อาจถูกคุมขังในห้องควบคุมที่กำหนดไว้เป็นพิเศษก็ได้ แต่ต้องเป็นห้องที่เหมาะสม

13.3 อำนาจลงโทษทางวินัย ผู้บัญชาการเรือนจำเป็นผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัย การกระทำผิดระหว่างย้ายไปเรือนจำอื่นหัวหน้าเรือนจำอื่นที่นักโทษกำลังย้ายไปเป็นผู้มีอำนาจในการลงโทษ ถ้าการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกระทำต่อผู้บัญชาการเรือนจำ เจ้าหน้าที่ตรวจการจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

13.4 กระบวนการพิจารณา¹²⁰ ข้อกล่าวหาต้องได้รับการตรวจสอบอย่างชัดเจน ผู้ต้องขังมีสิทธิโต้แย้งข้อกล่าวหาได้ และต้องมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรทำให้การของผู้ต้องขังไว้ในกรณีที่มีการกระทำผิดร้ายแรงก่อนการตัดสินชี้ขาด ให้ผู้บัญชาการเรือนจำปรึกษากับบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบำบัดก่อนที่จะสั่งให้ใช้มาตรการทางวินัยกับผู้ต้องขัง ที่อยู่ในการบำบัดทางแพทย์ หรือผู้ต้องขังที่มีครรภ์ หรือผู้ที่เพิ่งคลอดบุตรจะต้องฟังคำชี้แจงของแพทย์ด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำต้องแจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ผู้ต้องขังทราบด้วยวาจา ก่อนที่จะมีการคุมขังจะต้องฟังความเห็นของแพทย์ระหว่างคุมขังเดี่ยวผู้ต้องขังต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์และต้องหยุดหรือระงับเมื่อสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังเป็นอันตราย¹²¹

14. การช่วยเหลือทางกฎหมาย¹²²

ผู้ต้องขังต้องได้รับโอกาสในการมีสิทธิในการร้องเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน ต่อผู้บัญชาการเรือนจำ ซึ่งต้องจัดเวลาให้พบด้วย ผู้แทนผู้ตรวจการเรือนจำตรวจเรือนจำจะต้องมีหลักประกันว่าผู้ต้องขังคนหนึ่งคนใดสามารถบอกกล่าวเกี่ยวกับเรื่องของตนต่อเขาได้

14.1 คำร้องต่างๆ การคัดค้านมาตรการต่างเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดเกี่ยวกับการบังคับโทษอาจมีการร้องต่อศาล คำร้องให้ศาลวินิจฉัยจะกระทำได้ เมื่อผู้ร้องว่ามาตรการหรือการปฏิบัติหรือการละเว้น เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้อง ศาลบังคับโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่บังคับโทษอยู่ในเขตเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยคำร้อง

บุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี ได้แก่ ผู้ยื่นคำร้อง เจ้าหน้าที่บังคับโทษที่เป็นผู้ออกมาตรการที่เป็นเหตุขอให้เพิกถอนหรือถูกปฏิบัติโดยคำร้องหรือที่ละเว้น คำร้องจะต้องยื่นภายใน 2 สัปดาห์หลังจากได้รับแจ้งให้ทราบทางหนังสือถึงมาตรการนั้น หรือหลังจากปฏิบัติเป็นหนังสือหรือบันทึกไว้ที่หน่วยงานของศาล ในกรณีที่ไม้อาจทำได้ตามกำหนดเวลาดังกล่าวโดยมิใช่ความผิดของตน ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้กลับเข้าสู่ฐานะเดิม

14.2 การดำเนินการรับคำร้อง ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องประสงค์ละเว้นบางมาตรการ การร้องขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดจะกระทำภายใน 3 เดือนนับแต่วันยื่นคำร้อง เว้นแต่เป็นคำร้องต้องห้ามเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่ามาตรการนั้นยังไม่นำออกมาใช้ ให้ศาลยุติกระบวนการพิจารณาไว้ตาม

¹²⁰ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 106. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹²¹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 107. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹²² กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 108-112. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ระยะเวลาที่เห็นสมควร เมื่อมาตรการที่ร้องขอได้ออกภายในกำหนด ข้อพิพาทนั้นให้ดำเนินการในชั้นพิจารณาต่อไป คำร้องดังกล่าวนี้ ให้กระทำภายใน 1 ปีนับแต่ได้ยื่นคำร้องให้ปฏิบัติตามมาตรการ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยไม่อาจยื่นได้ภายใน 1 ปี หรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะเรื่องไม่อาจทำได้

14.3 การยกเลิกมาตรการ¹²³ การยื่นคำร้องต่อศาลไม่เป็นเหตุให้ไม่ต้องปฏิบัติตามศาล มีอำนาจขยายเวลาการปฏิบัติตามมาตรการออกไปได้ เมื่อภัยมีอยู่กับสิทธิของผู้ร้องจะเสียไปหรือจะยากยิ่งขึ้น และประโยชน์ที่ได้จะมีมากกว่าการบังคับตามมาตรการในทันที ศาลมีอำนาจออกคำสั่งชั่วคราวได้ตามกฎหมายวิธีพิจารณาของศาลปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลมการอุทธรณ์คำสั่งจะกระทำมิได้ แต่ศาลอาจสั่งเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกในเวลาใดๆ ก็ได้

14.4 คำวินิจฉัยของศาล¹²⁴ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งโดยไม่ต้องสอบปากคำ เมื่อศาลเห็นว่ามาตรการนั้นผิดกฎหมายและผู้ร้องถูกละเมิดสิทธิโดยมาตรการดังกล่าว ให้ศาลสั่งเพิกถอน กรณีที่การปฏิเสธหรือการละเว้นมาตรการผิดกฎหมาย และผู้ร้องถูกละเมิดสิทธิโดยมาตรการดังกล่าว ให้ศาลสั่งให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะต้องกระทำตามคำขอ ถ้าการสั่งนั้นสามารถกระทำได้ ในกรณีอื่นให้ศาลสั่งเป็นหน้าที่ของผู้ร้องปฏิบัติตามความเห็นทางกฎหมายของศาล

14.5 การอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย การอุทธรณ์คำสั่งของศาลบังคับโทษในปัญหาข้อกฎหมายให้กระทำได้ เฉพาะเมื่อคำวินิจฉัยนั้นขัดต่อกฎหมาย กฎหมายถูกละเมิดปทัสถานทางกฎหมายไม่ได้ใช้หรือใช้อย่างไม่ถูกต้อง เพื่อเป็นตรวจสอบหรือพัฒนาทางกฎหมาย หรือเพื่อความมั่นคงและความเป็นเอกภาพของการพิพากษาของศาลให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนของกรอุทธรณ์มาบังคับโดยอนุโลม เว้นแต่กฎหมายนี้จะได้กล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

ศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย คือศาลสูงมลรัฐที่ศาลบังคับคดีอยู่ในเขต¹²⁵

อุทธรณ์ต้องยื่นภายในกำหนด 1 เดือนหลังจากการแจ้งให้ทราบถึงพิพากษาจะคัดค้านในประเด็นไหน จะขอให้อยกเลิกอย่างไร คำร้องขอต้องอ้างเหตุผลประกอบว่าคำพิพากษาละเมิด

¹²³ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 114. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹²⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 115-119. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹²⁵ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 117. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ปัทสถานกฎหมายใด ต้องกล่าวให้ชัดว่าข้อเท็จจริงใดที่ยังไม่สมบูรณ์ ผู้ยื่นคำร้องที่เป็นผู้อุทธรณ์ อาจให้ทนายลงนามในหนังสือหรือบันทึกได้¹²⁶

14.6 คำวินิจฉัยเกี่ยวกับอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย ศาลอาญาชี้ขาดได้โดยไม่ต้อง สอบปากคำ การตรวจสอบของศาลไม่ผูกมัดกับคำร้อง และตราบที่การอุทธรณ์เกี่ยวกับความไม่ สมบูรณ์ของวิธีพิจารณา ต้องผูกมัดกับข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุผลในอุทธรณ์เท่านั้น คำสั่งที่ยกให้ อุทธรณ์ไม่ต้องให้เหตุผล ถ้าอุทธรณ์ไม่พึงรับไว้พิจารณาเอกฉันท์หรือขาดเหตุผล กรณีที่อุทธรณ์ พังขึ้นให้สั่งคำสั่งนั้น ศาลอาญาอาจวินิจฉัยเรื่องแทนศาลบังคับโทษเมื่อการวินิจฉัยนั้นสามารถ กระทำได้ ในกรณีอื่นให้ส่งเรื่องกลับให้ศาลบังคับคดีเป็นผู้พิจารณาดำเนินการ คำพิพากษาของศาล อาญาเป็นที่สุด

14.7 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ในการดำเนินคดีจะต้องกำหนดไว้ด้วยว่าค่าใช้จ่ายและ ค่าธรรมเนียมที่จำเป็นใครเป็นผู้รับภาระ ในกรณีที่ผู้ร้องแพ้คดีหรือมีการถอนคำร้อง ผู้ร้องต้อง รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมที่จำเป็น ในกรณีที่มาตรการจบลงด้วยการอื่นนอกจากการ ถอนคำร้อง ก่อนการวินิจฉัยของศาลใช้ดุลพินิจที่จะสั่งเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมตามที่ เห็นสมควร

15. การบังคับคดีและการควบคุมระหว่างคดี¹²⁷

ในกรณีที่การควบคุมตัวระหว่างคดีหยุดลงเพื่อการบังคับคดีหรือการควบคุมตัวระหว่าง คดีสำหรับผู้ต้องขังคนหนึ่งคนใดในคดีอื่น ผู้ต้องขังต้องถูกจำกัดเสรีภาพตามที่จำเป็นสำหรับการ ควบคุมตัวระหว่างคดี ให้ผู้พิพากษาที่มีเขตอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นผู้ สั่งเกี่ยวกับมาตรการที่จำเป็น

16. สถานบำบัดทางสังคม¹²⁸

สถานบำบัดทางสังคมแยกต่างหากจากเรือนจำ หากมีเหตุผลพิเศษจะจัดตั้งแผนกบำบัด พิเศษในเรือนจำอื่นก็ได้ สำหรับแผนกเหล่านี้ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับสถานบำบัดพิเศษมาใช้บังคับ

17. การลาเพื่อเตรียมการปล่อย

¹²⁶ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 118. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹²⁷ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 122. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹²⁸ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 123-126. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ผู้บัญชาการเรือนจำอาจอนุญาตให้ผู้ต้องขังคนใดคนหนึ่งเพื่อเตรียมการปล่อยตัวได้ไม่เกิน 6 เดือน คำสั่งกับผู้ลาสำหรับการลาให้กระทำได้ ซึ่งอาจได้รับคำสั่งว่าต้องอยู่ในความดูแลของบุคคลใดโดยเฉพาะและให้กลับมาในเรือนจำในระยะเวลาสั้นๆ การลาอาจถูกยกเลิกได้เมื่อการยกเลิกจำเป็นสำหรับการบำบัดผู้ต้องขัง¹²⁹

ผู้ที่เคยเป็นผู้ต้องขัง อาจยื่นคำร้องให้ตนได้รับการบำบัดรักษาในสถานบำบัดทางสังคมเป็นการชั่วคราวได้ เมื่อเป้าหมายของการบำบัดเขาจะไม่ปลอดภัยและการเข้าอยู่ในเรือนจำเนื่องด้วยเหตุนี้เป็นสิ่งจำเป็น จะใช้มาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการใช้กำลังโดยตรงกับเขาไม่ได้

การรับตัวนี้จะเพิกถอนเสียเมื่อไรก็ได้ และด้วยคำร้องต้องปล่อยตัวผู้ที่รับเข้ามาโดยไม่ชักช้า¹³⁰

18. การดูแลหลังการปล่อยตัว

จะต้องมีจำนวนนักวิชาการ สำหรับสถานบำบัดทางสังคมมากพอที่จะดูแลผู้ต้องขังหลังการปล่อยตัว トラบเท่าที่ผลการบำบัดยังไม่เป็นที่มั่นใจพอที่จะปล่อยตัวออกสู่สังคม

19. เจ้าหน้าที่บังคับโทษ¹³¹

19.1 สถานที่และการแบ่งแยกการบังคับโทษ การบังคับโทษจำคุก ให้กระทำในเรือนจำของมลรัฐ หญิงและชายต้องแยกขัง ในกรณีมีเหตุผลพิเศษอาจแยกขังหญิงไว้ในแผนกที่แยกออกมาในเรือนจำชายได้ การแยกอาจได้รับการยกเว้นเพื่อใช้มาตรการบำบัดของผู้ต้องขังในเรือนจำอื่นหรือในแผนกอื่นที่เห็นสมควร

19.2 การจำแนกผู้ต้องขัง ให้กำหนดสถานที่จำคุกในเรือนจำต่างๆ เรือนจำในการขังเดี่ยวจักต้องคำนึงถึงการขังที่ปลอดภัยกรณีเรือนจำเปิดต้องไม่มีหรือมีมาตรการป้องกันการหลบหนีน้อยที่สุด ในเรือนจำหญิงจะต้องจัดให้มีสถานที่ที่แม่และเด็กสามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้

19.3 ขนาดและการจัดเรือนจำ เรือนจำทั้งหลายต้องจัดให้เพียงพอต่อความต้องการในการบำบัดผู้ต้องขังเป็นคณา เรือนจำบังคับโทษต้องจัดให้เหมาะสมกับการที่จะดูแลและบำบัดเป็นกลุ่ม เรือนจำสำหรับการบำบัดทางสังคม และเรือนจำหญิงจะจัดให้เกิน 200 ที่ไม่ได้

¹²⁹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 124. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹³⁰ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 125. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹³¹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 139-150. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

19.4 ขนาดและการจัดห้องขัง ห้องพักระหว่างเวลาพักผ่อนตลอดจนห้องรวมและห้องเยี่ยมจะต้องจัดให้น่าอยู่หรือเหมาะสมกับความมุ่งหมายอื่นๆ จะต้องมีโอกาสอย่างเพียงพอสำหรับการสูดดมอากาศที่ดี ต้องมีเครื่องทำความร้อนและระบบการถ่ายเทอากาศ และมีพื้นที่และหน้าต่างอย่างเพียงพอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมด้วยความเห็นชอบจากสภาที่ปรึกษา (Bundesrat) มีอำนาจออกกฎหมายกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของอากาศ การถ่ายเทของอากาศ ขนาดพื้นที่ และหน้าต่าง ตลอดจนเครื่องทำความร้อนและการจัดห้อง

19.5 การกำหนดความจุ ผู้ตรวจการเป็นผู้กำหนดขนาดความจุของเรือนจำแต่ละเรือนจำ โดยคำนึงถึงการอยู่ด้วยกันในระหว่างพักผ่อน (มาตรา 18) ในการนี้จะต้องคำนึงถึงสถานที่ทำงาน การศึกษาอบรมและการศึกษาต่อ ตลอดจนห้องสำหรับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การใช้เวลาว่าง การกีฬา มาตรการบำบัดและการเยียวยาอย่างเพียงพอ

19.6 การห้ามบรรจผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ห้องขังจะบรรจผู้ต้องขังเกินความจุที่กำหนดไว้ไม่ได้ข้อยกเว้นจะต้องเป็นไปเป็นการชั่วคราวและต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ตรวจการเท่านั้น

19.7 การจัดการสำหรับการปล่อยตัว ในการเตรียมการปล่อยตัวจะต้องจัดสิ่งต่างๆให้เหมาะสมกับเรือนจำปิดหรือต้องพิจารณาถึงเรือนจำเปิด

19.8 การหางาน โอกาสการฝึกงาน เจ้าหน้าที่บังคับโทษโดยการร่วมมือของสมาคมและสถาบันแรงงานและเศรษฐศาสตร์ต้องจัดหางานให้กับผู้ต้องขังที่มีความสามารถทำงานได้ ได้ทำงานที่มีรายได้เหมาะสม และจักต้องช่วยเหลือ แนะนำและติดต่อในเรื่องอาชีพ

19.9 สถานที่ทำงาน สถานที่ฝึกอาชีพ เรือนจำต้องจัดให้มีสถานที่ทำงาน สถานที่ฝึกอาชีพ และกิจกรรมการบำบัดด้วยการทำงาน

สถานที่ทำงานและสถานที่ฝึกอาชีพและสถานบำบัด จักต้องมีความสัมพันธ์กับภายนอกเรือนจำ บทบัญญัติเรื่องการคุ้มครองแรงงานและความปลอดภัยในการทำงานจะต้องได้รับการพิจารณาด้วย

การฝึกอาชีพและกิจกรรมบำบัดด้วยการทำงาน อาจกระทำในสถานที่ของผู้ประกอบการเอกชนก็ได้ อาจมีการโอนการควบคุมทางเทคนิคและวิชาการให้ผู้ประกอบการเอกชนดูแลได้

20. การควบคุมดูแลเรือนจำ¹³²

20.1 เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล การควบคุมดูแลเรือนจำทั้งหลายเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายยุติธรรมของรัฐ อำนาจหน้าที่ดังกล่าวอาจโอนไปให้สำนักงานบังคับโทษได้

¹³² กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 151-153. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ในการควบคุมดูแลการทำงานตลอดจนการทำงานเพื่อสังคม การฝึกอบรมต่อเนื่อง การดูแลสุขภาพอนามัย และการบำบัดอื่นๆ ที่เป็นวิชาการ จะต้องกระทำด้วยผู้ทรงคุณวุฒิของตนเอง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิ จะต้องจัดให้มีการแนะนำในทางวิชาการ

20.2 แผนการบังคับโทษ แผนการบังคับโทษจะต้องระบุว่าผู้ต้องคำพิพากษาคนใด จะต้องถูกส่งตัวไปไว้ในเรือนจำหรือแผนกใด การส่งตัวไปบังคับโทษที่อื่นให้กระทำได้เมื่อกรณีมีเหตุผลในการบำบัดหรือการคืนสู่สังคม

20.3 อำนาจในการโยกย้าย ฝ่ายยุติธรรมมลรัฐมีอำนาจสั่งการเรื่องการโยกย้ายผู้ต้องขังเอง หรือจะมอบหมายให้หน่วยงานกลางดำเนินการแทนก็ได้

21. โครงสร้างภายในของโครงการยุติธรรม¹³³

21.1 การทำงานร่วมกัน ผู้ทำงานการบังคับโทษต้องทำงานร่วมกัน และปฏิบัติด้วยกัน ให้ภารกิจการบังคับโทษประสบความสำเร็จ

เจ้าหน้าที่และหน่วยงานการดูแลปล่อยตัวที่ดี การช่วยเหลือดูแลไม่ให้หลบหนีที่ดี การช่วยเหลือดูแลไม่ให้หลบหนีที่ดี หน่วยงานควบคุมดูแลที่ดี หน่วยงานกักขัง ผู้มีอำนาจในด้านการประกันสังคมและการช่วยเหลือทางสังคมที่ดี หน่วยงานช่วยเหลืออื่นที่ดี และสมาคมการกุศลที่ดี ต้องทำงานร่วมกัน

21.2 เจ้าพนักงานบังคับโทษ เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติภารกิจของเรือนจำยุติธรรมเมื่อมีเหตุผลพิเศษอาจมีการมอบหมายภารกิจให้เจ้าพนักงานอื่นปฏิบัติได้ หรือให้บุคคลในตำแหน่งหน้าที่อื่น หรือบุคคลที่มีหน้าที่ตามสัญญาปฏิบัติก็ได้ เรือนจำแต่ละแห่งต้องจัดผู้ทำงานที่เหมาะสมมีกลุ่มอาชีพต่างๆ เป็นต้นว่า กลุ่มทั่วไป กลุ่มธุรกิจ และกลุ่มโรงงาน กลุ่มจิตวิทยา กลุ่มแพทย์ กลุ่มครู นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์

21.3 การดูแลเรือนจำ ให้แต่งตั้งผู้บัญชาการเรือนจำแต่ละเรือนจำเป็นผู้แทนเรือนจำในกิจการภายนอก เป็นผู้รับผิดชอบการบังคับโทษทั้งหมด เว้นแต่จะมอบหมายให้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานบังคับโทษผู้อื่น หรือเจ้าพนักงานบังคับโทษอื่นร่วมกัน

21.4 การดูแลทางด้านจิตใจ การแต่งตั้งหรือการว่าจ้างผู้สอนศาสนาต้องได้รับความเห็นชอบจากศาสนา กรณีที่จำนวนผู้นับถือศาสนาใดมีไม่มากพอสำหรับผู้สอนศาสนาหนึ่ง อาจจัดการดูแลทางด้านจิตใจโดยวิธีอื่นได้ ด้วยความเห็นชอบของผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้สอนศาสนาอาจให้ช่วยเหลือแทนได้และสำหรับการควบคุมตลอดจนกิจกรรมทางศาสนาอื่นอาจใช้ผู้สอนศาสนาภายนอกได้

¹³³ หมายความว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ก.ศ. 1796, มาตรา 154-161. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

21.5 การดูแลทางการแพทย์ แพทย์ใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบดูแลทางการแพทย์ การดูแลทางการแพทย์อาจมอบหมายให้แพทย์รองหรือแพทย์ที่มีสัญญาจ้างปฏิบัติหน้าที่แทนได้

การรักษาผู้ป่วยจะต้องกระทำโดยผู้มีใบอนุญาตประกอบโรคศิลป์ ตามกฎหมายว่าด้วยสถานโรงพยาบาล ในกรณีที่บุคคลตามประโยคแรกมิไม่เพียงพอ ให้ใช้เจ้าหน้าที่บังคับโทษที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ในการดูแลผู้ป่วยแทนได้

21.6 การประชุมปฏิบัติการ การวางแผนและการทบทวนแผนการบังคับโทษ และในการเตรียมการในการตัดสินใจบังคับโทษ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำ จัดให้มีการประชุมกับผู้เกี่ยวข้องในการบำบัด

21.7 ความรับผิดชอบร่วมของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังและผู้เข้ามาอยู่ในเรือนจำต้องได้รับโอกาสร่วมในความรับผิดชอบ สำหรับเหตุการณ์แห่งประโยชน์ร่วมกัน ในสิ่งดังกล่าวตามลักษณะของเรื่องและตามภารกิจของเรือนจำเรียกเรื่องเช่นนั้น

21.8 ระเบียบเกี่ยวกับสถานที่ ผู้บัญชาการเรือนจำเป็นผู้วางระเบียบเกี่ยวกับสถานที่ ระเบียบดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่กำกับดูแล ระเบียบเกี่ยวกับสถานที่จะต้องมีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้

เวลาเยี่ยม ความถี่และระยะเวลาการเยี่ยม

เวลาทำงาน เวลาส่วนตัวและเวลาพักผ่อนตลอดจน

โอกาสการร้องเรียนและการร้องทุกข์ที่จะทำได้หรือการใช้ผู้แทนได้พบกับเจ้าหน้าที่กำกับดูแล

22. คณะที่ปรึกษาเรือนจำ¹³⁴

22.1 การจัดให้มีคณะที่ปรึกษา ในทุกเรือนจำต้องจัดให้มีคณะที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่บังคับโทษจะเป็นสมาชิกในคณะที่ปรึกษาไม่ได้ รายละเอียดให้เป็นไปตามที่มตรัฐจะกำหนด

22.2 หน้าที่ของคณะที่ปรึกษา กรรมการในคณะที่ปรึกษาต้องร่วมในการกำหนดการบังคับโทษ และการดูแลผู้ต้องขัง เป็นผู้สนับสนุนผู้บัญชาการเรือนจำด้วยการเสนอข้อกระตุ้นเตือน และข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และช่วยเหลือในการกลับเข้าสู่สังคมของผู้ต้องขัง

22.3 อำนาจหน้าที่มีอำนาจเสนอเรื่องต่างๆ ได้ เป็นต้นว่า กระกระตุ้นเตือน ข้อโต้แย้ง กรรมการอาจสั่งให้มีการรายงานต่อตนเกี่ยวกับกักขัง การทำงาน การฝึกอาชีพ การกินอยู่ การบริการทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลและมีอำนาจตรวจเยี่ยมเรือนจำและหน่วยงานต่างๆ ได้

¹³⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ก.ศ. 1796, มาตรา 162-165. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

กรรมการในคณะที่ปรึกษาที่มีสิทธิเข้าพบผู้ต้องขัง และผู้ที่ผู้ต้องขังนำมาอยู่กับคนในห้องของเขานั้น การสนทนาและการเปลี่ยนแปลงจดหมายจะถูกตรวจสอบไม่ได้

22.4 หน้าที่ในการไม่กล่าวถ้อยคำใดๆ กรรมการในคณะที่ปรึกษาทุกคนมีหน้าที่ต้องเก็บสิ่งที่ตามธรรมชาติเป็นที่ไว้ใจที่ได้มาไม่ให้แพร่พรายออกไปภายนอก โดยเฉพาะเกี่ยวกับชื่อและบุคลิกของผู้ต้องขังและผู้ต้องขังนำเข้ามาอยู่ด้วย

23. การวิจัยทางอาชญาวิทยาในการบังคับโทษ¹³⁵

เป็นหน้าที่ของงานอาชญาวิทยา โดยความร่วมมือกับหน่วยวิจับการบังคับโทษที่จะทำการวิจัยการบังคับโทษ เป็นต้นว่า วิธีการบำบัด การพัฒนาทางวิชาการและผลของการนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม

24. การบังคับโทษกักขังในเรือนจำ¹³⁶

สำหรับการบังคับโทษกักขังในเรือนจำ ให้นำบทบัญญัติทั้งหลายว่าด้วยการบังคับโทษมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่กฎหมายนี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

24.1 การเข้าพัก การเยี่ยม และการติดต่อทางจดหมาย การอยู่ร่วมกันระหว่างเวลาทำงาน เวลาว่างและเวลาพักผ่อนจะกระทำได้อีกโดยความยินยอมของผู้ต้องขังเท่านั้น ไม่ใช่บังคับกรณีเป็นการควบคุมตัวในระหว่างการคุมขัง หรือเป็นการบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เป็นการจำกัดเสรีภาพ อนุญาตให้เยี่ยมได้ 1 ครั้ง/สัปดาห์

การเยี่ยมและการแลกเปลี่ยนจดหมายจะถูกปฏิเสธหรือถูกตรวจได้เฉพาะเมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นอันเนื่องมาจากเหตุผลของความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของเรือนจำเท่านั้น

24.2 เสื้อผ้า เครื่องชั้นใน และเครื่องนอน ผู้ต้องขังมีสิทธิใช้เสื้อผ้า เครื่องชั้นในและเครื่องนอนของตนเอง เมื่อกรณีปัญหาเรื่องความปลอดภัย และผู้ต้องขังต้องจัดการเกี่ยวกับการทำความสะอาด การรักษาสภาพ และการเปลี่ยนแปลงปรกติด้วยค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

24.3 การซื้อสิ่งของ ผู้ต้องขังมีสิทธิซื้อตลอดจนเครื่องสำอางในจำนวนที่สมควรด้วยการติดต่อของเรือนจำ โดยค่าใช้จ่ายของตนเอง

25. การบังคับโทษคุมขังทั้งหลาย¹³⁷

¹³⁵ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความพลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 166. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹³⁶ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความพลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 167-170. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ให้นำบทบัญญัติทั้งหลายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

25.1 การจัดให้เข้าพัก การอยู่ร่วมกันระหว่างการทำงาน เวลาว่างและเวลาพักผ่อน ให้กระทำได้ด้วยความยินยอมของผู้ต้องขังเท่านั้น ความดังกล่าวนี้มีใช้ให้บังคับเมื่อมีการขังในระหว่างการขังที่เป็นโทษอาญา หรือการขังในการบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เป็นการจำกัดเสรีภาพ

25.2 เสื้อผ้า เครื่องชั้นใน และเครื่องนอน ผู้ต้องขังมีสิทธิใช้เสื้อผ้า เครื่องชั้นในและเครื่องนอนของตนเอง เว้นแต่เมื่อกรณีมีปัญหาเรื่องความปลอดภัย และผู้ต้องขังต้องจัดการเกี่ยวกับการทำความสะอาด การรักษาสุขภาพ และการเปลี่ยนตามปรกติด้วยค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

25.3 การซื้อสิ่งของต่างๆ ผู้ต้องขังมีสิทธิซื้อของกินของใช้ ตลอดจนเครื่องสำอาง ในจำนวนที่สมควรด้วย การติดต่อของเรือนจำโดยค่าใช้จ่ายของตนเอง

25.4 งาน ผู้ต้องขัง ไม่มีหน้าที่ต้องทำงาน ทำกิจกรรม หรือช่วยทำงาน

26. ค่าแรงในเรือนจำเยาวชนและในการขังระหว่างคดี¹³⁸

26.1 เรือนจำเยาวชน ในกรณีที่ผู้ต้องขังผู้ใดทำงานใดที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ตัดสิทธิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองงานของเยาวชน อันเกี่ยวกับการทำงานเป็นชิ้นหรืองานในระบบสายพาน ผู้ต้องขังผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่าแรงที่เป็นธรรม ในกรณีที่ผู้ต้องขังทำกิจกรรม หรือทำงานช่วยที่ได้รับมอบหมาย ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับค่าแรงตามประโยคแรก ก็ต่อเมื่อสิ่งนี้โดยลักษณะเทียบได้กับกิจกรรมและการทำงาน

ผู้ต้องขังที่สามารถทำงานได้ ไม่อาจที่จะมอบหมายให้ทำงานแทนได้ ผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยและผู้ต้องขังที่เพิ่งคลอดที่ไม่อาจจัดให้งานได้ มีสิทธิได้รับค่าชดเชยในการตงงานจำนวนและระยะเวลาของค่าชดเชยในการตงงาน

ผู้ต้องขังที่ไม่ทำงานเพราะวิกลจริต หรือผู้ต้องขังที่ไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยในการตงงานเลยหรือไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยในการตงงานอีกต่อไป ให้มีสิทธิได้รับเงินส่วนตัวตามสมควร หากว่าเขามีความต้องการเช่นนั้น

26.2 การขังระหว่างคดี กรณีผู้ต้องขังระหว่างคดีผู้ใดทำงาน กิจกรรมหรืองานช่วยที่ได้รับมอบหมาย ผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่าแรงตามสมควร

27. การใช้กำลังบังคับโดยตรงในเรือนจำ¹³⁹

¹³⁷ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความพลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 171-175. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹³⁸ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความพลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 176-177. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

การใช้กำลังบังคับโทษตามมาตรา 94 ถึง 101 ใช้บังคับได้ภายในขอบเขตที่กล่าวต่อไปนี้ การบังคับโทษในการขังระหว่างคดีและในการขังชั่วคราว ไม่กระทบต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การบังคับโทษกับเยาวชน การบังคับจับกุม รวมตลอดถึงการขังทางวินัย การขังเพื่อความปลอดภัย และการขังอันเป็นการบังคับจะใช้อาชญากรรมที่มีการหลบหนี หรือในการที่จะเอาตัวกลับมาไม่ใช้บังคับกับการขังหรือจัดให้อยู่ในการบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เป็น การจำกัดเสรีภาพ กฎหมายมลรัฐอาจบัญญัติข้อจำกัดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้อาวุธได้

28. การคุ้มครองข้อมูล¹⁴⁰

28.1 การยกเลิกข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ต้องขัง อาจยกเลิกได้โดยปราศจากความร่วมมือโดยบุคคลหรือหน่วยงานนอกอำนาจเจ้าหน้าที่บังคับโทษได้ เมื่อข้อมูลนั้น อาจละเอียดได้สำหรับการบำบัดผู้ต้องขัง ความปลอดภัยของเรือนจำ การประกันการบังคับโทษจำคุก และวิธีการยกเลิกไม่กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ที่ได้รับความคุ้มครองของผู้ถูกระทบ

28.2 การบวนการทำงานและการใช้ประโยชน์ เจ้าหน้าที่บังคับโทษอาจใช้ประโยชน์จากข้อมูลอันเกี่ยวกับตัวบุคคลได้ เมื่อการกระทำดังกล่าวจำเป็นสำหรับการบังคับโทษจำคุกที่ต้องกระทำตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่บังคับโทษอาจกำหนดหน้าที่แก่ผู้ต้องขังคนหนึ่งคนใดให้ต้องมีบัตรที่มีรูปของติดตัว เมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นความจำเป็นอันเนื่องมาจากความปลอดภัยหรือความสงบเรียบร้อย ข้อมูลอันเกี่ยวกับตัวบุคคลสำหรับวัตถุประสงค์อื่นก็อาจอนุญาตให้ทำได้ มาตรการของกองทัพเกี่ยวกับรับหรือการพ้นของทหารหรือตามกฎหมายว่าด้วยคนต่างด้าว

การใช้ประโยชน์สำหรับวัตถุประสงค์อื่น จะทำได้เมื่อบทบัญญัตินั้นได้ระบุไว้โดยชัดแจ้งถึงข้อมูลบุคคลเกี่ยวกับผู้ต้องขัง

28.3 ความเกี่ยวพันของวัตถุประสงค์ ข้อมูลบุคคลที่ส่งมอบ โดยเจ้าหน้าที่บังคับโทษให้ทำและใช้สำหรับวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องชอบธรรมในการส่งมอบนั้นเท่านั้น ผู้รับมีอำนาจทำ และใช้ข้อมูลเพื่อการอย่างอื่นเฉพาะข้อมูลนั้นอาจขอทำหรือเพื่อใช้การอย่างอื่นนั้นได้ และเมื่อเป็นกรณีการส่งมอบที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่บังคับโทษที่เป็นผู้ส่งมอบเห็นชอบด้วยแล้ว เจ้าหน้าที่บังคับโทษต้องแจ้งผู้รับที่มีใช้หน่วยงานของรัฐถึงวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้อง

28.4 การคุ้มครองข้อมูลพิเศษ ความเชื่อในทางศาสนาและลัทธินิยมของผู้ต้องขังคนหนึ่งคนใด และข้อมูลตัวบุคคล ที่ถูกหยิบยกขึ้นในการตรวจทางแพทย์ จะทำให้เป็นที่รู้จักใน

¹³⁹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 178. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁴⁰ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 179-187. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

เรือนจำไม่ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลอื่นๆ เกี่ยวกับผู้ต้องขังสามารถทำให้เป็นที่รู้กันทั่วไปได้ เมื่อสิ่งนั้นจำเป็นกับการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยในเรือนจำ มาตรา 180 (8) ถึง (10) ไม่ถูกระทบ

28.5 การคุ้มครองข้อมูลในแฟ้มข้อมูลและแผ่นเก็บข้อมูล ผู้ปฏิบัติงานบังคับโทษแต่คนอาจได้รับข้อมูลบุคคลเพียงเพื่อทราบเท่านั้น เมื่อการนี้จำเป็นต่อความสมบูรณ์ในหน้าที่ หรือเพื่อการทำงานร่วมกัน

แฟ้มและแผ่นเก็บข้อมูลที่มีข้อมูลบุคคลจะต้องมีการคุ้มครอง โดยมีมาตรการทางเทคนิคและทางบริหารองค์กรเพื่อป้องกันการเข้าถึงโดยมิชอบและการใช้โดยมิชอบ แฟ้มสุขภาพและประวัติผู้ป่วยในโรงพยาบาลให้แยกเก็บต่างหากจากเอกสารอื่นและต้องเก็บไว้เป็นพิเศษ

28.6 การแก้ไข การลบ และการห้าม ข้อมูลบุคคลที่เก็บในแผ่นบันทึกต้องลบอย่างช้า 2 ปี หลังจากการปล่อยตัวผู้ต้องขัง หรือย้ายผู้ต้องขังไปเรือนจำอื่น การกระทำดังกล่าวอาจเกินจนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาการคุมประพฤติสำหรับแฟ้มบุคคลในการบอกชื่อสกุล ชื่อตัว ชื่อเกิด วันเกิด สถานที่เกิด การเข้ารับโทษและการออกไป เมื่อสิ่งดังกล่าวจำเป็นกับการตรวจพบแฟ้มบุคคลของผู้ต้องขัง ข้อมูลบุคคลในแฟ้มจะส่งต่อหรือใช้หลัง 2 ปี นับแต่การปล่อยตัวผู้ต้องขังได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อการสอบสวน เพื่อการดำเนินการในการวิจัยตามมาตรา 186 เพื่อจัดการกับความจำเป็นในเรื่องพยานหลักฐาน เพื่อยืนยันคำเนิการหรือป้องกันสิทธิเรียกร้องตามกฎหมายที่สัมพันธ์กับการบังคับโทษจำคุกข้อจำกัดการใช้ดังกล่าวนี้ย่อมสิ้นสุดลง เมื่อได้มีการรับตัวผู้ต้องขังเพื่อการบังคับโทษใหม่ หรือผู้ต้องขังยินยอมให้กระทำได้

ระยะเวลาดังกล่าวไม่ใช่บังคับ เนื่องจากเหตุผลในข้อเท็จจริงเฉพาะถือได้ว่าการเก็บรักษาเพื่อวัตถุประสงค์ที่ยังมีความจำเป็นต้องเก็บรักษาไว้ต่อไปอีก ระยะเวลาการเก็บรักษาให้เริ่มนับตามปีปฏิทินแห่งปีที่ทำแฟ้มนั้น บทบัญญัติเกี่ยวกับจดหมายเหตุของสหพันธรัฐและของมลรัฐไม่ถูกระทบ

ถ้าเป็นที่ปรากฏชัดว่าได้มีการให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องไป จะต้องบอกกล่าวให้ผู้รับทราบ เมื่อสิ่งนี้จำเป็นกับการรักษาประโยชน์ที่คุ้มครองของผู้ถูกระทบ

28.7 การให้ข่าวแก่ผู้ถูกระทบ การตรวจดูแฟ้ม ผู้ถูกระทบจะได้รับข่าวตามมาตรการของมาตรา 19 แห่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลแห่งสหพันธรัฐ เมื่อข่าวหนึ่งข่าวใดไม่เพียงพอแก่การที่จะรักษาประโยชน์ทางกฎหมายของตน และเพื่อการนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าต้องตรวจดูแฟ้ม ให้ผู้แทนมลรัฐสำหรับการคุ้มครองข้อมูลเข้าแทนที่ผู้แทนสหพันธรัฐสำหรับการคุ้มครองข้อมูลในมาตรา 19 (5) และ (6) แห่งกฎหมายข้อมูลข้อมูลสหพันธรัฐ ในฐานะเจ้าหน้าที่สูงสุด

28.8 ข่าวสารและการตรวจดูเพิ่มเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการ ข้อมูลบุคคลในแฟ้มอาจเปิดเผยให้แก่มหาวิทยาลัย สถานศึกษาอื่นที่ทำการวิจัย หรือหน่วยงานของรัฐได้เมื่อ สิ่งนี้จำเป็นสำหรับการดำเนินงานวิจัยในทางวิชาการเฉพาะ การใช้ข้อมูลโดยไม่ทราบชื่อ ไม่เพียงพอต่อวัตถุประสงค์นั้น ประโยชน์สาธารณะเกี่ยวกับการวิจัยมีน้ำหนักเหนือกว่าประโยชน์ที่คุ้มครองของผู้ถูกระทบต่อการปกปิดการแจ้งข่าว

การให้ข้อมูลกระทำโดยแจ้งข่าวสาร เมื่อการกระทำดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และการให้เช่นนั้นไม่เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเกินสมควรในกรณีอื่นให้มีการตรวจดูเพิ่มอาจส่งไปให้ตรวจดูก็ได้

ข้อมูลบุคคลให้ส่งมอบต่อบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ หรือบุคคลที่มีหน้าที่พิเศษในงานของรัฐ หรือที่มีหน้าที่รักษาความลับ มาตรา 1 (1) (2) (3) และ (4) ข้อ 2 แห่งกฎหมายหน้าที่ให้ใช้กับหน้าที่ในการรักษาความลับโดยอนุโลม

ข้อมูลบุคคลให้ใช้งานวิจัยที่จะส่งมอบเท่านั้น การใช้สำหรับงานวิจัยอื่น หรือการส่งต่อที่กระทำได้ตาม (1) ถึง (3) จะต้องได้รับความยินยอมของหน่วยงานที่มีการแจ้งข้อมูล

ข้อมูลต้องป้องกันการรับรู้โดยมิชอบโดยบุคคลที่สาม หน่วยงานวิจัยทางวิชาการต้องระมัดระวังมิให้การใช้ข้อมูลบุคคลแยกออกไปนอกพื้นที่หรือองค์กรจากการปฏิบัติการกิจหน้าที่ทางปกครอง หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน สำหรับสถานที่ข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญ

เมื่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยเปิดช่องให้ทำได้ ข้อมูลบุคคลต้องทำให้ไม่ปรากฏชื่อในขณะที่สิ่งดังกล่าวไม่อาจทำได้ ให้ทำคำหนึ่ในการเก็บรักษาเป็นพิเศษ ซึ่งด้วยการกระทำนั้นสามารถที่จะบ่งบอกราลละเอียดที่เกี่ยวกับบุคคลหรือเนื้อหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะได้ สิ่งนี้ให้ทำเป็นการเฉพาะได้ เมื่อจำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้ใดได้รับข้อมูลตาม (1) (3) จะเปิดเผยข้อมูลนี้ได้ เมื่อการเปิดเผยนี้จำเป็นสำหรับการแสดงผลการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์เวลานั้น การเผยแพร่ต้องได้รับความยินยอมของหน่วยงานที่ให้ข้อมูลนั้นไป

ถ้าผู้รับมิใช่หน่วยงานของรัฐ ให้ใช้มาตรา 38 แห่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลสหพันธรัฐ พร้อมด้วยมาตรการว่า เจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบได้กำกับดูแลการใช้บทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลด้วย เมื่อไม่มีข้อที่สมควรสำหรับการละเมิดบทบัญญัติดังกล่าว หรือผู้รับไม่หลงกลวงข้อมูลบุคคลในแผ่นบันทึกข้อมูล

28.9 การใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลสหพันธรัฐ หลักเกณฑ์แห่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลสหพันธรัฐ เกี่ยวกับหน่วยงานสาธารณะ และมีใช้สาธารณะ (มาตรา 2) นิยามอื่นๆ (มาตรา 3) การขอและแบบการยินยอมของผู้ถูกระทบ (มาตรา 4 (2) และ (3)) ความลับของข้อมูล (มาตรา 5)

สิทธิที่ไม่อาจต่อรองได้ของผู้ถูกระทบบ (มาตรา 6 (1)) และการดำเนินการคุ้มครองข้อมูล (มาตรา 18 (2) และ (3)) ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม กฎหมายคุ้มครองข้อมูลมลรัฐไม่ถูกระทบบ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติค่าเสียหาย บทบัญญัติเกี่ยวกับโทษอาญาและปกครอง ตลอดจนข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ของมลรัฐที่ได้รับมอบหมายสำหรับการคุ้มครองข้อมูล

3.2.2 การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุก

ก. การตรวจสอบข้อกล่าวหา ก่อนใช้มาตรการทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง

ก่อนที่จะมีการลงโทษทางวินัยผู้ต้องขังนั้นจะต้องมีกระบวนการพิจารณา ก่อน และมีการตรวจสอบข้อกล่าวหาอย่างชัดเจน และผู้ต้องขังมีสิทธิโต้แย้งข้อกล่าวหา นั้นได้ ซึ่งข้อโต้แย้งเหล่านั้นจะถูกบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ถือว่าเป็นคำให้การของผู้ต้องขัง ในกรณีที่มีการกระทำผิดที่ร้ายแรง ก่อนที่จะมีการตัดสินชี้ขาด ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องปรึกษากับบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบำบัดก่อนที่จะสั่งใช้มาตรการทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งเห็นได้ว่าการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในเรื่องของการใช้มาตรการทางวินัยแก่ผู้ต้องขังนั้นมีความเข้มงวดอย่างยิ่ง

ข. การคุ้มครองในทางกฎหมาย

ตามมาตรา 108 พระราชบัญญัติราชทัณฑ์เยอรมัน หากนักโทษเห็นว่าสิทธิของตนได้รับการกระทบกระเทือน ในเบื้องต้น ก็สามารถที่จะยื่นคำคัดค้านต่อคำวินิจฉัยและมาตรการต่างๆ ของเรือนจำต่อผู้บัญชาการเรือนจำได้ หากยังได้รับคำวินิจฉัยที่ไม่เป็นที่พอใจก็สามารถยื่นคำคัดค้านต่อไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบดังกล่าวก็จะขอให้เรือนจำส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาให้ แต่เนื่องจากเรือนจำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะไม่ได้เป็นอิสระแก่กัน หากแต่มีสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะที่เป็นการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น ทำให้นักโทษมักจะเกิดความรู้สึกว่าจะตนเองจะไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม¹⁴¹

ตามมาตรา 109 พระราชบัญญัติราชทัณฑ์เยอรมัน นักโทษที่ต้องการโต้แย้งคำวินิจฉัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงสามารถที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลได้ ซึ่งองค์คณะในการบังคับคดีอาญา (die Strafvollstreckungskammer) ที่ประจำอยู่ที่ศาลมลรัฐ จะเป็นศาลที่รับคำร้องดังกล่าว การคัดค้านคำวินิจฉัยขององค์คณะในการบังคับคดีอาญา สามารถกระทำได้โดยการยื่นคำคัดค้านในข้อกฎหมายไปยังศาลสูงสุดแห่งมลรัฐ คำวินิจฉัยของศาลจะนำไปสู่การยกเลิกมาตรการที่ถูกคัดค้าน

¹⁴¹ สุรสิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์. (ม.ป.ป.). “หน่วยที่ 6 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสาธารณรัฐเยอรมนี.” *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรมเปรียบเทียบชั้นสูง*. หน้า 6-89.

หรือนำไปสู่การให้ดุลพินิจครั้งใหม่ของเรือนจำ อาจเป็นไปได้เหมือนกันที่อาจได้รับการยืนยันในภายหลังว่ามาตรการบางมาตรการของเรือนจำเป็นสิ่งที่มีชอบด้วยกฎหมาย¹⁴²

ผู้ต้องขังจะมีสิทธิในการร้องเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน ต่อผู้บัญชาการเรือนจำ โดยจะต้องมีการจัดเวลาให้เข้าพบ ผู้แทนผู้ตรวจการเรือนจำตรวจเรือนจำจะต้องมีหลักประกันว่าผู้ต้องขังคนหนึ่งคนใดสามารถบอกกล่าวเกี่ยวกับเรื่องของตนต่อเขาได้

คำร้องต่างๆ การคัดค้านมาตรการต่างๆเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดเกี่ยวกับการบังคับโทษ อาจมีการร้องต่อศาล คำร้องให้ศาลวินิจฉัยจะกระทำได้ เมื่อผู้ร้องว่ามาตรการหรือการปฏิบัติหรือการละเว้น เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้อง ศาลบังคับโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่บังคับโทษอยู่ในเขตเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยคำร้อง

บุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี ได้แก่ ผู้ยื่นคำร้อง เจ้าหน้าที่บังคับโทษที่เป็นผู้ออกมาตรการที่เป็นเหตุขอให้เพิกถอนหรือถูกปฏิเสธโดยคำร้องหรือที่ละเว้น คำร้องจะต้องยื่นภายใน 2 สัปดาห์หลังจากได้รับแจ้งให้ทราบทางหนังสือถึงมาตรการนั้น หรือหลังจากปฏิเสธเป็นหนังสือหรือบันทึกไว้ที่หน่วยงานของศาล ในกรณีที่ไม้อาจทำได้ตามกำหนดเวลาดังกล่าวโดยมิใช่ความผิดของตน ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้กลับเข้าสู่ฐานะเดิม

การดำเนินการรับคำร้อง ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องประสงค์ละเว้นบางมาตรการ การร้องขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดจะกระทำภายใน 3 เดือนนับแต่วันยื่นคำร้อง เว้นแต่เป็นคำร้องต้องห้ามเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่ามาตรการนั้นยังไม่นำออกมาใช้ ให้ศาลยุติกระบวนการพิจารณาไว้ตามระยะเวลาที่เห็นสมควร เมื่อมาตรการที่ร้องขอได้ออกภายในกำหนด ข้อพิพาทนั้นให้ดำเนินการในชั้นพิจารณาต่อไป คำร้องดังกล่าวนี้ ให้กระทำภายใน 1 ปีนับแต่ได้ยื่นคำร้องให้ปฏิบัติตามมาตรการ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยไม้อาจยื่นได้ภายใน 1 ปี หรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะเรื่องไม้อาจทำได้¹⁴³

การยกเลิกมาตรการ¹⁴⁴ การยื่นคำร้องต่อศาลไม่เป็นเหตุให้ไม่ต้องปฏิบัติตามศาลมีอำนาจขยายเวลาการปฏิบัติตามมาตรการออกไปได้ เมื่อยังมีอยู่กับสิทธิของผู้ร้องจะเสียไปหรือจะยากยิ่งขึ้น และประโยชน์ที่ได้จะมีมากกว่าการบังคับตามมาตรการในทันที ศาลมีอำนาจออกคำสั่งชั่วคราวได้ตามกฎหมายวิธีพิจารณาของศาลปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลมการอุทธรณ์คำสั่งจะกระทำมิได้ แต่ศาลอาจสั่งเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกในเวลาใดๆ ก็ได้

¹⁴² แหล่งเดิม.

¹⁴³ ธาณี วรภัทร์ ก เล่มเดิม. หน้า 211.

¹⁴⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ พ.ศ. 1796, มาตรา 114. (อ้างถึงใน ธาณี วรภัทร์ ก เล่มเดิม.)

คำวินิจฉัยของศาล¹⁴⁵ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งโดยไม่ต้องสอบปากคำ เมื่อศาลเห็นว่า มาตรการนั้นผิดกฎหมายและผู้ร้องถูกละเมิดสิทธิโดยมาตรการดังกล่าว ให้ศาลสั่งเพิกถอน กรณีที่ การปฏิเสศหรือการละเว้นมาตรการผิดกฎหมาย และผู้ร้องถูกละเมิดสิทธิโดยมาตรการดังกล่าว ให้ ศาลสั่งให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะต้องกระทำตามคำขอ ถ้าคำสั่งนั้นสามารถ กระทำได้ ในกรณีอื่นให้ศาลสั่งเป็นหน้าที่ของผู้ร้องปฏิบัติตามความเห็นทางกฎหมายของศาล

การอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย การอุทธรณ์คำสั่งของศาลบังคับโทษในปัญหาข้อ กฎหมายให้กระทำได้ เฉพาะเมื่อคำวินิจฉัยนั้นขัดต่อกฎหมาย กฎหมายถูกละเมิดปทัสถานทาง กฎหมายไม่ได้ใช้หรือใช้อย่างไม่ถูกต้อง เพื่อเป็นตรวจสอบหรือพัฒนาทางกฎหมาย หรือเพื่อความ มั่นคงและความเป็นเอกภาพของการพิพากษาของศาล ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาในส่วนของการอุทธรณ์มาบังคับโดยอนุโลม เว้นแต่กฎหมายนี้จะได้กล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

ศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย คือศาลสูงมลรัฐที่ศาลบังคับคดีอยู่ ในเขต¹⁴⁶

อุทธรณ์ต้องยื่นภายในกำหนด 1 เดือนหลังจากการแจ้งให้ทราบถึงพิพากษาจะคัดค้าน ในประเด็นไหน จะขอให้ยกเลิกอย่างไร คำร้องขอต้องอ้างเหตุผลประกอบว่าคำพิพากษาละเมิด ปทัสถานกฎหมายใด ต้องกล่าวให้ชัดว่าข้อเท็จจริงใดที่ยังไม่สมบูรณ์ ผู้ยื่นคำร้องที่เป็นผู้อุทธรณ์ อาจให้ทนายลงนามในหนังสือหรือบันทึกได้¹⁴⁷

คำวินิจฉัยเกี่ยวกับอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย ศาลอาญาชี้ขาดได้โดยไม่ต้อง สอบปากคำ การตรวจสอบของศาลไม่ผูกมัดกับคำร้อง และตราที่การอุทธรณ์เกี่ยวกับความไม่ สมบูรณ์ของวิธีพิจารณา ต้องผูกมัดกับข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุผลในอุทธรณ์เท่านั้น คำสั่งที่ยกให้ อุทธรณ์ไม่ต้องให้เหตุผล ถ้าอุทธรณ์ไม่พึงรับไว้พิจารณาเอกฉันท์หรือขาดเหตุผล กรณีที่อุทธรณ์ พึงขึ้นให้สั่งคำสั่งนั้น ศาลอาญาอาจวินิจฉัยเรื่องแทนศาลบังคับโทษเมื่อการวินิจฉัยนั้นสามารถ กระทำได้ ในกรณีอื่นให้ส่งเรื่องกลับให้ศาลบังคับคดีเป็นผู้พิจารณาดำเนินการ คำพิพากษาของศาล อาญาเป็นที่สุด

¹⁴⁵ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 115-119. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁴⁶ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 117. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁴⁷ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 118. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ในการดำเนินคดีจะต้องกำหนดไว้ด้วยว่าค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมที่จำเป็นใครเป็นผู้รับภาระ ในกรณีที่ผู้ร้องแพคดีหรือมีการถอนคำร้อง ผู้ร้องต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมที่จำเป็น ในกรณีที่มาตรการจบลงด้วยการอื่นนอกจากการถอนคำร้อง ก่อนการวินิจฉัยของศาลใช้ดุลพินิจที่จะสั่งเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมตามที่เห็นสมควร

ค. คณะที่ปรึกษาเรือนจำ

ทุกเรือนจำจะต้องจัดให้มีคณะที่ปรึกษา และห้ามเจ้าหน้าที่บังคับโทษเป็นที่ปรึกษาดังกล่าว ซึ่งรายละเอียดนั้นจะเป็นไปตามที่มตรัฐกำหนด

หน้าที่ของคณะที่ปรึกษา กรรมการในคณะที่ปรึกษาต้องร่วมกันกำหนดการบังคับโทษ และการดูแลผู้ต้องขัง เป็นผู้สนับสนุนผู้บัญชาการเรือนจำด้วยการเสนอข้อกระตุ้นเตือน และข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และช่วยเหลือในการกลับเข้าสู่สังคมของผู้ต้องขัง โดยกรรมการมีอำนาจในการเสนอเรื่องต่างๆ ได้ เช่น กระตุ้นเตือน ข้อโต้แย้ง กรรมการนั้นอาจสั่งให้มีการรายงานต่อต้นเกี่ยวกับการกักขัง การทำงาน การฝึกอาชีพ การกินอยู่ การบริการทางการแพทย์ และการรักษาพยาบาล ทั้งนี้ยังมีอำนาจตรวจเยี่ยมเรือนจำ และหน่วยงานต่างๆ ได้ กรรมการในคณะที่ปรึกษามีสิทธิเข้าพบผู้ต้องขัง และผู้ที่ผู้ต้องขังนำมาอยู่กับคนในห้วงของเข้านั้นการสนทนาและการเปลี่ยนแปลงจดหมายจะถูกตรวจสอบไม่ได้

หน้าที่ในการไม่กล่าวถ้อยคำใดๆ กรรมการในคณะที่ปรึกษาทุกคนมีหน้าที่ต้องเก็บสิ่งที่ตามธรรมชาติเป็นที่ไวใจที่ได้มาไม่ให้แพร่พรายออกไปภายนอก โดยเฉพาะเกี่ยวกับชื่อและบุคลิกของผู้ต้องขังและผู้ต้องขังนำเข้ามาอยู่ด้วย

การลงโทษทางวินัย

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีมาตรการทางวินัยที่เข้มงวด¹⁴⁸ ผู้ต้องขังคนใดจงใจกระทำผิดหน้าที่ ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งการให้ดำเนินการทางวินัย การใช้มาตรการทางวินัยอาจจะเสียได้ เมื่อเห็นว่าการตักเตือนจะเป็นการเพียงพอแล้วมาตรการทางวินัยสามารถใช้ได้ไปพร้อมๆกัน กับการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิด

ชนิดของมาตรการทางวินัย ที่สามารถกระทำได้คือ

1. ทัณฑ์บน
2. จำกัดหรือตัดเงินประจำหรือเงินใช้จ่ายไม่เกินสามเดือน

¹⁴⁸ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 102-107. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

3. จำกัดหรือริบหนังสือไม่เกิน 2 สัปดาห์ รวมตลอดทั้งวิทยุหรือโทรทัศน์ไม่เกิน 3 เดือน

4. จำกัดหรือริบวัตถุที่ใช้ประกอบการงานในเวลาว่างหรือการร่วมกิจกรรมไม่เกิน 3 เดือน

5. แยกชั้นระหว่างการพักผ่อนไม่เกิน 4 สัปดาห์

6. งานที่มอบหมายหรือการทำงานไม่เกิน 4 สัปดาห์โดยไม่ได้รับเงิน

7. ห้ามพบกับบุคคลภายนอกเรือนจำในกรณีร้ายแรงไม่เกิน 3 เดือน

8. คุมขังเป็นระยะเวลาไม่เกิน 4 สัปดาห์

การคุมขังจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้มีการกระทำผิดร้ายแรง หรือกระทำผิดซ้ำหลายครั้งเท่านั้น มาตรการทางวินัยหลายอย่างใช้ร่วมกันได้ในขณะเดียวกัน

การบังคับตามมาตรการทางวินัยและการรอลงโทษ ปรกติมาตรการทางวินัยต้องถูกบังคับใช้ทันที มาตรการทางวินัยหนึ่งมาตรการใดอาจรอลงโทษบังคับทั้งหมดหรือบางส่วนได้ไม่เกิน 6 เดือน กรณีที่มีการจำกัดหรือริบเงิน ให้นำเงินในระหว่างนั้นรวมเข้าไว้เป็นรายได้ของผู้ต้องขัง

กรณีที่มีการจำกัดผู้ต้องขังพบบุคคลภายนอกเรือนจำ จะต้องให้โอกาสแก่เขาได้แจ้งให้ผู้ติดต่อทางจดหมายหรือผู้ที่มาเยี่ยมได้ทราบ กรณีติดต่อกับศาลและเจ้าหน้าที่ยุติธรรมตลอดจนกับทนายความหรือโนตารีในการดูแลคดีจะจำกัดไม่ได้

การขังเดี่ยว อาจถูกคุมขังในห้องควบคุมที่กำหนดไว้เป็นพิเศษก็ได้ แต่ต้องเป็นห้องที่เหมาะสม

อำนาจลงโทษทางวินัย ผู้บัญชาการเรือนจำเป็นผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัย การกระทำผิดระหว่างย้ายไปเรือนจำอื่นหัวหน้าเรือนจำอื่นที่นักโทษกำลังย้ายไปเป็นผู้มีอำนาจในการลงโทษ ถ้าการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกระทำต่อผู้บัญชาการเรือนจำ เจ้าหน้าที่ตรวจการจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

กระบวนการพิจารณา¹⁴⁹ ข้อกล่าวหาต้องได้รับการตรวจสอบอย่างชัดเจนผู้ต้องขังมีสิทธิโต้แย้งข้อกล่าวหาได้ และต้องมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรทำให้การของผู้ต้องขังไว้ในกรณีที่มีการกระทำผิดร้ายแรงก่อนการตัดสินชี้ขาด ให้ผู้บัญชาการเรือนจำปรึกษากับบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบำบัดก่อนที่จะสั่งให้ใช้มาตรการทางวินัยกับผู้ต้องขัง ที่อยู่ในการบำบัดทางแพทย์ หรือผู้ต้องขังที่มีกรรม หรือผู้ที่เพิ่งคลอดบุตรจะต้องฟังคำชี้แจงของแพทย์ด้วยผู้บัญชาการเรือนจำต้องแจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ผู้ต้องขังทราบด้วยวาจา ก่อนที่จะมีการคุมขังจะต้องฟังความเห็นของแพทย์

¹⁴⁹ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1796, มาตรา 106. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ระหว่างคุมขังเดี่ยวผู้ต้องขังต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์และต้องหยุดหรือระงับเมื่อสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังเป็นอันตราย¹⁵⁰

การอภัยโทษ

การอภัยโทษตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้นเป็นมาตรการในการลดโทษตามคำพิพากษากับการให้อิสระภาพกับผู้ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในอำนาจรัฐภายใต้เงื่อนไขจากความประพฤติที่ดีของผู้ต้องขัง ตั้งแต่วันที่ศาลออกหมายปล่อยหรืออภัยโทษตามบทบัญญัติของกฎหมายอำนาจในการอภัยโทษเป็นอำนาจของศาลเป็นผู้วินิจฉัยว่าผู้ต้องขังมีความประพฤติที่สมควรในการอภัยโทษหรือไม่¹⁵¹ การอภัยโทษเป็นการลดปริมาณผู้ต้องขังได้ ตามกฎหมายมีอยู่ 2 รูปแบบคือ การอภัยโทษแบบรวม และการอภัยโทษเป็นรายบุคคล¹⁵² ลักษณะของการอภัยโทษมี 2 ลักษณะดังนี้

1) การอภัยโทษโดยการลดกำหนดโทษตามคำพิพากษา ภายใต้เงื่อนไขที่พิเคราะห์จากความประพฤติที่ดีของผู้ต้องขัง มักใช้กับผู้ต้องขังที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกเป็นระยะเวลายาวนาน เมื่อพบว่ามีเหตุการณ์ที่ไม่เสี่ยงต่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคมเมื่อออกไปจากเรือนจำ การอภัยโทษลักษณะนี้ต้องมีเหตุการณ์ที่ชัดเจนและได้มีการรับโทษที่แน่นอน¹⁵³ ดังต่อไปนี้

- (1) โทษประหารชีวิตให้ลดลงเป็นจำคุกตลอดชีวิต
- (2) โทษจำคุกตลอดชีวิต ให้เปลี่ยนเป็นกำหนดโทษจำคุกห้าสิบปี แล้วให้ลดโทษตามลำดับชั้นนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายบังคับโทษ
- (3) โทษจำคุกไม่ถึงตลอดชีวิต ให้ลดโทษตามลำดับชั้นนักโทษเด็ดขาด ตามกฎหมายบังคับโทษ
- (4) โทษจำคุกที่กระทำโดยประมาท ให้ลดกำหนดโทษลง 2 ใน 3 เฉพาะความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

ศาลจะต้องปฏิบัติตามและยึดถือหลักที่กล่าวมาข้างต้นในการพิจารณาอภัยโทษโดยเคร่งครัด เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาดและความเสียหาย

¹⁵⁰ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ก.ศ. 1796, มาตรา 107. (อ้างถึงในแหล่งเดิม.)

¹⁵¹ รัฐธรรมนูญญี่ปุ่น ฉบับลงวันที่ 1 มกราคม 1996 หมวดที่ 1 ว่าด้วยจักรพรรดิ มาตรา 7. (อ้างถึงในธานี วรภัทร์ ค เล่มเดิม. หน้า 128.)

¹⁵² แหล่งเดิม.

¹⁵³ Basic Law for the Federal Republic of Germany, Article 26. รัฐธรรมนูญญี่ปุ่น ฉบับลงวันที่ 1 มกราคม 1947 หมวดที่ 1 ว่าด้วยจักรพรรดิ มาตรา 7. (อ้างถึงใน ธานี วรภัทร์ ค เล่มเดิม. หน้า 129.)

2) การอภัยโทษโดยการปล่อยตัว เป็นการสิ้นสุดการรับโทษของบุคคลนั้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเหตุผลมาจากคงเหลือโทษเพียงเล็กน้อย ประกอบกับความประพฤติของบุคคลนั้น ศาลจะพิจารณาจากหลายๆปัจจัยประกอบกัน ในทางปฏิบัติการปล่อยตัวมักจะตั้งเป็นรายบุคคลกว่าการตั้งปล่อยเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากๆ¹⁵⁴

ผู้ต้องโทษดังต่อไปนี้ให้ได้รับการปล่อยตัวไปได้ ตามมาตรา 60 วรรคที่ 2 คือ¹⁵⁵

- (1) ผู้ต้องกักขัง
- (2) ผู้ต้องขังที่ทำงานบริการปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ และยังไม่ได้รับโทษกักขังแทนโทษจำคุกหรือยังไม่ได้ถูกกักขังแทนค่าปรับ
- (3) ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ และยังไม่ได้รับโทษกักขังแทนโทษจำคุกหรือยังไม่ได้ถูกกักขังแทนค่าปรับ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นักโทษเด็ดขาดดังต่อไปนี้ให้ได้รับการอภัยโทษปล่อยตัว ได้แก่

- (1) ผู้ต้องโทษจำคุก กำหนดโทษตามคำพิพากษาที่จะได้รับต่อไปเหลืออยู่รวมกันไม่เกิน 1 ปี
- (2) ผู้ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ เป็นคนพิการตาบอดทั้งสองข้าง มือหรือเท้าด้วนทั้งสองข้าง หรือเป็นบุคคลซึ่งแพทย์ไม่น้อยกว่าสองคนได้ตรวจรับรองว่าเป็นคนทุพพลภาพ หรือเป็นคนเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง โรคไตวาย โรคมะเร็ง โรคมุมักันบกพร่อง (โรคเอดส์) หรือโรคทางจิต หรือเป็นหญิงซึ่งต้องโทษจำคุกครั้งแรก ได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ของโทษตามคำพิพากษา หรือไม่อายุไม่ต่ำกว่า 60 ปีบริบูรณ์ และต้องเหลือโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือเป็นคนมีอายุตั้งแต่ 74 ปีขึ้นไป หรือเป็นผู้ต้องโทษจำคุกครั้งแรกอายุยังไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ ต้องได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ของโทษตามคำพิพากษา หรือเป็นนักโทษชั้นเยี่ยม มีโทษที่ได้รับเหลือรวมอยู่กันไม่เกิน 2 ปี¹⁵⁶

3.3 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษใช้ระบบกฎหมาย Common Law ซึ่งเป็นอีกระบบหนึ่งที่แตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

¹⁵⁴ Günther Kaiser, Heiz Schöch: Strafvollzug. รัฐธรรมนูญญี่ปุ่น ฉบับลงวันที่ 1 มกราคม 1974 หมวดที่ 1 ว่าด้วยจักรพรรดิ มาตรา 7. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม. หน้า 129.)

¹⁵⁵ Basic Law for the Federal Republic of Germany, Article 60. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁵⁶ แหล่งเดิม. หน้า 128-130.

3.3.1 การบังคับโทษจำคุก

ในหัวข้อนี้เป็นเนื้อหาสาระของการบังคับโทษจำคุกในความเป็นมา รากฐานของหลักคิด แนวนโยบายแห่งรัฐ และการดำเนินการในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

1. รากฐานทางกฎหมายในการบังคับโทษจำคุกในประเทศอังกฤษ โครงสร้างอันสำคัญในการบังคับโทษจำคุก ในประเทศอังกฤษและเวลส์ ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการกำหนดกฎเกณฑ์ และกรอบแนวทางต่างๆ จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ปี 1952 (Prison Act of 1952) และระเบียบข้อบังคับอีกส่วนหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กฎหมายวางกรอบขยายความเกี่ยวกับอำนาจการบริหารจัดการตามบทบัญญัติของหมายที่อนุญาตให้ทำได้ตาม Prison Act of 1952 และ Prison Rules of 1964¹⁵⁷ ซึ่งกำหนดหลักการพื้นฐานต่างๆ ตลอดทั้งข้อบังคับเกี่ยวกับ โรงเรียนฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด Borstal Rules of 1964 และ Detention Center Rules of 1952 เนื้อหาสาระของกฎหมายราชทัณฑ์นี้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงในระหว่างปี ค.ศ. 1968 และ 1972 และโดยเฉพาะในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีการปรับปรุงแก้ไขจากสภาพปัญหาที่พบในทางปฏิบัติ และแก้ไขด้วยวิธีที่พิสูจน์และประเมิณผลได้จริง สามารถนำมาปฏิบัติแล้วเกิดผลได้จริง ภายในระยะเวลาที่กำหนด กล่าวคือ มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างอิสระ ไม่มีการแทรกแซงใดๆ มีเหตุมีผลอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายอาญา พื้นฐานของระบบทัณฑ์วิทยา ที่สามารถอธิบายได้ชัดเจน

2. ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของงานตามข้อ 1. ของ Prison Rules of 1964 เป้าหมายเพื่ออบรมและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่อยังให้เกิดการกระตุ้นและสนับสนุนผู้ต้องขังเพื่อนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีและมีประโยชน์ต่อไป¹⁵⁸

เป้าหมายแรก เปลี่ยนทัศนคติของผู้กระทำความผิดให้มีผลเหมือนกับคนทั่วไป มีการเยียวยาให้มีการปรับปรุงตัว มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

เป้าหมายที่สอง วิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยเฉพาะของ Anglo American และวิเคราะห์การกำหนดและไม่กำหนดระยะเวลาการจำคุกทั้งหมด มีแนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในการเบี่ยงเบนโทษจำคุกและนำสิทธิต่างๆ ในเรื่องของมนุษยธรรม เมตตา กรุณา อย่างมีขอบเขตใช้ภายใต้การบริหารงานของ กระทรวงมหาดไทย (Home office)

¹⁵⁷ แก้ไขเพิ่มเติมปี 1999. (อ้างถึงใน ธานี วรภัทร์ ก เล่มเดิม.)

¹⁵⁸ Purpose of prison training and treatment. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

1. The purpose of the training and treatment of convicted prisoners shall be to encourage and assist them to lead a good and useful life.

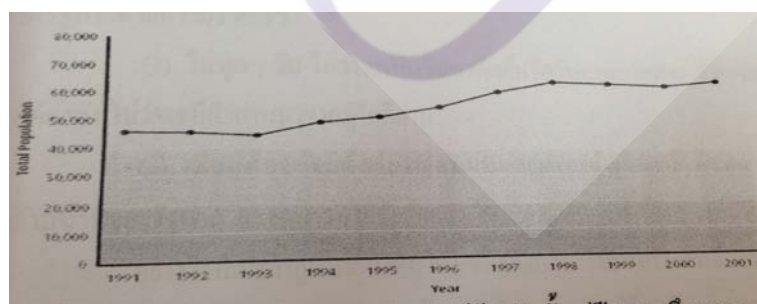
เป้าหมายที่สามภารกิจที่รองรับการดำเนินการตามคำพิพากษาของศาลให้เป็นไปอย่างมีสิทธิมนุษยชนและเป็นที่เชื่อถือได้ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง มีมาตรการป้องกันการหลบหนีจากเรือนจำ

ในการเปลี่ยนทัศนคติของผู้กระทำความผิด และการปฏิบัติที่เหมาะสมเป็นปัญหาที่มีอยู่ในระบบราชทัณฑ์ของประเทศอังกฤษ ตลอดทั้งปัญหาความแน่นของจำนวนผู้ต้องขังและความขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ มีความพยายามค้นคว้าหาสิ่งใหม่ๆ และเป้าหมายในการบังคับโทษในทางอาญา

ตามสรุปรายงานของคณะกรรมการการตรวจสอบเรือนจำ¹⁵⁹ ในความรับผิดชอบในการบังคับโทษทางอาญาในเรือนจำดังนี้

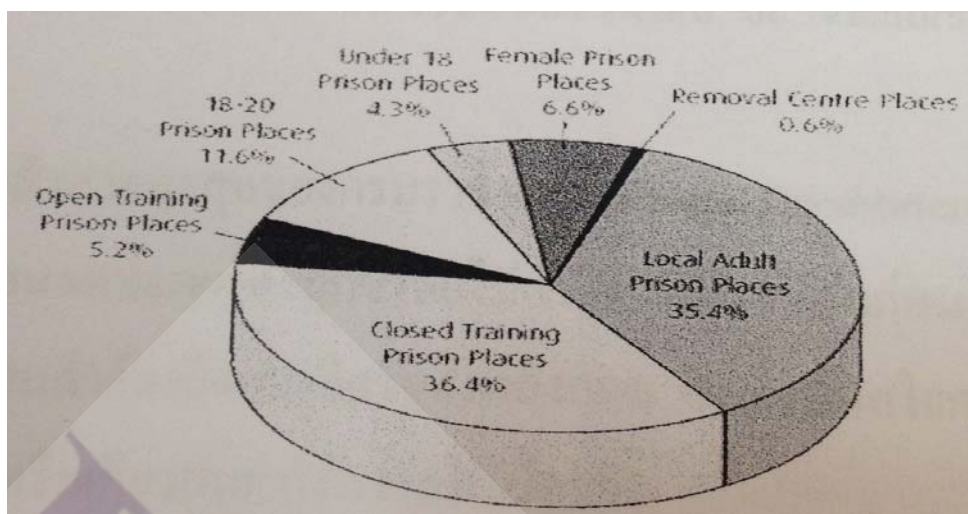
1. การสร้างบรรยากาศที่สร้างสรรค์ให้กับผู้ต้องขังที่ส่งเสริมให้มีการปรับตัวได้ให้เหมาะสม เพื่อสามารถกลับเข้าสู่สังคมในอนาคต
2. ผู้ต้องโทษถูกพิทักษ์และมีการกระตุ้นให้รู้สำนึกด้วยตัวของตัวเอง
3. การถูกแยกออกจากสังคมปกติไปยังเรือนจำ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดที่มีความเป็นไปได้เท่านั้นและเพื่อความปลอดภัย ตามพฤติกรรมของแต่ละบุคคล
4. เพื่อเตรียมความพร้อมในการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคม และมีการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องหลังจากการปล่อยตัวไปแล้ว

งานบังคับโทษมีภาระความรับผิดชอบสูงมาก มิใช่เพียงแต่การลงโทษแล้วส่งตัวผู้ต้องขังกลับสู่สังคมเท่านั้น แต่รวมถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง และสิทธิพลเมืองระหว่างระยะเวลาที่รับโทษ มีเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลของการแก้ไขเปลี่ยนแปลงผู้กระทำความผิด อย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของการคุมขัง อันเป็นการทำให้เรือนจำดำรงอยู่อย่างปกติ

ภาพที่ 3.7 แสดงความหนาแน่นของผู้ต้องขัง ตั้งแต่ปี 1991 ถึง 2001¹⁶⁰

¹⁵⁹ The report of the Committee of Inquiry into the United Kingdom Prison Services. (อ้างถึงในแหล่งเดิม.)

ภาพที่ 3.8 แสดงสัดส่วนของสถานที่คุมขังผู้กระทำความผิด ปี 2001¹⁶¹

3. สิทธิของผู้ต้องขังและมาตรการลงโทษ รายละเอียดของ European Council¹⁶² แนะนำหลักการพื้นฐานของ สหประชาชาติในมาตรการขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ในการบริหารงานภายในสถานที่และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เป็นการดำเนินการที่เกือบจะเป็นไปในทางเดียวกัน เพียงแต่ต่างกันในเรื่องความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังการปรับตัว และในเรื่องความหนาแน่นของจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ในยุโรปที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติเช่นเดียวกัน กฎหมายจะเป็นพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง¹⁶³ อาทิตามข้อบังคับดังนี้

ข้อ 8. การเข้าสู่เรือนจำ

1) ทุกข้อเรียกร้องของผู้ต้องขังอยู่ในความดูแลของรัฐบาล และมีการตรวจเยี่ยมของเลขานุการรัฐ หรือ คณะกรรมการตรวจเยี่ยมเรือนจำ จะทำการบันทึกเรื่องต่างๆเสนอเรื่องนั้นๆ ไปยังรัฐบาลด้วยความรวดเร็ว

2) ในทุกๆ วัน ไม่ว่าจะเป็วันอาทิตย์หรือวันหยุดราชการ รัฐบาลจะรับฟังคำร้องจากผู้ต้องขัง ไม่ว่าจะมีความมาจากผู้ใดก็ตาม

¹⁶⁰ กรมราชทัณฑ์. เล่มเดิม. หน้า 189.

¹⁶¹ แหล่งเดิม. หน้า 190.

¹⁶² ECCP: Report on the Standard minimum Rules for the Treatment of Prison. Strasbourg. (1980). p. 37. (อ้างถึงใน ธานี วรภัทร์ ก เล่มเดิม.)

¹⁶³ No. 8 Prison Rules of 1964. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

3) เมื่อผู้ต้องขังมีข้อร้องเรียนและอยู่ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เมื่อถามต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล จะสามารถได้รับคำตอบในเรื่องนั้นๆ การเข้าตรวจเยี่ยมครั้งต่อไป

อย่างไรก็ตามกฎหมายบังคับโทษของอังกฤษ ไม่ยอมรับสิทธิการร้องทุกข์ของผู้ต้องขังในผลการตัดสินคดีของศาล และการร้องทุกข์ต่างๆ ของผู้ต้องขังจะกระทำไม่ได้ถ้าปราศจากกฎหมายให้อำนาจไว้ในเรื่องนั้น ผู้ถูกคุมขังสามารถ¹⁶⁴

1) พบผู้บัญชาการเรือนจำ พระสอนศาสนา พระในคริสต์ศาสนา หรือต้องการการรักษาพยาบาล การจ้างงาน การได้รับการเยี่ยมตามเวลาที่สามารถทำได้

2) ต้องการปรึกษาหารือกับสมาชิกของ Board of Visitors (คณะกรรมการที่ปรึกษาเรือนจำ)

3) พบผู้มีอำนาจสูงสุดของกรมราชทัณฑ์ Prison Department

4) การเขียนจดหมายร้องทุกข์โดยไม่ผ่านการตรวจสอบก่อนไปยังเลขาธิการรัฐ

5) การเขียนคำร้องถึงสมาชิกรัฐสภาอังกฤษ กรณีการไม่พอใจการปฏิเสธการขอร้องเรียนไปยัง Board of Visitors หรือเกี่ยวกับการทำงานในเรือนจำ

6) การยื่นคำร้องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนยุโรป European Human Right Commission.

4. ระบบและองค์การในการบังคับโทษทางอาญา ตั้งแต่ปี 1963 การราชทัณฑ์ของอังกฤษและเวลส์บริหารจัดการโดย กระทรวงมหาดไทย (Home office) มีผู้บังคับบัญชา General Director ซึ่งไม่ได้รับผิดชอบดูแลเฉพาะการบังคับโทษตามกฎหมายอาญาเท่านั้น แต่รวมถึงอำนาจในการพักการลงโทษ การคุมประพฤติ และสวัสดิการความปลอดภัยของสังคมให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำ และการปล่อยตัว องค์การกรมราชทัณฑ์ดำเนินการ โดยคณะกรรมการราชทัณฑ์ โดยกรมราชทัณฑ์จะแบ่งการบริหารเป็น 4 ส่วน (เหนือ กลาง ตะวันตกเฉียงใต้ ได้ ของอังกฤษ) แต่ละส่วนภาคจะมีผู้บังคับบัญชา Regional Director ดำเนินการบริหารจัดการกับผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ¹⁶⁵

สถานที่ควบคุมผู้ต้องขัง ประกอบไปด้วยผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา สำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษามาแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะเป็นผู้ส่งมอบผู้ต้องหาให้โดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอนในการควบคุม ปราบกฏตามหมายศาลยื่นยันหรือเอกสารอื่นใดตามกฎหมายของรัฐสภาระบุเหตุผลเป็นการเฉพาะราย¹⁶⁶

เรือนจำท้องถิ่นมักจะเกี่ยวข้องกับศาลเป็นเรือนจำปิด มักจะเป็นเรือนจำประเภท “B” มีหน้าที่หลักในการกักขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา ถ้าต่อมามีคำพิพากษาว่ากระทำผิดจริง

¹⁶⁴ Gunter Kaiser c (1998). Op.cit. p. 54. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁶⁵ Ibid. p. 55. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁶⁶ Prison Act 1952, Section 12. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ผู้ต้องขังก็จะถูกย้ายไปอยู่เรือนจำอีกประเภทขึ้นอยู่กับกรณีการกระทำผิด ซึ่งจะได้รับปฏิบัติและการปรับพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตามผู้ต้องขังที่ศาลพิพากษาให้จำคุกระยะเวลาสั้นๆอาจอยู่ในเรือนจำท้องถิ่นต่อไปได้จนครบกำหนดโทษ¹⁶⁷

ในระบบเรือนจำจะมีศูนย์ส่งผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคม เป็นหน้าที่ของเรือนจำท้องถิ่นสำหรับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ในระหว่างปี 1961 ถึง 1965 ได้มีการยกเลิกการอยู่ร่วมกันของผู้ต้องขังที่เป็นเด็กและเยาวชน กับผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่เพศชาย และเพศหญิง

เรือนจำของประเทศอังกฤษประกอบด้วยเรือนจำปริมาตรที่มีกระจายอยู่ทั่วไป เป็นเรือนจำประเภท“B” สำหรับนักโทษที่มีอันตรายมากๆ ตั้งแต่ปี 1968 จะถูกจัดแยกกลุ่มเป็นจำนวนน้อยๆ เข้าไว้ในเรือนจำประเภท“A” เพื่อความเหมาะสมจากเหตุผลที่ว่าด้วยเรื่องความปลอดภัย¹⁶⁸

สำหรับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนจะไม่มีคำสั่งไปเรือนจำเหมือนผู้ต้องขังผู้ใหญ่ แต่จะถูกนำไปยังโรงเรียนฝึกเยาวชนที่ทำผิดกฎหมายเพื่ออบรมฝึกวิชาชีพ หรือสถานกักขังกลาง ที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่กระทำผิดระหว่างอายุ 14-21 ปี โรงเรียนฝึกเยาวชนดังกล่าวจะใช้เวลาอบรมประมาณ 6 เดือนถึง 2 ปี แล้วแต่หลักสูตร และมีการติดตามการปฏิบัติตามเงื่อนไขคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนดภายหลังการปล่อยตัวแล้วระยะเวลาประมาณไม่เกิน 2 ปี รัฐมนตรีจะเป็นคนกำหนดช่วงระยะเวลาในการควบคุมตัวโรงเรียนฝึกอบรมเยาวชน โดยหลักสูตรอบรมพื้นฐานต่างๆ จะเป็นไปตามคำแนะนำของคณะกรรมการการตรวจเยี่ยม¹⁶⁹ Board of Visitors เป้าหมายของการอบรมในระบบงานบังคับโทษต้องการสอนให้เยาวชนที่กระทำผิดนำไปปรับตัวให้เป็นคนดี และนำไปใช้ในชีวิตภายหลังการพ้นโทษออกไป สิ่งที่ดีที่สุดของการอบรมคือการปรับเปลี่ยนบุคลิกลักษณะของเยาวชนเตรียมความพร้อมให้เป็นคนที่มีคุณภาพ รู้สำนึกและมีความรู้สึกรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของตนเองและสังคมในอนาคต¹⁷⁰ ก่อนครบกำหนดในโรงเรียนฝึกเยาวชนนั้น ผู้ฝึกอบรมจะถูกทดสอบความสามารถอย่างละเอียดในเรื่องของการคิด การตัดสินใจต่างๆ กับสถาบันเป็นอย่างดี Borstal การอบรมประกอบด้วย การศึกษาพื้นฐาน การทำงาน และการอบรมวิชาชีพต่างๆ

สถานกักขังกลาง เป็นสถานที่ปิด ใช้กับผู้กระทำผิดอายุต่ำกว่า 17 ปี และเยาวชนอายุ 17-21 ปี เตรียมไว้สำหรับผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชนที่มีระยะเวลาจำคุกสั้น คล้ายกับสถาน

¹⁶⁷ Gunter Kaiser. Op.cit. p. 57. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁶⁸ Ibid. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁶⁹ Home office. (1977). *Justice for All*. p. 80. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁷⁰ Gunter Kaiser. Op.cit. p. 57. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

กักขังเยาวชนในประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมนี ระยะเวลาปกติในสถานกักขังกลาง 3 เดือน และสามารถขยายออกได้ถึง 6 เดือน ตามข้อเท็จจริงพิเศษที่พิจารณาเป็นเรื่องราวไป แต่อย่างไรก็ตามต้องไม่น้อยกว่า 31 วัน สถานกักขังกลาง ได้เริ่มเปิดดำเนินการในปี 1950 สร้างไว้เพื่อรองรับผลของคำพิพากษาให้กักขังระยะเวลาสั้นที่มีสภาพบังคับที่แน่นอน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโทษ โดยใช้เวลาที่ถูกกักขังจะมีการนำเสนอแนะนำในการกลับคืนสู่สังคมอย่างเหมาะสม¹⁷¹ มีการให้ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน ตามวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายให้มีการปรับตัวให้สม่ำเสมอในการทำงาน ผู้ต้องโทษที่เป็นเยาวชนยังต้องเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาด้วย สำนักงานคุมประพฤติก็จะเข้ามาช่วยเหลือเยาวชนด้วย เพื่อความพร้อมที่จะให้ผู้นั้นกลับเข้าสู่สังคม โดยมีเงื่อนไขในการควบคุมประพฤติระยะเวลาไม่น้อยกว่า 12 เดือน¹⁷²

การมีเรือนจำมากมีผลต่อจำนวนเจ้าหน้าที่ ค่าใช้จ่ายต่างๆ การควบคุมและการบริหารจัดการต่างๆ ที่ผู้กระทำผิดมีจำนวนมากๆ มีการพยายามใช้มาตรการภายนอกเรือนจำเพื่อลดปริมาณผู้ต้องขัง ใช้มาตรการทางการศึกษา การอบรมวิชาชีพ ผู้ต้องขังจำนวนมากสามารถแก้ไขพฤติกรรมเสียได้ด้วยเวลาสั้นๆ แต่ปรากฏว่าผู้ต้องขังที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกระยะเวลายาว มีอัตราการกระทำผิดซ้ำปริมาณที่สูงกว่าคนที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกระยะเวลานาน ผลจากการวิเคราะห์สาเหตุมาจากการใช้โปรแกรมการแก้ไขพฤติกรรมในการจำคุกระยะสั้นจะไม่ครบสมบูรณ์ ผู้ต้องขังดังกล่าวต้องถูกย้ายไปเรือนจำที่ไกลจากภูมิลำเนา ผู้ต้องขังร้อยละ 43 บอกว่าพวกเขาต้องเสียไปซึ่งการติดต่อและความสัมพันธ์กับครอบครัวตั้งแต่เข้าไปอยู่ในเรือนจำ สำหรับผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาร้อยละ 48 มีข้อมูลการวิจัยพบว่ายังพอรักษาคิดต่อสัมพันธ์กับครอบครัวได้อยู่¹⁷³

เมื่อผู้ต้องขังถูกส่งตัวเพื่อบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ เรือนจำจะถ่ายรูป และทำประวัติผู้ต้องขัง รายละเอียดต่างๆ เช่น ศาสนาที่นับถือ เป็นต้น เอกสารต่างๆจะถูกเก็บรักษาไว้ที่รัฐมนตรีเรือนจำต้องทำหนังสือแจ้งเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือสิทธิพิเศษต่างๆ การอุทธรณ์ และเรื่องที่นักโทษต้องทราบ กรณีนักโทษอ่านหนังสือไม่ออกก็ให้อธิบายด้วยวาจาให้เข้าใจ¹⁷⁴

5. การจำแนกผู้ต้องขัง ในปี 1950 การจัดชั้นการบังคับโทษของเรือนจำในประเทศอังกฤษ จะพิจารณาตามหลักการพื้นฐานของระบบการจำแนกผู้ต้องขัง ซึ่งแยกผู้ต้องขังเป็นชั้น

¹⁷¹ Home office. (1977). *Justice for All*. p. 76. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁷² Gunter Kaiser. Op.cit. p. 58. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁷³ Secretary of State for the Home Department. B. (2002). *Justice for All*. p. 106. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁷⁴ Prison Rule. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

พิเศษและชั้นธรรมดา¹⁷⁵ ต่อมาผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงในความปลอดภัยอยู่ในระดับต่ำมาก ในปี 1948 ศาลอังกฤษได้ยกเลิกระบบการจำแนกดังกล่าว

ระบบการจำแนกผู้ต้องขังที่ประเทศอังกฤษและในประเทศต่างๆในภาคพื้นยุโรป ทำติดต่อกันมา มีเป้าหมายแรกเพื่อในเรื่องของความปลอดภัย ในช่วงกลางของปี 1960 ใช้การจำแนกผู้ต้องขังเป็นการป้องกันไว้ก่อนในการควบคุม ในประเทศอังกฤษจำแนกผู้ต้องขังในการรับตัวผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำ ออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท A เป็นประเภทของเรือนจำที่ใช้กับผู้ต้องขังที่มีอันตรายต่อความปลอดภัยมากที่สุดกับสังคม และมีแนวโน้มที่อาจหลบหนี

ประเภท B เป็นประเภทของเรือนจำที่ใช้กับผู้ต้องขังที่ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยมากนักกับสังคม และมีแนวโน้มที่อาจหลบหนี

ประเภท C ประเภทของเรือนจำที่ใช้กับผู้ต้องขังที่ไม่สามารถกำหนดให้อยู่ที่สถานเปิดได้ แต่มีความเป็นไปได้ที่อาจจะพยายามหลบหนี

ประเภท D เป็นประเภทของเรือนจำที่ใช้กับผู้ต้องขังที่สามารถอยู่ในสถานเปิดปราศจากข้อจำกัดเท่าที่ทำได้

กฎหมายสันนิษฐานว่า ผู้ต้องขังทุกคนเชื่อว่าการคุมขังในเรือนจำเป็นไปตามกฎหมาย และอยู่ในระยะเวลาอันจำกัด กอปรกับต้องทำงาน หรือมีเหตุผลอย่างอื่น ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานเรือนจำ¹⁷⁶ ในปี 1979 อัตราร้อยละ 1 ของผู้ต้องขังทั้งหมดจะอยู่ในประเภท A อัตราร้อยละ 30 ประเภท B อัตราร้อยละ 49 ประเภท C อัตราร้อยละ 20 ประเภท D ความหนาแน่นมากเกินไปของผู้ต้องขังในเรือนจำของประเทศไทย เป็นผลโดยตรงที่สำคัญที่ทำลายระบบและขั้นตอนของการจำแนกผู้ต้องขัง

6. ห้องขัง รัฐมนตรีจะจัดการเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้ต้องขังในสิ่งอำนวยความสะดวกจัดเตรียมไว้กับผู้ต้องขัง ห้องขังที่เข้าจำคุกผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับรองมาตรฐานโดยผู้ตรวจสอบในเรื่องของ ขนาด แสงสว่าง อุณหภูมิ การหมุนเวียนและถ่ายเทของอากาศ ตามความเหมาะสมและเพียงพอต่อสุขภาพ และการอนุญาตให้ผู้ต้องขังสามารถติดต่อกับเจ้าพนักงานเรือนจำได้ทุกเวลา¹⁷⁷

มีการออกใบสำคัญกำหนดเวลาของการเข้าห้องขัง ผู้ต้องขังอาจต้องออกจากห้องขังเป็นชั่วโมงหรือเป็นวัน ในระหว่างที่ทำงานเรือนจำ นอกจากนั้นใบสำคัญยังระบุถึงเลขห้องขัง และ

¹⁷⁵ Gunter Kaiser. Op.cit. p. 58. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁷⁶ Prison Act 1952, Section 13. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁷⁷ Prison Act 1952, Section 14 (1), (2). (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

สิ่งที่เกี่ยวข้อง สัญลักษณ์ สถานที่ อย่างชัดเจน ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาตผู้ตรวจสอบจะพิจารณาจากใบสำคัญนี้ ผู้ตรวจสอบอาจเพิกถอนใบสำคัญได้ เมื่อพิจารณาถึงห้องขังและความเห็นเกี่ยวกับสภาพของผู้ต้องขัง สำหรับในห้องขังพิเศษทุกเรือนจำ ใช้ในการจำคุกชั่วคราวสำหรับพวกที่มีปัญหาและไม่เชื่อฟัง หรือใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น¹⁷⁸

กฎหมายอนุญาตให้ผู้ต้องขังสามารถมีภาพถ่ายในความครอบครองได้ซึ่งรัฐมนตรี จะกำหนดว่าเป็นภาพแบบใดบ้างที่ผู้ต้องขังสามารถมีได้ ชนิด ประเภท ลักษณะการแต่งตัว¹⁷⁹

หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของผู้ต้องขังที่กำหนดไว้ในเรือนจำจะเป็นไปตาม “แผนการลูกจิ้งให้แข็งแรง” The Mountbatten Plan จัดว่าเป็นแผนพื้นฐานที่สันนิษฐานว่าเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับประเภทของเรือนจำเปิด ที่ไม่มีการระดมแรงงานสูงมาเป็นมาตรการในการควบคุมเป็นผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงในเรื่องของความปลอดภัยต่ำ และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบ ไม่กระทำความในทางที่ผิดกับสังคมซ้ำอีก การจำแนกผู้ต้องขังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีอื่น อันจะพัฒนาไปสู่การพักการลงโทษและการรอกการลงโทษ จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำเปิดจะมีจำนวนไม่มากถ้านำมาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำปิด 1 ใน 3 หรืออัตราร้อยละ 10.9 และมีจำนวนลดลงทุกปี

สภาพของการคุมขังในเรือนจำค่อนข้างจะเป็นไปตามมาตรฐานของสหประชาชาติ แต่ปัญหาหลักที่พบคือ เรื่องของการที่เรือนจำมีความหนาแน่นของประชากรผู้ต้องขังหนาแน่นจนเกินไปซึ่งเป็นปัญหาถาวร โดยเฉพาะในเรือนจำท้องถิ่นความจุรับไว้ 1-3 เท่าตัวของความจุที่จะรองรับได้ ในปี 1975 การพักอาศัยของผู้ต้องโทษ 3 คนต่อ 1 ห้อง หรือ 2 คนต่อ 1 ห้องมาในปี 1977 มีขอกผู้ต้องขังประมาณ 4,000 คน ก็ยังมีอัตราการพักของผู้ต้องโทษ 3 คนต่อ 1 ห้อง ความแออัดยัดเยียด ดังกล่าวมีผลต่อสภาวะของสุขภาพและอนามัยที่แย่มากที่สุด และเป็นผลทำให้การอบรมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังต้องหยุดหายไป ซึ่งมักปรากฏในเรือนจำท้องถิ่น ในส่วนของการควบคุมมักมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องของมนุษยธรรมเสมอ¹⁸⁰

ในปี 1976 เกิดเหตุการณ์ความวุ่นวายไม่สงบในเรือนจำ จนกระทั่งเกิดการปะทะกันอันเนื่องมาจากความแออัดของผู้ต้องขังที่ล้นเรือนจำ จำนวนทวีคูณขึ้นเป็น 3 เท่าในระยะเวลา 10 ปี กอปรกับเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ สถานการณ์เกิดการเผชิญหน้ากันกับผู้ที่ดีดิดยาเสพติด แอลกอฮอล์ และพวกโรคจิต บุคคลเหล่านี้ไม่ได้มีการจัดให้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม เหตุผลของการเพิ่มขึ้นของผู้ต้องขังมักถูกอ้างไปถึงความมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมคำตัดสินของผู้พิพากษาของ

¹⁷⁸ Prison Act 1952, Section 14 (3)-(6). (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁷⁹ Prison Act 1952, Section 16. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁸⁰ R. King and R. Morgan. (1980). *The Future of the Prison System*. p. 25. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ศาลในเมืองใหญ่ การบริหารกระบวนการยุติธรรมในการใช้มาตรการต่างๆของรัฐ ที่ควบคุมการตรวจสอบทำให้เพิ่มจำนวนอาชญากรรมสูงขึ้น

7. การตรวจยาเสพติดผู้ต้องขังและการทดสอบการปวย เจ้าหน้าที่เรือนจำจะทำการตรวจปัสสาวะเพื่อตรวจหาสารเสพติดในร่างกายผู้ต้องขัง การตรวจสอบยาเสพติดผู้ต้องขัง¹⁸¹ การตรวจสอบปัสสาวะเป็นอำนาจของรัฐที่สามารถกระทำกับผู้ต้องขังได้ตามกฎหมาย¹⁸² ทั้งนี้เพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่สารเสพติดภายในเรือนจำ นอกจากนี้ยังมีอำนาจตามกฎหมาย¹⁸³ ในการตรวจแอลกอฮอล์ โดยใช้วิธีการเป่าลมหายใจเพื่อตรวจวัดปริมาณของแอลกอฮอล์¹⁸⁴

แพทย์ประจำเรือนจำมีอำนาจจะทำการทดสอบผู้ต้องขัง เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ต้องขังเจ็บป่วยจริงหรือไม่¹⁸⁵ แสร้งป่วยหรือไม่ ผู้ต้องขังจำนวนมากที่มีปัญหาที่ต้องการให้มีการปฏิบัติต่อเขา 7 คนในทุกๆ 10 คน ใช้สารเสพติดมาก่อนการเข้าสู่เรือนจำ และร้อยละ 43 ของผู้ต้องขังตามคำพิพากษาจะมีผู้ป่วยเป็นโรคจิต 3 คน นโยบายของรัฐต้องการให้ทำงานหรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางจิต และผู้ติดสารเสพติด และยังเป็นการสร้างโอกาสในการทำงาน เพื่อประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงอนาคตของผู้ต้องขังเหล่านี้¹⁸⁶ ภาครัฐได้ลงทุนถึง 42 ล้านดอลลาร์ใช้เวลากว่า 3 ปี ในการปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับสถานที่ให้ผู้ต้องขังได้รับความปลอดภัยและทันสมัย สามารถตรวจร่างกาย พบจิตแพทย์ ได้มากยิ่งขึ้น มีการสร้างศูนย์ช่วยเหลือ Health Centres ขึ้นใหม่ เพื่อให้บริการ มีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสารเสพติด การประเมินผล การเสนอแนะ คำแนะนำ ผ่านการบริการภายในเรือนจำ เตรียมพร้อมในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนไม่ให้มีการใช้สารเสพติดในทางที่ผิด และสร้างความต่อเนื่องในการปฏิบัติการแก้ไขผู้กระทำผิดที่อยู่ในเรือนจำอย่างเหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการที่เขาจะออกไปสู่สังคม¹⁸⁷

ทุกเรือนต้องมีแพทย์ที่มีใบอนุญาตประกอบโรคจิตศิลป์ประจำเพื่อตรวจรักษาดูแลสุขภาพนักโทษ มีหน้าที่ดูแลอนามัยเกี่ยวกับการบริโภค การออกกำลังกาย และการแยกขังผู้ต้องขัง

¹⁸¹ Prison Act 1952, Section 16 A. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁸² Misure of Drugs Act 1971. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁸³ Police and Criminal Evidence Act 1984. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁸⁴ Prison Act 1952, Section 16 B. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁸⁵ Prison Act 1952, Section 17. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁸⁶ Secretary of State for the Home Department c. (2002). *Justice for All*. p. 105. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁸⁷ Ibid. p. 107. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

เรือนจำจะจัดห้องน้ำให้นักโทษ เพื่อใช้ทำความสะอาดร่างกาย และต้องได้รับน้ำอุ่น อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โคนหนดคราได้ทุกวัน และตัดผม นอกจากนั้นต้องได้ออกกำลังกาย กลางแจ้งอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง เว้นแต่วันที่ไม่อาจทำได้ ให้ออกกำลังกายในร่มแทน การ ประกอบกิจทางศาสนา เรือนจำจะอนุญาตให้เป็นไปตามที่นักโทษนับถือ

8. สิทธิในการเยี่ยมผู้ต้องขังและการติดต่อกับภายนอกเรือนจำตามความถูกต้องและเป็นอิสระของแต่ละเมือง อาจกำหนดเวลาเยี่ยมผู้ต้องขังของแต่ละเรือนจำในเมืองนั้นๆ ได้เอง รวมทั้งเงื่อนไขต่างๆ มิให้มีอิทธิพลหรืออิทธิทธิใดมากในการติดต่อกับผู้ต้องขัง เว้นแต่เป็นเงื่อนไข พิเศษสำหรับผู้ต้องขังรายนั้น หรือการเยี่ยมผู้ต้องขังที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต¹⁸⁸ นอกจากนั้นนักโทษมีสิทธิใช้จดหมายติดต่อกับญาติ 1 ฉบับต่อสัปดาห์โดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย และได้สิทธิในการเยี่ยมจากคณะกรรมการตรวจเรือนจำเป็นประจำทุก 4 สัปดาห์

9. การจ้างงานและความก้าวหน้าในการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการลงโทษในทัณฑสถานของรัฐ จะนำไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งการจ้างงานในเรือนจำอันเป็นคำสั่ง ให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นวิธีการช่วยเหลือเบื้องต้นในการสงเคราะห์ผู้ต้องขังในการอันเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อการกลับคืนสู่สังคมปรกติต่อไป

การทำงานของนักโทษต้องไม่เกิน 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ห้ามนักโทษทำงานส่วนตัว ของเจ้าพนักงานและขณะที่นักโทษเจ็บป่วยหรือสภาพร่างกายไม่เหมาะสมกับการทำงานนั้นๆ

ในการทำงานของผู้ต้องขังมิได้มีข้อกำหนดที่จะต้องอบรมก่อน ผู้ต้องขังจำนวนมาก สามารถทำงานได้อยู่ในเกณฑ์การผลิตงานเล็กๆ น้อยๆ ในเรือนจำ หรือทำงานที่เกี่ยวกับการเกษตร สำหรับผู้ต้องขังที่ไม่สามารถทำงานได้จะถูกนำไปฝึกอาชีพ ส่งไปช่วยงานในสถานพยาบาล หรือ โอนย้ายไปยังเรือนจำอื่น หรือเข้าอบรมตามโปรแกรมทางการศึกษา ความประพฤติ โดยอาจารย์ ท้องถิ่นและความร่วมมือของสถาบันการศึกษาภายนอกเรือนจำที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว

10. วินัยและการลงโทษ มี 2 ระดับ คือ ระดับร้ายแรงและไม่ร้ายแรง การลงโทษทาง วินัยต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยกระบวนการสอบสวนวินัยก่อน

11. สิทธิในการร้องทุกข์ ต่อผู้บัญชาการเรือนจำ หรือคณะกรรมการการตรวจเรือนจำ โดยคำร้องทุกข์จะถูกดำเนินการจัดส่งให้ผู้ที่มีหน้าที่วินิจฉัยในทันที

12. การช่วยเหลือ การแก้ไขพฤติกรรม การช่วยเหลือภายหลังออกจากเรือนจำ มีการ สร้างมาตรการในการเตรียมการเป็นพิเศษให้ผู้ต้องขังในการที่จะปล่อยจากเรือนจำ หรือ โครงการที่พักรับรอง สิ่งเหล่านี้เริ่มพัฒนาขึ้นในปี 1950¹⁸⁹ ให้เป็นเงื่อนไขการปล่อยหลังจากจำคุก

¹⁸⁸ Prison Act 1952, Section 19. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁸⁹ Gunter Kaiser. Op.cit. p. 61. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ตามคำพิพากษามาแล้ว 2 ใน 3 นับแต่เข้ารับโทษครั้งแรก มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับเรือนจำในปี 1964 (Prison Rules of 1964) ซึ่งก่อนหน้านั้นมีการพยายามปล่อยผู้ต้องขังออกจากเรือนจำก่อนกำหนดเวลาอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นบางโอกาสซึ่งขึ้นอยู่กับบทบัญญัติของกฎหมาย ในเงื่อนไขการปล่อยผู้ต้องขัง หลังจากจำคุกมา 1 ใน 3 ของระยะเวลาทั้งหมด มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการพิจารณาให้ปล่อย หลังจากจำคุกมาไม่น้อยกว่า 12 เดือน เป็นอำนาจการดำเนินการของคณะกรรมการแต่ละเรือนจำ ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการพักการลงโทษ Parole Board ในกฎหมายอาญาได้มีการขยายกรอบการพิจารณาการปล่อยเป็นรายบุคคลมีเกณฑ์รับโทษมาเพียง 1 ใน 4 ตามคำพิพากษาแล้วจึงปล่อยจากเรือนจำ แต่อย่างไรก็ตามใช้กับผู้ต้องขังที่มีโทษจำคุก 6 เดือนถึง 2 ปีเท่านั้น¹⁹⁰

การเตรียมตัวก่อนปล่อยมีเป้าหมายในการช่วยเหลือผู้ต้องขังอย่างเข้มข้น มีการกำหนดข้อตกลงต่างๆ กับครอบครัวและท้องถิ่นที่ผู้ต้องขังอาศัยอยู่ และเกี่ยวกับสถานที่ทำงานในอนาคต สำนักงานจัดหางานของรัฐจะเสนอแนะและหางานให้ทำ ทั้งให้คำปรึกษาในความเป็นไปได้ในการทำงาน สามารถตกลงทำงานกับบริษัทภายนอกเรือนจำในระหว่างเป็นผู้ต้องขังได้ การวางแผนการทำงานเป็นการเตรียมตัวก่อนปล่อย ขึ้นอยู่กับอัตราโทษจำคุก¹⁹¹ หลังจากได้รับอนุญาตให้ออกจากเรือนจำ ครอบครัวผู้ต้องขังจะต้องมีการให้กำลังใจ¹⁹² รัฐมนตรีอาจปล่อยตัวผู้ต้องขังชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษด้วยสาเหตุอันเนื่องมาจากการป่วย¹⁹³ และจัดสรรเงินจำนวนหนึ่งให้กับผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อย โดยพิจารณาจากบุคคลที่จะถูกปล่อย หรือเหตุผลแห่งการปล่อยจากเรือนจำ ตามงบประมาณที่กองคลังได้จัดสรรไว้¹⁹⁴

กลุ่มตัวแทนต่างๆ อาสาสมัครทางสังคมท้องถิ่น สมาคมการดูแลและการเริ่มต้น ชีวิตใหม่ผู้ต้องขังแห่งชาติ The National for the Care and Resettlement of offenders (NACRO) และอาสาสมัครทางสังคมอื่นๆ จะช่วยเหลือผู้ต้องขังเมื่อพ้นออกมาสู่สังคมแล้ว

¹⁹⁰ J.Thomas and R.Pooley. (1980). *The Ex-ploding prison. Prison Riots the Case of Hull.* p. 156.

(อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁹¹ Gunter Kaiser. Op.cit. p. 62. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁹² Ibid. p. 63. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁹³ Prison Act 1952, Section 28. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁹⁴ Prison Act 1952, Section 30. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

13. การรายงานการปฏิบัติงานของเรือนจำ¹⁹⁵ สาระของ Prison Act 1952 กำหนดให้ทุกเรือนจำต้องทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐมนตรีก่อน หลังจากนั้นรัฐมนตรีจะนำเสนอต่อรัฐสภา รายงานดังกล่าวต้องประกอบด้วยสาระสำคัญต่อไปนี้

1) เรื่องการเงิน เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของแต่ละเรือนจำเป็นค่าเฉลี่ยรายวัน และจำนวนชั้นทั้งหมดของผู้ต้องขังในเรือนจำนั้น

2) สภาพและลักษณะการทำงานของผู้ต้องขังในแต่ละเรือนจำ จำนวนผู้ต้องขังที่ทำงาน ชนิดและปริมาณของสิ่งของที่ผลิต ตลอดจนทั้งอาจมีความคิดเห็นต่างๆ ไปยัง Secretary of State เพื่อส่งรายงานข้อมูลต่างๆ นั้น ไปยังรัฐสภาต่อไป

3) รายงานการลงโทษ และค่าใช้จ่าย ของแต่ละเรือนจำ และความถี่ของการลงโทษ

14. การแต่งตั้งผู้มีอำนาจตรวจเรือนจำ Her Majesty จะแต่งตั้งบุคคลเป็นหัวหน้าผู้ตรวจสอบเรือนจำ มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารจัดการเรือนจำในอังกฤษและเวลส์ และทำรายงานเสนอรัฐมนตรี ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและสภาพการณ์ต่างๆ ในเรือนจำ กอปรกับเสนอแนะแนวทางต่างๆ ที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงและเหตุผลไว้ในรายงาน รัฐมนตรีจะนำเสนอรายงานกล่าวต่อรัฐสภาต่อไป¹⁹⁶

15. คณะกรรมการตรวจเยี่ยมเรือนจำ รัฐมนตรีจะกำหนดให้ทุกเรือนจำมีคณะกรรมการตรวจเยี่ยมไม่น้อยกว่า 2 คน เพื่อความถูกต้องเป็นธรรมและการอยู่ร่วมกันภายในเรือนจำอย่างสันติ Prison Rules 1964 จะกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเยี่ยม สิ่งต่างๆ ที่เป็นที่ต้องการของสมาชิกผู้ต้องขัง และพิจารณาการร้องทุกข์จากผู้ต้องขัง และทำรายงานไปยังรัฐมนตรีในข้อสำคัญต่างๆ เพื่อพิจารณาด้วยวิธีที่เหมาะสม คณะกรรมการตรวจเยี่ยมสามารถเข้าเรือนจำได้อย่างอิสระและทุกส่วนของเรือนจำ และเข้าพบผู้ต้องขังได้ทุกคน¹⁹⁷

16. เจ้าพนักงานเรือนจำ¹⁹⁸ ตามกฎหมาย Prison Act 1952 กล่าวถึงเรื่องของเจ้าพนักงานเรือนจำไว้ดังนี้

(1) ทุกเรือนจำต้องมีเจ้าพนักงานของรัฐ อนุศาสนาจารย์ เจ้าพนักงานทางการแพทย์ และเจ้าหน้าที่ตำแหน่งอื่นๆ ที่จำเป็น

(2) ทุกเรือนจำที่รับผู้ต้องขังหญิง จำต้องมีจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้หญิงอย่างเพียงพอ

¹⁹⁵ Prison Act 1952, Section 5. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁹⁶ Prison Act 1952, Section 5A. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁹⁷ Prison Act 1952, Section 6. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

¹⁹⁸ Prison Act 1952, Section 7. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

(3) เรือนจำที่มีความเห็นของรัฐมนตรีที่เป็นเรือนจำขนาดใหญ่ ให้ต้องมีตัวแทนของรัฐ หรือผู้ช่วยอนุศาสนาจารย์ หรือทั้ง 2 อย่างเพิ่ม

(4) อนุศาสนาจารย์และผู้ช่วยอนุศาสนาจารย์ หมอสอนศาสนา และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ต้องมีคุณสมบัติที่รัฐกำหนดและได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วตาม Medical Acts.

17. หน้าที่โดยทั่วไปของเจ้าพนักงานเรือนจำ เจ้าพนักงานเรือนจำเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมาย โดยทั่วไปมีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังและทำความตกลงต่างๆ และสิ่งอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินการต่างๆ ภายในเรือนจำในการดำเนินชีวิตภายในเรือนจำของผู้ต้องขัง มีหน้าที่ดูแลภารกิจต่างๆ ของเรือนจำทั้งหมดและตรวจสอบสิ่งก่อสร้างของรัฐ การปฏิบัติต่างๆ ของเจ้าพนักงานในการแก้ไขเยียวยาปรับพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวของผู้ต้องขัง อำนาจในการควบคุมตัวบุคคลที่เป็นนักโทษ รวมทั้งหน้าที่เกี่ยวกับงานการบริหารเรือนจำที่สำคัญ ตลอดทั้งในเรื่องความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมาย Prison Act 1952 และข้อบังคับที่จำเป็น Prison Rules 1964 ตามกฎหมายที่ออกใช้บังคับของรัฐสภา¹⁹⁹

18. อำนาจของเจ้าพนักงานเรือนจำ²⁰⁰

1) เจ้าพนักงานทุกเรือนจำมีอำนาจอำนาจป้องกันและคุ้มครอง ตลอดทั้งมีสิทธิในการตรวจสอบ มีอำนาจค้นหาผู้ต้องขังเข้าทำงาน

2) มีอำนาจในการสืบเสาะสืบค้นเพื่อหาผู้ต้องขังเอามาทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีอำนาจเหนือทรัพย์สินของผู้ต้องขัง

3) มีอำนาจในการให้ทำงาน การฝึกหัด

4) จะมีขั้นตอนในการพิจารณาผู้ต้องขังที่เหมาะสม มีการบรรยายและฝึกอบรมในภาพรวม และให้คำปรึกษาหารือ

5) ทรัพย์สินที่ผู้ต้องขังไม่มีอำนาจครอบครอง เครื่องมือต่างๆ ทรัพย์สินต่างๆ ที่ผู้ต้องขังไม่มีอำนาจครอบครอง จะกำหนดตามข้อบังคับเรือนจำหรือโดยรัฐบาล

ในเรือนจำแต่ละแห่งกฎหมายกำหนดไว้ให้มีอนุศาสนาจารย์²⁰¹ ผู้รับใช้พระผู้เป็นเจ้าของผู้ต้องขังเข้าเป็นสมาชิกของศาสนาใดศาสนาหนึ่ง นิการ รัฐมนตรีจะแต่งตั้งและจ่ายเงินค่าตอบแทนตามเหตุผลสมควร เพื่อเป็นการใช้ศาสนาเป็นเครื่องเยียวยาผู้ต้องขัง

¹⁹⁹ Prison Act 1952, Section 4. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰⁰ Prison Act 1952, Section 8. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰¹ Prison Act 1952, Section 9. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰² Prison Act 1952, Section 10. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

19. คณะกรรมการพักการลงโทษ²⁰³ คณะกรรมการพักการลงโทษมีอำนาจพิจารณาถึงความเสี่ยงในการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคม โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อปกป้องสังคมจากอันตรายจากคนเหล่านั้น อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการ อาจพิจารณาไม่ปล่อยตัวผู้กระทำความผิดในความผิดที่ร้ายแรง หรือที่เป็นอันตรายต่อสังคม โดยหลักการแล้วนักโทษทุกคนมีสิทธิได้รับการพักโทษเมื่อรับโทษมาแล้วระยะหนึ่ง สิ่งที่ทำทางการทำงานของคณะกรรมการพักการลงโทษได้แก่ การตัดสินใจใดๆ เกี่ยวกับการพักโทษจะต้องเกิดจากพยานหลักฐานชัดเจน คณะกรรมการพักการลงโทษจะต้องมีทักษะและประสบการณ์ที่เพียงพอในการวางแผนนโยบาย จะต้องทำตัวเป็นตัวแทนของความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

20. การคุมประพฤติ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันสังคมส่วนรวม เพื่อลดปริมาณการกระทำผิดซ้ำ เพื่อการลงโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิด เพื่อให้มั่นใจว่าผู้กระทำความผิดทราบผลกระทบที่เขาได้กระทำต่อเหยื่อและสังคมอย่างไรและเพื่อบำบัดและฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยการบริหารจัดการจะมี คณะกรรมการคุมประพฤติจะต้องรับผิดชอบดูแลผู้กระทำความผิดตามเงื่อนไขคุมประพฤติ และทำรายงานส่งให้เรือนจำทราบ เมื่อมีการฝ่าฝืนต้องรายงานยให้ผู้นำผู้กลับสู่การจองจำอีกครั้ง แต่คำสั่งของคณะกรรมการพักการลงโทษให้จองจำผู้กระทำความผิดสามารถอุทธรณ์ได้

พนักงานคุมประพฤติทุกคนต้องมีใบรับรอง หรือประกาศนียบัตร แสดงคุณวุฒิในงานด้านสังคมสงเคราะห์ การทำงานจะใช้เวลาส่วนใหญ่กับการดูแลการคุมประพฤติและสร้างความเชื่อมโยงกับศาลยุติธรรมของชุมชนอย่างใกล้ชิด มุ่งเน้นการรักษาบุคคล ให้มีความสำคัญในเรื่องการให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและให้ความเป็นเพื่อน การประเมินความเสี่ยงและการปกป้องคุ้มครองสาธารณะ เป็นหัวใจของงานคุมประพฤติ อันจะลดโอกาสการกระทำผิดในอนาคต และสร้างความมั่นใจให้กับสังคมว่าปลอดภัยจากอันตราย มีคนจำนวนมากอาสาทำงานเป็นพนักงานคุมประพฤติโดยผ่านหน่วยงานอาสาสมัคร เช่น SOVA²⁰⁴ และ YMCA²⁰⁵ เป็นต้น

การบริการสังคมจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สังคมกำหนดและมีความต้องการ ถ้าทำไม่สำเร็จกระทำความผิดก็จะถูกนำกลับมารับโทษอีกครั้งหนึ่ง และถ้าหากเดิมไม่มีการจำคุกมีแต่บริการสังคมถ้าฝ่าฝืนเงื่อนไขศาลอาจสั่งจำคุกได้โดยเฉพาะ Custody Minus ซึ่งเป็นกรณีพิเศษ ถ้าฝ่าฝืนเงื่อนไข ศาลสั่งให้ใช้มาตรการจำคุกได้ทันที²⁰⁶

²⁰³ Secretary of State for the Home Department. Op.cit. p. 96. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰⁴ The Society of Voluntary Associates. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰⁵ Young Men's Christian Association. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰⁶ Secretary of State for the Home Department. Op.cit. p. 96. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

การคุมประพฤตินักโทษเริ่มต้นครั้งแรกมีผู้ที่ถูกคุมประพฤติจำนวน 170,000 คน มีปริมาณคดีเกิดขึ้นมากขึ้นในแต่ละวัน ในปี ค.ศ. 1999 มีจำนวนถึง 200,000 คดี ค่าเฉลี่ยของประชากรที่ดูแลร้อยละ 90 เป็นเพศชาย ร้อยละ 10 เป็นหญิง กว่าครึ่งหนึ่งมีคำพิพากษาต้องบริการสังคมด้วย อายุระหว่าง 16-20 ปี มีปริมาณน้อยกว่า 1 ใน 3 นอกจากนั้นอายุ 21 ปีขึ้นไป²⁰⁷

การคุมประพฤตินี้เป้าหมายในการลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำในปี ค.ศ. 2008 ให้ลดลงในอัตราร้อยละ 5 และในปี ค.ศ. 2010 ลดลงในอัตราร้อยละ 10 และเปิดโอกาสให้เหยื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ด้วยว่าผู้กระทำความผิดจะถูกปล่อยตัวเมื่อไรและจะอยู่ในแผนการคุมประพฤติอย่างไร

21. ยุทธศาสตร์การลงโทษและการปรับพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ที่กำหนดโคเนรัชบาลอังกฤษเป็นยุทธศาสตร์ของปี ค.ศ. 2001 ถึง ค.ศ. 2008 ดังนี้

มุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนและงานราชทัณฑ์ ในการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ศาลตัดสินลงโทษให้มีอัตราลดลง²⁰⁸

มุ่งเน้นคำพิพากษาลงโทษโดยสังคมให้ใช้ได้อย่างเหมาะสมเป็นไปตามกฎหมาย มีผลก้าวหน้าในการนำมาใช้ พัฒนาการคุมประพฤติให้เพียงพอและดีขึ้น

ให้งบประมาณในการขยายเรือนจำให้รับผู้ต้องขังเพิ่มได้อีก 18 เปอร์เซ็นต์

เพิ่มการดูแลสุขภาพอนามัยผู้ต้องขังและการศึกษา เป็นส่วนที่สำคัญ

มุ่งเน้นการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ ในปี 1992-93 มีผู้ต้องหาหลบหนี 232 คน ผลจากสภาพเรือนจำและมีคนให้ความช่วยเหลือ ในระหว่างปี 1995-95 มีผู้ต้องขังหลบหนีจากเรือนจำประเภท A 12 คน ในระหว่างปี 2000-01 มีผู้ต้องขังหลบหนี 19 คน

22. ความหนาแน่นของผู้ต้องขังในเรือนจำ งานราชทัณฑ์ตามความเป็นจริงมีขนาดใหญ่ มีการหมุนเวียนเข้าออกของผู้กระทำความผิด มีอัตราความถี่ที่สูงขึ้นโดยมิได้คาดคิด²⁰⁹ ระดับความหนาแน่นของประชากรผู้ต้องขังจากรายงานบันทึกข้อมูลมีผู้ต้องขัง 71,000 คน ในปัจจุบันสถานที่ควบคุมตัว 140 แห่ง

ผู้ต้องขังจำนวนหนึ่งได้รับโทษจำคุกระยะสั้น ซึ่งจะไม่ได้รับการปรับปรุงพฤตินิสัยและการเริ่มต้นชีวิตใหม่ การจำคุกระยะสั้นเป็นการเพิ่มโอกาสในการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้น ผู้ต้องขังต้องการความช่วยเหลือในทักษะต่างๆ และปัญหาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในปี

²⁰⁷ Ibid. p. 104. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰⁸ Secretary of State for the Home Department. N. (2002). Ibid. p. 102. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²⁰⁹ Ibid. p. 105. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

1997 มีการปล่อยตัวผู้ต้องขังออกจากเรือนจำเกือบครึ่งหนึ่ง ปรากฏว่าภายใน 2 ปี กลับมาเป็นผู้ต้องขังซ้ำอีก²¹⁰

จำนวนผู้ต้องขังมากเป็นอุปสรรคที่มีผลต่อการทำงานภายในเรือนจำ ตลอดไปถึงการคุมประพฤติ ในการควบคุมและการติดต่อกับผู้ต้องโทษ อันเป็นผลกระทบต่อการทำงานการบริหารจัดการที่ดีและมีคุณภาพ นโยบายในการปรับทิศทางการลงโทษตามคำพิพากษาเป็นกุญแจสำคัญต่อการคุ้มครองสังคมและการลดปริมาณการกระทำผิดอาญา โดยเปลี่ยนรูปแบบของคำพิพากษาที่เอาจริงเอาจัง คูอันตราย อยู่บนพื้นฐานของความเครียด ในการเอาตัวผู้กระทำผิดเข้าไว้ในเรือนจำ และควบคุมตัวไว้จนกระทั่งปล่อยตัว มาสู่รูปแบบใหม่ในการลงโทษทางสังคมและมีการวางแผนการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ในรูปแบบใหม่ เป็นการปรับปรุงยุทธศาสตร์ ในทางอาญาที่สำคัญ²¹¹

นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีการเตรียมการใช้มาตรการในการลดปริมาณผู้กระทำผิด ในการเข้าสู่เรือนจำโดยใช้การกักขังที่บ้าน The Home Detention Curfew (HDC) แทนหรือร่วมกับการให้โทษจำคุกระยะสั้น หรือการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ Electronically-monitored Curfew และภาครัฐมุ่งเน้นการให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม และภาคสังคม²¹²

23. แนวทางที่รัฐบาลเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับโทษ ต้องการให้มีการพัฒนายุทธวิธีการแก้ไขฟื้นฟูแห่งชาติและทบทวนการรับและการบวนการปล่อยผู้ต้องขังทั้งหมด รวมทั้งการทำให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวมีความมั่นคงที่ถูกต้องสมควร มีการทำงานที่แน่นอนและให้ทุนสงเคราะห์ช่วยเหลือในการตั้งรกรากหรือชีวิตใหม่²¹³

จุดประสงค์อันสำคัญของคำพิพากษา ในการปรับปรุงผู้ต้องขังผ่านกระบวนการลงโทษ และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ร่วมกับเรือนจำและการคุมประพฤติ ที่เป็นการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ กระบวนการเด็กและเยาวชน แม้ว่าจะมีปริมาณมาก อันเป็นการทำทนายการทำงานอย่างมากและเป็นอุปสรรคและเป็นอันตรายมากต่อคนในสังคม ในส่วนของการเผชิญหน้าการร่วมมือของคนในภาคสังคมตามกฎหมาย ทำให้ปริมาณการกระทำผิดอาญาลดลงและทำให้สังคมเกิดความมั่นคงและปลอดภัย²¹⁴

²¹⁰ Ibid. p. 103. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²¹¹ Ibid. p. 106. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²¹² Ibid. p. 109. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²¹³ Ibid. p. 103. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²¹⁴ Ibid. p. 103. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

24. การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมในเรือนจำ การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังจะต้องดูผลตอบสนองจากการกระทำและผลที่เกิดตามมาจากการกระทำผิดทั้ง 2 ส่วน และเหยื่อหรือผู้เสียหาย จุดประสงค์ต้องการให้ผู้กระทำผิดกลับเข้าสู่สังคม ด้วยมาตรการต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ในปี ค.ศ. 2002 มีผู้ต้องขังได้รับรองคุณวุฒิ 16,000 คน และทักษะพื้นฐานในระดับ 2 เกี่ยวกับการจ้างงาน มีการลงทุนกว่า 20 ล้านปอนด์ ในการส่งเสริมผู้ต้องขังที่สามารถเรียนได้และสร้างแรงจูงใจให้มีการเรียนรู้มากขึ้น ดังตัวอย่าง Learning skills in prison ต่อไปนี้

โทนี่เกิดใน Scotswood in Newcastle เรียนอยู่กับโรงเรียนประจำ ในช่วงอายุประมาณ 15 ปี ได้มีการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ คนขายหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยมีบิดเป็นอาชกร โทนี่ต้องคำพิพากษาจำคุก 6 ปี ถูกส่งไปยัง Casting Prison serving ในขณะที่นั้นเข้าสามารถเขียนหรืออ่านหนังสือได้เล็กน้อย แต่สิ่งที่กล่าวมานี้เริ่มพัฒนาดีขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการเรียนในเรือนจำที่มีการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอ กระทั่งโทนี่ สามารถเขียนหนังสือเรื่อง nephew ได้รับรางวัล Koestler Awards และรางวัล The Puffin Book แห่งปี²¹⁵

การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้กระทำความผิดเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นอันเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เพื่อสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ โดยปราศจากการกลับไปสู่การใช้ชีวิตเป็นอาชกรอีก

25. กฎหมายแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ในทางปฏิบัติพบว่ามีผู้ต้องขังจำนวนมากที่ยากในการที่จะแก้ไขฟื้นฟู เมื่อดูจากประวัติการกระทำความผิดทางอาญา จึงมีการออกกฎหมายแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดขึ้น The Rehabilitation of Offenders Act 1974 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการสามารถตรวจสอบและให้การแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดที่เหมาะสม ระหว่างการคุ้มครองสาธารณะกับความแน่นอนและความเสี่ยงอันตรายจากบุคคลที่กระทำความผิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้ต้องขังให้มีความทำและไม่กระทำความผิดซ้ำอีก มีอำนาจในการทดสอบผลของการให้คำปรึกษาหรือวิธีการแก้ไขได้

26. การลงโทษและการฟื้นฟูในสังคม Punishment and Rehabilitation in the Community จุดประสงค์ของระบบการพิพากษาลงโทษ โดยสังคมเพื่อลดการกระทำผิดอาญาโดยการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและปกป้องสังคม ด้วยวิธีการใหม่ที่เป็นกรปฏิรูปการลงโทษที่ทันสมัย โดยการลงโทษทางสังคมใช้กลไกของสังคมเป็นรากฐานในการแก้ไขพฤติกรรมผู้กระทำผิด โดยเฉพาะเกี่ยวกับยาเสพติด มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้มากขึ้น การตรวจจับ รัฐบาลได้จัดให้มีศูนย์การคุมประพฤติ มีภารกิจในการรอรับคำพิพากษาให้ลงโทษทางสังคม เป็นการขยายงานด้านการคุมประพฤติ คำพิพากษาของศาลจะเน้นความสำคัญในผลการบังคับโทษและเพิ่มการ

²¹⁵ Ibid. p. 107. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

ทำงานในลักษณะต่างๆ ให้ผู้กระทำผิดให้สอดคล้องกับการแก้ไขผู้กระทำความผิด ดังนั้นผู้พิพากษาจึงต้องมีทักษะความรู้ในเรื่องของการบังคับโทษเป็นอย่างดี

การคุมประพฤติและการลงโทษทางสังคมนั้น จากข้อมูลสถิติพบว่า เป็นวิธีการที่สามารถช่วยลดปริมาณการกระทำความผิดซ้ำได้ร้อยละ 4.9 ของผู้กระทำผิด ในระบบการลงโทษในเรือนจำยังสามารถลดปริมาณการกระทำความผิดซ้ำได้ร้อยละ 3.3 เห็นได้ว่าการคุมประพฤติและการลงโทษทางสังคมมีประสิทธิภาพมากกว่าการลงโทษภายในเรือนจำ²¹⁶ กล่าวโดยสรุปการลงโทษโดยทางเลือกอื่นแทนการลงโทษจุกมีข้อดีและข้อเสีย ตลอดจนเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของการบังคับโทษได้ดังนี้

1. ข้อดี

สามารถลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำได้

ลดค่าใช้จ่าย

เปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดตอบแทนกลับสู่สังคม

ตัดการรวมกลุ่มกระทำความผิดของอาชญากรในเรือนจำ

ลดปัญหาครอบครัวผู้กระทำผิดแตกแยกได้และความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังกับสังคม

2. ข้อเสีย

ไม่สามารถที่จะทำได้ทันทีและไม่สามารถเข้าใจได้โดยง่าย

มีอัตราการเสี่ยงสูงกว่าการจำคุก เพราะอาชญากรถูกนำออกสู่สังคม

ไม่ทำให้ละอายใจ แต่การถูกจำคุกทำให้เกิดตราบาปติดตัวไปตลอด

ได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนใหญ่น้อยกว่าการให้จำคุก

3. เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการลงโทษจำคุกกับการลงโทษวิธีอื่นแทนโทษจำคุก²¹⁷

การลงโทษจำคุก 1 ราย จะเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 37,500 ปอนด์ต่อปี คิดเป็นเงินไทยประมาณ 3.0 ล้านบาท กรณีผู้ต้องขังเป็นเด็กและเยาวชน การลงโทษจำคุก 1 ราย จะเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 45,000 ปอนด์ต่อปี คิดเป็นเงินไทยประมาณ 3,360,000 บาท

การลงโทษวิธีอื่นแทนโทษจำคุก

1. การคุมประพฤติ 1 ราย จะเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 3,000 ปอนด์ต่อปี คิดเป็นเงินไทยประมาณ 240,000 บาท

²¹⁶ Home Office Research. (2003). *Development and Statistics Directorate*. p. 16. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²¹⁷ Ibid. p. 53. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

2. การลงโทษโดยชุมชน 1 ราย จะเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 2,000 ปอนด์ต่อปี คิดเป็นเงินไทยประมาณ 160,000 บาท

3. การคุมประพฤติ และการลงโทษโดยชุมชน 1 ราย จะเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 4,000 ปอนด์ต่อปี คิดเป็นเงินไทยประมาณ 320,000 บาท การลงโทษจำคุกจะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าการลงโทษด้วยวิธีอื่นถึง 12 เท่า

27. การทำงานและการเริ่มต้นชีวิตใหม่ภายหลังการปล่อยตัว การสนับสนุนให้ผู้ต้องขังที่พ้นจากการคุมขังทำงานเป็นการลดการกระทำผิดซ้ำ งานด้านเรือนจำและงานคุมประพฤติจะร่วมกันพัฒนาโดยมีระบบการประเมินผู้ต้องขัง National Offender Assessment System ประเมินผู้ต้องขังตามคำพิพากษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย พิจารณาพิเคราะห์พื้นฐานของบุคลิกภาพความประพฤติ ประเมินและรายงานก่อนศาลออกคำสั่งพ้นโทษ เรือนจำและงานคุมประพฤติจะมอบหมาย “ให้ทำงานอะไร” ที่เป็นการปรับปรุงแก้ไขผู้ต้องโทษ มีการกำหนดเงื่อนไขที่เป็นสาระสำคัญ และมาตรฐานต่างๆ เพื่อเสนออนุมัติจัดทำแผนที่เรียกว่า “What Works” เป็นแผนที่มีลักษณะเฉพาะรายบุคคล ซึ่งเป็นแผนที่มีที่ไปที่ไป มีเหตุผลและทักษะทางสังคม ตัวอย่างเช่น ผู้ต้องขังจำนวนกว่าครึ่งของทั้งหมดเป็นผู้ที่ยากจนจึงกระทำความผิด ความยากจนเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการกระตุ้นให้เกิดการทำงานที่ถูกต้องชอบธรรมมีโปรแกรมจำนวนมากที่ถูกสร้างขึ้นสามารถสร้างความรู้สึกร่วมกันของผู้ต้องขังกับเหยื่อ (ผู้เสียหาย) ทำให้ผู้ต้องขังสามารถสำนึกและเข้าใจผลกระทบของพฤติกรรมของตนเอง ภาครัฐจะทำการสืบเสาะการเริ่มต้นชีวิตใหม่ของผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยตัวออกมาแล้ว โดยเฉพาะที่ถูกจำคุกระยะสั้น ติดตามดูการพัฒนาชีวิตที่มีความแตกต่างจากก่อนรับโทษดีขึ้นหรือไม่ในรายละเอียดต่างๆ รวมทั้งยุติการทำงานระหว่างเรือนจำ งานคุมประพฤติ องค์กรอาสาสมัครต่างๆ และทำการออกไปพ้นโทษจากเรือนจำและผลการประเมินต่างๆ เช่น การทำงาน ความประพฤติ ออกเป็นคำพิพากษาโดยศาล จุดสำคัญอันเป็นแนวทางในภาคปฏิบัติคือ ผู้พ้นโทษต้องการงานทำและที่พักอาศัย ก่อปรกกับการตัดขาดจากสารเสพติดที่แพร่หลายในกลุ่มนักโทษในกรณีผู้ติดสารเสพติด พยายามสร้างแรงบันดาลใจ และสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตที่จำเป็น เพื่อช่วยในการเปลี่ยนแปลงลักษณะของนักโทษในเรือนจำให้อยู่ในสังคมในชีวิตใหม่ได้ ในเขตพื้นที่ที่เป็นภูมิลำเนาเดิม โดยมีการสนับสนุนจากครอบครัวอาสาสมัครช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ และจากการให้คำปรึกษาจาก Probation Service ในประเทศอังกฤษมีโปรแกรมที่เชื่อว่าดีเยี่ยมมากในทางปฏิบัติในการสนับสนุนการทำงานการศึกษา กล่าวคือ เป็นโปรแกรมอบรมในพื้นที่ต่างๆ ภายหลังการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดแล้ว เช่น อบรมเกี่ยวกับงานก่อสร้าง มีการจัดกาสิ่งที่ต้องการให้ อบรมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการทำงานสะอาด กีฬา วิธีการใช้เวลาว่าง เพิ่มเติมทักษะที่ยังขาดอยู่ในเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นการเชื่อมต่อการทำงานและการใช้ชีวิตใหม่

ภายนอกเรือนจำ เพื่อให้ได้งานทำที่เหมาะสม และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างอยู่รอดปลอดภัยโดยปราศจากการกระทำผิดซ้ำ²¹⁸

28. การแปรรูปเรือนจำ ในช่วงปี 1986-1987 ได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาในการให้เอกชนเข้ามาดำเนินการของ ซึ่งมีข้อดีคือ

1. เป็นการบรรเทาภาระของผู้เสียภาษี
2. ก่อสร้างเรือนจำได้รวดเร็ว แข็งแรงและมั่นคง
3. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

ประเทศอังกฤษออกกฎหมายสำหรับเรือนจำเป็นการเฉพาะ เพื่อให้ระบบการปฏิบัติงานมีกฎหมายรองรับ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติที่แน่ชัด และมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการทำงานมีการร่วมลงทุนกันของบริษัทในและนอกประเทศ เช่น ในปี 1987 บริษัท Correction Corporation of America (CCA) ร่วมทุนกับบริษัทในประเทศอังกฤษชื่อ Sir Robert McAlpine & Sons Ltd. Mowlem & Co. จัดเป็นบริษัทชื่อ UK Detention Services Ltd.(UKDS) เข้าบริหารเรือนจำให้กับประเทศอังกฤษในประเภทเรือนจำระดับกลางที่ Blakenhurst prison ณ Redditch ใน The West Midlands นอกจากนั้นยังให้ภาคเอกชนเข้าบริหารงาน ศูนย์ฝึกอบรมด้านความปลอดภัย (secure training centers) สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชน ศูนย์กักขังผู้อพยพ (immigration detention center) บริการคุ้มกันนักโทษ เป็นต้น ปัจจุบันมีเรือนจำเอกชนกว่า 14 แห่ง นโยบายของภาครัฐเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันได้ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน อันจะทำให้เกิดเรือนจำรูปแบบใหม่²¹⁹

3.3.2 การตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุก

เรือนจำทุกแห่งในประเทศอังกฤษ รวมทั้งที่ควบคุมตัวหน่วยตรวจคนเข้าเมืองจะมีผู้ตรวจสอบที่เป็นอิสระ เรียกว่า คณะกรรมการตรวจเยี่ยมเรือนจำ เป็นอาสาสมัครที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่ตรวจสอบเรือนจำเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความเหมาะสม และถูกต้องตามมาตรฐาน

การจำแนกประเภทนักโทษ

ในประเทศอังกฤษนั้นมีการจำแนกประเภทนักโทษ โดยเป็นการแยกประเภทนักโทษเพื่อควบคุมตัวและการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ ซึ่งในปัจจุบันนี้การจำแนกนักโทษเป็นไปตามรายงานการไต่สวน การหลบหนีจากเรือนจำ และความมั่นคงของเรือนจำ โดยจำแนกออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้

²¹⁸ Ibid. p. 108. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²¹⁹ Secretary of State for the Home Department. Op.cit. p. 113. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

1. ประเภท A หมายถึง นักโทษที่มีความเสี่ยงในการหลบหนีและเป็นบุคคลที่มีอันตรายมากต่อสังคมหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ
2. ประเภท B หมายถึง นักโทษซึ่งมีเงื่อนไขในการรักษาความปลอดภัยน้อยหรือเป็นผู้ที่ไม่อาจหลบหนีได้
3. ประเภท C หมายถึง นักโทษซึ่งไม่สามารถไว้วางใจให้อยู่ในสถานที่เปิด แต่ไม่มีความสามารถหรือความพยายามที่จะหลบหนี
4. ประเภท D หมายถึง นักโทษที่มีเหตุให้เชื่อถือว่าสามารถควบคุมตัวในเรือนจำเปิดได้

การรับตัวนักโทษมาควบคุมไว้ในเรือนจำจะจำแนกตามประเภทดังกล่าว โดยนักโทษจะไม่มีสิทธิ์รู้ว่า เหตุใดตนจึงจัดอยู่ในประเภทนั้นๆ และไม่จัดอยู่ในประเภทอื่นๆ ในระหว่างควบคุมตัวจะมีการตรวจสอบประเภทนักโทษเป็นระยะๆ ซึ่งอาจมีการเลื่อนประเภทหรือลดประเภทการจำแนก นักโทษในประเภท A จะถูกตรวจสอบเป็นครั้งคราวโดยผู้บริหารส่วนกลาง มีข้อสังเกตว่า นักโทษที่มีความเสี่ยงสูงจะถูกจำกัดสิทธิ์ค่อนข้างมาก

ต่อมานั้น ได้มีการเพิ่มนักโทษประเภท E ขึ้นอีกประเภทหนึ่ง หมายถึง นักโทษที่ไม่พยายามหลบหนี แต่ยังมีความเสี่ยงในการควบคุม ส่วนนักโทษประเภท B ที่เคยหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนีจะถูกจำแนกเป็นประเภท A อย่างไรก็ตาม นักโทษประเภท E จะถูกเฝ้าเป็นพิเศษและต้องใส่เสื้อผ้าของเรือนจำโดยมีเครื่องหมายสีเหลืองติดอยู่ รวมทั้งมีตัวหนังสือกำกับไว้ การเยี่ยมจะถูกตรวจสอบอย่างใกล้ชิด ผู้ว่าการเรือนจำจะเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในการกำหนดนักโทษประเภท E ว่า นักโทษจะอยู่ในประเภทนี้เป็นระยะเวลาอันเท่าใดก่อนจะกำหนดเป็นประเภทอื่นหรืออีกนัยหนึ่ง นักโทษจะอยู่ในประเภทนี้ชั่วคราวเท่านั้น²²⁰

การพักการลงโทษ

ประเทศอังกฤษ มีมาตรการพักการลงโทษที่นำมาใช้กับผู้ต้องขังที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป คำสั่งให้มีการพักการลงโทษมิได้เป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยจะปล่อยให้ไปตามดุลยพินิจของคณะกรรมการพักการลงโทษ แต่ก็ยังต้องอยู่ในความดูแลของกระทรวงมหาดไทย ตามเงื่อนไขของผู้ต้องขังที่ผ่านการอบรมที่จะอยู่ในสังคมแล้วเท่านั้นจึงจะได้รับการพิจารณาพักการลงโทษ อำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพักการลงโทษ และในบางกรณีเป็นอำนาจของรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย (Home Secretary) ด้วย²²¹

²²⁰ ประธาน วัฒนวานิชย์ ข (ม.ป.ป.). “หน่วยที่ 8 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศอังกฤษ.” *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรมเปรียบเทียบชั้นสูง*. หน้า 90-91.

²²¹ ธาณี วรภัทร์ ค เล่มเดิม. หน้า 78.

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาพักการลงโทษของผู้ต้องขังในประเทศไทย

สิทธิในการได้รับการพักการลงโทษนั้นจะขึ้นอยู่กับว่า ผู้ต้องขังนั้นได้รับโทษก่อนหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) วันที่พระราชบัญญัติกระบวนยุติธรรมทางอาญาออกใช้บังคับ

กรณีได้รับโทษจำคุกหลังวันที่ 1 ตุลาคม 1992

1) ผู้ต้องขังจะได้รับการพิจารณาพักการลงโทษเมื่อผู้ต้องขังรับโทษมาแล้วครึ่งหนึ่ง โดยจะเรียกวันนี้ว่า “วันที่มีสิทธิได้รับการพักการลงโทษ” ซึ่งถือเป็นวันแรก que ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับการปล่อยตัว

2) ถ้าผู้ต้องขังได้รับการพักการลงโทษ ผู้ต้องขังก็จะได้รับการปล่อยตัวโดยมีหมายที่กำหนดเงื่อนไขต่างๆ และจะต้องอยู่ในการควบคุมสอดส่องโดยสำนักงานคุมประพฤติจนกว่าจะถึง $\frac{3}{4}$ ของระยะเวลาการลงโทษจำคุก โดยจะเรียกวันนี้ว่า “วันที่ครบกำหนดตามหมาย”

3) ถ้าผู้ต้องขังถูกปฏิเสธให้ได้รับการพักการลงโทษ ผู้ต้องขังอาจมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ได้รับการพักการลงโทษได้อีกเมื่อผู้ต้องขังรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า $\frac{2}{3}$ ของโทษ โดยจะเรียกวันนี้ว่า “วันพักการลงโทษที่ไม่มีการปล่อยตัว” ทั้งนี้ระยะเวลาระหว่าง “วันที่มีสิทธิได้รับการพักการลงโทษ” กับ “วันพักการลงโทษที่ไม่มีการปล่อยตัว” จะถือเป็นหน้าตาการพักการลงโทษ

4) หากผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวตามเงื่อนไขดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้ผู้ต้องขังพ้นโทษเมื่อผู้ต้องขังรับโทษมาแล้ว $\frac{2}{3}$ ของเวลารับโทษ อย่างไรก็ตามผู้ต้องขังยังคงต้องอยู่ในการควบคุมดูแลตามหมาย

5) ถ้าผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวโดยยังอยู่ภายใต้หมายหมายการคุมประพฤติอยู่ ผู้ต้องขังนั้นก็สามารถที่จะถูกนำกลับมารับโทษจำคุกอีกหากกระทำการที่เป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไข

6) หากผู้ต้องขังได้รับการพักการลงโทษครบกำหนดระยะเวลาแล้ว ผู้ต้องขังก็ยังมีโอกาสที่จะถูกนำกลับมาจำคุกได้อีกจนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลาตามโทษจำคุกเดิม

7) ถ้าผู้ต้องขังเป็นผู้กระทำผิดในข้อหาเกี่ยวกับเพศ ผู้ต้องขังจะต้องอยู่ในการควบคุมดูแลจนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลารับโทษจำคุกเดิม

สำหรับกรณีได้รับโทษจำคุกก่อนวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1992 นั้น แม้ในปัจจุบันจะมีผู้ต้องขังที่ได้รับโทษจำคุกก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 1992 เหลืออยู่ไม่มากนัก แต่ก็ยังมีผู้ต้องขังเหล่านี้อยู่มาตรการพักการลงโทษและการคุมประพฤติเป็นดังนี้

1) ต้องขังจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาพักการลงโทษเมื่อผู้ต้องขังรับโทษมาแล้ว $\frac{1}{3}$ ของระยะเวลาต้องโทษ

2) ถ้าผู้ต้องขังได้รับการพักการลงโทษ ก็จะต้องอยู่ในความควบคุมดูแลตามหมาย จนกว่าจะถึง 2/3 ของระยะเวลาโทษ ซึ่งผู้ต้องขังอาจถูกนำกลับมาจำคุกหากกระทำผิดเงื่อนไข

3) หากผู้ต้องขังไม่ได้รับการพักการลงโทษ ผู้ต้องขังจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้พักการลงโทษเมื่อผู้นั้นรับโทษมาถึง 2/3 ของระยะเวลาโทษ

4) หากผู้ต้องขังไม่ได้รับการพักการลงโทษตามเงื่อนไขดังกล่าว ผู้ต้องขังจะได้รับการปล่อยตัวโดยไม่มีเงื่อนไขเมื่อผู้นั้นรับโทษมาถึง 2/3 ของระยะเวลาโทษ

สำหรับการดำเนินการพักการลงโทษนั้น จะพิจารณาตามรายงานจากหลายๆ หน่วยงาน เช่น ตำรวจ ศาล ราชทัณฑ์ และหน่วยงานคุมประพฤติ รายงานดังกล่าวนี้จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้ต้องโทษ สภาพแวดล้อมทางบ้าน แผนการปล่อยตัว พฤติกรรมของผู้ต้องขังระหว่างถูกคุมขัง และพัฒนาการในการจัดการกับปัญหาที่ทำให้ผู้ต้องขังเข้ามาอยู่ในคุก รายงานทั้งหมดจะถูกรวบรวมอยู่ในแฟ้มพักการลงโทษ

ใบสมัครเพื่อพักการลงโทษนั้นจะได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการพักการลงโทษ²²² กรรมการนี้เป็นองค์กรอิสระที่มีสมาชิกจากผู้ที่มีประสบการณ์หลากหลายในหลายๆ อาชีพ หน้าที่ของคณะกรรมการคือ การพิจารณาแฟ้มพักการลงโทษของผู้ต้องโทษ ว่าผู้นั้นสมควรที่จะได้รับพักการลงโทษหรือไม่ ถ้าผู้ต้องโทษได้รับโทษมากกว่า 15 ปีขึ้นไป การพิจารณาจะกระทำโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (Home Secretary)

ระยะเวลาการพิจารณาพักการลงโทษกำหนดไว้ดังนี้

6 เดือนก่อนถึง “วันที่มีสิทธิได้รับการพักการลงโทษ” ผู้ต้องขังจะได้รับสิทธิว่าจะเลือกที่จะเข้าพิจารณาพักการลงโทษหรือไม่

4 เดือนก่อนถึง “วันที่มีสิทธิได้รับการพักการลงโทษ” ผู้ต้องขังจะมีโอกาสที่จะทราบรายละเอียดในแฟ้มพักการลงโทษของตนเอง ผู้ต้องขังสามารถจะเขียนข้อความที่แสดงเหตุผลว่าเหตุใดเขาจึงสมควรจะได้รับการพักการลงโทษ และระบุว่าเขาจะทำอะไรหลังจากได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว

3 เดือนก่อนถึง “วันที่มีสิทธิได้รับการพักการลงโทษ” ผู้ต้องขังจะถูกสัมภาษณ์โดยสมาชิกของคณะกรรมการพักการลงโทษ กรรมการจะเขียนรายงานให้กับองค์กรเพื่อพิจารณา อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะได้ทราบรายละเอียดและแสดงความเห็นเกี่ยวกับรายงานฉบับนี้

²²² The Parole Board เป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินว่านักโทษใดที่สมควรจะปล่อยออกมาสู่สังคมได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น และได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1968 ภายใต้ Criminal Justice Act 1967 และ Public Order Act 1994. (อ้างถึงใน ธานี วรภัทร์ ก. เล่มเดิม. หน้า 78.)

5 สัปดาห์ก่อนถึง “วันที่มีสิทธิได้รับการพักการลงโทษ” องค์กรจะพิจารณาเพิ่มพักการลงโทษของผู้ต้องขังแต่ละรายประกอบกับรายงานข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา ทั้งนี้องค์กรจะเน้นถึงความเสี่ยงของผู้ต้องโทษของผู้ต้องขังแต่ละรายประกอบกับรายงานข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา ทั้งนี้องค์กรจะเน้นถึงความเสี่ยงของผู้ต้องโทษในอันที่จะกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ว่าสังคมจะได้รับความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด รวมไปถึงพิจารณาว่าผู้ต้องขังจะมีโอกาสกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกหรือไม่และผู้ต้องขังได้รับการบำบัดและฟื้นฟูเพียงพอแล้วหรือยัง

ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการพักการลงโทษ คณะกรรมการพักการลงโทษประกอบไปด้วย 2 องค์กร ซึ่งแต่ละองค์กรจะมีสมาชิก 3 ราย

1. องค์กรพิจารณาสำนวน A “Paper” panel การพิจารณาส่วนใหญ่ยังเป็นการพิจารณาจากสำนวน ในการพิจารณาแต่ละครั้ง องค์กรจะต้องพิจารณาสำนวนของผู้ต้องขังประมาณ 24 สำนวน ณ สำนักงานใหญ่ในกรุงลอนดอน แต่ละสัปดาห์จะมีการพิจารณาได้มากกว่า 200 สำนวน

2. องค์กรพิจารณาไต่สวน An “Oral” hearing องค์กรไต่สวนจะทำหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับกรณีที่มีการเพิ่มโทษ ผู้พิพากษาหรือผู้ที่มีคุณสมบัติพร้อมจะเป็นผู้พิจารณา โดยองค์กรสามารถถามจากตัวผู้ต้องขังได้เองและจากพยานแวดล้อมอื่นๆ

ในอนาคต คณะกรรมการ จะให้ความสำคัญกับผู้ต้องหาที่กระทำผิดทางเพศ และความรุนแรงโดยเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดเหล่านี้ได้รับการพิจารณาด้วยว่าพวกเขาเหมาะสมที่จะได้รับการพักการลงโทษหรือไม่ ทั้งนี้คณะกรรมการจะต้องพิจารณาว่าจะปลอดภัยหรือไม่ที่จะปล่อยเขาเหล่านั้นกลับสู่สังคม อย่างไรก็ตามถึงแม้นักโทษเหล่านี้ได้รับการปล่อยตัวไปแล้วแต่ก็ยังคงอยู่ในการควบคุมดูแลอยู่ด้วยเพื่อที่จะป้องกันให้สาธารณะปลอดภัย²²³

หน้าที่ของคณะกรรมการพักการลงโทษในประเทศอังกฤษ มีดังนี้

1. คณะกรรมการจะต้องพิจารณาให้มีตัวแทนของผู้เสียหายร่วมกับพนักงานคุมประพฤติทำหน้าที่กำหนดเงื่อนไขการปล่อย โดยการออกใบอนุญาต (Licence) ทั้งนี้ให้คณะกรรมการพักการลงโทษนำความคิดเห็นของพนักงานคุมประพฤติและตัวแทนผู้เสียหายมาพิจารณาพักการลงโทษด้วย การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้เสียหายควรเปิดเผยให้ผู้เสียหายทราบผ่านพนักงานคุมประพฤติ และในกรณีการออกใบอนุญาตปล่อยตัวจะต้องกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวด้วย ในกรณีที่คณะกรรมการพักการลงโทษไม่กำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตปล่อยตัวจะต้องแสดงผลด้วย

²²³ ธาณี วรภัทร์ ค เล่มเดิม. หน้า 79-81.

2. คณะกรรมการพักการลงโทษจะต้องพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียหายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความเสี่ยงของนักโทษเพื่อวินิจฉัยว่าจะอนุญาตให้พักการลงโทษหรือไม่²²⁴

คณะกรรมการตรวจเยี่ยมเรือนจำ รัฐมนตรีจะกำหนดให้ทุกเรือนจำมีคณะกรรมการตรวจเยี่ยมไม่น้อยกว่า 2 คน เพื่อความถูกต้องเป็นธรรมและการอยู่ร่วมกันภายในเรือนจำอย่างสันติ Prison Rules 1964 จะกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเยี่ยม สิ่งต่างๆที่เป็นที่ต้องการของสมาชิกผู้ต้องขัง และพิจารณาการร้องทุกข์จากผู้ต้องขัง และทำรายงานไปยังรัฐมนตรีในข้อสำคัญต่างๆเพื่อพิจารณาด้วยวิธีที่เหมาะสม คณะกรรมการตรวจเยี่ยมสามารถเข้าเรือนจำได้อย่างอิสระและทุกส่วนของเรือนจำ และเข้าพบผู้ต้องขังได้ทุกคน

ในประเทศอังกฤษคณะกรรมการตรวจเรือนจำเป็นคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจาก the Secretary of the State โดยประกอบด้วยบุคคลซึ่งเป็นศาล magistrate อย่างน้อย 2 คน และให้อำนาจศาล magistrate เข้าไปตรวจเยี่ยมเรือนจำได้ตลอดเวลา เพื่อดูว่ามีการใช้อำนาจโดยมิชอบของพนักงานต่อนักโทษหรือไม่ และการบังคับโทษสองคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ และเมื่อตรวจเยี่ยมเสร็จจะบันทึกข้อสังเกตไว้ในสมุดเยี่ยม เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเรือนจำได้อ่าน²²⁵

ในประเทศอังกฤษนั้น การบริหารเรือนจำสำหรับผู้ใหญ่จะใช้คณะกรรมการตรวจเรือนจำ (Boards of Visitors) หรือคณะกรรมการตรวจเรือนจำเป็นบุคคลภายนอกมาช่วยบริหารเรือนจำ คณะกรรมการมีทั้งหมด 135 แห่ง มีจำนวน 15 คน สมาชิกคณะกรรมการจะทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์อิสระในเรือนจำ ประชุมร่วมกับผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่เรือนจำเพื่อดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยและสิทธิของนักโทษ คณะกรรมการดังกล่าวนี้ แต่เดิมในศตวรรษที่ 19 จัดตั้งขึ้นโดยผู้พิพากษาให้ทำหน้าที่ตรวจเรือนจำ คณะกรรมการตรวจเรือนจำมีหน้าที่ 3 ประการ คือ

1. ตรวจเยี่ยมเรือนจำไม่น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง กรรมการแต่ละคนมีสิทธิตรวจและพบนักโทษในเรือนจำได้ตลอดเวลา
2. รับคำร้องเรียน ร้องทุกข์ที่มีต่อเจ้าหน้าที่เรือนจำและทำหน้าที่ลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง
3. ให้คำแนะนำการบริหารงานและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ทั้งทางด้านนโยบายและแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งทำรายงานประจำปีของเรือนจำส่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายใน

²²⁴ ประธาน วัฒนวานิชย์ ข เล่มเดิม. หน้า 88.

²²⁵ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2540). สิทธิผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องโทษในคดีอาญา (รายงานผลการวิจัย). หน้า 61.

กรรมการตรวจเยี่ยมเรือนจำได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีในจำนวนนี้ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ต้องเป็นผู้พิพากษาศาลคดีมโนสาร่ คณะกรรมการตรวจเรือนจำเป็นรูปแบบของอังกฤษที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม กรรมการจะทำหน้าที่คล้ายกับคณะกรรมการที่ปรึกษาของตำรวจ ผู้พิพากษาศาลคดีมโนสาร่และลูกขุน โครงสร้างดังกล่าวนี้ไม่มีในระบบกฎหมายของทวีปยุโรป แต่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในประเทศอังกฤษเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คณะกรรมการตรวจเรือนจำถูกวิพากษ์วิจารณ์หลายประการ ในปัจจุบันการบริหารเรือนจำจะต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ มิใช่มีมือสมัครเล่นก็สามารถกระทำได้ กรรมการบางคนไม่ได้รับความเชื่อถือจากผู้ต้องขังและเป็นเสมือนตัวแทนของชนชั้นสูง ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับผู้ต้องขัง นอกจากนั้น กรรมการตรวจเรือนจำมักจะเป็นผู้สูงอายุ อนุรักษ์นิยม และเข้าข้างผู้บริหารเรือนจำ ในปัจจุบันนี้นักโทษส่วนใหญ่จึงมักจะร้องทุกข์ไปยังทนายความของกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป โดยผ่านคณะกรรมการตรวจเรือนจำ²²⁶

การลดวันต้องโทษ

การลดวันต้องโทษ (Remission System) ในประเทศอังกฤษ เป็นมาตรการสำคัญในการปกครองผู้ต้องขัง กล่าวคือ ความปรารถนาสูงสุดของผู้ต้องขังคือการออกจากเรือนจำ จิตใจของเขาต้องการอิสระภาพ อันยังให้เกิดการหลบหนีและคิดแหกหักจากสถานที่คุมขัง การใช้มาตรการลดวันต้องโทษจึงเป็นวิธีที่ให้ความหวังหรือประโยชน์หรือการจูงใจให้กับผู้ต้องขังที่จะสามารถออกจากที่คุมขังได้ก่อนเวลา โดยมีเงื่อนไขทางกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การลดวันต้องโทษใน The Prison Act 1952 Section 25 คือ บุคคลที่ต้องโทษจำคุกภายในระยะเวลาที่กำหนดอาจได้รับการลดโทษส่วนหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้ โดยอาศัยพื้นฐานของความขยันหมั่นเพียรและความประพฤติของนักโทษมาเป็นเกณฑ์พิจารณาและปล่อยตัวได้ และใน Prison Rule กำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นรางวัลแก่นักโทษที่มีความประพฤติดีหรือทำประโยชน์แก่ทางเรือนจำ เป็นการเตรียมพร้อมเพื่อกลับสู่สังคมหลังการพ้นโทษ นักโทษจึงต้องมีพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนด²²⁷

การลดโทษที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่อดีต โดยการให้นักโทษมีความประพฤติดีและรักษาระเบียบวินัยของเรือนจำ ซึ่งเป็นข้ออ้างในการลดจำนวนนักโทษในเรือนจำมากกว่าค่านึงถึงตัวนักโทษเป็นหลัก โดยสังเกตได้จาก การลดวันต้องโทษในประเทศอังกฤษได้เพิ่มจำนวนวันลด

²²⁶ ประธาน วัฒนวานิชย์ ค (2526). *กระบวนการยุติธรรมชั้นคุมประพฤติและราชทัณฑ์ ตอนที่ 8.4*. หน้า 87-88.

²²⁷ The Criminal Justice Act 1991, Section 33-35. (อ้างถึงใน ธานี วรภัทร์ ค เล่มเดิม. หน้า 81-82.)

โทษขึ้นตามจำนวนประชากรนักโทษในเรือนจำโดยเฉพาะช่วง ค.ศ. 1987 จะลดให้ถึงครึ่งหนึ่งของโทษที่ได้รับ และพืมน่าต่อมาใน ค.ศ. 1991 โดยนักโทษที่ได้รับโทษจำนวนน้อยจะได้รับโทษที่น้อยลงเช่นกัน โดยเฉพาะนักโทษที่ได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน จะจำคุกเพียงครึ่งเดียว และจะได้รับการปลดปล่อยโดยอัตโนมัติ อาจทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจให้กลับตัวเป็นคนดี สถิติของผู้กระทำความผิดซ้ำในประเทศอังกฤษจึงมีอัตราที่สูงอยู่ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าประเทศอังกฤษได้นำมาตรการลดวันต้องโทษจำคุกมาใช้แก้ไขการเพิ่มขึ้นของประชากรนักโทษซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง อย่างไรก็ตาม ผลสำเร็จในการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษนั้นไม่ได้รับการเอาใจใส่ในประเด็นปัญหานี้แต่อย่างใด²²⁸

การอภัยโทษ

แนวคิดของประเทศอังกฤษในเรื่องการอภัยโทษยังให้ความสำคัญกับพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในทางตุลาการ²²⁹ ซึ่งหมายความรวมถึงพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษด้วย ตามหลักที่ว่า “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่มาแห่งความยุติธรรม” จึงมีอำนาจเหนือในทุกขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมที่จะเข้าไปมีบทบาทต่างๆ ได้²³⁰ ลักษณะเช่นเดียวกับประเทศไทย

ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิ ค.ศ. 1688²³¹ ผู้ที่สามารถขอใช้สิทธิการขออภัยโทษได้แก่ผู้กระทำความผิดซึ่งได้รับโทษอาญา ญาติพี่น้อง หรือที่ปรึกษากฎหมายก็อาจยื่นเรื่องผ่านเรือนจำตามขั้นตอนการขออภัยโทษแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

1) การอภัยโทษแบบไม่มีเงื่อนไข (Free Pardons) เป็นผลทำให้หยุดการบังคับโทษทันที และลบล้างความผิดจากการกระทำนั้นเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน

2) การอภัยโทษโดยมีเงื่อนไข (Conditional Pardons) มีลักษณะของการเปลี่ยนประเภทของโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับ เช่น การอภัยโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต ได้รับยกเว้นโทษจำคุกโดยการอยู่ในการคุมประพฤติ เป็นต้น

3) การอภัยโทษแบบลดโทษ (Remissions) กล่าวคือเป็นการลดจำนวนวันต้องโทษตามคำพิพากษาให้น้อยลงกว่าที่ศาลได้พิพากษาไว้

²²⁸ ซีราตัน สัมมา. (2556). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ: ศึกษากรณีลดวันต้องโทษจำคุก*. หน้า 86-87.

²²⁹ White L.W.M.A. (1961). *Government in Great Britain the Empire and the Commonwealth*. p. 26. (อ้างถึงใน ธานี วรภัทร์ ค เล่มเดิม. หน้า 82.)

²³⁰ Hall J.E Williams. (1982). *Criminology and Criminal Justice*. p. 146. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม.)

²³¹ Bill of Right, 1688. (อ้างถึงใน แหล่งเดิม. หน้า 83.)

ผลของการอภัยโทษ คือการหยุดการบังคับโทษบุคคลนั้น และยังทำให้มีโอกาสได้
เริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้ง²³²

²³² ธาณี วรภัทร์ ค เล่มเดิม. หน้า หน้า 82-83.

บทที่ 4

วิเคราะห์การตรวจสอบกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ ตามกฎหมายไทย

ระบบการตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นบังคับโทษนั้นถือว่าเป็นอีกกระบวนการที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อลดการใช้อำนาจที่มีถูกมิควร เพื่อป้องกันกันทุจริต และตรวจสอบการใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ก็เพื่อความยุติธรรมต่อผู้ต้องขัง และเพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับสิทธิที่ควรจะได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งจากการศึกษามานั้นผู้เขียนสามารถวิเคราะห์และนำเสนอ ดังนี้

4.1 การจัดชั้นนักโทษ

การจัดชั้นนักโทษนั้นถือเป็นอีกเรื่องที่สำคัญและกระทบต่อตัวผู้ต้องขังโดยตรง เนื่องจากหากผู้ต้องขังคนใดได้เลื่อนชั้นนั้นก็หมายถึงผู้ต้องขังคนนั้นมีโอกาสได้รับสิทธิต่างๆ ตามมาอีกมากมาย แต่ในทางกลับกัน หากนักโทษถูกลดชั้นสิทธิและโอกาสต่างๆ ก็หายไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า การแบ่งชั้นนักโทษนั้นสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานของราชทัณฑ์มาก ซึ่งหากเจ้าพนักงานผู้ที่มีอำนาจคัดเลือกหรือพิจารณาการแบ่งชั้นของนักโทษเหล่านั้นไม่มีความเป็นธรรมและไม่มีความสุจริตมากพอ ก็ก่อให้เกิดผลเสียต่อนักโทษบางคนได้ ดังนั้นการตรวจสอบการถ่วงดุลอำนาจดังกล่าวนี้จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่การบริหารงานราชทัณฑ์จะต้องมี และจะต้องมีความเข้มแข็งพอสมควรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐต่อตัวนักโทษเองและญาติพี่น้องของนักโทษ ให้ประชาชนรู้สึกมั่นใจว่าได้รับความเป็นธรรมไม่มีการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นในระบบงานราชทัณฑ์ของไทยเรา

ทั้งนี้มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษนั้น ได้กำหนดในวัตถุประสงค์ของการจำแนกนักโทษไว้คือ

1. เพื่อคัดแยกนักโทษออกจากบรรดานักโทษอื่นที่มีประวัติอาชญากรรมและความประพฤติที่ไม่ดีซึ่งอาจจะชักนำไปทางที่เลวร้าย
2. เพื่อประโยชน์ในการจัดมาตรการบำบัดฟื้นฟูทางสังคมแก่นักโทษ จึงต้องมีการจัดคัดแยกประเภทของนักโทษหลายประเภท

ทั้งนี้ในมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษนั้นก็ได้อ้างถึงสิทธิพิเศษต่างๆ ที่นักโทษพึงจะได้รับตามสมควร โดยแยกตามประเภทของนักโทษ โดยเพื่อให้กำลังใจนักโทษที่มีความประพฤติดี

กรณีเห็นได้ว่า การแบ่งชั้นของนักโทษนั้นมีความสำคัญต่อตัวนักโทษมากมายนัก เพราะการอยู่ชั้นใด ประเภทใด นั้นส่งผลถึงสิทธิที่จะตามมาอีกหลายประการ ดังนั้นในการดำเนินงานนอกจากจะต้องมีขั้นตอนที่ดีแล้ว ก็จะต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบการทำงานดังกล่าวด้วย เพื่อป้องกันการดำเนินงานที่ไม่ถูกต้อง และเพื่อคุ้มครองสิทธิของนักโทษอย่างทั่วถึง

ในประเทศไทยนั้นการจัดชั้นนักโทษมีการแบ่งออกเป็น 6 ชั้น คือ 1. ชั้นเยี่ยม 2. ชั้นดีมาก 3. ชั้นดี 4. ชั้นกลาง 5. ชั้นเลว และชั้นที่ต่ำที่สุดคือ 6. ชั้นเลวมาก ซึ่งในการเลื่อนชั้นนักโทษนั้นแบ่งได้เป็นสองกรณี คือ 1. การเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดกรณีปกติ และ 2. การเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดแบบกรณีพิเศษโดยกระบวนการในการพิจารณาว่านักโทษคนใดจะได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่นั้นเป็นการบริหารภายในองค์กรทั้งสิ้น ไม่มีองค์กรอื่นหรือคณะกรรมการที่มาจากบุคคลภายนอกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เนื่องจากกรรมกรณนั้นก็จะเข้าราชการในสังกัดเรือนจำนั้นๆ ที่ถูกแต่งตั้งมาจากผู้บัญชาการเรือนจำ นั่นเอง

โดยในขั้นตอนการดำเนินงานนั้นมีดังนี้

1. เจ้าหน้าที่เรือนจำนั้นๆ จะเป็นผู้คัดเลือกนักโทษที่เข้าเกณฑ์ แล้วรายชื่อบัญชีนักโทษที่เข้าเกณฑ์เหล่านั้นส่งให้คณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนชั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการคัดเลือกนักโทษที่เข้าเกณฑ์ดังกล่าวเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานในเรือนจำเท่านั้น ซึ่งหากพนักงานเรือนจำไม่ใช้ความเป็นกลางโดยปราศจากอคติใดๆ ก็ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นต่อตัวนักโทษโดยตรงได้ เพราะชั้นของนักโทษนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อสิทธิของนักโทษที่พึงจะได้รับ

2. คณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนชั้นที่ถูกแต่งตั้งจากผู้บัญชาการเรือนจำจะพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ซึ่งจะคำนึงถึงความประพฤติ ความตั้งใจในเรื่องการศึกษา ความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร เป็นต้น โดยทำความเข้าใจเสนอต่อผู้บัญชาการเรือนจำเพื่อให้พิจารณาสั่งเลื่อนชั้นหรือไม่เลื่อนชั้น ต่อไป ซึ่งเห็นได้ว่า ผู้มีอำนาจสั่งการหรือตัดสินใจขาดเป็นอำนาจของผู้บัญชาการเรือนจำเท่านั้น

ที่กล่าวข้างต้นนั้นเป็นแบบเลื่อนชั้นกรณีปกติ ทั้งนี้ยังมีการเลื่อนชั้นแบบกรณีพิเศษอีกด้วย โดยจะใช้กรณีพิเศษกับนักโทษที่มีความประพฤติดี อุตสาหะ มีความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องเป็นนักโทษที่ได้ทำคุณงามความดีหรือทำความชอบแก่ทางราชการดีเด่น เช่น ช่วยเหลือหรือต่อสู้ขัดขวางป้องกันการแหกหักเรือนจำ หรือช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำที่ตกอยู่ในภาวะอันตราย เป็นต้น ซึ่งกรณีนี้ ผู้บัญชาการเรือนจำก็จะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อ

พิจารณาความเห็น และเมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานความเห็นจากคณะกรรมการแล้วก็จะทำการพิจารณาว่าเห็นสมควรเลื่อนชั้นกรณีพิเศษหรือไม่ ถ้าหากเห็นว่าสมควรเลื่อนชั้นเป็นกรณีพิเศษก็ให้ส่งเอกสารการสอบสวนประกอบกับความเห็นส่งไปให้กรมราชทัณฑ์พิจารณาและเมื่อกรมราชทัณฑ์อนุมัติแล้ว หลังจากนั้นผู้บัญชาการก็สั่งให้เลื่อนชั้นกรณีพิเศษได้

ในประเทศญี่ปุ่น มีการแบ่งชั้นผู้ต้องขังโดยกำหนดตามพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละคน โดยระดับชั้นนั้นจะมีตั้งแต่ต่ำสุดคือ เกรด 4 เกรด 3 เกรด 2 และเกรดสูงสุดคือเกรด 1 ตามลำดับ ซึ่งหากผู้ต้องขังมีความประพฤติดีก็จะได้รับการเลื่อนชั้น และหากผู้ต้องขังมีความประพฤติชั่วก็จะถูกลดชั้นด้วยเช่นกัน ซึ่งการคัดเลือคนั้นจะดำเนินการโดยคณะกรรมการซึ่งคณะกรรมการนั้นก็จะมี การให้คะแนนที่เข้มงวด ซึ่งจากการศึกษาแล้วระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขังในประเทศญี่ปุ่นนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยก็ไม่มี ความแตกต่างมากนัก

ในประเทศอังกฤษ มีการจำแนกประเภทนักโทษโดยเป็นไปตามการไต่สวน การหลบหนี จากเรือนจำพลความมั่นคงของเรือนจำ มีการแบ่งชั้นนักโทษเป็น 4 ชั้นด้วยกัน คือ ประเภท A ประเภท B ประเภท C และประเภทสูงสุดคือประเภท D ตามลำดับ ซึ่งในการแยกประเภทนั้น นักโทษจะไม่มีสิทธิรู้ว่าตนเองอยู่ประเภทไหน ซึ่งจะแตกต่างกับประเทศไทย ในประเทศไทยนั้น เมื่อนักโทษคนใดได้เลื่อนชั้นหรืออยู่ชั้นไหนจะต้องมีการประกาศให้รู้ผลด้วย และในประเทศ อังกฤษนั้น ในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวนั้นจะมีการตรวจสอบประเภทนักโทษเป็นระยะๆ ซึ่งอาจจะมี การเลื่อนหรือลดประเภทการจำแนกได้เสมอ โดยถูกตรวจสอบจากผู้บริหารส่วนกลาง นักโทษที่มีความเสี่ยงสูงจะถูกจำกัดสิทธิค่อนข้างมาก และต่อมาได้มีการเพิ่มนะตาประเภท E ขึ้นอีกประเภท หนึ่ง หมายถึงนักโทษที่ไม่พยายามหลบหนี ซึ่งนักโทษประเภทนี้ก็จะถูกเฝ้าเป็นพิเศษและต้องใส่ เสื้อผ้าของเรือนจำโดนมีเครื่องหมายสีเหลืองติดอยู่ที่เสื้อผ้าด้วย ซึ่งผู้ที่จะควบคุมและเป็นผู้ใช้ดุลย พินิจว่านักโทษประเภท E นี้จะอยู่ในประเภทนี้นานแค่ไหนก่อนที่จะไปอยู่ในประเภทอื่น นั่นคือ ผู้ว่าการเรือนจำ ซึ่งถือนักโทษจะอยู่ในประเภทนี้แค่ชั่วคราวเท่านั้น ระบบนี้มิให้ความสำคัญใน เรื่องของความปลอดภัยเป็นเรื่องหลักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขผู้กระทำความผิดเป็นเรื่องรอง

4.2 การลงโทษทางวินัย

การลงโทษทางวินัยเป็นการลงโทษนักโทษผู้ทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ ในขณะที่ต้องโทษอยู่ การลงโทษทางวินัยแก่นักโทษนั้นก็ถือว่าเป็นอีกเรื่องที่เป็น การกระทำต่อ สิทธิ เสรีภาพและร่างกายของนักโทษโดยตรง ดังนั้นในการดำเนินงานหรือกระบวนการพิจารณาว่า การกระทำใดถือว่าการกระทำที่ผิดวินัยของนักโทษนั้นจะต้องมีการดำเนินงานหรือ กระบวนการพิจารณาที่เข้มงวด เพื่อให้ตรงกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย คือลงโทษนักโทษที่กระทำ

ผิดจริงๆ และเหมาะสมที่จะลงโทษจริงๆ ไม่ใช่ลงโทษโดยมีเหตุผลที่ไม่เพียงพอ ดังนั้น กระบวนการพิจารณานั้นควรจะเข้มงวด และให้ความยุติธรรมต่อทุกฝ่าย โดยเฉพาะตัวผู้ต้องขังที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยต้องให้ออกาสเขาที่จะโต้แย้งและอธิบายก่อนที่จะมีการตัดสินลงโทษ

ในมาตรฐานขั้นต่อไปในการปฏิบัติต่อนักโทษนั้นก็มีกำหนดเรื่องการลงโทษทางวินัยต่อนักโทษไว้ ซึ่งกำหนดว่า กรณีใดเป็นความผิดทางวินัย ชนิดและระยะเวลาในการลงโทษทางวินัย หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่กำหนดนั้นจะต้องพิจารณาไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย หรือข้อบังคับของหน่วยงานราชทัณฑ์นั้นๆ เสมอ

ดังนั้น กรณีนี้เห็นได้ว่า มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษได้ให้สิทธิในการลงโทษหรือกำหนดโทษแก่กรมราชทัณฑ์แต่ละจะต้องทำตามที่ถูกกฎหมายของกรราชทัณฑ์กำหนด ดังนั้นเห็นได้ว่า ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ ที่กำหนดไว้นั้นมีความสำคัญมากต่อการนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำผิดวินัย หากกฎหมายไม่ชัดเจนก็จะยากต่อการนำมาใช้ ดังนั้นในการกำหนดนั้นควรจะกำหนดให้ครอบคลุม ไม่ว่าจะ เป็นชนิดและระยะเวลาในการลงโทษ หรือแม้แต่ขั้นตอนในการพิจารณาก็ควรกำหนดให้มีความชัดเจนเพื่อกำเนียงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แท้จริง เพื่อคุ้มครองสิทธิของนักโทษต่อไป

ทั้งนี้แนวคิดในเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังก็ได้ระบุเรื่องการให้สิทธิผู้ต้องขังยื่นเรื่องร้องทุกข์ตามหลักสากลไว้ ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังอีกประการหนึ่งเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ได้รับการปฏิบัติตามมาตรการที่ถูกกฎหมายรองรับไว้ กรณีผู้เขียนเห็นว่า ในเรื่องของการลงโทษทางวินัยต่อนักโทษนั้นนอกจากจะจะต้องกระบวนการพิจารณาการลงโทษที่เข้มแข็งแล้ว ควรจะต้องมีระบบร้องทุกข์ดังกล่าวเพื่อให้ผู้ต้องขังปกป้องสิทธิตัวเองตามหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังอย่างเช่นในกระเทศสาธารณรัฐเยอรมนี มีระบบดังกล่าวที่ โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์เยอรมัน มาตรา 108 และมาตรา 109 กรณีนี้หากผู้ต้องขังคนใดรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือไม่พอใจนำวินัยต่างๆ ก็สามารถร้องเรียนเรื่องดังกล่าวเพื่อปกป้องสิทธิของตัวเองได้ ซึ่งจะแตกต่างกับกฎหมายในประเทศไทย

การลงโทษทางวินัย เป็นการลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำผิดกฎหรือระเบียบวินัยของนักโทษ ขณะที่ถูกคุมขังอยู่นั่นเอง โดยกฎหมายไทยนั้นได้มีระบบการลงโทษวินัยไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 โดยกำหนดไว้ว่า

มาตรา 31 ผู้ต้องขังจะต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของเรือนจำ

มาตรา 35 เมื่อผู้ต้องขังคนใดกระทำผิดวินัย ให้เจ้าพนักงานเรือนจำผู้มีหน้าที่พิจารณาโดยต้องแท้แล้วลงโทษสถานหนึ่งสถานใด หรือหลายสถานดังต่อไปนี้

- (1) ภาควัฒน์
- (2) งดการเลื่อนชั้น โดยมีกำหนด
- (3) ลดชั้น
- (4) ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียน หรือติดต่อไม่เกิน 3 เดือน เว้นไว้แต่กรณีที่ระบุไว้ในมาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (คือการเยี่ยมของทนาย)
- (5) ลดหรืองดประโยชน์และรางวัลทั้งหมด หรือแต่บางส่วนบางอย่าง
- (6) ชังเดี่ยวไม่เกิน 3 เดือน
- (7) ชังห้องมืดไม่มีเครื่องหลับนอน ไม่เกิน 2 วัน ในสัปดาห์หนึ่ง โดยความเห็นชอบของแพทย์
- (8) เชียนคราวหนึ่งไม่เกิน 20 ที ในความควบคุมของแพทย์แต่ห้ามเชียนคราวต่อไป เว้นแต่จะล่วงพ้นเวลา 30 วัน จากวันที่เชียนคราวที่แล้ว ถ้าผู้ต้องชังเป็นหญิงห้ามเชียน
- (9) ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา 32 (6) ในกรณีและเงื่อนไขอย่างใดจะลงโทษดังระบุไว้ข้างต้นให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง นอกจากนี้ยังมีกฎกระทรวงที่ออกมาเพื่อบังคับใช้ในกรณีอันเกี่ยวกับการลงโทษวินัย ดังนี้

กฎกระทรวงฯ ข้อ 102 เมื่อพัสด์หรือสารวัตรเรือนจำดั่งโทษตามอำนาจแล้วให้รับรายงานผู้บัญชาการเรือนจำ ส่วนการลงโทษนั้นให้ดำเนินไปได้

ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งให้ยกเลิกการลงโทษ หรือลด หรือเพิ่มโทษได้ หากจะมีการสั่งแก้ไขลงโทษไปก่อนแล้ว คำสั่งแก้ไขมีผลเพียงในส่วนที่จะดำเนินการต่อไป

กฎกระทรวงฯ ข้อ 103 ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจลงโทษทุกสถานตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479

จากการศึกษานั้น ปรากฏว่า การลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องชังในประเทศไทยเรานั้น เป็นกระบวนการจัดการภายในเรือนจำโดยให้พัศดีหรือสารวัตรเรือนจำเป็นผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัยเท่านั้น ซึ่งเมื่อลงโทษทางวินัยแล้วให้รายงานแก่ผู้บัญชาการเรือนจำเพื่อพิจารณาแก้ไข ส่วนการลงโทษนั้นให้ดำเนินการต่อไปได้ แสดงให้เห็นว่าผู้บัญชาการเรือนจำไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดนั้นๆเลย ซึ่งขั้นตอนในการพิจารณาก่อนการลงโทษวินัยแก่ผู้ต้องชังนั้นถือว่าสำคัญยิ่ง เป็นการกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ ร่างกาย และจิตใจของผู้ต้องชังโดยตรง

ประเทศญี่ปุ่น มีระบบรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ โดยจะให้ความสำคัญกับความปลอดภัยเป็นหลักเพราะเชื่อว่าภารกิจของงานราชทัณฑ์จะไม่ประสบความสำเร็จถ้าหากระบบความปลอดภัยและการรักษาถูกระเบียบในเรือนจำยังไม่ดีพอ ซึ่งในเรือนจำทุกแห่งมีการควบคุม

ผู้ต้องขังด้วยการติดอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย เช่น ระบบโทรทัศน์วงจรปิด วิทยุสื่อสาร และ มาตรการในการฝึกวินัยผู้ต้องขังนั้นก็เป็นมาตรการที่เข้มงวด มีการฝึกคล้ายคลึงกับการฝึกทหาร

ประเทศสาธารณรัฐเยอรมนี มีมาตรการทางการลงโทษวินัยที่เข้มงวดมาก แต่ถ้าหาก การตักเตือนก็เพียงพอแล้วในการกระทำผิด กรณีนี้ก็ไม่ต้องมีการลงโทษก็ได้ ซึ่งในการลงโทษทาง วินัยในกฎหมายของสาธารณรัฐเยอรมนีนั้นสามารถใช้ได้ไปพร้อมๆ กันกับการดำเนินคดีอาญา เกี่ยวกับการกระทำผิดได้เลย ซึ่งในการ อำนาจในการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง ผู้บัญชาการเรือน จำเป็นผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัย การกระทำผิดระหว่างย้ายไปเรือนจำอื่น หัวหน้าเรือนจำอื่นที่ นักโทษกำลังย้ายไปนั้นเป็นผู้มีอำนาจในการลงโทษ ถ้าการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกระทำต่อผู้ บัญชาการเรือนจำ เจ้าหน้าที่ที่ตรวจการจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

กระบวนการพิจารณาในการลงโทษทางวินัยของกฎหมายสาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ข้อ กล่าวหาต้องได้รับการตรวจสอบอย่างชัดเจน ผู้ต้องขังมีสิทธิโต้แย้งข้อกล่าวหานั้นได้ และจะต้องมี การบันทึกข้อโต้แย้งนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งถือว่าเป็นคำให้การของผู้ต้องขัง อีกทั้งในกรณีที่ มีความผิดร้ายแรงเกิดขึ้น ก่อนที่จะมีการตัดสินชี้ขาดนั้น ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องปรึกษากับ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการบำบัดก่อนที่จะสั่งใช้มาตรการลงโทษดังกล่าว ดังเห็นได้ว่า กฎหมายเรื่อง ดังกล่าวในสาธารณรัฐเยอรมนีนั้นค่อนข้างให้ความสำคัญแก่ผู้ต้องขังทุกคน โดยเฉพาะในเรื่อง ของการร้องเรียนตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์เยอรมัน มาตรา 108 และ มาตรา 109 กรณีนี้หากผู้ต้องขังคนใดรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือไม่พอใจวินัยต่างๆ ก็ สามารถร้องเรียนเรื่องดังกล่าวเพื่อปกป้องสิทธิของตัวเองได้ ซึ่งจะแตกต่างกับกฎหมายในประเทศไทย

4.3 การพักการลงโทษ

การพักการลงโทษ คือ การปล่อยให้นักโทษออกจากเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษ ตามคำพิพากษาของศาลโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติที่กำหนด ซึ่งการพักการลงโทษนั้น ถือว่าเป็นประโยชน์ที่ราชการให้แก่ นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดี มีความก้าวหน้าทาง การศึกษา ขยันหมั่นเพียรทำงานให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการ ซึ่งมาตรการการพักการลงโทษนั้น ถือว่าเป็นมาตรการหลักที่สำคัญที่จะนำมาปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด เป็นการแก้ไขฟื้นฟูสภาพจิตใจของ ผู้ต้องขังให้มีกำลังใจที่จะเป็นคนดี ประกอบอาชีพสุจริต และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติ สุข ซึ่งปัจจุบันได้มีการให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูมากขึ้น

การพักการลงโทษนั้น นอกจากจะเป็นมาตรการที่นำมาปฏิบัติกับนักโทษเด็ดขาด เป็นสิ่งล่อตาล่อใจให้นักโทษเหล่านั้นปฏิบัติตนเป็นคนดี และมีความเพียรมากขึ้นแล้ว ยังเป็นการช่วยให้ทางราชการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงผู้ต้องขังได้อีกด้วย

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 32 (5) วางหลักไว้ว่า นักโทษเด็ดขาดคนใด แสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอดสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษาและการทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับการพักการลงโทษภายใต้บังคับเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ แต่การพักการลงโทษนี้จะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น หรือไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นห้ามน้อยกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินกว่ากำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่

ในการคัดเลือกผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษนั้น มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงโดยออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

คณะกรรมการของเรือนจำนั้น จะได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากอธิบดีกรมราชทัณฑ์ โดยจะมีกรรมการสำหรับเรือนจำภาค และกรรมการสำหรับเรือนจำกลาง

1. คณะกรรมการเรือนจำภาค ประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธานข้าราชการชั้นประจำแผนกขึ้นไป 2 นาย ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ท้องถิ่นและหรือพนักงานอัยการร่วมด้วย

2. คณะกรรมการเรือนจำกลาง ประกอบด้วย ข้าราชการชั้นหัวหน้าแผนกอธิบดีกรมราชทัณฑ์แต่งตั้ง ไม่น้อยกว่า 3 นาย เป็นกรรมการ กรณีมีเหตุพิเศษ จะพักการลงโทษมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 46 ก็ได้ แต่คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยข้าราชการต่อไปนี้ได้อนุมัติอีกชั้นหนึ่งแล้ว

คณะกรรมการจะมีหลักเกณฑ์พิจารณา ดังต่อไปนี้

1) พฤติการณ์ในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ เช่น ความตั้งใจ ความอดสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษาเล่าเรียน การทำความชอบให้กับทางราชการ รวมถึงความประพฤติต่างๆ เป็นต้น

2) พฤติกรรมก่อนต้องโทษ เช่น ประวัติครอบครัว อาชีพ เหตุในการกระทำความผิด เป็นต้น

3) ผู้อุปการะและที่อยู่อาศัย โดยพิจารณาในความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม อาชีพฐานะ และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย เป็นต้น

โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. เรือนจำเป็นผู้รวบรวมเอกสาร และนำเอกสารเสนอไปยังกรรมการเรือนจำเพื่อพิจารณาทำความเข้าใจ

2. เมื่อกรรมการเรือนจำพิจารณาแล้วก็นำความเห็นเสนอกรมราชทัณฑ์พิจารณาว่านักโทษคนใดสมควรได้รับการพักการลงโทษ ก่อนที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์จะพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ก่อน

คณะกรรมการพักการลงโทษนั้นประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์
2. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์
4. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
5. ผู้แทนกรมการแพทย์ และ
6. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด

โดยคณะกรรมการดังกล่าวจะมีหน้าที่กลั่นกรองข้อเท็จจริงต่างๆ ของนักโทษที่เรือนจำได้เสนอชื่อมา แล้วทำความเข้าใจเสนอว่าควรอนุมัติหรือไม่

เห็นได้ว่า ประเทศไทยของเรานั้น ได้พยายามให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์มากขึ้น โดยผู้ที่มีอำนาจพิจารณาว่านักโทษคนใดได้รับการพักการลงโทษหรือไม่ นั่นก็คือคณะกรรมการที่ได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากอธิบดีกรมราชทัณฑ์ มีคณะกรรมการสำหรับเรือนจำภาพ และคณะกรรมการเรือนจำกลาง ซึ่งคณะกรรมการเหล่านั้นก็มีหน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่ในเรือนจำเอง เช่น ผู้แทนจากกรมตำรวจ ผู้แทนจากกรมการปกครอง ผู้แทนจากกรมอัยการ เป็นต้น

ประเทศญี่ปุ่น ในการพักการลงโทษนั้นจะมีคณะกรรมการในการพิจารณา ซึ่งเรียกว่า คณะกรรมการพักการลงโทษเขต ตั้งอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ รวม 8 คณะด้วยกัน ซึ่งคณะกรรมการนั้นประกอบด้วยกรรมการมากกว่า 2 คน แต่ไม่น้อยไปกว่า 13 คน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการจากคณะกรรมการ โดยมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี ซึ่งคณะกรรมการพักการลงโทษในประเทศญี่ปุ่นนั้นมีอำนาจหน้าที่คือ วินิจฉัยการพักการลงโทษ ผู้ต้องขัง มีอำนาจเพิกถอนการพักการลงโทษแก่ผู้ต้องขังที่ฝ่าฝืนเงื่อนไขการพักการลงโทษ โดยการดำเนินการนั้นก็จะไปด้วยการที่พัศดีเรือนจำหรือพัศดีเรือนจำเยาวชน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกรวมจะยื่นคำขอไปยังคณะกรรมการพักการลงโทษเขต หลังจากนั้นกรรมการคนหนึ่งจะไปยังเรือนจำเพื่อซักถามผู้ต้องขังหรือเยาวชนนั้นๆ และบันทึกของเรือนจำและรายงานสภาพบ้านของสำนักงานคุมประพฤติ แล้วส่งเรื่องเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการพักการลงโทษเขต หาก

คณะกรรมการเห็นว่าควรพักการลงโทษก็จะอนุญาตให้พักการลงโทษและเข้าสู่กระบวนการคุมประพฤติต่อไป

ประเทศอังกฤษ มีมาตรการพักการลงโทษมาใช้กับผู้ต้องขังที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ขึ้นไป โดยจะให้เป็นไปตามดุลยพินิจของคณะกรรมการพักการลงโทษโดยพิจารณาตามรายงานจากหลายๆ หน่วยงานด้วยกัน เช่น ตำรวจ ศาล ราชทัณฑ์ และหน่วยงานคุมประพฤติ ซึ่งรายงานนั้นก็จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ต้องขัง สภาพแวดล้อมทางบ้าน แผนการปล่อยตัว พฤติกรรมผู้ต้องขังระหว่างถูกคุมขัง ซึ่งรายงานทั้งหมดจะถูกรวบรวมไว้เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาพักการลงโทษของผู้ต้องขัง ซึ่งกรรมการที่จะมาพิจารณานั้นก็จะเป็นกรรมการอิสระที่มีประสบการณ์จากหลายๆ อาชีพ หน้าที่ของคณะกรรมการคือ พิจารณาเพิ่มข้อมูลพักการลงโทษของผู้ต้องขังว่าผู้นั้นสมควรได้รับการพักการลงโทษหรือไม่ ขั้นตอนในการพิจารณาของคณะกรรมการพักการลงโทษนั้นก็ประกอบด้วย 2 องค์คณะ คือ องค์คณะพิจารณาสำนวน และองค์คณะพิจารณาไต่สวน ซึ่งแต่ละองค์คณะก็จะประกอบด้วยสมาชิก 3 ราย แต่ทั้งนี้ หากผู้ต้องขังได้รับโทษมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป การพิจารณาจะกระทำโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คณะกรรมการพักการลงโทษในประเทศอังกฤษนั้นจะต้องพิจารณาให้มีตัวแทนของผู้เสียหายร่วมกับพนักงานคุมประพฤติทำหน้าที่กำหนดเงื่อนไขการปล่อยโดยการออกใบอนุญาต และนำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและตัวแทนผู้เสียหายนั้นมาพิจารณาพักการลงโทษด้วยเช่นกัน และการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้เสียหายก็ต้องเปิดเผยให้ผู้เสียหายทราบก่อน

4.4 การลดวันต้องโทษจำคุก

การลดวันต้องโทษจำคุกนั้นก็ก็เป็นอีกเรื่องที่สำคัญ เป็นเรื่องที่กระทบต่อตัวนักโทษโดยตรง กระบวนการในการพิจารณาว่าผู้ต้องขังคนใดได้รับการลดโทษหรือไม่นั้นจึงจำเป็นต้องมีความยุติธรรม รอบคอบ และโปร่งใส เพื่อให้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการให้ความเป็นธรรม ไม่ลำเอียง และรู้สึกเป็นที่พึงของประชาชนได้

ในประเทศไทยของเรานั้น การลดโทษมี 2 กรณี คือกรณีปกติ กระทำต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน และ กรณีที่มีนักโทษเด็ดขาดนั้นได้รับการคัดเลือกออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ ซึ่งในการพิจารณาการลดวันต้องโทษจำคุกนั้น เรือนจำจะเป็นผู้สำรวนักโทษเด็ดขาดที่เข้าหลักเกณฑ์ลดวันต้องโทษจำคุกก่อนปล่อยตัว ควบคุมประพฤติล่วงหน้า 6 เดือนหรือมากกว่านั้นก็ได้ แต่ไม่เกิน 1 ปี เพื่อรวบรวมเอกสารและผลการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่อยู่และผู้อุปการะหลังการปล่อยตัวเพื่อนำเสนอคณะกรรมการกรมราชทัณฑ์พิจารณาอนุมัติให้ปล่อยตัวต่อไป โดยจะมีการพิจารณาทุกเดือน ซึ่งคณะกรรมการนั้นก็

ประกอบด้วยผู้แทนดังต่อไปนี้ (1) กรมอัยการ (2) กรมตำรวจ (3) กรมราชทัณฑ์ (4) กรมประชาสัมพันธ์ (5) จิตแพทย์จากกรมการแพทย์

ในประเทศอังกฤษ การลดวันต้องโทษเป็นมาตรการอีกมาตรการหนึ่งที่สำคัญในการปกป้องผู้ต้องขัง ซึ่งประเทศอังกฤษเห็นว่าการลดวันต้องโทษนั้นเป็นวิธีให้ความหวังหรือประโยชน์หรือจูงใจให้แก่ผู้ต้องขังที่จะสามารถออกจากการถูกคุมขังได้ก่อนเวลา โดยการพิจารณาตามหลักเกณฑ์การลดวันต้องโทษ โดยอาศัยพื้นฐานของความขยันหมั่นเพียรและความประพฤติของนักโทษเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการปล่อยตัว

4.5 การตรวจเรือนจำ

การตรวจเรือนจำนั้นเป็นการดำเนินงานเพื่อตรวจการทำงานภายในเรือนจำว่าเป็นไปตามหลักเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะหากไม่มีการตรวจก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ในเรือนจำมีอำนาจมากเกินไป ใช้อำนาจอย่างไม่จำกัด จึงจำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แท้จริง ดังนั้นสิ่งที่สำคัญคือบุคคลที่จะเข้าไปตรวจสอบนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีความหลากหลายหลายหน่วยงาน หลากๆด้าน หลากๆอาชีพ เพื่อความถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าวิธีดังกล่าวเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของเจ้าพนักงานได้ดีอีกวิธีหนึ่ง

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 44 กำหนดให้รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเรือนจำ และกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการตรวจพิจารณากิจการของเรือนจำและให้คำแนะนำแก่เจ้าพนักงานเรือนจำ

คณะกรรมการนี้มีจำนวนไม่เกินห้า นาย ซึ่งจะได้แต่งตั้งจาก

- (1) ข้าราชการตุลาการสังกัดกระทรวงยุติธรรม
- (2) ข้าราชการสังกัดกระทรวงธรรมการ
- (3) ข้าราชการสังกัดกระทรวงเกษตรธิการ
- (4) ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง
- (5) ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ
- (6) เจ้าพนักงานแพทย์
- (7) เจ้าพนักงานอัยการ
- (8) ข้าราชการหรือบุคคลอื่น ตามแต่รัฐมนตรีจะเห็นสมควร

กรณีดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยนั้นกำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งได้ไม่เกิน 5 นายเท่านั้น ซึ่งจำนวนดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับคณะกรรมการตรวจ

เรือนจำของประเทศไทยที่มีจำนวนถึง 15 คน อีกทั้งคณะกรรมการตรวจเรือนจำของประเทศไทยนั้นไม่ได้ระบุให้มีศาลหรือผู้พิพากษาเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจเรือนจำ แต่ประเทศไทยนั้นระบุว่าจะต้องมีบุคคลที่เป็นศาลอย่างน้อย 2 คนเข้ามาเป็นกรรมการตรวจเรือนจำ และให้อำนาจศาลเข้าไปตรวจเยี่ยมเรือนจำได้ตลอดเวลา

ประเทศไทย มีคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่คอยตรวจเยี่ยมเรือนจำทุกแห่ง เป็นอาสาสมัครที่แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีที่ให้ทำหน้าที่ตรวจสอบเรือนจำเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความเหมาะสมและถูกต้องตรงตามมาตรฐาน

กฎหมายประเทศไทยนั้นให้มีคณะกรรมการตรวจเรือนจำที่เป็นศาลอย่างน้อย 2 คน เพื่อเข้าไปตรวจเยี่ยมเรือนจำได้ตลอดเวลา เพื่อคว่ามีการใช้อำนาจโดยมิชอบของพนักงานต่อนักโทษหรือไม่ และการบังคับโทษสองคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ และเมื่อตรวจเยี่ยมเสร็จจะบันทึกข้อสังเกตไว้ในสมุดเยี่ยม เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเรือนจำได้อ่าน

ในประเทศไทยนั้น การบริหารเรือนจำสำหรับผู้ใหญ่จะใช้คณะกรรมการตรวจเรือนจำ (Boards of Visitors) หรือคณะกรรมการตรวจเรือนจำเป็นบุคคลภายนอกมาช่วยบริหารเรือนจำ คณะกรรมการมีทั้งหมด 135 แห่ง มีจำนวน 15 คน สมาชิกคณะกรรมการจะทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์อิสระในเรือนจำ ประชุมร่วมกับผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่เรือนจำเพื่อดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยและสิทธิของนักโทษ โดยจะต้องตรวจเยี่ยมเรือนจำไม่น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง กรรมการแต่ละคนมีสิทธิตรวจและพบนักโทษในเรือนจำได้ตลอดเวลา สามารถรับคำร้องเรียน ร้องทุกข์ที่มีต่อเจ้าหน้าที่เรือนจำและทำหน้าที่ลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง และคอยให้คำแนะนำการบริหารงานและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ทั้งทางด้านนโยบายและแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งทำรายงานประจำปีของเรือนจำส่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายใน ซึ่งลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวมาก มีมาตรการการตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำอย่างสม่ำเสมอ มีให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่หลากหลายอาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจเรือนจำ โดยเฉพาะกฎหมายขอให้ต้องมีศาลอย่างน้อย 2 คนมาเป็นคณะกรรมการดังกล่าว ซึ่งจะแตกต่างกับของประเทศไทย

4.6 การอภัยโทษ

การอภัยโทษ คือ การพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์แก่ผู้ต้องโทษที่คดีถึงที่สุดแล้ว ให้ได้รับการปล่อยตัวหรือลดโทษแล้วแต่กรณี โดยการอภัยโทษนั้นมีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 187 และมาตรา 191 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 259 ถึงมาตรา 267 ซึ่งการอภัยโทษนั้นมี 2 กรณี

คือ การอภัยโทษเด็ดขาดโดยไม่มีเงื่อนไข และการอภัยโทษที่เป็นการเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษ

การอภัยโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยเรานั้นมี 2 ประเภทคือ

1. การพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป เป็นการอภัยโทษแก่ผู้ต้องหาโดยการตราพระราชกฤษฎีกาที่ถวายคำแนะนำโดยคณะรัฐมนตรีต่อพระมหากษัตริย์ ซึ่งกรณีนี้นักโทษไม่ต้องดำเนินการใดๆเองเลย ทางการจะแนผู้ดำเนินการเองทุกขั้นตอน ซึ่งการอภัยโทษทั่วไปนี้จะมีขึ้นในวโรกาสมงคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์นั่นเอง และในการเสนอชื่อนั้นจะกำหนดให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ตรวจสอบผู้ที่จะได้รับการเสนอชื่ออภัยโทษ โดยคณะกรรมการเหล่านั้นประกอบด้วย

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่
- (2) ผู้พิพากษาศาลแห่งท้องที่หรือตุลาการศาลทหารแห่งท้องที่หนึ่งคน และ
- (3) พนักงานอัยการแห่งท้องที่หรืออัยการทหารแห่งท้องที่หนึ่งคน

โดยจะทำหน้าที่ส่งชื่อต่อศาลเพื่อพิจารณาในกรณีออกหมายสั่งปล่อยหรือลดโทษ หรือออกคำสั่งยกเลิกการทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ แล้วแต่กรณี

ผู้ที่ถูกลงโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลนั้นเมื่อได้รับการอภัยโทษแล้ว จะต้องให้คณะกรรมการทำหน้าที่ตรวจสอบและส่งรายชื่อเสนอต่อรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งปล่อยหรือลดแล้วแต่กรณี เมื่อได้หมายหรือคำสั่งแล้วให้คณะกรรมการเหล่านั้นทำบัญชีผู้ที่ได้รับการอภัยโทษนั้นเก็บไว้ที่เรือนจำหนึ่งฉบับ และส่งศาลอีกหนึ่งฉบับ ส่งกระทรวงยุติธรรมหนึ่งฉบับ และทูลเกล้าฯถวายอีกหนึ่งฉบับ

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ให้มีคณะกรรมการอีกคณะหนึ่งโดยประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีทำหน้าที่ประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และเลขาธิการสำนักงานยุติธรรมเป็นกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ต่อไป

2. การพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย

การพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย จะต้องยื่นเรื่องผ่านเรือนจำหลังจากได้รับเรื่องแล้ว กรมราชทัณฑ์สอบสวนเรื่องราว จากนั้นจะเสนอความเห็นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมลงนามเพื่อนำความขึ้นกราบทูลฯ ผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักราชเลขาธิการ

ในประเทศญี่ปุ่น หลักการอภัยโทษนั้นมี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ การอภัยโทษแบบทั่วๆไปเนื่องจากในโอกาสสำคัญของชาติ และการอภัยโทษเป็นรายบุคคลตามที่มีการร้องขอ โดย

อำนาจในการอภัยโทษนั้นเป็นอำนาจของสมเด็จพระจักรพรรด โดยผ่านการแนะนำจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวก็จะเป็นขั้นตอนของการกระทำของรัฐฝ่ายเดียว โดยผู้ร้องขอ นั้นจะเป็นตัวผู้ต่อโทษเองหรือผู้แทนก็ได้ โดยการยื่นคำร้องต่อพัสดิเรือนจำ หรือผู้บัญชาการเรือนจำ หรืออัยการเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

ประเทศสาธารณรัฐเยอรมนีนั้น การอภัยโทษถือเป็นมาตรการในการลดโทษตามคำพิพากษาของศาล โดยพิจารณาจากเงื่อนไขจากความประพฤติที่ดีของผู้ต้องขัง โดยอำนาจในการอภัยโทษเป็นอำนาจของศาล ซึ่งศาลเป็นผู้วินิจฉัยว่าผู้ต้องขังคนใดมีความประพฤติที่สมควรได้รับการอภัยโทษบ้าง

ในประเทศอังกฤษ การอภัยโทษนั้นเป็นอำนาจของพระมหากษัตริย์ เช่นเดียวกับของประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งผู้ที่สามารถรับการอภัยโทษนั้นก็คือผู้กระทำความผิดที่ได้รับโทษทางอาญา หรือญาติพี่น้องของผู้กระทำความผิด หรือที่ปรึกษากฎหมายก็สามารถยื่นเรื่องผ่านเรือนจำได้เช่นกัน

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ดังจะเห็นได้ว่า กระบวนการบังคับตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาล หรือที่เรียกว่า ชั้นบังคับโทษนั้น เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นการกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องขังโดยตรง ซึ่งหากการดำเนินงานในชั้นบังคับโทษนั้นไม่อยู่บนพื้นฐานของความสุจริต ความถูกต้องและยุติธรรม ก็จะส่งผลกระทบต่อตัวผู้ต้องขังทั้งสิ้นผู้ต้องขังอาจจะเสียดสิทธิตนพึงจะได้รับ หรือหรือเสียโอกาสในเรื่องที่ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะได้ กรณีดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้ระบบการดำเนินงานในชั้นบังคับโทษนั้นมีความเข้มแข็งและโปร่งใส เป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างสนิทใจ ให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธากระบวนการในชั้นบังคับโทษ

การตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจในการดำเนินการในชั้นบังคับโทษจึงเป็นอีกหนึ่งมาตรการที่ควรมีและให้ความสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันนี้ประเทศของเรานั้นเกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่จะส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการก่ออาชญากรรมมากขึ้น ซึ่งเมื่อมีการก่ออาชญากรรมมากขึ้นก็ต้องมีผู้กระทำความผิดมากขึ้นด้วยเช่นกัน และเมื่อมีผู้กระทำความผิดเกิดขึ้นก็ต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายโดยเป็นไปตามขั้นตอน ตามกระบวนการยุติธรรมในชั้นต่างๆ และชั้นสุดท้ายก็คือ ชั้นบังคับโทษ หรือ “งานราชทัณฑ์” นั้นเอง ซึ่งปัจจุบันนี้มีนักโทษเพิ่มมากขึ้น มีปัญหานักโทษล้นคุก และยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนา และสิ่งที่ผู้เขียนเล็งเห็นถึงความสำคัญนั่นก็คือ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ ซึ่งหากคนที่มีอำนาจใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ก็จะเกิดความไม่โปร่งใส ไม่เป็นธรรมขึ้น จะก่อให้เกิดการกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องขังโดยตรง ซึ่งหากมีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจเหล่านั้นก็จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความถูกต้องมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยปกป้องรักษาสิทธิของผู้ต้องขัง และให้เกิดความยุติธรรมต่อผู้ต้องขังอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่า การตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในชั้นบังคับโทษเป็นกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อนักโทษเด็ดขาดที่อาจกระทบถึงสิทธิหรือประโยชน์ที่ควร

จะได้รับในขณะที่ถูกจำคุก ในบางกรณีจะกำหนดให้องค์กรภายนอกเข้ามาตรวจสอบหรือมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อความโปร่งใส แต่ยังมีบางกรณีที่เป็นกระบวนการที่ดำเนินการเฉพาะบุคลากรเรือนจำ ซึ่งเมื่อดำเนินการขั้นตอนแล้วก็เสนอรายงานต่อผู้บัญชาการเรือนจำ โดยไม่มีองค์กรภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วม เช่นกรณีการจัดชั้นนักโทษในประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าการจัดชั้นนักโทษกระบวนการในการพิจารณาว่านักโทษคนใดจะได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่นั้นเป็นการบริหารภายในองค์กรทั้งสิ้น ไม่มีองค์กรอื่นหรือคณะกรรมการที่มาจากบุคคลภายนอกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เนื่องจากกรรมกรนั้นก็จะเป็นข้าราชการในสังกัดเรือนจำนั้นๆ ซึ่งคณะกรรมการก็ถูกแต่งตั้งมาจากผู้บัญชาการเรือนจำนั่นเอง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการจัดลำดับชั้นของนักโทษนั้นกระทบต่อสิทธิของนักโทษโดยตรง เนื่องจากชั้นนักโทษนั้นมีความสำคัญต่อการพิจารณาว่าผู้ต้องขังผู้นั้นสมควรได้รับการพักการลงโทษ และอภัยโทษหรือไม่ ดังนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอีกหนึ่งเรื่องที่ควรให้ความสำคัญและควรมีมาตรการที่ดี น่าเชื่อถือ และเป็นธรรมต่อผู้ต้องขังในการพิจารณาจัดชั้นของนักโทษแต่ละคน

ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่ากระบวนการดำเนินการในเรือนจำนั้นส่วนแล้วมีผลกระทบต่อผู้ต้องขังโดยตรงทั้งสิ้น ซึ่งในเรือนจำนั้นก็มักมีระเบียบที่กำหนดไว้ให้นักโทษปฏิบัติ หรือห้ามปฏิบัติ ซึ่งหากมีการกระทำที่เป็นการกระทำผิดขึ้นมาในขณะที่อยู่ในการจำคุกก็จะมีมาตรการลงโทษทางวินัยแก่นักโทษที่กระทำผิด โดยระเบียบข้อบังคับของเรือนจำในประเทศไทยนั้น เป็นการจัดการตนเองภายในเรือนจำเท่านั้น โดยให้พัศดีหรือสารวัตรเป็นผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง เมื่อลงโทษแล้วก็ให้รายงานต่อผู้บัญชาการเรือนจำภายใน 3 วัน ส่วนการลงโทษนั้นก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ปกติ ซึ่งในความเห็นของผู้เขียนนั้น การลงโทษทางวินัยถือเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิผู้ต้องขังโดยตรง ดังนั้นในการลงโทษวินัยแก่ผู้ต้องขังน่าจะมีการไต่สวนสอบสวนที่เข้มงวดมากกว่านี้ เพื่อให้เกิดความยุติธรรม และความโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และที่สำคัญเพื่อให้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งหากมีการดำเนินงานที่เข้มงวดขึ้น ให้สิทธิผู้ต้องขังในการพิสูจน์ข้อกล่าวหา กรณีดังกล่าวน่าจะเป็นการตรวจสอบดวงบุคลากรทำงานของเจ้าหน้าที่ได้อีกชั้นหนึ่ง

จากการศึกษากฎหมายบังคับโทษของประเทศอังกฤษ นอกจากจะกำหนดให้ศาลเข้ามาเป็นคณะกรรมการตรวจเรือนจำแล้ว กฎหมายอังกฤษยังให้สิทธิผู้ต้องขังร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการตรวจเยี่ยมเรือนจำได้ อีกทั้งในการลงโทษทางวินัยนั้นจะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบวินัยก่อนที่จะมีการลงโทษทางวินัยเสมอ ซึ่งจะต่างกับประเทศไทย การลงโทษทางวินัยของไทยเรานั้นนั้น เป็นกระบวนการจัดการภายในเรือนจำโดยให้พัศดีหรือสารวัตรเรือนจำเป็นผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัย เมื่อลงโทษทางวินัยแล้วให้รายงานแก่ผู้บัญชาการเรือนจำเพื่อพิจารณาแก้ไขภายใน 3 วัน

นับแต่ได้รับรายงาน ส่วนการลงโทษนั้นให้ดำเนินไป แสดงให้เห็นว่าผู้บัญชาการเรือนจำไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดนั้นๆ ในประเด็นนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่านักโทษที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิดระเบียบอาจได้รับการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรมได้ และการลงโทษวินัยแก่ผู้ต้องขังของสาธารณรัฐเยอรมนีนั้น จะต้องมีการตรวจสอบข้อกล่าวหาอย่างชัดเจน โดยผู้ต้องขังมีสิทธิโต้แย้งข้อกล่าวหาได้ อีกทั้งในกรณีที่มีการทำความผิดร้ายแรงก่อนการตัดสินชี้ขาด ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องปรึกษากับบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบำบัดก่อนที่จะสั่งให้ใช้มาตรการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง ดังจะเห็นได้ว่า กระบวนการพิจารณาก่อนการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขังของประเทศเยอรมนีนั้นมีความรัดกุมและเป็นธรรมกว่าประเทศไทย อีกทั้งกฎหมายของประเทศไทยเรานั้นมิได้จัดระดับการกระทำร้ายแรงไว้อย่างเช่นกฎหมายของสาธารณรัฐเยอรมนี อีกทั้งการให้สิทธิร้องเรียนแก่ผู้ต้องขังที่ระบุใน พระราชบัญญัติราชทัณฑ์เยอรมัน มาตรา 108 และ 109 นั้น ถือว่าเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในเรือนจำด้วยเช่นกัน กรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า เป็นผลดี และเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขังมาก

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยของเรานั้นก็พยายามให้หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่แค่เจ้าหน้าที่ภายในเรือนจำเท่านั้นมาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการหรือวินิจฉัยในนามคณะกรรมการมากยิ่งขึ้น โดยเห็นได้ชัดในเรื่องของคณะกรรมการพักการลงโทษ เห็นได้ว่า กฎหมายไทยพยายามให้หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน และบริหารงานในเรื่องดังกล่าวมากขึ้นกว่าเดิม

การลดวันต้องโทษในประเทศไทย ก็ถือว่าเป็นการกระทบต่อตัวผู้ต้องขังโดยตรงเช่นกัน ดังนั้นในการดำเนินการพิจารณานั้นจะมีหน่วยงานที่มาจากสาขาอาชีพอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา และน่าจะมีการให้สิทธินักโทษยื่นคำร้องในกรณีที่ตนรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรมเทียบเท่าคนอื่น

จากการศึกษาพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 44 กำหนดให้รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเรือนจำ โดยแต่งตั้งได้ไม่เกิน 5 คน ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าจำนวนดังกล่าวนี้เป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับคณะกรรมการตรวจเรือนจำของประเทศอังกฤษที่มีจำนวนถึง 15 คน อีกทั้งคณะกรรมการตรวจเรือนจำของประเทศไทยนั้นไม่ได้ระบุให้มีศาลหรือผู้พิพากษาเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจเรือนจำ แต่ประเทศอังกฤษนั้นระบุว่าต้องมีบุคคลที่เป็นศาลอย่างน้อย 2 คนเข้ามาเป็นกรรมการตรวจเรือนจำ และให้อำนาจศาลเข้าไปตรวจเยี่ยมเรือนจำได้ตลอดเวลา

จากการศึกษาเรื่องการอภัยโทษของกฎหมายไทยเรานั้น เห็นได้ว่า การนักโทษเด็ดขาดมีสิทธิขอรับพระราชทานอภัยโทษได้โดยการยื่นผ่านเรือนจำ ซึ่งกรมราชทัณฑ์ก็จะมีการสอบสวนนักโทษที่ยื่นขอพระราชทานอภัยโทษดังกล่าว จากนั้นก็เสนอความเห็นให้คณะรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงยุติธรรมลงนามเพื่อ นำความกราบทูลฯ ผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักเลขาธิการ

ซึ่งจากการศึกษานั้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการบังคับโทษของไทยเรานั้นส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการให้อำนาจการดำเนินกระบวนการ โดยองค์กรเพียงองค์กรเดียว ซึ่งกรณีดังกล่าวนั้นก็ทำให้ผู้ใช้อำนาจมีอำนาจเหลือล้น ทั้งยังไม่มี การตรวจสอบถ่วงดุลใดๆ หรือไม่มี การคานอำนาจจากองค์กรอื่น จึงอาจส่งผลให้มีการใช้อำนาจอย่างไม่มีขอบเขตและ ไม่เป็นธรรมก็ย่อมได้ ถึงแม้ว่า ในบางกระบวนการจะมีการให้อำนาจหน่วยงานอื่นๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในการออกคำสั่ง หรือในการพิจารณา แต่ก็ เป็นเพียงการเข้าร่วมในการให้ความเห็นชอบแก่การออกคำสั่งนั้น เพื่อให้ถูกต้อง และครบถ้วนตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น กฎหมายมิได้ให้อำนาจใดๆ แก่ผู้พิพากษา หรือพนักงานอัยการในการใช้อำนาจอย่างอิสระเพื่อรักษาสิทธิของผู้ต้องขังแต่อย่างใด ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า กระบวนการบังคับโทษนั้นมีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังโดยตรง จึงควรมีการสอดส่องและดูแลอย่างใกล้ชิดจากองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะตรวจสอบด้วยหน่วยงานอื่นหรือประชาชนทั่วไป เพื่อให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันนี้เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว หลังจากนั้นก็จะ เป็นหน้าที่ของงานราชทัณฑ์โดยตรงที่จะดำเนินการต่อเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษานั้นและ ถึงแม้กรมราชทัณฑ์จะมีหน่วยตรวจสอบภายในก็ เป็นเพียงการตรวจสอบระหว่างเจ้าพนักงานจากหน่วยงานเดียวกันเท่านั้น

กระบวนการบังคับโทษทางอาญาของประเทศไทยนั้นยังขาดการตรวจสอบการกำกับดูแลการบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ โดยเฉพาะกรรมการที่มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ นั้นยังมีความไม่เหมาะสม โดยส่วนใหญ่จะมีแค่คนภายในหน่วยงานตรวจสอบกันเองเท่านั้น ไม่มีการตรวจสอบหรือถ่วงดุลอำนาจจากหน่วยงานอื่น และยังไม่ได้ให้สิทธิผู้ต้องขังเต็มที่ในกรณีที่ผู้ต้องขังถูกละเมิดสิทธิ และเสรีภาพระหว่างถูกคุมขัง อย่างเช่นในต่างประเทศ โดยเฉพาะสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้นจะให้อำนาจผู้ต้องขังในการยื่นคำร้องเรียนหรือข้อโต้แย้งใดๆ ที่ตนถูกละเมิดสิทธิในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่นั้น ไปยังหน่วยงานต่างๆ ได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กระบวนการบังคับโทษจำคุกนั้นมีความสำคัญยิ่งอีก กระบวนการหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังโดยตรง ดังนั้นเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังจึงต้องมีมาตรการตรวจสอบ และถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทั้งหลายเหล่านั้นให้ดำเนินไปในทิศทางที่สุจริต ถูกต้อง และเป็นธรรมต่อผู้ต้องขังทุกคน

การจัดชั้นนักโทษนั้นก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ เนื่องจากการลดชั้นหรือการเลื่อนชั้นนักโทษเป็นการกระทบต่อสิทธิของนักโทษโดยตรง ซึ่งหากนักโทษได้รับการเลื่อนชั้นก็จะได้รับประโยชน์หรือความสะดวกเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้าม หากนักโทษถูกลดชั้น ประโยชน์และความสะดวกเหล่านั้นก็จะสูญเสียไปด้วยเช่นกัน ซึ่งในประเทศไทยของเรานั้น กระบวนการในการพิจารณาว่านักโทษคนใดจะได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่นั้นเป็นการบริหารภายในองค์กรทั้งสิ้น ไม่มีองค์กรอื่นหรือคณะกรรมการที่มาจากบุคคลภายนอกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เนื่องจากกรรมกระนั้นก็จะเข้าราชการในสังกัดเรือนจำนั้นๆ ซึ่งคณะกรรมการก็ถูกแต่งตั้งมาจากผู้บัญชาการเรือนจำนั่นเอง ดังนั้นเพื่อความเป็นธรรม และความโปร่งใสในกระบวนการดำเนินงานนั้น ในการพิจารณาก็ควรจะมีการพิจารณาอย่างเข้มงวด โดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นนอกจากจะแต่งตั้งมาจากข้าราชการที่สังกัดเรือนจำนั้นๆแล้ว ควรมีบุคคลภายนอกที่มาจากองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย และควรตระหนักถึงความสำคัญจากเจ้าหน้าที่ในสายงานต่างๆ และการร่วมมือประสานงานกันอย่างจริงจัง ทั้งนี้ก็เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นธรรม มีความเสมอภาค ไม่มีการเบียดเบียนปฏิบัติ เพิ่มความไว้วางใจให้แก่นักโทษและประชาชน

ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขังที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของเรือนจำในกฎหมายของประเทศไทยนั้น เป็นกระบวนการจัดการภายในเรือนจำโดยให้พัศดีหรือสารวัตรเรือนจำเป็นผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัย เมื่อลงโทษทางวินัยแล้วก็ให้รายงานแก่ผู้บัญชาการเรือนจำเพื่อพิจารณาแก้ไขภายใน 3 วันนับแต่ได้รับรายงาน ส่วนการลงโทษนั้นก็ให้ดำเนินต่อไปได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บัญชาการเรือนจำไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดนั้นๆ ในประเด็นนี้ผู้ต้องขังที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดระเบียบอาจจะได้รับการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเป็นธรรม การลงโทษทางวินัยต่อนักโทษที่กระทำผิดวินัยควรดำเนินการ โดยคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและกรรมการที่จะเป็นผู้ตรวจสอบนั้นควรมีตัวแทนจากหลายๆหน่วยงาน หลายๆสายอาชีพ ทั้งนี้ควรแบ่งระดับโทษทางวินัย ซึ่งอาจแบ่งเป็นระดับร้ายแรง และระดับไม่ร้ายแรง และควรกำหนดในกฎหมายให้มีการแจ้งกฎระเบียบและข้อบังคับให้ผู้ต้องขังทราบเพื่อผู้ต้องขังจะได้ทราบสิทธิของตนเองและปฏิบัติตามระเบียบได้อย่างถูกต้อง และเพื่อมิให้เจ้าพนักงานละเมิดสิทธิของผู้ต้องขังด้วย และในกรณีที่ต้องลงโทษทางวินัยต่อนักโทษควรแจ้งการลงโทษดังกล่าวให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์ทราบ เพื่อจะได้มีโอกาสตรวจสอบว่าได้มีการดำเนินการทางวินัยถูกต้องหรือไม่

การพักการลงโทษ จากการศึกษาผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยเรานั้นได้พยายามให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม

เมื่อได้ดำเนินการพักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดแล้วกรมราชทัณฑ์ควรมีรายงานเสนอต่อผู้พิพากษาต่อไปด้วย อีกทั้งควรให้มีการยื่นคำร้องในกรณีที่ได้รับการพักการลงโทษคนใดไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาของคณะกรรมการพักการลงโทษ เช่นเดียวกับกฎหมายราชทัณฑ์ในประเทศญี่ปุ่นที่ให้ผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิจารณาของคณะกรรมการมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแห่งชาติให้ตรวจสอบผลการพิจารณาได้

การลดวันต้องโทษนั้น ก็ถือว่าเป็นอีกหนึ่งมาตรการที่กระทบต่อตัวผู้ต้องขังโดยตรง ส่งผลไปถึงสิทธิที่ผู้ต้องขังจะได้รับ ซึ่งกรณีนี้หากไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและเป็นธรรม อาจเกิดการเลือกปฏิบัติ และนักโทษอาจจะไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างทั่วถึงได้ กรณีดังกล่าวจึงน่าจะมีหน่วยงานจากภาคเอกชน หรือเจ้าหน้าที่จากสายอาชีพอื่นอย่างหลากหลาย มาร่วมพิจารณาในการลดโทษผู้ต้องขังแต่ละราย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อผู้ต้องขังและญาติผู้ต้องขัง ให้มีมุมมองที่รู้สึกว่าการทำงานของเรือนจำนั้นมีความยุติธรรม และรู้สึกเชื่อมั่นต่อการบริหารงาน

การตรวจเรือนจำนั้น ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ของไทยเรานั้น กำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการจากสังกัดต่างๆมาเป็นคณะกรรมการตรวจเรือนจำ แต่ไม่ปรากฏว่าจะต้องมีเจ้าหน้าที่ตัวแทนศาลเข้ามามีส่วนร่วม และแต่งตั้งได้ไม่เกิน 5 คน ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่ากรณีนี้ควรให้ศาลมีอำนาจเข้าตรวจเรือนจำ เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานต่อนักโทษและตรวจสอบการบังคับโทษให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และกำหนดเวลาการตรวจเรือนจำให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเรือนจำ และการบริหารเรือนจำ และควรกำหนดให้องค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจเรือนจำด้วย เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ควรแก้ไขมาตรา 44 ในส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจเรือนจำใน (1) ข้าราชการตุลาการสังกัดกระทรวงยุติธรรม เนื่องจากปัจจุบันข้าราชการตุลาการไม่ได้อยู่ในสังกัดของกระทรวงยุติธรรมแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ในกรณีที่นักโทษเด็ดขาดใช้สิทธิในการขอรับพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย ซึ่งได้ดำเนินการยื่นเรื่องผ่านเรือนจำหลังจากได้รับเรื่องแล้วกรมราชทัณฑ์สอบสวนเรื่องราว จากนั้นจะเสนอความเห็นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมลงนามเพื่อนำความขึ้นกราบบูทูลฯ ผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักราชเลขาธิการ จะเห็นได้ว่าเมื่อรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมรับเรื่องจากกรมราชทัณฑ์แล้วไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไขในการถวายความเห็นไว้ จึงควรจะมีการกำหนดไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานและเพื่อความยุติธรรมแก่นักโทษเด็ดขาดด้วย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในชั้นบังคับโทษเป็นกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อนักโทษเด็ดขาดที่อาจกระทบถึงสิทธิหรือประโยชน์ที่ควรจะได้รับในขณะที่ถูกจำคุก ในบางกรณีจะกำหนดให้องค์กรภายนอกเข้ามาตรวจสอบหรือมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อความโปร่งใส แต่ยังมีบางกรณีที่เป็นกระบวนการที่ดำเนินการเฉพาะบุคลากรเรือนจำ ซึ่งเมื่อดำเนินการขั้นตอนแล้วก็เสนอรายงานต่อผู้บัญชาการเรือนจำ โดยไม่มีองค์กรภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วม เมื่อทุกกระบวนการที่ได้ดำเนินไปและมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด กรมราชทัณฑ์ควรแจ้งให้ผู้พิพากษาที่เกี่ยวข้องได้ทราบด้วย ซึ่งถือเป็นกลไกการตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในชั้นบังคับโทษที่เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจพิจารณาอันเป็นการกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องโทษ เช่น คำสั่งลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ การลงโทษทางวินัย การเลื่อนหรือลดชั้นของนักโทษ หากผู้ต้องโทษผู้ใดไม่พอใจคำสั่งดังกล่าวก็สามารถจะยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมราชทัณฑ์. (2541). *สารานุกรมงานราชทัณฑ์นานาชาติ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิรพีบุลย์สงเคราะห์
กรมราชทัณฑ์.
- เกรียงไกร เจริญชนวัฒน์. (2550). *หลักการพื้นฐานกฎหมายมหาชนว่าด้วยรัฐธรรมนูญและ
กฎหมาย* (ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- คณิศ ฅ นคร. (2539). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป* (ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2549). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ธานี วรภัทร์. (2553). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- นันทิ จิตสว่าง. (ม.ป.ป.). *หลักทัณฑ์วิทยา* (ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์กรม
ราชทัณฑ์.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2549). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ* (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปกรณ์ มณีปกรณ์. (2549). *อาชญวิทยาและทัณฑ์วิทยา*. กรุงเทพฯ: บริษัท โอ เอ็น จี การพิมพ์
จำกัด.
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2526). *คำอธิบายเปรียบเทียบพระราชบัญญัติราชทัณฑ์เรียงมาตรา*. กรุงเทพฯ:
บพิศการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรม
เปรียบเทียบชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. (5245). “การกระทำทางปกครอง.” ใน *อาจารย์บุชา ศาสตราจารย์ ดร. อมร
จันทร์สมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: สมาคมกฎหมายมหาชนแห่งประเทศไทย.
- วิสัย พุกกะวัน. (2544). *คำอธิบายพระราชบัญญัติราชทัณฑ์* (ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: หจก. ทิพย์
อักษร.
- สมชาย กษิติประดิษฐ์. (2551). *สิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2548). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับอ้างอิง* (ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2551). *หลักกฎหมายอาญา*. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
 อุททิศ แสนโกศิก. (2525). *กฎหมายอาญาภาค 1*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

วิทยานิพนธ์

- ฉันทนา ไกรสถิตย์. (2543). *การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมืองของประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธานี วรภัทร์. (2552). *กฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธีรรัตน์ สัมมา. (2556). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ: ศึกษากรณีลดวันต้องโทษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพรัช โตสวัสดิ์. (2547). *การตรวจสอบความชอบธรรมด้วยกฎหมายของปฏิบัติการทางปกครอง* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รติบดี รัชตะเมธากุล. (2556). *บทบาทของผู้พิพากษาในการพักการลงโทษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ระพีพรรณ วรรณกลัด. (2554). *การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีการร้องทุกข์ของผู้ต้องขัง ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมรัตน์ เข้มศิริ. (2553). *กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2544, 29 กันยายน). *การควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ*. สืบค้นวันที่ 6 พฤษภาคม 2551, จาก <http://.pub-law.net/publaw/view.asp?PublawIDs=241>.
- กรมราชทัณฑ์. (ม.ป.ป.). *คู่มือการดำรงชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง*. สืบค้นวันที่ 1 มีนาคม 2557, จาก http://www.correct.go.th/copbank/page_12.htm.

เอกสารอื่นๆ

- ธานี วรภัทร์. (2555). การลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำศึกษามาตรการทางกฎหมายในชั้นบังคับโทษ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2526). สิทธิของผู้ต้องขังในประเทศไทย (รายงานผลการวิจัย).
- ศิริโรตม์ สวัสดิพงษ์. (2548). นโยบายการพักการลงโทษ: กรณีศึกษาทัศนคติของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร (รายงานผลการวิจัย).
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2548). การขัดแย้งระหว่างเขตอำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ (รายงานผลการวิจัย). ม.ป.พ.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. (2551). การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (รายงานผลการวิจัย).

กฎหมาย

- กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1976 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
- พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2550.
- พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479.
- มาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง
- ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาดพ.ศ. 2536.
- อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Gerner ,Bryan A Garner. (2004). *Black's Law Dictionary*. USA.:Tomson.

- Jehle, Jorg-Martin. (2005). *Criminal Justice in Germany* (1th ed.). Berlin Germany: Federal Ministry of Justice.
- Kaiser Gunther. (1984). *Prison Systems & Correctional Laws: Europe, The United States, and Japan*. A Comparative Analysis. USA.: Transnational Publishers.
- Kaiser Gunther. (2003). *Strafvollzug 5 Auflage*. Heidelberg: Germany.
- Petersilia, Joan. (2003). *When Prisoners Come Home*. New York: Oxford.
- Livingstone, Stephen., Owen, Tim. (1993). *Prison Law*. Oxford: Oxford University.
- UNAFEI. *Criminal Justice Legislation of Japan*.
- Secretary of State for the Home Department c. (2002). *Justice for All*. UK.: Stationery office.

OTHERS

- Annual Report of Statistics on Correction for 1998.
- ECCP: Report on the Standard minimum Rules for the Treatment of Prison. Strasbourg, 1980.
- Home Office Research. Z. (2002, October). *Department and Statics Directorate*.

ELECTRONIC SOURCES

- Asian and Pacific Conference of Correctional Administrators*. Retrieved July 5, 2013, from www.apcca.org.
- Kenji Teramura. (2002). *Community Involvement in the Rehabilitation and Treatment of Criminal Offenders* (20th ed.). Retrieved July 5, 2013, from www.appca.org

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล
วุฒิการศึกษา

นางสาวสุภาพร ชื่อดรง
ปีการศึกษา 2551 นิติศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

